Frank Geerk

Frumoasa PETRA

Povestiri

Compuse cu ironie și vervă, povestirile scriitorului elvețian Frank Geerk (n. 1946) se transformă în adevărate călătorii de explorare a existenței unor cupluri sau indivizi aparent banali, în a căror situație intervine însă la un moment dat o ruptură, cutremurătoare prin semnificațiile profund-umane ce ni le dezvăluie.

EDITURA UNIVERS

GLOBUS

Lei 14

FRANK GEERK

Frumoasa PETRA Povestiri

1988

FRANK GEERK

Frumoasa PETRA

Povestiri

Colecţia GLOBUS / Editura Univers

COPERTA COLECŢIEI DE ION STATE
Grafica: Mircea Dumitrescu, Ilustraţia: Done Stan

Selecţie după volumele:
Vergiss nicht, die Liebe zu töten

Die Buchhändlerin

GLOBUS

Frank Geerk

Frumoasa PETRA

Povestiri

In româneşte de ELENA TACCIU

EDITURA UNIVERS

Bucureşti
1988

NU UITĂ SĂ UCIZI IUBIREA

„DE-ACUM ANGLIA A PIERDUT ÎNCĂ O COLONIE", murmură generalul ca pentru sine, puse ziarul de dimineață deoparte și își mai luă un ou de pe tava cu micul dejun. Apoi începu să rîdă, și dacă faptul ar fi fost compatibil cu demnitatea unui domn în vîrstă, s-ar fi pocnit peste coapse de plăcere. În timp ce chipul său luase de mult expresia exemplară, de paradă, a durității masculine, hohotul de rîs care se stingea îi făcu să tremure încă o vreme pîntecul impunător. Încă mai impresiona prin înfățișarea statuară, deși pierduse elasticitatea felină a zilelor bune de altădată. Cea de-a nouăzecea aniversare fusese sărbătorită cu multă pompă cîteva zile în urmă, de atunci însă prefera pe cît posibil să apară doar incognito; se zvonea că această retragere din viața publică ar fi legată de o boală care nu i-ar mai permite să pășească cu aceeași vioiciune. Ziariștii care însă îl întîlniseră în ultimul timp, îl înfățișau ca închis, corect și tăcut. În viața particulară era socotit dintotdeauna un ins cu un fin simț al umorului. Hobby-ul lui erau motoarele vechi de

avion, pe care obişnuia să le repare singur ; învăţase să zboare la şaptezeci şi unu de ani ! În afară de toate acestea era vestit ca un împătimit grădinar.

Vitalitatea lui uluitoare era amintită cu plăcere nu numai la congresele de geriatrie, ci devenise o temă îndrăgită de discuţie a doamnelor din împrejurimi, fiind socotit încă viril după cîte aventuri i se cunoşteau. Generalul făcea parte din vechea gardă a conducătorilor întru spirit, aproape un mit, deşi deţinea încă multe funcţii onorifice şi nimeni nu putea să nu aprecieze reala lui influenţă asupra guvernului aflat la conducere. Nu era numai cel de-al douăzeci şi treilea general din vestita sa familie — era pe deasupra primul ei reprezentant cu renume internaţional. Într-un document secret era menţionat printre singurele nouă eminenţe cenuşii din lume, şi de aceea fiii săi nu întîmpinaseră nici un obstacol în cariera lor militară, ca să nu mai spunem că oricărui arivist i se înmuiau genunchii numai la auzul numelui său.

„Englezii au avut un imperiu“, îşi reluă el firul gîndurilor. „Şi ce le-a rămas din el acum ? Datorii !“ Englezii îi fuseseră de-a lungul istoriei contemporane cînd duşmani, cînd aliaţi, încît ajunsese să urmărească declinul puterii imperiale cu un interes aparte.

— Mai doreşti un ceai ? întrebă Marie-Jeanne, a treia soţie a generalului, cu voce blîndă. Era o apariţie fragilă, dar în felul ei de o neclintire tenace, îţi lăsa în general impresia de naturaleţe. Deşi, pe lîngă bărbatul ei, părea

o făptură neînsemnată, influenţa nu i se limita la probleme de garderobă. Marile hotărîri îi aparţineau desigur lui ; atunci nu avea voie să se amestece nici o femeie. În unele chestiuni însă nu se lăsa influenţată în nici fel ; aşa a fost cînd, împotriva voinţei lui, a devenit membră în consiliul parohial al oraşului.

— Da, spuse generalul. N-ar strica încă un ceai...

Marie-Jeanne sună după servitor, care în scurt timp se postă tăcut şi respectuos în spatele amfitrioanei, făcîndu-se cît mai neobservat. Marie-Jeanne se lăsă să alunece, destinsă, în fotoliu ; optă pentru un dejun copios. Întotdeauna cînd Anglia pierdea cîte o colonie, soţul ei devenea filosof. Generalul comandă o felie de pîine cu unt şi brînză afumată, apoi îndepărtă gînditor cîteva firimituri de pe halatul de casă.

— Cînd o să avem noi puterea, spuse el pe un ton decis, n-o s-o mai lăsăm din mînă ! Şi pînă azi un lucru e sigur : odată şi-odată tot noi vom conduce lumea ! Şi prin *noi* înţeleg exclusiv elita militară a ţării noastre ! Numai noi deţinem arme împotriva cărora nici o armată din lume nu poate face nimic... ! Aici se opri şi aruncă o privire dezaprobatoare înspre servitor, care continua să stea mut şi neclintit în spatele soţiei sale. Dar, continuă el, avem şi noi o problemă ! Pînă şi bărbaţii noştri sînt oameni şi au şi ei indispoziţiile lor !

— Ştiu, încuviinţă Marie-Jeanne, care avusese dintotdeauna o adîncă înţelegere pentru

problemele soțului său. Dar ce-ai putea face ? Doar n-o să-ți castrezi soldații... ! Ce fel de ceai vrei — verde sau negru ?

— Verde, murmură generalul.

— Sînteți atît de amabil ? se adresă Marie-Jeanne servitorului ei. Servitorul se înclină și pluti apoi peste covoarele persane, o amintire personală a generalului dintr-o campanie militară în Extremul Orient, pentru a se îndrepta spre bucătărie, unde urma să transmită instrucțiunile. Tînărul acesta devenise încă din prima zi a angajării sale un spin în ochi generalului, dar cum alegerea personalului intra în atribuțiile nevesti-sii, nu a ridicat nici o obiecție. Mușcă decis din sandvișul cu brînză, dar iată că violența lui se răzbună din nou pe el. Proteza se împotrivi, așa că fu silit să înmoaie mai întîi pîinea în lapte înainte de a-și putea lua gustarea.

— Nu, zise cu o voce ursuză și poruncitoare, cînd servitorul se ivi din nou. N-am să pun să fie castrați soldații ! La ce bun ? Pentru asta există deja bromura ! Nu e vorba de o problemă de ordin psihic, ci psihologic.

— Nu te grăbi așa, spuse Marie-Jeanne cînd servitorul voi să-i toarne ceaiul, și-i puse mîna pe braț. Trebuie să-l lăsăm să stea trei minute... Servitorul așeză carafa pe masă și-i lăsă pe cei doi singuri.

— Uite, reluă generalul firul discuției, nu avem a ne teme de nici o armată din lume, și de aceea nu există nici un motiv să ne temem de un război ! Nu războiul e o problemă. Războiul e o lege. Desigur că vor exista jertfe

și de partea noastră, dar ăsta e la urma urmei riscul profesiunii de soldat ! În esență e chiar împlinirea vieții sale... De fapt nu le punem tinerilor arma în mînă doar ca pe o jucărie, ci ca să se folosească de ea ! Nici un stat din lume nu-și poate permite să considere industria producătoare de armament ca pe o jucărie... Aici generalul făcu o pauză și strivi voluptuos cu limba în cerul gurii o bucățică de pîine înmuiată. O, da, continuă el, după ce înghiți, putem fi pe de-a-ntregul siguri că războiul corespunde ființei umane și servește progresului. Războiul e părintele tuturor lucrurilor. Cine-mi poate dovedi mie contrariul... ? Marie-Jeanne pescui fără să scoată un cuvînt pliculețul de ceai verde din carafă și umplu două cești. Cui are omenirea a-i mulțumi pentru cele mai importante descoperiri tehnice ? Războiului ! Nimeni nu poate nega că dezvoltarea omenirii a luat un deosebit avînt odată cu apariția războiului ! Așadar, cine e împotriva războiului e împotriva progresului. Și asta e simplu și de-a dreptul evident. Pentru că într-un punct sîntem cu toții de acord : nu există drum de întoarcere.

— Așa o fi, spuse Marie-Jeanne și sorbi prudentă din ceaiul fierbinte. Dar se spune totuși că viitorul război ne va nimici pe toți.

— Prostii ! se aprinse generalul și făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut, cuprins de mînie, să se ridice, dar nu reuși decît foarte greu datorită durerilor de șale. Astea-s prostii pentru lași, neștiutori sau pacifiști ! Războiul următor nu ne va ucide nicidecum pe toți ! Noi,

de exemplu, o să supraviețuim foarte bine! În bunkerele noastre avem alimente pentru două sute de ani de-aci-nainte! Și pentru că am rezervat mici celule și pentru femei, ne-am asigurat și perpetuarea speciei. Și doar de asta depinde totul.

— Astea sînt numai presupuneri, observă Marie-Jeanne nu fără urmă de ironie, în timp ce generalul se lăsă din nou să alunece în fotoliu. Spui prin urmare, continuă ea, că nu avem a ne teme de nimic: nici de moarte sau de dracu, nici de război sau de pace...

— De un singur lucru trebuie să ne temem, spuse generalul de parcă s-ar fi înecat cu cuvintele: De iubire.

— Vai, puișor, surîse soția sa, ce teorii interesante propovăduiești astăzi!

— Vorbesc serios, continuă generalul și sprîncenele sale stufoase se împreunară la rădăcina nasului, în timp ce înghițea vorbele, dumicîndu-le cu greu. Nu războiul — ci iubirea ne amenință existența. Iubirea îngroapă moralul soldaților noștri! Iubirea se opune ca omul să devină o mașină socială desăvîrșită! Iubirea și nimic altceva a pus dintotdeauna în pericol progresul social și face ca omenirea să se întoarcă la epoca de piatră... Fără să am încotro am asistat neputincios la spectacolul oamenilor noștri cutremurați de iubire, slăbind astfel forța de luptă a apărării noastre! Iubirea nu ne respectă legile! Nu ține de nici o lege, și de aceea deschide larg porțile anarhismului...! Așa că înainte de a ne gîndi cu seriozitate cum

să supunem lumea, trebuie să punem ordine în viața noastră proprie și personală! Și asta înseamnă să extirpăm iubirea, oriunde o întîlnim! Nu armatele altora, ci iubirea este cel mai temut dușman! Doar atunci cînd îl vom fi învins, lumea ne va aparține, Marie-Jeanne, poți să mă crezi. Știu bine ce spun. Generalul își trase respirația. Trecuse multă vreme de la un asemenea monolog înfierbîntat, și cînd pe frunte începu să-i apară o sudoare rece, Marie-Jeanne începu să se îngrijoreze. Dar cum am spus mai înainte, din unele păreri n-o puteai clinti, așa că în pofida vizibilei lui epuizări, ea mai ridică o obiecție.

— Și totuși nu te înțeleg, spuse. Ți-e teamă de iubire, bine... Dar spune-mi: cu ce altceva decît iubirea te poți opune baionetelor și bombelor?

— Cu nimic, recunoscu generalul, și, ca să mai prindă puteri, strivi cu limba încă o fărîmă de pîine înmuiată în lapte. Dar închipuie-ți numai: cel mai brav soldat ezită în momentul decisiv doar o sutime de secundă să apese pe trăgaci, și asta numai pentru că se gîndește la iubita lui, care poate e lipsită de apărare...! Iubirea îi produce mustrări de conștiință, înțelegi? Și de aceea el ne pune în pericol pe toți. Nu războiul, ci această ezitare de o sutime de secundă ne poate costa pe toți viața... Și de aceea obișnuiesc să-mi avertizez generalii la sfîrșitul fiecărui consiliu: Nu uitați să ucideți iubirea, oriunde o întîlniți. Așa să vă ajute Dumnezeu. Amin...

— Te iubesc, răspunse Marie-Jeanne cu totul neașteptat, se aplecă înainte, îi șterse generalului cu palma cîteva picături de sudoare, iar el observă cum în ochii ei se aprinsese dintr-o dată un licăr din cochetăria pe care atît de mult o îndrăgise odinioară. De bună seamă se simțise stimulată de această discuție despre dragoste. Nu mai vorbiseră despre iubire de pe vremea lunii lor de miere, așa că nu întîmplător pusese stăpînire pe ea o căldură ciudată. Da, continuă ea pe un ton în care se simțea clar mîndria ei senină de altădată, te iubesc! Te iubesc, deși în fond ești un monstru!

— Vezi și tu, strigă generalul triumfător și-i îndepărtă mîinile de pe umerii lui, mă iubești în pofida faptului că sînt un monstru! Nu e oare aceasta cea mai bună dovadă pentru teza mea, că nu te poți bizui pe iubire? Nu-l iubești pe servitorul ăla tînăr și vînjos... mă iubești pe mine, caricatura unui neputincios! Ce exemplu mai pilduitor că dragostea se întoarce împotriva oricăror legi! Împotriva legilor esteticii, legilor de strategie militară, împotriva a tot ce există... Dezorientează oamenii și le slăbește forța de decizie!

— Nu cred, răspunse Marie-Jeanne, și certitudinea de a învinge în această înfruntare îi desena un zîmbet mulțumit pe figură. Faptul că te iubesc în pofida oricărei logici dovedește doar că nu poți să-i scapi. Nimeni nu poate asta. Nici măcar tu... Haide, bea-ți acum ceaiul înainte să se răcească! Generalul era vizibil dezorientat. Ridică ascultător ceașca și sorbi.

Și în plus, continuă Marie-Jeanne, și dacă ai vrea... Nu poți ucide iubirea: ea e chiar în tine! Sau poate că nu mă mai iubești?

— Se vede, comentă generalul cam dezorientat, că ești în consiliul parohial! Dar îți voi dovedi... Îți voi dovedi că iubirea poate fi ucisă!

Ceea ce a urmat constituie doar un episod din viața generalului, trebuie însă considerat tipic pentru voința sa de oțel. Adevăratul curs al evenimentelor a fost multă vreme ascuns publicității, acum însă, că generalul a devenit o personalitate istorică, e de datoria noastră să destăinuim ceea ce, în decursul vieții lui, a fost înfățișat din rea-voință, drept slăbiciune omenească. Cînd Marie-Jeanne l-a adus în starea de-a recunoaște că presupunerile îi sînt, de bine de rău, greșite, reuși să se ridice fără alt ajutor străin și să se tîrască prin salon pînă în dormitor. Cine a intrat vreodată în casa lor, știe cît e de spațioasă, așa că e aproape un miracol cum a ajuns totuși bătrînul în dormitor, în pofida durerilor de șale. Mîndria l-a împiedicat să se lase sprijinit de soție sau de vreun servitor. Acum nu era vorba decît despre el — și despre greutatea cuvîntului de ofițer. Voința sa neînduplecată de-a transforma gîndul în faptă îi dădu puterea de a-și lua revolverul din sertarul noptierei și de a se întoarce în salon cu arma încărcată. Acolo Marie-Jeanne își sorbea liniștită a treia ceașcă de ceai, și pentru că generalul ținea arma ascunsă în faldurile halatului de casă, își dădu

prea tîrziu seama cît de sincer credea el că iubirea trebuie ucisă.

Împușcătura fu absorbită cu discreție de întinderea vastului său domeniu. Marie-Jeanne avu parte de o înmormîntare princiară, și se spune că generalul a vărsat chiar o lacrimă. A fost unul din cei mai influenți nouă consilieri din lume, și acum, cînd și-a găsit liniștea veșnică alături de cea de-a treia soție a sa, a devenit în cercurile armatei mai mult decît un arhetip, pentru că nimeni altul în afară de el nu a știut să impună cu mai multă metodă punerea în practică a datelor spiritului.

ȚARA DE FOC

MĂ TRAG DINTR-O FAMILIE DE MARINARI, și pot să spun că de mic m-au fascinat expedițiile lui Magellan, care, cu cinci caravele, pornise odinioară să cutreiere lumea. După multe aventuri, descoperiri și cuceriri, a căzut el însuși în luptă cu băștinașii, pe cînd corabia i-a fost scufundată. Ea zace acum în întunericul istoriei medievale, undeva prin Oceanul Pacific, căruia el i-a dăruit și numele. Dar de-a lungul secolelor afluența celor ce urcă pe caravelele lui Magellan și vor să pornească în marea călătorie a crescut simțitor. Sînt bărbați și femei pe care nimic nu-i mai ține legați de casă. În ceea ce mă privește, sînt angajat al Societății Maritime, și sarcina mea este să-i duc în larg dacă escadrele lui Magellan ar apărea din nou la orizont. Mă consider prea înaintat în vîrstă ca să mă mai încumet să pornesc eu însumi alături de ei în marea călătorie. Mă mulțumesc să rămîn doar cu poveștile celor ce speră că, înconjurînd lumea cu Magellan, vor trăi aventuri legendare. E ca și cum ar vrea să scape de viața lor din trecut, cînd îi așteaptă aventura în necunoscut.

Mi se încredințează istorii cu nimic ieșite din comun, cum e cea a Annettei.

Zece ani încheiați s-a lăsat legată de patul legiuit și hărăzit ei prin căsătorie, pînă cînd în cele din urmă a hotărît să se desprindă. Soțul ei era un afemeiat cunoscut. Obișnuia să viziteze întotdeauna o femeie ușoară înainte de a se servi, ca să zicem așa, la felul trei, de soția lui. Trupul ei inert îi dădea certitudinea că nu mai așteaptă nimic de la el, și faptul că totuși o poseda îi insufla sentimentul triumfător al puterii. Ocupau al treilea etaj al unei case, într-un apartament luxos, își permiteau călătorii costisitoare, netulburați de grijile lumii obișnuite. Averea familiei, de care el dispunea, le lăsa vreme să se bucure de plăcerile hărăzite celor zece mii de aleși, și faptul că astfel iubirea devenea un simplu schimb comercial nu părea să-i deranjeze prea tare. Își consumau dragostea între teatru și cinema, rochii scumpe și tenis, și nu era de mirare că din misterul ei n-au mai rămas decît cîteva oscioare, ceva legume ofilite, un sos rece în care pluteau două-trei boabe de piper tari ca piatra. Annette se obișnuise cu toate astea, și nici nu-și putea imagina că viața s-ar putea întoarce și în favoarea ei. Avea un singur sentiment, cel al siguranței materiale, și asta însemna mult, mai mult decît primeau de la viață majoritatea semenilor săi. Se obișnuise să nu fie pentru bărbatul ei altceva decît o mobilă, în definitiv el îi finanța viața, iar ea îi aparținea întru totul. Ce-i drept, după

ce Dr. Hannes o consultase, lucrurile i se înfățișau cu totul altfel.

Doctorul Hannes era și el destul de vorbăreț atunci cînd l-am depus pe coverta caravelei Magellan, și așa mi-am putut face o idee despre el. Locuia împreună cu familia lui într-o casă tip pe care o cumpărase nu de multă vreme. Numărul orelor lui de consultații depășea cu mult orice limită rezonabilă, căci nici un om nu era în stare să lucreze conștiincios atîtea ore în șir. De ani de zile se preta la tot felul de extravaganțe financiare. În loc să stea liniștit după ce cumpărase casa, și-a procurat imediat un iaht, apoi o rulotă căreia îi urmă o mașină imensă, și tot așa gonea mai departe mînat de debitul și creditul falselor lui nevoi. Că toate astea nu erau decît o evadare neîntreruptă din fața soției lui, n-a recunoscut-o niciodată. Cum așa? Hotărît lucru, avea un cămin fericit, era respectat și recunoscut ca medic, și, bineînțeles, bunăstarea îi garanta și o dragoste trainică! De mulți ani de zile lupta ca vîrsta să nu i se observe, deși părul încărunțea din ce în ce mai mult. Părea că acest cenușiu îi colora și fața, în tot cazul nu mai avea o vîrstă precisă de cînd începuse să încărunțească, nu era nici palid dar nici îmbujorat, nici obosit nici total relaxat.

Era obișnuit ca femeile să înceapă să transpire ușor pe cînd le consultă, și știa cu siguranță în ce cazuri ar fi putut ușor merge mai departe. Își interzicea cu strictețe astfel de gînduri, lucru care i-a și reușit de altfel pînă în ziua în care Annette a intrat în cabinet.

În timp ce o ausculta cu atenție, îi percepu vocea interioară prin torsul gol, și vocea aceasta îi dezvălui cauza durerilor de stomac și a insuficiențelor ei respiratorii ; această femeie aștepta o mîngîiere ! Și într-adevăr, fiecare mișcare a Annettei îi dezvăluia tensiunea lăuntrică, brațele se lăsau moi și rotunde pe pieptul dezvelit, iar cînd i-a palpat tiroida a simțit-o cum își desface instinctiv genunchii.

Ce a urmat se poate citi în tot felul de romane cu protagoniști medici, sau poate mai degrabă în revistele ieftine de la oricare chioșc. Pe noi însă nu ne interesează story-ul, ci jurnalul călătoriei sufletești. După acea oră de consultație, Annette și doctorul Hannes și-au dat o întîlnire, și așa se întîmplă că se reîntîlniră — de data aceasta conștienți că își înșală partenerul de-o viață. Se întîlneau într-o mansardă liberă a casei ei, unde așezaseră pe jos o saltea în cinstea caravelelor victorioase ale lui Magellan ; călătoreau prin mările lumii, și nu e de mirare că pe nesimțite au descoperit și Țara de Foc.

Pentru tinerii căsătoriți Țara de Foc nu înseamnă nimic. E un arhipeleag al celor avansați, arhipeleagul unde își dau întîlnire adulterii, infidelii, trădătorii. Iubirea nu mai e posibilă decît între trădători, pentru că numai atunci mai are acel parfum amețitor al primejdiei, așa sună un principiu de-acolo, și, ce-i drept, n-am văzut o insulă mai strălucitoare. În Țara de Foc cei ce și-au trădat iubirea trăiesc într-un exil asumat, iar eroii noștri, Annette și Dr. Hannes, au acostat și ei

acolo. Viața lor deveni din nou interesantă, zilele se deosebeau unele de altele, dulcea spaimă a dragostei le încălzea nopțile.

Cei rămași pe țărm au reacționat diferit. Soțul Annettei, el însuși un trădător încercat, știa cît de trecător e farmecul cărnii, așa că aștepta liniștit trecerea anilor. Soția doctorului însă, se auzea prin vecini, voia să divorțeze. Dar nimic nu se schimbă pe lume, și dacă mă gîndesc bine la toți infidelii pe care i-am cunoscut, trebuie să recunosc că majoritatea se întorc repede din exilul lor. Se retrag în vechiul cămin, unde se lasă cu plăcere legați de zgomotele obișnuite ale vieții zilnice. Iar noi, însoțitorii de bord, sîntem destul de iscusiți în afaceri, încît să le mai pretindem preagrăbiților călători o taxă suplimentară pentru întoarcere.

De o săptămînă încoace în portul nostru au ancorat din nou caravelele lui Magellan, cu pînzele întinse, liniștite și tăcute. Au și început să se anunțe primii călători, iar nerăbdarea de pe fețele lor mă îndeamnă să vîslesc mai repede ; așa îmi cîștig de obicei bacșișurile. Călătoriile spre Țara de Foc sînt rezervate mulți ani de aci-nainte, și nu e de mirare că echipajelor nu le rămîne decît puțin timp pentru a pregăti vasele la ieșirea în larg. Zilele se scurg într-o hărnicie febrilă, și timpul de-abia ajunge ! Salve de tun străfulgeră la orizont, lanțurile de ancoră sînt repede trase la bord, pînzele se întind ca niște aripi deasupra navelor care, aplecate înainte, pornesc la drum.

Lovite la prora de valuri înspumate, ele părăsesc adăpostul porturilor, pe cînd la pupa pescărușii se rotesc țipînd. Căpitanul stă la comanda vasului său, vîntul îi umflă haina în aer ca pe o coamă neagră, privirea i se aruncă flămîndă spre orizont. Văd cum pasagerii fac de la pupa semne de rămas-bun celor lăsați pe țărm, și-mi simt inima grea. Încă din Evul mediu marinarii, ademeniți de libertatea mării, au încercat să scape de strîmtoarea Europei, dar mă întristează faptul că aceste călătorii în libertate sfîrșeau de fiecare dată prin cotropirea de noi și străine popoare...

Se pare că și mie îmi lipsește arta de a iubi ! Da, și eu am vrut să subjug femeile cu dragostea mea, de aceea zilele mele în Țara de Foc au fost numărate. Acum escadrele lui Magellan vor pleca încă o dată fără mine într-o lungă croazieră. Mă gîndesc la încrederea încrîncenată din ultimele priviri ale călătorilor și le urez mult noroc. Poate măcar de data asta și-au lăsat pe țărm, o dată și pentru totdeauna, vechile lor povești, și așa li s-ar mai putea întîmpla să înconjoare lumea fără să o încătușeze, sub amenințătoare salve de tun. Desigur că atunci s-ar întoarce înțelepțiți, și ar avea de povestit în sfîrșit noi întîmplări ! În loc să vîslesc imediat spre țărm, mă mai las o vreme pradă acestor închipuiri, în timp ce barca mi-o clatină valurile neastîmpărate de la chila caravelelor.

DIN JURNALUL UNUI ÎNGER

FAȚĂ DE MAREA MAJORITATE A COLEGILOR MEI, sînt într-adevăr un înger. Ce le mai merge gura ! De curînd Karl mi-a împărtășit că „ora gospodinei“ e la nouă dimineața. Atunci copiii sînt la școală, micul dejun strîns, deci e vreme de o pauză, înainte de alte cumpărături și pregătirea mesei de prînz. Ambiția lui Karl e să primească o comandă de deplasare în jurul acestei ore. Și tocmai de aceea avem în fiecare dimineață discuții în legătură cu repartizarea lucrului. Șeful nici nu bănuiește măcar de ce e atît de iubită „ora gospodinei“. Dac-ar ști ! Pe vremea lui se pare că electricienii nu-și făcuseră încă un obicei din a se ocupa mai mult de gospodinele singure decît de boilerele avariate.

Pînă una alta se pare că în cadrul firmei noastre s-a instituit o competiție extrem de originală ! În alte antreprize există și subiecte de conversație mai variate. La noi e unul singur : gospodina. Totul a început de cînd Karl a fost repartizat la noi. În fiecare zi ne povestea cum fusese el protagonistul unei alte minunate aventuri... După care asta a deve-

nit o ambiție a tuturor. Cu toate acestea eu sînt o excepție. Nu mă alătur lor. Cînd ceilalți se umflă-n pene cum au mai sedus ei o gospodină, de obicei mă ridic și o iau din loc. Și în plus de asta nici măcar nu sînt sigur că tot ce spun colegii mei e adevărat. În general poveștile lor sînt ca întîmplările cu coada vulpii din bancurile vînătorești. Zău așa : nu mi s-a întîmplat niciodată să mă smulgă o gospodină de lîngă boilerul pe care tocmai îl repar și să-mi dea pantalonii jos ! Lui Karl așa ceva i se întîmplă zilnic. Acum, s-ar putea ca eu să nici nu am succes la gospodine. N-oi fi genul lor.

Dar să mi se întîmple mie ce povestește Karl... Hotărît lucru, n-ar fi în firea mea să profit de singurătatea gospodinelor. Și în afară de asta... sînt și așa foarte timid cu femeile. Sînt prea periculoase pentru mine ! O dată mi-a fost de ajuns ! O singură dată am intrat în joc, și cît am suferit după aceea, îmi ajunge pentru tot restul vieții. Categoric, nu mai vreau să fiu supus niciodată la o asemenea tortură.

Povestea asta m-a costat întîia mea slujbă. Pe atunci lucram încă la Poșta Federală, ca funcționar cu serioase perspective de avansare... Apoi a intervenit femeia aceea. Mai bine nu m-aș fi atins de ea niciodată ! N-aș mai fi fost concediat și n-ar fi trebuit acum să mă cocoșez prin tot felul de gospodării avariate ca să repar circuite arse sau să instalez radiatoare ! Pe atunci lucram toată ziua în aer liber ! Făceam parte dintr-o echipă care se

deplasa prin țară și controla instalațiile de înaltă tensiune. Pe atunci făceam înconjurul lumii, și nu exista nimic altceva mai frumos pentru mine decît să mă urc pe un stîlp de înaltă tensiune, între izolatori, să simt adierea vîntului și să ascult atent zumzetul aproape imperceptibil al cablurilor de oțel. Era cea mai dulce muzică pentru urechile mele și aveam chiar sentimentul unei singurătăți eliberatoare, cînd priveam de acolo, de sus, oamenii și străzile. Uneori, după terminarea lucrului, mă suiam încă o dată pe un astfel de stîlp ca să privesc explozia apusului de soare, pînă cînd teama de cucuvele mă gonea înapoi în hotel. Da, mi-e tare frică de cucuvele. Sînt mesagerii întunericului.

Într-o seară am întîlnit-o apoi pe Monika. Era atît de frumoasă ! Și totul s-a petrecut atît de firesc ! Mi s-au întîmplat însă lucruri atît de neobișnuite, încît m-am jurat să nu mai ating o femeie cîte zile oi trăi... ! Nici nu mă miră că am fost concediat. Pur și simplu am dispărut peste noapte și trei luni de zile n-a mai știut nimeni de mine ! Să-i fi spus șefului adevăratul motiv al absențelor mele ? Imposibil ! Mi-ar fi rîs în față... ! Ca să nu mai spun că au trecut trei luni încheiate pînă cînd s-au închis cît de cît toate rănile. Asta din cauza Monikăi : prima mea mare iubire ! Și ce e cel mai rău : n-am aflat niciodată ce s-a întîmplat cu ea. Nici n-am îndrăznit s-o mai caut. Cine știe, dacă ne-am reîntîlni, s-ar putea să ni se întîmple încă o dată același lucru — o alternativă cutremurătoare !

În orice caz iubirea aceasta m-a imunizat față de orice altă aventură cu care Karl ne împroașcă acum. Nu vreau să-mi pierd încă o dată slujba ! Și de atunci păstrez, curajos, distanța. Mă las invitat din cînd în cînd, cum e și firesc, la o ceașcă de ceai sau o sticlă de bere — dar niciodată nu merg mai departe. Și dacă vreo femeie îmi face vreodată propuneri, îi țin un mic discurs despre iubirea aproapelui și iubirea pentru Dumnezeu. Asta le sperie mai întotdeauna. În comparație cu colegii mei, sînt într-adevăr un înger.

Trei ani de zile am rezistat. Trei ani de pace și liniște sufletească ! Pînă ieri...

Șeful mi-a încredințat o comandă așa-zis „avantajoasă". Trebuia să mă prezint la nouă și jumătate la o vilă din afara orașului. Karl mi-a urat cu o mutră posacă „succes la vînătoare". Aș fi schimbat locul cu el într-o clipită. Fusese repartizat la un bloc în construcție, unde nici vorbă să dea de soții singure ! Dar șeful nu ne permite să schimbăm comenzile între noi. La urma urmelor poate că-i face chiar bine lui Karl, să mai rateze și el o aventură. Pe onoarea mea : veșnica lui trăncăneală mă calcă pe nervi ! Dacă are într-adevăr atîta succes la femei, nu trebuie s-o trîmbițeze în toate părțile ! Și cu atîtea detalii !

Mi-am încărcat în mașină sculele necesare și-am pornit-o la drum. Astfel de comenzi îmi convin cel mai mult : cînd mi se pune la dispoziție o mașină a firmei și o folosesc singur, așa cum îmi place. Ca să fiu sincer : se pare că stabilesc greu contacte cu oamenii ! Karl de exemplu e un tip cumsecade — dar nu pe lungimea mea de undă ! N-am să reușesc niciodată să vorbesc aceeași limbă cu el. Cît îi privește pe ceilalți colegi : tipi cumsecade, nimic mai mult.

Cînd am deschis radioul, o solistă cînta ceva despre stelele strălucitoare, am acompaniat-o fluierînd. Conduceam pe șoseaua liberă, deosebit de bine dispus. Era o dimineață senină de iarnă, cu aer albastru, acoperișuri albe, străzi cenușii. Solista de la radio cînta ceva despre bătăi frenetice de inimă, eu continuam să fluier melodia, iar cînd am ajuns la destinație am mai făcut cîteva ocoluri, pentru a prelungi bucuria acestei călătorii.

Vila la care mă trimisese șeful meu era un adevărat palat. Proprietarul trebuia să fie cine știe ce grangur. Trei etaje, turnulețe la colțuri, arcade gotice din piatră de rîu — și totul vizibil renovat de curînd. Ca să renovezi așa o hardughie, te costă la fel de scump ca și cum ți-ai clădi o casă nouă — prin urmare cine își permite așa o lucrare, dovedește partenerilor de afaceri că are o pungă solidă !

Am parcat pe trotuar, mi-am aprins o țigară și am mai lăsat radioul vreme de un șlagăr. Nu fumez niciodată în timp ce conduc. Din principiu. Dar la urmă mă delectez cu atît mai mult. Am închis apoi radioul și am coborît din mașină.

Era într-adevăr o casă extraordinară ! Numai gardul de fier forjat cu vîrfurile aurite costa o avere ! Totul vechi de peste o sută

de ani — și totuși ca nou. Aproape că îmi puteam imagina și interiorul : romantic și în același timp pe de-a întregul automatizat. Stăpîna casei își instalase o ladă frigorifică în pivniță, voia însă încă una și la etajul doi, ca să nu fie nevoită să coboare de fiecare dată cînd avea nevoie de un iepure congelat. Toană de oameni bogați. Pentru asta aveau și un lift. Dar atîta vreme cît șeful meu era în cîștig, cîștigam și eu cinstit o pîine.

Am sunat. N-a trebuit să aștept prea mult înainte să primesc în plin lovitura. Ușa s-a deschis și de-abia am închis-o în urma mea căutînd prevăzător din priviri un ștergător pentru zăpada lipită pe tălpi, că Monika mi-a și ieșit în întîmpinare.

Era schimbată — dar era totuși Monika. Din micuța vînzătoare de țară ajunsese o adevărată doamnă. Un machiaj desăvîrșit, și asta la o oră atît de matinală ! Nu-și putea ascunde emoția revederii. Părul ei blond era frumos ondulat — avea însă și cîteva șuvițe albe. Așa era moda acum. Purta un chimonou japonez, imprimat cu ghirlande de flori. Ne-am privit multă vreme fără să schimbăm un cuvînt, în timp ce covorul persan se îmbiba cu zăpada topită scursă de pe tălpile mele.

— M-am gîndit anume la tine, spuse ea încet, cînd am cerut un electrician. Dar să fii chiar tu acela ! Ce coincidență !

Congelatorul fusese livrat. Treaba mea era doar să trag un fir din pivniță pînă la etajul doi. Muncă de trei ore. Puteam să fiu gata pînă în pauza de prînz.

— Vino, spuse Monika. Trebuie mai întîi să ciocnim.

— Să ciocnim ? Cam așa povestea Karl că începea totul. Cînd o femeie îți oferă un pahar, te poți considera învingător, obișnuia el să spună.

— Trebuie să-mi scot mai întîi uneltele din mașină, m-am bîlbîit eu, și vorbele mi-au rămas în gît.

— N-ai vrea un pahar de vin fiert ? insistă Monika pe un ton atît de familiar mie, încît mici clopoței mi-au clinchetit în piept.

— Nu, mulțumesc, am îngînat eu, m-am întors repede și m-am îndreptat spre mașină. Mi-am luat lada cu unelte, prizele, cablul și conductele. Pentru curent de înaltă tensiune trebuie să instalezi conducte. Asta e regula, chiar dacă nu le izolezi.

Cînd m-am întors încărcat, Monika m-a întîmpinat surîzînd la intrare, și mi-a arătat drumul spre lift. Mi-a deschis și m-a invitat în cabină. Și apoi, pe cînd stăteam atît de aproape unul de altul, era cît pe ce s-o îmbrățișez. Urmările puteau fi catastrofale ! Și liftul era atît de strîmt ! Nici o mișcare ! O știam amîndoi, și de aceea nici Monika n-a făcut nici un gest.

— Am trecut printr-o perioadă foarte grea, a început ea cînd liftul a ajuns în pivniță. Tu dispăruseși, și eu știam că n-am să mai pot iubi niciodată. Închise ușa liftului și mă conduse prin pivniță spre tabloul electric. Dar pur și simplu n-am reușit să trăiesc singură,

a continuat ea, pe cînd eu am întrerupt curentul. Am deschis lada cu scule și i-am întins o lanternă de buzunar.

— Soțul meu e expeditor de mărfuri, m-a lămurit ea și a îndreptat lumina spre întrerupător. Am deșurubat carcasa.

— Da, a continuat ea și am observat în raza de lumină, că mîinile îi tremură aproape imperceptibil, îmi merge bine. Am foarte mult timp liber. Am tăiat prima conductă care trebuia să urce spre tavan. Dimineața sînt întotdeauna singură. Servitoarea locuiește la noi, dar dimineața o trimitem la școala de meserii... Da, soțul meu e nespus de generos.

— Am uitat bormașina în mașină, i-am spus și i-am luat lanterna din mînă. Am urcat scările pivniței și m-am îndreptat spre lift. M-a urmat tăcută pînă la ieșire, și cînd am privit-o am văzut că machiajul, cît de scump o fi fost, nu-i mai era de nici un folos. În lumina rece și clară a acestei dimineți de iarnă nu-și mai putea ascunde nefericirea.

Am deschis portiera, m-am așezat la volan și mi-am aprins o țigară. Aici, în mașina mea, mă simțeam ceva mai sigur pe mine. Mă înconjura ca un mic cămin, și dacă pofteam, puteam pur și simplu să plec. Dar nu mai aveam chef nici de țigară. După al doilea fum am stins-o și am luat bormașina. În mod normal mai întîi faci găurile, pe urmă tragi cablul și de-abia la sfîrșit umbli la tablou! Mărturisesc — astăzi eram cam dezordonat. Și cînd am pus bormașina pe podea, la cel de-al doilea etaj, alături de congelator, și am vrut

s-o pun în funcțiune, bineînțeles că n-a mers. Nu e de mirare, dacă ai întrerupt înainte curentul!

— Trebuie să cobor încă o dată în pivniță, am murmurat eu încurcat, și Monika a încuviințat. Speram că nu înțelege nimic din ceea ce fac. Altminteri m-ar fi considerat un mare neghiob! Dar se părea că nu-i păsa. Mergea înaintea mea. Treaptă după treaptă. Ghirlanda de flori care-i cădea de pe umeri îmi adia înainte, parfumul ei mă învăluia amețitor. Așa a vrut destinul. Cînd am ajuns în pivniță am strîns-o în brațe și am sărutat-o.

Nimic nu se schimbase. Săruturile ei îmi picurau ca niște petale însîngerate peste obraji, și cînd mi-am arătat patima, ea m-a domolit, ocrotitoare. Poate ar fi mai bine, gîndeam eu, să îngrop firul în perete. Atunci ar trebui să execut o canelură din pivniță pînă la etajul doi, ceea ce mi-ar lua încă vreo două zile de lucru pe puțin.

— Sînt sigură, spuse Monika și mă privi cu ochii ei de chihlimbar, că aparținem unul altuia pe vecie. Dacă fac lucrarea cu canelură, o să iasă mult mai scump. Dar se pare că în casa asta banii nu contează prea mult. Și după aceea ar trebui să cheme un zugrav.

— Nu vrei să mergem sus? mi-a șoptit Monika în ureche. Avem o cameră de oaspeți foarte frumoasă.

I-am răspuns cu o ploaie de sărutări, și ne-am prăvălit pe dușumeaua pivniței. I-am desfășurat ghirlanda de flori de pe trup. Era

goală, trăiam parcă o minune. Am întins hainele pe podeaua de cărămidă și ne-am încleștat ca două fiare sălbatice.

Da, nimic nu se schimbase. Ne-am îmbrățișat. Și în îmbrățișare ne îmbrățișam din nou, tot mereu, tot mereu, pînă ce, și de data aceasta, coatele au început să-mi tresalte ușor. Și apoi, încă o dată, furnicăturile acelea ciudate, în special sub unghii și în regiunea omoplaților. Și ca odinioară, am simțit mai întîi sub coate mici înțepături. Monika stătea sub mine, cu ochii închiși, abandonîndu-se acelor clipe nesfîrșite, și a deschis ochii de-abia cînd aerul lovit de aripile mele i-a stîrnit praful în față.

Și de data aceasta totul s-a petrecut fulgerător de repede. Cu fiecare nouă mișcare a dragostei noastre aripile îmi creșteau, și musculatura pieptului devenea din ce în ce mai puternică. Nici de data aceasta n-am reușit să domolesc penajul dezordonat. Se mișca neobosit în sus și-n jos. Categoric, orice-aș fi făcut, nu stătea în puterea mea să-mi frînez sălbaticele mișcări de aripi ! Așa că am fost și de data aceasta smuls de lîngă Monika, neputînd decît să zbor mai departe, în timp ce aripile îmi creșteau necontenit.

Data trecută, cu prezență de spirit, Monika deschisese fereastra mansardei sale, așa că și acum a fost inspirată. Și-a apucat în grabă haina de casă și a urcat în goană scările pivniței ! A deschis ușa casei, și astfel am reușit, cu ajutorul ei, să zbor în aer liber, înainte să mă zdrobesc de pereții prea scunzi ai camerei. Și de data aceasta cerul m-a atras cu o forță magnetică. Nu știu cum a reușit Monika în acel scurt răstimp să-mi pună pantalonii și să-mi lege de trup un pulovăr — lucruri pentru care îi mulțumeam din inimă, pentru că era cu atît mai frig cu cît mă înălțam mai tare. Și în timp ce eu zburam smuls din nou fără milă spre cer, Monika stătea abandonată în fața ușii de la intrare, își strîngea tremurînd chimonoul pe pieptul dezgolit, silită să privească, neputincioasă, pentru a doua oară, cum iubitul ei înaripat dispare spre orizont.

Aveam în fața mea o călătorie chinuitoare, și așa cum priveam spre casă, mașină și iubită — care deveneau tot mai mici — mă blestemam de mii de ori. De ce m-am lăsat din nou ademenit ! Ce-ar mai zice Karl, să mă vadă acum așa ! Dar pentru Karl... Totul era mai simplu. Lua o femeie ca alții micul dejun ! În cazul meu însă totdeauna interveneau aceste complicații.

Și cînd într-un tîrziu Monika, mașina, și în cele din urmă casa s-au pierdut într-o masă cenușie, lacrimi calde mi-au alunecat de pe gene. Vedeam cum ele se transformă sub mine în fulgi de zăpadă. Era atît de frig, încît am uitat de necazurile iubirii și nu m-am mai gîndit decît la un singur lucru : să ajung la locul de destinație fără să mă prăbușesc.

PLĂCEREA VICLEȘUGULUI

LÖRRACH E UN MIC ORĂȘEL BALNEAR în Wiesental, înghesuit între dealurile Tüllinger, Leselhard și Hühnerberg. Orășelul însuși e renumit pentru o zgomotoasă stradă principală, străbătută zilnic de traficul de tranzit. Praful și fațadele simple ale magazinelor cu două pînă la trei etaje alcătuiesc profilul străzii, astfel încît nu e de mirare că mai-marii orășelului s-au retras pe dealurile dimprejur.

Ca să ajung la autostrada spre Freiburg, a trebuit să zbor peste dealul Tüllinger, în direcția Haltingen. Întîi de toate, din unghiul de vedere al păsării, mi s-a părut că orașul, în pofida oricărei expansiuni, ocupa relativ puțin spațiu. Mai existau suprafețe mari de pădure, nelocuite, pînă spre Pădurea Neagră. Așa zăcea, de exemplu, ruina castelului Röttler, într-o singurătate netulburată, și nu întîmplător m-am gîndit la acea noapte legendară cînd un cavaler, spirit aidoma mie, a călărit și a ajuns dintr-o săritură peste șanțurile ce înconjurau castelul. Asediatorii au fost luați prin surprindere iar cavalerul a reușit să scape și să aducă ajutor.

Cînd am ajuns la capătul șoselei, cam pe la Weil pe Rin, mi-a fost mai ușor să mă orientez. A trebuit doar să urmez dunga lată a șoselei, timp în care puteam să mă concentrez asupra peisajului. Vîrfurile înzăpezite din Munții Pădurea Neagră stăteau față-n față cu Munții Vosgi din Alsacia, pe care îi percepeam ca pe niște umbre albastre în lumina clară. La Isteiner Klotz m-am rotit de cîteva ori. Această stîncă roasă din calcar m-a fascinat dintotdeauna, și m-am bucurat să o văd o dată și de sus. Admiram copacii crescuți pe marginile ei și înțepeniți în stîncă fără să se înspăimînte de prăpăstiile abrupte. Dar pentru pericolul la care erau expuși, îi despăgubea priveliștea văii Rinului, cu soarele reflectat în ape ca o punte strălucitoare. În apropiere de Müllheim am început să am pentru prima dată dificultăți. Ajunsesem deja la jumătatea drumului și mă vedeam silit să fac un popas.

În timp ce toracele mi se adaptase de minune la puternicele aripi, care, cu mușchii lor de oțel, îmi cam îngreunau, e drept, respirația, restul corpului nu mi se schimbase defel. Simțeam în mod clar lipsa penelor care ar fi trebuit să alcătuiască coada. Vîntul însă bătea aproape întotdeauna din față, și asta îmi ușura într-o oarecare măsură misiunea, dar pentru că la cîrmit mă bizuiam tot pe aripile mele, mă dezechilibram adeseori. Bine că nu trebuia să fac demonstrații de zbor!

Iar cine ar vrea să înțeleagă mai bine de ce mă dureau picioarele, să facă bine să se sprijine cu trunchiul de o masă și apoi să-și sus-

ţină picioarele, întinse la orizontală, în aer. Asta te costă energie, nu glumă, şi nu-i de mirare că într-o jumătate de oră coapsele mă dureau înfiorător. Ce-i drept, într-un fel nu sînt decît pe jumătate înger.

Pentru parcurgerea unui kilometru, raportat la propria lui greutate, un şoarece consumă o energie de 160 pînă la 380 de jouli. Albinele şi şobolanii consumă 60, iepurii şi helicopterele 15, cîinii şi avioanele de pasageri 6, vapoarele 4, porumbeii 3. De cîţi jouli aveam oare eu nevoie pentru un kilometru? Cu astfel de gînduri îmi petreceam timpul în vreme ce zburam deasupra şoselei. Şi apoi, după aproximativ o oră de zbor, mi s-a făcut foame. Ca om-înger e de la sine înţeles că aveam nevoie de mult mai multă energie decît porumbeii, aşa că priveam nostalgic în jos spre micile restaurante de la marginea şoselei. Să cobor pur şi simplu, să intru şi să cer meniul? Nu era cazul să risc. Oamenii nu prea sînt obişnuiţi să aibă un înger drept comesean. Cu siguranţă că în loc să mă servească politicoşi, ar fugi cu toţii sau m-ar împuşca pe dată ca pe un cîine turbat.

Prin urmare am strîns din dinţi şi am zburat mai departe. În cele din urmă am întrezărit periferia Freiburgului, aşa că de-acum nu mai aveam mult pînă la Schauinsland. La poalele acestui munte e aşezat sanatoriul doctorului Schweighauser, o construcţie din beton, cu trei etaje şi acoperiş drept. E înconjurat de parcuri întinse, pustiite acum de frigul iernii.

La aterizare m-am rostogolit. Picioarele mi s-au înmuiat parc-ar fi fost de gumă, şi am venit de-a dura pe ţigla acoperişului fără să mă pot nicidecum opri.

Doctorul Schweighauser mă aşteptase, în orice caz a apărut ca din pămînt lîngă mine. Şi de data asta buzele lui subţiri au schiţat un zîmbet batjocoritor, iar sprîncenele i s-au împreunat uşor în timp ce-mi examina penajul. Nu-l puteam înghiţi defel pe acest tehnocrat lipsit de suflet! Dar atunci cînd m-a întrebat cu vocea lui subţire de eunuc, dacă mă poate ajuta, am încuviinţat recunoscător. Singur n-aş mai fi putut face un pas, aşa că mi-a petrecut uşor un braţ pe sub aripi şi m-a tîrît încet spre casă.

Doctorul Schweighauser m-a strecurat prin sala de aşteptare pînă în cabinetul său. Toate astea n-au fost chiar atît de simple, culoarul fiind mult prea îngust pentru aripile mele. Am reuşit totuşi să mi le strîng, să le ţin lipite de corp, şi aşa am putut să intru ceva mai tîrziu în camera lui de consultaţii care, ca şi data trecută, mirosea puternic a vanilie. Probabil că femeia de serviciu a doctorului Schweighauser folosea un detergent foarte parfumat, am socotit eu... Dar putea să fie şi propriul miros al doctorului Schweighauser, ce-mi urca atît de dulce în nări, cine ştie. L-am rugat să-l sune deîndată pe şeful meu ca să-i spună că am suferit un accident foarte grav şi n-am să mă pot prezenta la lucru cîteva săptămîni de-aci încolo. De data asta voiam

să procedez mai abil. Nu aveam, categoric, chef să-mi caut o altă slujbă... ! Doar că de-acum înainte un alt meșter va trebui să termine instalația din casa Monikăi. Speram totuși ca șeful să nu-l trimită tocmai pe Karl. Îl bănuiam capabil de toate ticăloșiile. Și Monika ? O părăsisem și această a doua oară atît de rușinos, încît ce altceva oare mai putea face decît să se consoleze cu Karl ?... Doctorul Schweighauser mi-a promis să acționeze întocmai, în plus să-i trimită șefului meu un certificat corespunzător care să înfățișeze lipsa mea ca pe un accident de muncă urmat de spitalizare. Pînă și doctorul nostru putea fi uneori simpatic.

Mi-a palpat grijuliu penajul, a lăsat cu pricepere să i se strecoare cîteva pene printre degete, și mi-a lovit genunchii cu un ciocănel de cauciuc. Am țipat.

— Da, a spus el, nici de data asta n-o să scăpăm fără anestezie generală.

— Măcar de s-ar rezolva așa, am spus eu.

— De data asta a fost un adulter, nu-i așa ? m-a întrebat el și am văzut foarte clar o sclipire lacomă aprinzîndu-i-se în ochi.

— Da, am încuviințat șoptit. Între timp s-a măritat. De unde ați știut ?

— După aspectul penelor, a răspuns el. La adulter vă cresc de obicei aceste pene mici, cenușii, la ceafă... Arată ca penele de bufniță.

— Faceți-vă datoria, l-am întrerupt eu, pentru că n-aveam nici un chef să ajungem la intimități.

— Bine, spuse el. Așa sînteți cu toții ! Mai întîi nesocotința vă duce la nenorocire, și după aceea netam-nesam veniți la noi și trebuie să vă ajutăm !

Mi s-a spus că o astfel de operație durează ore întregi. Doctorul Schweighauser nu numai că trebuia să extragă fiecare pană, dar trebuia apoi să distrugă fiecare rădăcină. Și cum asupra acestor operații se păstrează cel mai strict secret, trebuia să renunțe la orice asistență. Nu-i de mirare că doctorul nu e tocmai fericit cînd unul ca mine aterizează la el. Pe de altă parte cîștigă destul de bine de pe urma noastră. Cheltuielile nu intră în costul spitalizării. Sîntem pacienți particulari.

Cînd m-am trezit din narcoză, m-am simțit ca și cum cineva mi-ar fi smuls unul cîte unul toți mușchii de pe brațe și tors. Aveam bandaje groase, deasupra mea atîrnau mai multe sticle cu un lichid galben și altul albastru, legate de mine prin cordoane de plastic. Oricine a văzut așa ceva. Mie însă mi se părea a fi ceva înjositor. Eram, în pofida tuturor celor întîmplate, o făptură cerească.

A trebuit să rămîn în sanatoriu patru săptămîni, pentru ca doctorul Schweighauser să poată supraveghea comprimarea musculaturii mele pe brațe și piept. Ea a revenit ca de la sine la dimensiunile musculaturii umane. Arta doctorului consta în îndepărtarea cutelor suplimentare ale pielii. După patru săptămîni nu eram încă apt de muncă, puteam fi însă lăsat printre oameni. Eram din nou asemenea lor.

— Probabil că știți, mi s-a adresat doctorul Schweighauser la despărțire, că încă o întîmplare identică are să vă fie fatală. E ultima dată cînd v-am mai putut ajuta. Fiți prudent !
— Da, am murmurat eu. Știu...
— Data viitoare, și-a continuat el recomandările de adio, sanatoriul acesta nu va mai exista pentru dumneavoastră. Cine se lasă pentru a treia oară pradă ispitei, în fine, știți și dumneavoastră...
— Știu, știu, am încuviințat eu. Am să mă străduiesc. În definitiv, am reușit să mă abțin trei ani de zile ! Am să-i explic Monikăi că legătura noastră nu este posibilă, și cu asta basta !
— Așa e bine, fiul meu, a spus el, și mi s-a părut că disting în glasul lui o ușoară ironie. După aceea, taxiul care trebuia să mă ducă la gară s-a pus în mișcare.
În tren mi-am lăsat gîndurile să zboare în liniște. Nu poate fi adevărat, îmi spuneam, să trebuiască să trăiesc despărțit de Monika tot restul vieții ! Doar ne iubeam, cine și cu ce drept ne putea interzice împlinirea ? Cumva Dumnezeu ? S-ar putea. Dar atunci, acest Dumnezeu era de-a dreptul inuman.
Și tot așa căutam căi și mijloace care să-mi poată asigura fericirea alături de Monika. Trebuia să existe o posibilitate ! De bună seamă că ar trebui să-i putem înșela nu numai pe oameni, dar chiar pe însuși Dumnezeu, în definitiv, iubirea era mai presus de toate. Așa cel puțin stă scris. Și de aceea mai nutream speranțe.

În timp ce rapidul Rheingold mă ducea fără nici o oprire de la Freiburg la Basel, oraș survolat de mine cu oarecari dificultăți în urmă cu patru săptămîni, am aflat soluția problemei mele... Ca să ajung în Lörrach trebuia să schimb trenul la Basel, și, în timp ce așteptam pe peron, o minunată certitudine m-a cuprins. Da, așa trebuia să se întîmple ! Va trebui să mă antrenez corespunzător... Și atunci o să-i tragem pe toți pe sfoară. Moartea și Diavolul, Dumnezeu și Lumea.

Ieri am revăzut-o pe Monika. Am vorbit la telefon și ne-am întîlnit într-o mică dumbravă de la marginea orașului. A venit cu mașina soțului ei, eu eram cu o mașină a firmei. Șeful meu e foarte prietenos cu mine. Poate că bănuie că nu sînt un electrician ca toți ceilalți. Se prea poate ca doctorul Schweighauser să-i fi făcut vreo aluzie. Numai Karl nu s-a abținut să facă niște comentarii cu dublu sens, cînd m-am întors. Pentru el totul e legat de sexualitate. Chiar și un accident de muncă. Nu poate nicidecum să vadă lucrurile altfel.
Monika părea amărîtă. Cred că suferise foarte mult. De cum m-a văzut a și vrut să-mi cadă în brațe și să mă sărute. Cu mare greutate am reușit s-o îndepărtez.
— Te rog, am implorat-o, nici o atingere ! Lasă-mă întîi de toate să-ți explic ! A fost de acord, și un șuvoi de lacrimi i-a împînzit ochii de chihlimbar. Ne-am așezat la o distanță respectabilă, unul lîngă altul, pe o bancă.

— Karl s-a purtat cum se cuvine? am întrebat-o eu.

— Cum adică? întrebă ea, şi n-am ştiut dacă imensa nevinovăţie de pe faţa ei mai putea ascunde şi altceva. În definitiv şi-a înşelat o dată bărbatul. Atunci de ce nu şi pe mine?

— A încercat ceva? am întrebat eu, şi nu pot să afirm că vocea nu-mi tremura uşor.

— Dar eu pe tine te iubesc, îi scăpă ei, şi cînd vocea aceasta îmi făcu din nou să cînte clopoţeii din piept, am ştiut că spune adevărul. Acum că această chestiune era lămurită, puteam să trec la lucruri esenţiale.

— Sînt un înger, mi-am început eu dezvinovăţirea. Un înger adevărat, înţelegi? Înţelegi ori nu, ăsta e un dat.

— Ştiu, a spus ea şi m-a privit atît de descumpănită, încît mi-a trebuit toată forţa voinţei ca să n-o strîng la piept.

— Înger, am continuat eu, care şi-a cîştigat în cer anumite merite, şi, drept răsplată, i-a fost îngăduit să trăiască pe pămînt. Aici e mult mai interesant, înţelegi? Monika a încuviinţat înţelegătoare, deşi eram sigur că nu pricepea o iotă. Faptul că trebuie să trăim aici, am lămurit-o eu, e, aşadar, o recompensă. De îndată însă ce ne lăsăm pradă plăcerilor omeneşti, trebuie să ispăşim. Atunci, drept pedeapsă, ni se ia masca noastră omenească şi ne vedeţi sub adevărata noastră înfăţişare. Devenim din nou îngeri. Şi tocmai asta ai trăit-o tu pentru a doua oară.

— Dar totuşi te-ai întors, a spus ea şi m-a privit radioasă,

— Da, am spus eu, de două ori ne este îngăduit. A treia oară însă nu mai există iertare. Atunci ne e luat pe veci chipul nostru omenesc şi ne cresc aripi care ne trag tot mai puternic înapoi spre cer.

— Şi de ce te temi atît de tare să te întorci acolo? a întrebat ea, şi, Dumnezeu ştie de ce, n-am putut să i-o iau în nume de rău. Naiba mai ştie ce a învăţat ea la orele de religie!

— Ascultă, am spus, în cer totul e atît de limpede... Am tăcut şi n-am mai ştiut să mă justific. Da, am continuat după cîtăva vreme, e greu să te lămuresc de ce aş vrea să trăiesc pe pămînt.

— Foarte simplu, strigă ea. Ştiu...

— Ei?

— Aici mă ai pe mine, m-a privit ea încîntată şi a vrut din nou să mă sărute.

— Da, a trebuit eu să încuviinţez. Chiar aşa. Pe pămînt există iubirea. Iubirea omenească... Şi de aceea... Am ezitat. Puteam într-adevăr să îndrăznesc? Termină odată cu toate astea, mi-am spus, de pierdut nu mai ai ce pierde! Şi de aceea, am început din nou fraza, data viitoare am să te iau cu mine.

— Cu tine? s-a speriat Monika şi s-a tras un pas înapoi. În cer?

— Da, m-am aprins eu. Exact aşa, a treia oară îmi vor creşte aripi care mă vor purta împotriva voinţei mele în cer. Şi atunci n-ai să-mi mai dai drumul, înţelegi? Zburăm împreună! O, da! La vederea ta o să înceapă să le bată şi lor mai tare inimile! O să aducem viaţă în maghernița aia! O să fie o încîntare

să zbor împreună cu tine prin veșnicia aia rece și să le rîd în față adunăturilor ălora cerești !

Da, iubirea face și din înger un revoltat. Respectul pentru dumnezeire cedase în fața pasiunii mele neostenite. Trebuia să-mi întăresc înainte de toate mușchii picioarelor, pentru zborul de patru ore care mă aștepta. Am socotit că, prin greutatea suplimentară a Monikăi, timpul normal de zbor va crește considerabil. Și pentru asta voiam să fiu pregătit.

În timp ce Monika își rezolva problemele gospodărești, eu mă concentram în exclusivitate asupra antrenamentului. Îndelungate alergări prin pădure pentru condiția fizică, exerciții yoga pentru întărirea nervilor, și zilnic, mii de genuflexiuni, sute de flotări, fără să mai pun la socoteală alte mișcări de gimnastică... Da, mă pregăteam serios pentru zborul nostru !

Ne-am lăsat și o marjă de timp. Voiam să pornim abia la vară, ca să nu fim slăbiți de frig.

Monika s-a dovedit a fi un minunat camarad. Știa că e vorba de o inițiativă fabuloasă, așa că s-a abținut de la orice mîngîiere, cînd ne întîlneam pentru o scurtă consfătuire. Ce mă întrista era faptul că acasă încă mai dormea în același pat cu bărbatul ei, care putea s-o mîngîie și s-o sărute cît de mult poftea ! Nu reușise încă s-o rupă cu el. Poate că într-un fel mai și ținea la el. Asta mă umplea uneori de o gelozie turbată, și atunci adăugam încă

o porție de genuflexiuni, ca să nu mă mai gîndesc la nimic.

De altfel am continuat să-mi văd și de meserie. Eram, într-adevăr, prudent ! Dacă aș fi demisionat, ar fi bătut la ochi. S-ar fi putut să fiu spionat, și poate cineva i-ar fi divulgat planul nostru șefului meu. Dar nu mai eram deloc un bun electrician. Uitasem cum se execută cele mai simple conectări, mă gîndeam mereu numai la Monika.

Și apoi, în sfîrșit, s-a împlinit sorocul. Cînd ne-am întîlnit era o noapte înstelată de iulie. Toate pregătirile de start erau încheiate. Monika își legase sticlele cu apă, eu duceam sacul cu provizii. Pentru start am căutat o pajiște pe dealul Tüllinger, de unde, copil fiind, ridicasem atîtea zmee.

Nu voi uita niciodată primele sărutări după acea asceză îndelungată. Miroseau ca toate parfumurile de pe pămînt, și chiar mai mult. Ne dezbrăcasem din vreme, nici o secundă în plus nu ne mai putea despărți. Nu. Nu voiam să avem timpi morți. Zborul în sine avea să dureze suficient. Ca măsură de precauție ne procuraserăm și centuri, cu care să ne legăm brațele și șoldurile. În nici un caz nu voiam, zburînd, s-o scap pe Monika dacă ar fi părăsit-o puterile. Mai bine ne prăbușeam împreună.

De data asta mi-au crescut niște aripi cum niciodată n-a văzut vreo ființă omenească. Mi-au izbucnit din umeri, brațe, degete. Să fi tot avut vreo cinci metri lungime, și străluceau, ca luminate de o rază nevăzută. Acum eram din nou înger pe de-a-ntregul, și așa am reușit,

fără nici un efort, să ne înălţăm şi să părăsim pajiştea. Nimic nu-mi îngreuna zborul, şi totuşi...

Şi totuşi... După aproximativ două ore de zbor, am simţit că pe Monika o încearcă oboseala. Pînă atunci se ţinuse grozav; faţa ei iluminată ar fi putut inspira orice muritor la fapte înălţătoare... Acum însă simţeam cum trupul îi atîrnă din ce în ce mai greu. Picioarele aproape că n-o mai ajutau deloc. Gambele îi spînzurau vlăguite în gol şi din cauza asta aveam greutăţi la cîrmit. Ar fi trebuit să le legăm într-un fel! Dar pînă şi ceilalţi muşchi îi cedaseră, şi mă privea cerîndu-mi ajutorul. I-am spus să-şi ia o bucăţică de turtă de orez din sacul cu provizii. A refuzat. Mi-a spus că nu asta voia. I-am oferit apă. Nici asta. Ce se întîmpla cu ea? Ajunsesem la hotarul primelor stele, cerul nu mai putea fi atît de departe! Şi deodată mi s-a părut că aud chiar vocea Domnului meu...! Trebuie să reuşim! Mi-am încordat încă o dată puterile şi aripile puternice ne-au înălţat prin noapte... da, trebuie să se poată! Şi dacă nu... atunci, Doamne, încă unul dintre îngerii tăi şi-a pierdut credinţa în tine!

Un lucru e sigur: dacă ar fi fost numai după mine, am fi ajuns la cer. Roadele antrenamentului meu se vedeau. După trei ore de zbor condiţia mea fizică nu lăsa de dorit. Aş fi ajuns fără nici un fel de complicaţii. Dar toate astea nu schimbau nimic. Monika era din ce în ce mai obosită, era o tortură s-o privesc.

Faţa ei era schimonosită de durere — avea junghiuri şi dureri în spate.

Ce să fac? Să-i dau pur şi simplu drumul şi să zbor mai departe? Mărturisesc deschis că acest gînd mă cam ispitea. Dar mai apoi a început să mă încerce si pe mine o oboseală, şi bătăile de aripi au devenit mai rare. Pînă acum fusesem însufleţit de o forţă nesfîrşită, acum însă, cînd eram aproape de ţel, începuse să cedeze vizibil. Slăbea însă si constrîngerea de a mă întoarce în cer! Ce însemnau oare toate astea? Mi-era oare interzis? Voiau oare să mă pedepsească pentru marea mea dragoste? Sau pur şi simplu nu voiau să mă primească acolo sus alături de Monika? Poate că se temeau, în cer, de căldura ei omenească? De inima ei nepreţuită? Dar nu exista nici o îndoială: impulsul de-a ajunge, cu orice preţ, tot mai sus, nu mai exista! Într-un calm desăvîrşit am descris, în zbor planat, cîteva cercuri — şi apoi m-am hotărît să mă întorc pe pămînt.

N-aveam să aflu niciodată adevărata cauză a slăbiciunii mele, deşi aveam să fac după aceea presupuneri nenumărate. Acum, important era s-o aduc pe Monika teafără înapoi la Lörrach. Ce povară grea era! Un lucru e sigur: m-a ferit să cînt osanele acolo sus pentru tot restul zilelor mele! Şi apoi, cînd am revăzut contururile luminate ale orăşelului nostru de baştină, mi-a surîs recunoscătoare, iar cînd i-am întins o bucăţică de turtă de orez ca să mai prindă puteri, a înghiţit-o cu mare

poftă. La aterizare antrenamentul meu și-a dovedit încă o dată din plin calitățile. Am reușit să frînez greutatea penajului, astfel încît am evitat orice accident.

De un an trăiesc într-o pădure între Tüllingen și Otterbach. În această pădure mi-am petrecut o bună parte din copilărie, așa că m-am adaptat. În timpul care a trecut nu s-a schimbat prea tare ; vechile tranșee din timpul războaielor franco-germane mai servesc încă drept adăpost de privirile unor țărani curioși sau a plimbăreților de duminică. Aici mă simt într-adevăr bine. Ce mă întristează un pic e faptul că a trebuit să renunț la meseria mea de electrician. Dar cu penajul acesta uriaș n-aș mai fi putut să mă strecor cu atîta ușurință prin pivnițe !

De două ori pe săptămînă îmi iau avînt și mă cațăr în coroana unui arbore. Acolo stau pînă observ fluturînd pe drumul de țară praful ridicat de mașina Monikăi. De la zborul nostru de altădată mi s-a dus gustul pentru levitații prea înalte. În ultimele luni am mai făcut excursii în Pădurea Neagră, în afară de asta însă m-am învățat atît de bine cu împrejurimile, că aripile mele se aseamănă din ce în ce mai mult cu crengile inerte ale coniferelor. Ca să nu mai spun că de-acum Monika a preluat conducerea. De două ori pe săptămînă mă aprovizionează cu de-ale gurii, cărți și alte lucruri de care ai nevoie într-o pădure. Pînă și în dragoste tot ea a preluat inițiativa. Îmi convine așa. Și sînt chiar fericit că și ei îi place. Da, în fond, am reușit ! Ce-i drept, n-am ajuns în cer... Dar am înșelat lumea și pe Dumnezeu însuși. Deși am călcat de trei ori legile Domnului, acum prind rădăcini în pămînt ! Și chiar Monika a trecut peste toate prejudecțile. S-a întors la bărbatul ei, și în cîteva luni îi va dărui un copil. Dar nici un om nu bănuie că are o legătură cu un înger.

CERERE DE GRAȚIERE

MULȚI DINTRE INDIVIZII SIGURI PE EI presupun că sînt un înger căzut care a reușit să-și implînte rădăcini în pămînt. Nu pot nici să recunosc nici să dezmint această presupunere ; a trecut prea multă vreme de cînd sînt aici, iar vîntul, care îmi agită tot timpul crengile, de-abia îmi lasă răgaz să mai meditez și eu asupra trecutului. Așa îmi petrec deci aici timpul de multe, multe zile, pe vîrful acesta de munte între Tüllingen și Otterbach, și se pare că sub ramurile mele îndrăgostiții se simt ca acasă. Adolescenții din sat îngroapă printre rădăcinile mele caiete învelite în coperți de plastic, cu poze cu femei goale, lascive și senzuale, și atunci cînd au chef vin și-și dezgroapă comorile pentru a se cufunda, jinduitori, într-însele. Noaptea însă perechile de îndrăgostiți își întind lîngă mine păturile, și atunci am motive să presupun că omenirea e încă bine orînduită. Cînd e lună plină, adăpostesc perechile cu umbra mea, și vara, cînd izbucnește furtuna, îndrăgostiții se ghemuiesc bucuroși în jurul trunchiului meu. Astfel încît rădăcinile îmi sînt udate cu seva bucuriilor

omenești, iar scoarța acoperită cu inițialele înlănțuite ale agitaților mei adepți.

Cei ieșiți duminica la plimbare nu văd în mine altceva decît un brad obișnuit ; cine îmi pune conurile pe foc observă însă că fagurii lor adăpostesc cu totul alt fel de semințe. Au gustul sării din lacrimile mele de odinioară, vărsate pentru o femeie al cărei trup mătăsos s-a pierdut de atîtea ori în ramurile mele. Dar nu vreau să povestesc aici istoria lungii mele văduvii, ci aceea a semnificației mele. Da, trebuie să mărturisesc, am devenit de-a lungul anilor și secolelor un reper al îndrăgostiților din ținut, un monument viu, și de aceea mi-e greu de înțeles cum puteți încuviința ca primăria districtului să mă predea tăietorilor de lemne. Nu-mi folosește la nimic dacă-mi înfig mai adînc rădăcinile în pămînt sau încerc să mă agăț de nori, și rămîne pentru mine o enigmă dacă, atunci cînd mă voi prăbuși, îmi vor crește totuși aripi care să mă mai poarte într-un alt district. Psihiatrul meu, a cărui lucrare de doctorat despre viața sufletească a pomilor a suscitat atîta interes, mi-a împărtășit că sufăr de așa-numitul complex al castrării, că n-are nici un fel de mijloc care să mă poată vindeca — ar însemna să cerem prea mult de la un om de știință pus în fața urlătoarelor ferăstraie mecanice.

Prin urmare vă adresez dumnevoastră această cerere, stimate domnule primar, și vă rog să fiți îngăduitor, mai ales că pînă și pe dumneavoastră vă leagă de mine atîtea amintiri. Dovezi ale trecutului dumneavoastră

erotic încă mai zac ascunse printre rădăcinile mele, şi ţineţi cont că n-am spus niciodată un cuvînt soţiei dumneavoastră! De fapt, întreaga populaţie a districtului depinde mai mult sau mai puţin de mine, şi dacă veţi permite sacrificarea mea, întregul ţinut va fi pentru totdeauna acoperit de praful, care constituie şi-aşa o serioasă ameninţare pentru comunitatea noastră.

VICTIMA ARTEI

Lui Tadeus Pfeifer

— VAI DE MINE, exclamă profesorul Wetzelshaus, cînd noul venit fu introdus la el, îmi făcusem despre dumneavoastră o cu totul altă imagine!

— Într-adevăr, fu de părere vizitatorul cu o undă de tristeţe în glas, aşa mi se întîmplă mereu. Oamenii sînt miraţi cînd ajung să mă cunoască personal.

— Nu asta am vrut să spun, o drese profesorul Wetzelshaus. Bineînţeles că v-am recunoscut deîndată!

— Nu-i nimic, îl linişti oaspetele său, un bărbat şters, scund, despre care nu s-ar fi spus niciodată că aparţine protipendadei internaţionale. Faţa îi era ridată, cenuşie şi total mediocră. Nasul, pîinea caricaturiştilor de bună seamă, domina proeminent încăperea, nu ca un amănunt marcant, ci pur şi simplu urît. Ochii, al căror surîs ştrengăresc îl făcuseră vestit, erau nişte pete amorfe, iar gura, vestită pentru observaţiile cinice cu care anula orice fapte eroice, nu se dovedea nimic altceva decît o tăietură ciudată şi nesemnificativă. Purta un costum elegant de tweed, a cărui

stofă părea însă cam lustruită, pentru că nu trecea nici un minut fără ca posesorul să nu se frece de brațele fotoliului sau să-și strecoare arătătorul și să-l plimbe tot timpul între gît și gulerul cămășii. Mîinile lui mici, renumite pentru iscusința cu care știau mîngîia, departe de a fi seducătoare, țopăiau neîncetat pe brațele fotoliului. Ca niște broaște galvanizate, gîndi profesorul Wetzelshaus, și își reținu cu greu remarca. Vizitatorul era, fără îndoială, nervos și cam țîcnit. Ei, dar asta nu era de mirare. În definitiv, venise pentru a-și încredința taina unui străin. El nu trebuia decît să-și păstreze calmul.

— Vedeți, continuă în sfîrșit vizitatorul, ce vi s-a întîmplat dumneavoastră, asta e tocmai problema mea... Oamenii se dau în vînt după mine doar dacă le joc un rol ! Deși nu sînt în nici un caz un atlet — dacă m-aș decide aș putea să-l joc în fața dumneavoastră pe Tarzan, și dumneavoastră ați zice despre mine că sînt un adevărat colos ! Pe mine, care am fost declarat, din cauza astmului, inapt de armată ! Da, în viața cotidiană însă se pare că nu reușesc atît de bine. Și acesta este motivul pentru care aș fi vrut să vorbesc cu dumneavoastră...

— N-ar fi fost mai bine ca înainte... vreau să spun... Vedeți dumneavoastră, eu nu sînt psiholog ! Sînt doar fizician, dar unul pasionat, adăugă el surîzînd.

— Așa mi s-a și spus, răspunse vizitatorul. Vedeți dumneavoastră, eu nu am încredere în psihologi, cu atît mai puțin în psihiatri, și în

general în științele sufletului. Nu, lumea nu e condusă de spirit ! Mecanica este secretul tuturor lucrurilor ! N-am decît, spre exemplu, să-mi ridic colțurile gurii, și lumea va crede că sînt vesel, deși eu mă simt al naibii de trist !

Și într-adevăr, chipul vizitatorului se preschimbă într-o mască strălucitoare, luminată parcă de bună dispoziție, numai că ochii rămaseră două pete triste — ca dovadă a felului cum se simțea de fapt.

— Arta dumneavoastră îmi confirmă, recunoscu profesorul Wetzelshaus, ceea ce am simțit întotdeauna. Aveți dreptate : *deus ex machina !* Cea mai ascunsă cauză a tuturor lucrurilor este mecanica.

— Dar, continuă vizitatorul și își lăsă mușchii feței să atîrne din nou inexpresivi ca mai înainte, nu poți fi întotdeauna atent la toți mușchii feței ! Nu poți juca întotdeauna ! E prea obositor. Aș vrea să mă pot odihni măcar în viața privată, înțelegeți ?

— Nu pe deplin, răspunse profesorul Wetzelshaus.

— Sînt o victimă a artei mele, se înfierbîntă vizitatorul, se ridică și începu să străbată camera dintr-o parte în alta. Oamenii așteaptă să fiu în viața mea privată exact ca în realitate. Nu, nu ca în realitate, se corectă el repede, vreau să zic : așa ca pe scenă sau în film. Vor să fiu și în ce-mi rămîne din viață tot eroul pe care-l divinizează ei pe ecran ! Și eu nu mai rezist. O chestiune legată poate de vîrstă, nu sînt sigur. Aș vrea în fine să

pot fi eu însumi! Înțelegeți? Și prin asta bineînțeles că-mi dezamăgesc admiratorii! Îi pricinuiesc o durere fiecărui admirator care ajunge să mă cunoască personal. Îi fur o iluzie! O, am ajuns s-o simt de departe. Femeile în special își ascund cu greu șocul. Îmi strîng mîna cu stimă și respect, în realitate însă își zic: o mînă de om! Și asta și sînt: o grămăjoară nesemnificativă, blestemată să fie un mare actor!...

— Să vă ofer ceva de băut? Poate un păhărel de rachiu? întrebă profesorul Wetzelshaus, văzînd că oaspetele său privește de cîteva minute mut și întristat, pe fereastră.

— Rachiu? răspunse vizitatorul întorcîndu-se ofensat. Da, știu! Sînt un recunoscut băutor de șnaps. Dacă ați ști cît urăsc această băutură! După două pahare pereții încep să se învîrtească! Nu, n-am venit ca să beau șnaps cu dumneavoastră.

— Vă pot, în acest caz, ruga, spuse profesorul Wetzelshaus privind în mod demonstrativ la ceas, să-mi spuneți cum v-aș putea fi de folos?

— Banii nu contează, răspunse vizitatorul, și profesorul Wetzelshaus se liniști. Vedeți dumneavoastră, continuă oaspetele, sînt un om foarte sensibil. Îmi face foarte rău să-mi dezamăgesc mereu semenii! Mă credeți dacă vă spun că nici un admirator nu mi-a cerut vreodată o a doua întîlnire? Îi ajunge oricui, dacă mă vede o singură dată, să-și dea seama ce mortăciune sînt! Și eu asta n-o mai pot îndura. Vreau să-i fac pe oameni fericiți, înțe-

legeți ce vreau să spun? Îndură destule dezamăgiri zi de zi, și eu nu vreau la rîndul meu să mai adaug una! Vreau să-i răsplătesc pe admiratorii mei pentru prețuirea lor!

— Hm, răspunse profesorul Wetzelshaus contrariat. Pe de o parte ar fi vrut să-și pună în aplicare niște descoperiri recente, mai ales că statul îi tăiase de curînd creditele, pe de altă parte însă nu putea, cu toată bunăvoința, să-și imagineze cum să ajute el, un fizician, pe un actor ajuns în pragul bătrîneții. Pe deasupra îl mai cuprinsese și un fel de dezgust față de acest gnom, și se întreba înspăimîntat dacă nu cumva sila lui venea tocmai din faptul că, întîlnindu-se cu omul pe care atîta îl prețuise, își vedea așteptările înșelate. În cursul acestei discuții vizitatorul său își lepădase pînă și ultima rămășiță de siguranță de sine, și stătea acolo ca un cerșetor.

— Începînd cu o anumită vîrstă, reluă oaspetele cu lacrimi în glas, tu însuți devii răspunzător pentru felul cum arăți. Și asta m-a condus la dumneavoastră...

— Atunci aș putea să vă invit, spuse profesorul Wetzelshaus ca să pună capăt acestei convorbiri aparent fără sens, să-mi vizitați odată laboratoarele? Cu aceste cuvinte se ridică și se îndreaptă spre ușă. Oaspetele său îl urmă, peste măsură de istovit, încolonat parcă într-un marș funerar.

Am promis să nu povestesc această întîmplare nimănui. E o istorisire ciudată, în care sînt implicată și acum. Mă împovărează. Și nu

e în nici un caz destinată publicității ! Ar fi compromiși mii de indivizi, și așa ceva nu trebuie să se întîmple. Și încă ceva : soțul meu nu ar fi deloc încîntat să afle. Preferă să închidă ochii în loc să știe exact niște lucruri, dar în acest caz... Sînt sigură : ar fi jignit de moarte. Și de ce să-mi risc eu căsnicia ? Povestea asta nu mă privește în fond decît pe mine, și căsnicia pentru mine e sfîntă.

Dar trebuie măcar s-o scriu. Trebuie să mă descarc într-un fel, altfel nu mai pot rezista multă vreme. Și nici asta nu mi-o pot permite. Muncesc toată ziua ; nu am vreme de pierdut cu crize sufletești ! Gătesc de două ori pe zi pentru patru persoane ! Cel mic a împlinit abia un an și am cu el destul de lucru. Anja merge la școală, și cine are impresia că la vîrsta asta copiii au nevoie de mai puțină atenție, se înșală ! De-abia acum încep grijile... Pe soțul meu îl văd numai rareori. E profesor. Treizeci de ore pe săptămînă. Și doar cine a predat vreodată știe ce înseamnă asta. Își pregătește acasă temeinic orele, încît pentru mine nu-i rămîne decît foarte puțin timp. Dar eu m-am obișnuit. Și de fapt, nici n-am a mă plînge. Fără îndoială că treburile gospodăriei îmi mănîncă timpul, și de fiecare dată după ce am terminat de făcut curat și de spălat, aș putea s-o iau imediat de la capăt... Da, sînt cam împovărată, dar cu toate astea îmi rămîne ceva vreme să mai citesc din cînd în cînd o carte sau să merg la cinema.

Cinematograful a fost pentru mine dintotdeauna o pasiune. Încă de mică adunam pozele

starurilor ! O, da, mă descurcam destul de bine în lumea filmului ! Și inițiativei mele i se datorează și deschiderea, în cartierul nostru, a unui club de admiratori. N-am voie să-i dezvălui numele adevărat. Nici măcar pe hîrtie ! Și de aceea și numele de familie al lui Ronny rămîne secret.

Cum spuneam : în afară de gospodărie și copii îmi rămîne doar foarte puțin timp pentru destindere. Și de fapt mi-ar fi fost imposibil să lipsesc de acasă două zile. Dar cînd a sosit acea scrisoare am știut de la bun început : așa trebuie să se întîmple. Mi-am lăsat copiii în grija soacrei, iar soțului, mă rog... i-am inventat eu ceva. Și după aceea am plecat. Singură.

Dar să încep cu începutul. Ca organizator al clubului nostru de admiratoare, mi-a revenit onoarea să dau curs invitației. Da, a fost într-adevăr o surpriză plăcută : idolul nostru o invita pe una din noi la o întîlnire de o oră ! Pînă în acel moment contactele noastre s-au limitat la un schimb de aproximativ o sută de cărți poștale imprimate cu chipul lui, pe care i le expediam și le primeam înapoi cu semnătura lui și cu o dedicație. Acum însă mi-era dat să-l cunosc personal ! Să-l văd în carne și oase ! Dorința mea de-o viață avea să se împlinească !

Cu toate astea, invitația era însoțită de niște amănunte bizare. Recunosc; vedetele sînt vedete și nimeni nu trebuie să se mire dacă au și ciudățenii ! Alegerea făcută de conducerea clubului a căzut pe mine nu pentru că la inițiativa mea clubul fusese înființat, ci pentru

că doar eu îndeplineam cel mai bine condițiile pe care le pusese Ronny. Cerea în respectiva invitație o anume înălțime, lungime de picioare, circumferință, greutate. Într-adevăr, vedetele pot să-și permită așa ceva! Dacă un bărbat mi-ar fi pretins una ca asta, l-aș fi trimis la plimbare!

Dar să revenim: veneam întrucîtva în întîmpinarea dorințelor lui. Acolo unde cifrele nu corespundeau, trebuia doar să fac puțin efort! Aveam patru săptămîni la dispoziție, așa că am început o cură de slăbire prescrisă de farmacistul nostru, ca să slăbesc șase kilograme. Făceam gimnastică sistematic, pentru că musculatura mea abdominală lăsa oarecum de dorit. Și astfel, în cele din urmă am reușit: cu o săptămînă înaintea datei fixate ajunsesem la talia ideală. Era într-adevăr o performanță, și pînă și soțul meu, care de ani de zile nu se mai uitase cu atenție la mine, mi-a adresat un compliment.

Trei zile înainte de ziua care avea să-mi schimbe destinul, am primit un pachet expediat de Ronny. Conținea o scrisoare din partea lui, și se putea bănui cum îmi mai bătea inima cînd am găsit în pachet lenjerie, haine și pantofi! Îmi scria că s-ar bucura să mă vadă în aceste haine, și cum de bună seamă corespundeam măsurilor indicate, ele aveau să-mi vină ca turnate. Și chiar așa: îmi veneau. Între timp dădusem la cusut un taior suficient de scump, dar dacă voia să mă vadă în hainele trimise de el, nu puteam să-l refuz! Era înduioșător din partea lui să se preocupe de garderoba mea!

Ce mi s-a părut cam ciudat a fost bonul anexat. Bineînțeles că el n-avea nici o legătură cu idolul meu. Aș fi putut să pun mîna-n foc. Pentru că socoteala era destul de piperată. Era probabil făcută de cei de la biroul centralei. Și e clar că aceștia lucrau pentru propriul lor profit, mi-am zis, și mi-am propus să i-o spun și lui. Dar acum important era să-l întîlnesc! Așa că am plătit chitanța aceea blestemată, și am primit imediat o a treia scrisoare, prin care eram rugată să mă prezint pe data de 2 mai, orele 20,30 la blocul Müller, din Teichstrasse 1. Să urc la etajul zece, să intru în camera nr. 6809 și să-mi aștept acolo idolul.

Cred că bărbatu-meu își zicea că m-am țicnit. Așa și era de fapt. În acele ultime trei zile mi-am neglijat copiii, iar bucătăria devenise albie de porci. Dar chiar dac-aș fi vrut, nu mi-aș fi putut continua viața de odinioară. Mă întrebam necontenit dacă am să-i plac lui Ronny. Petreceam ore întregi în fața oglinzii, îmi masam fără încetare ridurile, și mi-am stors un coș atît de tare, încît obrazul stîng mi s-a umflat cît un balon. Dacă mi se întîmpla și mie să dorm o dată, aveam coșmaruri. Majoritatea timpului stăteam cu ochii în tavan, mă întorceam de pe-o parte pe alta în pat sau îmi masam fără istov porțiunile atinse de celulită pe coapse, în vreme ce soțul meu sforăia netulburat! De-abia în acele zile am observat pentru întîia dată că în somn sforăie

ca un porc, fapt ce n-a făcut ca iubirea mea pentru el să sporească.

Cu atît mai mult îl transfigurau toate acestea pe starul meu. Da, desigur, am să-i plac ! Nu corespundeam oare idealului său pînă la milimetru ? Cred că e foarte bine ca bărbații să ne spună ce vor. Atunci le putem împlini mult mai ușor dorințele.

Și iată că veni în sfîrșit ziua mult așteptată. Soțul meu avea ședință cu părinții la școală, așa că puteam să mă pregătesc în liniște. Dusesem copiii la soacră-mea încă după-amiaza devreme. Și pe cînd stăteam eu așa în fața oglinzii, mi s-a părut chiar că sînt frumoasă. N-am mai avut sentimentul acesta de la prima mea sarcină, și iată-l că revenea. Atît de lesne poți face fericită o femeie ! Și pe deasupra, mă simțeam ușoară. Nu m-aș fi mirat dacă mi-ar fi crescut dintr-o dată aripi... Coșul de pe obrazul stîng dispăruse, umflătura se retrăsese, iar ultimele urme le-am mascat cu cel mai scump fond de ten pe care mi l-am permis vreodată.

Pusesem deoparte pe ascuns din banii de gospodărie atît cît să-mi ofer chiar un taxi pînă-n oraș. Astăzi era ziua cea mare, și voiam să-mi îngădui orice. N-am să uit niciodată acel drum cu taxiul. Nu mai simțeam nici o apăsare, îmi uitasem cu desăvîrșire copiii, soțul, gospodăria. Nu mai eram decît o femeie așteptînd înfierbîntată un randevu și, ca să fiu sinceră, încă din taxi mă gîndeam la ceva mai mult decît la o oră de conversație cu idolul meu. Da, visam la... în fine, se înțelege de

la sine la ce. Eram atît de emoționată că am început să-mi rod unghiile. Unghiile mele proaspăt manichiurate și îngrijit date cu ojă ! Iar cînd mi-am privit chipul în oglinjoară, mi s-a părut că văd o liceeană înainte de primul ei ceai. Ședeam în taxiul acela, îmbujorată pînă la rădăcina părului și nici un fond de ten din lume n-ar fi putut ascunde sîngele care-mi zvîcnea pînă în tîmple !

Ceea ce a urmat a fost un vis. Și totuși era realitate ! Mi-am văzut îndeplinite cele mai intime dorințe ! Dar iar anticipez. Voiam totuși să povestesc faptele în ordinea lor. Am plătit deci taxiul și am intrat în blocul Müller. Portarul părea că nici nu mă observă, așa că m-am îndreptat spre lift și m-am oprit abia la etajul zece. Și acolo de-abia s-a dovedit ce tip rafinat era idolul nostru ! Voia să mă mai chinuie puțin înainte de a mă seduce !

Camera rezervată mie era probabil decorată de centrala clubului nostru de admiratori : idolul meu în copilărie, adolescență, consacrare. Încăperea avea ceva de muzeu — doar că mirosea cu totul altfel decît un muzeu. Mirosea pătrunzător a parfumul acela impregnat și în hainele ce-mi fuseseră trimise. Era și o bibliotecă ticsită cu numere din „Femeia și Filmul“ în afară de toate celelalte reviste unde apăruseră reportaje mai ample despre Ronny, albume închinate filmelor și vieții sale, ca să nu mai spun de cărțile de specialitate. Am găsit multe lucruri pe care nu le știam încă, așa că prima jumătate de oră s-a scurs suficient de repede. Mă așezasem pe patul dublu

franțuzesc ; veioza răspîndea o lumină odihnitoare, roșietică, și abia după ce așteptasem o oră am început să mă nelinistesc. După ce totul fusese pregătit cu atîta minuție, mi se părea imposibil ca tocmai acum să întîrzie ! Desigur că lipsea dintr-un motiv bine întemeiat ! Intervenise ceva ?... Nu-i nimic, am să aștept la nevoie noaptea întreagă. Și dacă pînă la urmă tot nu va veni, măcar voi fi petrecut o noapte în camera lui ! Celor de la clubul meu am să le inventez eu ceva. Lor, e de la sine înțeles, nu le pot povesti că am așteptat degeaba...

Răbdarea mi-a fost însă răsplătită. Am fost trezită de o melodie din filmul „Singur în noapte". Am recunoscut muzica din prima clipă ; introducea o scenă în care starul meu era expus unor mari primejdii... Apoi s-au auzit bătăi în ușă. Ca să fiu sinceră, îmi pierise graiul. Mi-era imposibil să strig „intră !" sau ceva asemănător. În loc de asta m-am privit rapid în oglindă ca să-mi mai verific o dată coafura. Suferise schimbări cumplite în timpul somnului ! Și n-aveam la mine nici măcar un deodorant !

Idolul meu a intrat — și mi-a întrecut toate așteptările ! Ochii lui mă învăluiau cu o privire strălucitoare și dezarmantă. Gura lui senzuală mă îndemna să mă predau pe dată — avertizîndu-mă însă în același timp cît ar fi fost de periculos. Nu mai trebuie să descriu nasul lui puternic, expresiv, doar a devenit celebru ! Bărbia voluntară, pe care în scenele primejdioase obișnuia s-o împingă înainte, era pe măsura frunții sale înalte, o dovadă de inteligență ieșită din comun. Se îndrepta spre mine cu un calm mlădios, care naște în femei încredere, iar atunci cînd mi-a dat mîna m-am topit la simpla atingere a degetelor lui, vestite pentru încîntătoarea lor gingășie. Și cît de tînăr arăta încă ! În pofida celor cincizeci de ani ai săi, își păstrase o anume tinerețe ! Lîngă el te simțeai în același timp mamă și iubită — și desigur că așa se explica pentru o femeie misterul atracției sale.

— Vă rog să mă iertați, spuse cu vocea lui răgușită, legendară și ea, că am întîrziat puțin ! A trebuit neapărat să merg la o filmare, și n-am putut în nici un fel s-o evit ! Sper că nu v-ați plictisit.

— O, nu, am răspuns bucuroasă că mi-am regăsit vocea. Am avut destule de citit.

— Așa-i, zise el, centrala clubului se îngrijește întotdeauna ca oaspeții mei să se simtă bine !

Aș fi vrut să-i povestesc mai degrabă că măreața lui centrală îmi trimisese o notă de plată cam piperată. Dar de ce să-mi pierd cu așa nimicuri secundele prețioase pe care trebuia să le petrecem alături ? Am să-i povestesc la viitoarea întîlnire, cînd o să ne cunoaștem mai bine. Și chiar așa : la ce bun atîtea cuvinte, cînd aveam ceva mult mai bun de făcut ?

Totul a mers foarte simplu. Părea să-mi ghicească dorințele cele mai ascunse. M-a mîngîiat pe păr ca pe un copil și apoi m-a sărutat. Mai voiam să-i spun cît de mult îl iubesc, dar nu mai părea necesar. Bănuiam că știe. Înțe-

lesese. Niciodată un bărbat nu m-a mai dezbrăcat cu atîta ușurință ! Soțul meu de exemplu nu știe nici acum ce sutiene se închid în spate și care în față. Ce să mai spun, starul meu îmi trimisese el însuși hainele, și cunoștea dinainte toate mișcările necesare, oricum... cînd m-am dezmeticit eram goală.

Nu simțeam nici cea mai mică rușine. Și cînd a arătat surîzînd spre pat, i-am urmat îndemnul, blîndă ca un miel. Asta nu reușise niciunul pînă acum. Categoric. Atît de repede nu m-a avut nimeni. S-a dezbrăcat și el, și de-abia așteptam clipa cînd... Cît de iscusite îi erau mîinile ! Aproape neomenești de blînde ! Da, harul nu-i însuflețea numai chipul — ci-i transfigura corpul întreg ! Și limba lui : minunat de electrizantă ! Cînd degetele lui mătăsoase m-au mîngîiat pe ceafă, am simțit pentru prima oară cum poate fi dragostea adevărată. Știa să trezească în mine o încredere nețărmurită ; abia alături de el mă descopeream în adevărata mea lumină ! Și granițele simțurilor s-au pulverizat, n-au mai existat nici prefăcătorie, nici teama de a mă da întreagă. N-a rămas decît dăruire. Știa să facă din mine o desăvîrșită curtezană ! Kamasutra nu mai valora nimic ! Ce trup elastic putea să aibă... de neuitat ! Într-adevăr, așa trebuie să fie iubirea totală. Era ceea ce căutasem dintotdeauna. Astfel m-am pierdut în sufletul lui, cu toată ființa, vrăjită, pătimașă.

După aceea, cînd muzica filmului „Singur în noapte“ se apropia de sfîrșit, stăteam lungiți unul lîngă celălalt, mînă în mînă, coapsă

lîngă coapsă... Camera lui Ronny devenise paradisul meu.

— Acum, din nefericire, trebuie să plec, mi-a spus cînd muzica s-a stins. Mîine dimineață am niște filmări foarte grele și trebuie să fiu în formă ! Înțelegi...

— Cînd ne mai vedem ? am întrebat ca prin vis.

— Aici e problema. A ezitat. Uite ce se întîmplă, a continuat șoptit, în timp ce se îmbrăca, ar fi nedrept să aparțin unei singure femei ! Știi și tu chiar de la clubul tău că există multe care vor să mă cunoască personal... Mi-am făcut o regulă din a acorda fiecărei admiratoare o singură întîlnire. Orice altă soluție ar fi nedreaptă. Cu aceste cuvinte m-a sărutat încă o dată și a pierit nici eu nu știu cînd, fără să-mi dea șansa unei replici.

Omul e nerecunoscător. În loc să fiu mulțumită că, în sfîrșit, îl întîlnisem și petrecuserăm împreună cea mai frumoasă noapte de iubire a vieții mele, voiam mai mult ! Voiam să-l revăd ! În loc să-i respect dorința, la urma urmei rezonabilă, am început să-mi bat capul cum să fac să-l mai întîlnesc o dată. Ce bine ar fi fost să mă resemnez și să-i fi respectat dorința ! Aș fi fost crutată de ceea ce a urmat.

Nu mi-a fost foarte greu să obțin încă o întîlnire. Cum toată corespondența clubului nostru trecea prin mîna mea, pur și simplu am sustras următoarea ofertă a biroului central de-a trimite în orașul B... pe una din membrele

noastre la o întîlnire intimă cu starul nostru. M-am înscris sub un alt nume și am ascuns toată istoria celorlalți membri ai clubului. O făceam din dragoste și se spune că în dragoste orice e permis. Am primit, ca și prima dată, recomandarea de-a corespunde parametrilor ceruți, iar cînd termenul s-a împlinit, mi s-au trimis din nou hainele corespunzătoare. Idolul meu se vede că nu-și prea schimbase gusturile : hainele semănau cu cele de dinaintea lor ca două picături de apă, ca să nu mai spun că prețul era la fel de piperat.

De data aceasta am economisit banii de taxi și am luat trenul ca să ajung în oraș. Și de data aceasta portarul parcă nici nu m-a observat, din nou m-am îndreptat fără altă precizare spre lift. De data aceasta camera era la etajul doisprezece. Aveam numărul 12305.

Camera semăna și ea leit cu cea de ultima dată. Aceleași reviste, cărți, același pat, același miros de parfum. De data asta însă n-a trebuit să mai aștept atît pînă cînd a răsunat muzica din „Singur în noapte“, dar oricum fusesem programată pentru mai tîrziu ! A trecut totuși o oră pînă să vină. Cînd a bătut la ușă, am strigat tare și răspicat : „Intrați vă rog !“ Oare mă va recunoaște ? Trecuseră trei luni de la ultima întîlnire, și fără îndoială că avusese de-a face cu o puzderie de oameni.

— Vă rog să mă iertați că am întîrziat puțin, spuse el, după ce ne-am dat mîna tăcuți și fericiți, a trebuit neapărat să merg la o filmare și n-am putut în nici un fel s-o evit ! Sper că nu v-ați plictisit...

— Puțin totuși, da, am răspuns și mi-am dat seama pe dată că nu fusesem recunoscută, altfel, după tot ce se petrecuse data trecută între noi, nu mi s-ar fi adresat acum cu dumneavoastră !

— Așa-i, zise el, centrala clubului meu se îngrijește întotdeauna ca oaspeții mei să se simtă bine !

— Bine, dar prețul pentru haine..., am început eu, pentru că îmi propusesem să-i spun de astă dată verde în față că biroul central pretindea cam prea mult pentru niște boarfe. Părea însă că nu vrea să știe nimic din toate acestea. M-a mîngîiat pe păr ca și data trecută și m-a întrerupt în mijlocul propoziției printr-un sărut. Eu însă îmi propusesem sus și tare ca de data aceasta să-i spun că după toate probabilitățile angajații lui umflă prețurile și bagă profitul în buzunar, așa că m-am ferit și m-am dat un pas înapoi.

— Cei de la centrală..., am început încă o dată — apoi am amuțit. Pentru că ceea ce vedeam mă făcea să-mi înghit cuvintele. Vedeam cum mă îmbrățișează pătimaș și mă sărută — doar că eu nu eram în brațele lui ! Și gura lui... era oare o iluzie optică sau ceea ce vedeam chiar se petrecea în realitate ? Buzele lui se aplecau peste locul gol unde trebuiau să fie buzele mele ! Asta mi-era foarte limpede. De parcă și-ar fi apăsat buzele pe un geam de sticlă. Dar acolo nu era nici un geam ! Și nici buzele mele nu erau acolo unde se aștepta el ! Nu mai încăpea nici un dubiu ; îmbrățișa și săruta nimic altceva decît aerul !

Apoi m-a dezbrăcat. Cu mișcările lui blînde, nepreţuit de dibace... Dar ce spun eu aici ? Dezbrăca doar aerul ! Eu însămi stăteam la un metru distanţă ! Pe mine nu m-a atins nici măcar o dată ! Şi totuşi făcea toate gesturile prin care m-ar fi dezbrăcat ! Îmi făcea o demonstraţie de virtuozitate ? O pantomimă ?

Am reuşit să-mi păstrez calmul. Mă uitam la el cum se dezbracă : exact ca data trecută. Înainte de a se aşeza el pe pat, am aşezat pilota în aşa fel, încît să aibă cu aproximaţie dimensiunile unui corp omenesc. De-acum chiar că voiam să văd pînă unde ajunge cu demonstraţia sa. Şi chiar aşa : I-a făcut pilotei o declaraţie de dragoste, a sărutat-o, a iubit-o după toate regulile artei. Totul ca data trecută — doar că eu eram lăsată de izbelişte. Eram revoltată. Mersese pur şi simplu prea departe. Şi să mai şi fiu spectator la toate astea ! Era dezgustător.

Ei bine, asta n-o mai înghit. Am încercat să-l trag de pe blestemata aceea de pilotă. Imposibil. Nu-i dădea drumul cu nici un preţ.

N-o să mă las înjosită tocmai acum. Întrecuse măsura. Ştiu bine că e un mare actor, dar tocmai de aceea n-are dreptul să-şi bată joc de dragostea mea ! Vă puteţi închipui cît eram de deprimată, cînd l-am părăsit. Îmi ziceam că nu trebuie să ai niciodată încredere în actori. Marea mea dragoste ! Cum putea oare să-mi facă aşa ceva ? De ce mă rănea ? Doar pentru că i-am nesocotit rugămintea de data trecută şi am venit iar la întîlnire ?

Am să reclam. Nimeni n-are dreptul să-şi bată joc în aşa hal de un alt semen al lui ! Am să dau declaraţii în presă, mi-am zis, în timp ce străbăteam culoarul lung spre lift. Celelalte femei trebuiesc avertizate ca să nu mai facă starul ăsta pe armăsarul cu ele !... Apoi am încercat să văd dacă nu cumva pot deschide o altă uşă. S-a deschis. O singură ochire mi-a fost suficientă : starul meu făcea dragoste cu o femeie care semăna cu mine. Nu era bineînţeles la fel de frumoasă, dar cam de aceeaşi talie... Am deschis uşa următoare · acelaşi tablou ! Nu ştiu cum am reuşit să nu urlu sau să mă arunc de la fereastră. Am deschis încetişor şi celelalte uşi. O linişte de gheaţă m-a cuprins. Brusc am început să mă gîndesc doar la lucruri practice. Asta o faci deseori ca gospodină.

Am coborît două etaje şi am privit şi acolo în camere. Din nou acelaşi lucru ! Peste tot starul meu — în braţele lui o femeie care-mi semăna, în timp ce muzica din „Singur în noapte“ se apropia de sfîrşit ! De-acum trebuia să aflu tot.

Am coborît la subsol. Şi acolo existau camere, şi acolo mi s-a oferit aceeaşi scenă. Aici însă lucrurile erau într-un stadiu incipient. Cei doi protagonişti erau încă îmbrăcaţi. Apoi m-am trezit dintr-o dată în faţa unei uşi cu inscripţia „Camera programatorului“.

— Poftiţi, poftiţi, m-a întîmpinat o voce prietenoasă, cînd am dat uşa de perete. Mi-am luat curaj şi am intrat. V-am aşteptat, mi s-a

adresat un domn prietenos, mai în vîrstă, care stătea la un pupitru de comandă. Purta un halat alb șifonat și părea că trecuse printr-un moment de enervare, pentru că părul îi era răvășit, iar pe frunte se scurgeau picături de sudoare. Mult stimată doamnă, pronunță el pe tonul celor din vechea generație, binevoiți vă rog să scuzați această defecțiune. Nu mai sînt nici eu atît de tînăr !... Luați loc vă rog pînă cînd... La etajul nouă trecem printr-un moment critic, și, dacă nu încetinesc ritmul, o să iasă o catastrofă ! Îmi arătă un perete plin cu ecrane de televiziune. Vedeți și dumneavoastră, perechile de colo vor termina în același moment, și am făcut greșeala să programez în același timp trei perechi în camere alăturate ! Trebuie cu orice preț să evit ca doamnele să se întîlnească la ieșire... Trebuie să încetinesc ritmul în prima cameră, în a doua pot să-l las neschimbat, și să-l accelerez în cea de-a treia cameră. Mai mult n-am ce face. Să sperăm că va ieși bine !

M-am așezat. Mi se tăiase respirația. În viața mea nu mai văzusem atîtea ecrane de televizor la un loc ! Să tot fi fost cam două mii, și în fiecare vedeam cam același lucru : Ronny în pat cu o femeie. E tot ce puteam vedea în biroul programatorului.

— În ordine, suspină după o vreme, împăcat, domnul de la pupitrul de comandă. Ar fi putut să fie penibil ! Vedeți dumneavoastră, înainte, asemenea defecțiuni erau de neconceput ! Dar în ultima vreme... Știți, trebuie o forță de

concentrare nemaipomenită ca să controlezi toate ecranele astea ! Și-a șters cîteva picături de sudoare de pe frunte, s-a ridicat și a făcut cîțiva pași spre mine. Din nefericire, stimată doamnă, nu prea am cu ce vă servi. Eu nu beau în timpul serviciului, și de aceea aici n-am nimic la îndemînă. S-a înclinat și mi-a sărutat mîna. Eram atît de buimăcită că n-am zis nimic. Vă rog să mă scuzați, a continuat el, că mă prezint de-abia acum. Dar cred că înțelegeți ! Munca aceasta te acaparează întru totul... Sînt profesorul Wetzelshaus. Ați auzit poate de mine ? Am scuturat din cap. Cu profesorii n-avusesem pînă atunci deloc a face.

— Unde e Ronny ? am întrebat încercînd să dau vocii mele pregnanța tăioasă a unui comisar.

— Îmi cer iertare, a răspuns și s-a înapoiat grăbit la pupitru. Știu că vă datorez o explicație. Permiteți-mi doar să ies cu bine și din tura asta. Nimic nu mi-e mai penibil decît defecțiunile... Chiar dacă sînt bătrîn, să nu credeți că nu mi-am păstrat mîndria profesională.

Așa că l-am urmărit cum îndreaptă cîteva perechi spre final.

— După cum vedeți, mi-a spus, principiul e simplu. Totul e condus de un singur om, așa-zisul protagonist. Trupul îi e acoperit cu o folie de metal, asemănătoare cu proprietățile epidermei umane, mișcările lui se transmit instantaneu unui emițător. La rîndul lui, emi-

țătorul transmite mișcările respective roboților. Așa că robotul nu depinde de o centrală separată de comandă, calculator sau creier artificial — ci pur și simplu îndeplinește niște comenzi care îi sînt transmise direct de la creierul protagonistului.

În timp ce pe ecrane puteam vedea cîteva sute de chipuri feminine, extaziate, fascinate, în groplan, mă întrebam unde se poate ascunde misteriosul protagonist. Era imposibil să fie chiar lîngă mine.

— Creierul protagonistului, a reluat profesorul firul ideii, analizează impulsurile roboților, și tot creierul lui ia deciziile privitoare la următoarele acțiuni ale roboților.

Mi-era suficient. Am întors capul. Categoric, nu mai puteam să privesc nici o clipă chipurile înnebunite ale acelor femei !

— Omul și mașina, a continuat profesorul, se completează reciproc printr-o mișcare de translație cibernetizată. Tot ce face protagonistul e transmis în mod sincrontelemanevrat, și de aceea robotul meu se numește pur și simplu : Robotom. Avantajul sistemului meu constă în faptul că unui singur protagonist i se pot conecta infinit de mulți Robotomi !

Probabil că tot ce urmărea cu pălăvrăgeala asta tehnicistă era să mă împiedice să-l caut pe Ronny. Pentru că un lucru înțelesesem și eu : dacă toți acești Robotomi funcționau, fără îndoială că, undeva, se afla și protagonistul care genera toată treaba ! Dar unde ? Asta trebuia să aflu.

— Un pianist, a dat să mă lămurească profesorul, cu entuziasm în glas, ar putea, grație invenției mele, să dea un recital în aceeași seară în diverse săli de concerte din lume, iar interpretarea să fie pretutindeni reală ! Mișcarea degetelor lui ar fi transmisă în aceeași clipă tuturor Robotomilor săi. Aici, distanța n-aduce nici un impediment. Ar putea concerta și pe lună — doar că în acest caz mișcarea s-ar prelua cu cîteva milioane de secunde întîrziere... Ce voia să înțeleagă prin asta ? Simțeam că asud. Însemna oare că Ronny era pe lună ?

În clipa aceea ultima femeie fusese satisfăcută, ultimul Robotom împachetat în cutiuța lui, ultimul televizor stins. Profesorul Wetzelshaus a respirat ușurat.

— Înainte vreme, își aminti el, cînd Ronny era în culmea gloriei, ajungeam uneori pînă la cinci ture pe noapte... Nu cred că aș mai rezista astăzi la așa ceva.

— Înainte vreme ? Cum adică... ? am întrebat uluită și mi-am scos pardesiul. Căci mi se făcuse dintr-o dată cald.

— Ah, da, dar aveți dreptate, n-aveți cum să știți ! Gîndiți-vă însă, stimată doamnă ! Cîtă vreme a trecut de la ultimul film al lui Ronny ?

— Șapte ani, am răspuns, pentru că asta oferise deja prilej de supoziții.

— Ronny e mort de șapte ani, spuse profesorul Wetzelshaus, și își atîrnă cu grijă halatul în cui. Purta o cămașă albă și o cravată bine aranjată — deasupra un pulovăr de mo-

hair bleumarin. Îmi place mohairul și, mai mult decît atît, îmi plac bărbații care își îngrijesc garderoba. Ce-ar fi să mergem într-un loc plăcut, a fost el de părere și mi-a ținut pardesiul. După program nu-mi place să rămîn aici. Se lasă frig.

— Dar dacă Ronny e mort, am zis, cum poate conduce toți Robotomii ?

— I-am înregistrat mișcările pe bandă magnetică, m-a lămurit profesorul și m-a condus pînă la ușă. Vă dați seama, în mare e vorba aici de o perfecționare a cinematografiei. În cazul filmului imaginile se înregistrează pe o bandă de celuloid, pe care o poți proiecta de cîte ori vrei. Am imprimat mișcările lui Ronny pe o bandă magnetică și le putem transmite Robotomilor de cîte ori vrem. Înțelegeți ? E ca la cinematograf, doar că aici spectatorul poate fi el însuși actor.

Mi-au trebuit cîteva minute ca să-mi revin după lovitură. Pentru că, în definitiv, mă culcasem cu un mort ! Profesorul m-a condus într-un rafinat restaurant chinezesc, la doar cîțiva pași distanță de blocul turn Müller. Chiar foarte intim ! Eram invitata lui.

— Serviți-vă vă rog, m-a îndemnat profesorul, și n-am așteptat să fiu invitată de două ori. Cred că nu mai mîncasem nimic de la micul dejun. Am comandat o salată chinezească de legume, și pui cu migdale. Întotdeauna comand pui cu migdale cînd mănînc la un restaurant chinezesc. Cu puiul cu migdale mergi la sigur.

— Vedeți, și-a continuat Wetzelshaus lămuririle, cînd Ronny a venit la mine acum mai bine de zece ani, mi s-a făcut milă. Mi-a explicat că arta lui îl anihilează ca individ. Pînă în structura lui biologică. Era important ! Potent era doar în artă ! Asta ne-a dat ideea să-i construim un Robotom. Cu prima femeie s-a iubit el însuși. Și i-a reușit tocmai pentru că nu a făcut-o ca pe un act de dragoste, ci ca un act de pantomimă. Pur și simplu a jucat un rol lîngă femeia aceea, și asta a făcut din el cel mai experimentat amant din lume. Acest act l-am înregistrat noi, și chiar dumneavoastră în persoană l-ați degustat.

— Și cum a murit ? am întrebat repede, pentru că mă simțeam destul de penibil.

— La prima vizionare ! m-a lămurit profesorul, în timp ce ni se servea masa. Și pot să-nțeleg și de ce n-a supraviețuit acelei nopți. Vedeți : A asistat la ceea ce lui îi era imposibil. Așa că ora supremului său succes s-a transformat instantaneu în cea mai tragică înfrîngere ! Și la asta n-a mai rezistat. A murit sub ochii mei. S-a prăbușit și a murit în timp ce nouă mișcările lui ne-au rămas înregistrate pe bandă.

Într-adevăr : cu pui cu migdale mergi la sigur. Aici însă totul era deosebit de bun. Carnea era de-a dreptul suculentă. Se vedea că înainte s-o fiarbă n-au ținut-o în făină ci în albuș de ou. Mă minunam și eu cu cîtă poftă mîncam.

— Cum s-a întîmplat, am întrebat mestecînd desertul, o minunată salată de fructe, că pînă și după moartea lui Ronny — vreau să zic, de ce n-ați lichidat totul ?

— Cînd stelele de cinema mor, a zis el surîzînd, filmele lor rulează în continuare ! Și în afară de asta : țin la această descoperire. E opera mea de-o viață. Și mai e și partea materială. Toate utilajele tehnice, sute și sute de brevete puse în slujba perfecționării Robotomului, ne-au costat o avere ! Ronny a lăsat în urmă datorii de milioane, și cheltuielile nu s-au amortizat nici pînă astăzi. De aici notele atît de piperate pentru acces ! Dar vă pot liniști : curînd vor veni și cîștigurile.

Am tăcut amîndoi. Salata de fructe era într-adevăr o delicatesă ! Am să intru mai des în acest restaurant. Pentru că măcar un lucru mi-era clar : pe viitor am să lucrez și eu la biroul centralei.

Dumneavoastră ce-ați fi făcut în locul meu ?... Pînă și cafeaua era desăvîrșită, și cînd profesorul a comandat și băutură, parcă pluteam.

Așa că în aceeași seară i-am propus profesorului colaborarea mea. M-a cercetat o vreme cu ochii lui vii, albaștri, fără să rostească un cuvînt, și mi s-a părut că nu înțelege ce-i zic. Apoi însă a încuviințat, și de atunci lucrăm bine împreună. Cele mai multe lucruri le fac acasă : trimit invitații, scriu celor interesate. Fac chitanțe... Uneori însă stau și-l secondez pe profesor. Trebuie să fiu atentă să nu cumva să-i scape ceva într-o bună zi ! M-a și rugat

să-i iau locul. Bineînțeles că am refuzat. Mi-ar ocupa mai mult decît o jumătate de zi ! Și nu vreau în nici un caz să-mi neglijez gospodăria, soțul și copiii. Oricum, din cînd în cînd, mai intru și eu într-una din camere și mă las iubită. Colaboratoare fiind, plătesc doar jumătate de preț. O consider în același timp ca pe un fel de examen profesional. Și de ce nu ? iubitul meu e doar un Robotom. Nu poate fi vorba de un adulter. Tocmai de aceea soțul meu n-a observat nici pînă astăzi nimic.

PICK-UPUL GRIMM

ÎNCĂ ÎN ANII DE ȘCOALĂ am fost cel mai bun prieten al lui Robert, și eram fericit că sărea să mă apere ori de cîte ori ceilalți se vorbeau să mă bată. Am fost primul din clasă, dar din asta nu m-am ales decît cu invidia colegilor ; Robert însă se afla întotdeauna în capul răsculaților cînd se punea la cale un nou complot. Doar protecției lui am avut a-i mulțumi că n-am fost exclus din colectiv. El, la rîndu-i, trebuie să-mi fie profund îndatorat că a reușit să termine școala. L-am lăsat să copieze după mine, l-am ajutat la lecții, și cînd n-a mai existat nici o altă alternativă, l-am pus să și tocească o pagină-două. De-a lungul anilor de școală prietenia noastră nu a fost amenințată decît o singură dată, și anume cînd eu m-am îndrăgostit de Ilse.

Bineînțeles că tot Robert a fost cel care a sedus-o ! Cînd mi-a descris în detaliu cu ce trucuri ieftine a reușit s-o „amețească" aș fi fost în stare să-l omor. Dar pentru că de felul meu nu sînt un om de acțiune, n-am făcut decît să-mi arăt uimirea și mi-am înăbușit durerea cu demnitate.

Mai tîrziu, resemnat, am fost martorul lor la cununie. Cît de frumoasă era Ilse cu cununa de flori de lămîiță în cocul ei blond !... În timpul ceremoniei mi-a răsunat neîncetat în minte o poezie pe care am scris-o odată pentru ea : „Sprîncenele tale — spuneam acolo — sînt două arcuiri de lună sclipitoare, iar cînd deschizi larg ochii, aprinzi pe boltă luceferii de ziuă..." Lirică adolescentină, fără îndoială, dar trăită cu sinceritate ! Am umplut caiete întregi cu astfel de versuri, fără să i le pot dezvălui vreodată. Robert învinsese. Am rămas un simplu spectator al fericirii lui.

Cine poate să mi-o ia în nume de rău, că, așa disperat cum eram, am recurs la un mijloc atît de puțin obișnuit ? N-am vrut să fac nici un rău nimănui, nicidecum să-i suflu prietenului meu nevasta, așa ceva nici nu mi-a trecut vreodată prin minte. La o adică, poți să accelerezi într-o oarecare măsură ritmul normal al evenimentelor ! Acest gînd m-a îndemnat să le dăruiesc la nuntă un pick-up Grimm. Pick-upul Grimm arată ca orice altă instalație electronică de înaltă fidelitate. Vînzătorul însă m-a asigurat că acest pick-up are și calități cu totul ieșite din comun.

Muzica pe care o reproduce pick-upul Grimm are o acțiune magică. Ea adîncește sentimentele pozitive, în special iubirea. Se-nțelege că nu asta a fost intenția mea. Eu îmi puneam nădejdea în cele cîteva rînduri scrise mai mic din instrucțiunile de folosință. Scria acolo că pick-upul Grimm trebuie pus în funcțiune doar cînd nu mai ai absolut nici o îndoială asupra

iubirii tale. Producătorii atrăgeau atenția că în caz contrar se pot constata urmări extrem de periculoase. Care va să zică pick-upul nu avea numai calitatea de a adînci iubirea. În cazul în care lucrurile nu stăteau întocmai, el avea grijă să dezvăluie și ceva defecte. Ei bine, eu pe asta mă bazam.

Multă vreme lucrurile nu păreau că evoluează în direcția scontată, ba dimpotrivă. Robert și cu mine am urmat laolaltă dreptul. În timp ce eu eram considerat o mare speranță în domeniul dreptului penal și luam toate examenele cu brio, Robert a devenit avocat avînd de partea lui doar norocul și relațiile influente. S-ar zice că dintre noi doi, eu eram cel hărăzit pentru o carieră strălucită. Numai că mie a început să-mi meargă rău de cum am terminat facultatea. Pur și simplu n-am reușit să pun în practică știința acumulată cu atîta trudă, așa că pînă la urmă m-am mulțumit cu un post mediocru într-un birou specializat în divorțuri. Robert însă a moștenit foarte repede o avere considerabilă, care l-a propulsat printre cei mai tineri asociați ai unui binecunoscut birou de avocatură, și se părea că armonia conjugală îi oferă tocmai sprijinul ideal, necesar pentru a se impune profesional. A făcut o carieră extrem de rapidă ca avocat în procese comerciale, și sînt sigur că nu atît știința l-a ajutat să răzbată, cît mai ales farmecul său personal. Privirea lui albastră și fermă, surîsul atrăgător, pînă și părul lui neobișnuit de des păreau să insufle clienților încredere. E de la sine înțeles că

mie, cu statura mea pipernicită, cu graiul peltic și cu o chelie prematură, mi-a mers cu totul altfel! Mi-a fost imposibil să captez oamenii și din cauza asta toată știința nu mi-a fost de nici un folos. În timpul acesta Robert ajunsese la conducerea biroului de avocatură respectiv, și de cînd căpătase și renume, nu mai prelua decît cazuri speciale. Restul îl rezolvau colaboratorii lui — oameni de teapa mea. Era un șef extrem de prietenos, niciodată prea blînd, niciodată prea aspru. De-acum ar fi putut negreșit să se potolească, dar binecunoscutul lui simț justițiar l-a determinat să preia și unele cazuri de răsunet privind revendicările celor din cartierul săracilor, mai pe scurt, ajunsese îndeajuns de bogat ca să-și îngăduie și faima de avocat al săracilor. Și era îndeajuns de nobil ca să nu se laude prea tare cu asta.

Cam în aceeași perioadă și-a construit o vilă de toată frumusețea. O ridicase la marginea unei păduri în cartierul cel mai select al orașului, și era de un bun gust desăvîrșit. Robert s-a dovedit acum și un rafinat iubitor al artei. Nu exista nici un colțișor sau perete din vila sa care să nu fie acoperit cu opere de artă contemporană. Chiar dacă vila era în cea mai mare parte din beton, gustul lui Robert se îndrepta cu precădere spre arta rustică. Iubea tot ce e arhaic, blocuri de rocă parțial șlefuite, plastici imitînd lemnul și structura copacului, tablouri pe cît se poate numai în culori naturale. Hotărît lucru: Robert nu era nici pe

departe un burghez în sensul obișnuit al cuvîntului.

În timp ce el se ocupa în modul amintit de artă, carieră și de necazurile săracilor, Ilse avea grijă de casă și creștea trei copii care se evidențiau atît la școală cît și pe terenul de sport. În plus Ilse era o gazdă desăvîrșită ; bucătăria ei franțuzească era unanim apreciată. Necazurile păreau s-o ocolească. Cînta pînă și cînd ștergea praful sau ferestrele, și veselia o făcea să rămînă mereu tînără. La patruzeci de ani îmi părea la fel de ademenitoare ca și înainte, ba chiar mai de dorit acum, cînd ridurile mărunte din jurul ochilor au adăugat perfecțiunii ei strălucitoare amprenta timpului, o tentă mai umană care mi-o apropia. Ochii ei albaștri mă îndemnau încă la dulci visări, doar mîinile îi erau ceva mai aspre, urmare a muncii din casă... Ilse era o femeie de caracter ! N-am să uit niciodată ce a răspuns cînd Robert i-a propus într-o bună zi să angajeze o femeie pentru curățenie și o alta la copii. A refuzat categoric sub pretextul că nu vrea sub nici o formă să dispună de sclave.

Pe cînd Robert și Ilse își păstrau tinerețea prin sport, succese și dragoste, copiii creșteau și, dintr-o dată, și-au luat zborul. Studiau de-acum la cele mai faimoase universități din țară ; iar Ilse rămăsese în urma lor, singură în casa de la marginea pădurii. Atunci am simțit că mi se mai oferă o șansă. Speram să pot rămîne mai des singur alături de ea. Dar m-am bucurat degeaba. Robert păru îngrijorat pentru noua stare a Ilsei, singură fără copii ; așa

încît a renunțat în această perioadă critică la călătoriile de afaceri, petrecîndu-și serile acasă.

În zilele acelea Robert și cu mine ne delectam cu îndelungi partide de șah. La șah nu avea nici o șansă împotriva mea, și îmi făcea plăcere să-l las uneori să cîștige. Ținea foarte mult să mă surprindă în șah, era în orice caz pentru el un prilej de euforie ori de cîte ori mă făcea mat. Eu însă îmi savuram atunci sentimentul ascuns de a-l avea oricînd la mînă și de a-i putea servi de fiecare dată noi și nimicitoare înfrîngeri. Într-o seară, după ce i-am înlesnit o astfel de victorie trucată, l-am întrebat cum de a reușit să-și păstreze timp de atîția ani o căsnicie perfectă. El a așezat din nou, cu un surîs, figurinele de lemn pe locul lor și m-a privit drept în ochi, ceea ce, trebuie să mărturisesc aici, m-a făcut să mă simt oarecum stingherit.

— Asta ți-o datorăm numai ție, a spus el. Ne-ai făcut la început cel mai frumos dar ! Pick-upul Grimm a corespuns într-adevăr tuturor așteptărilor...

În timp ce eu aranjam restul figurilor, Robert s-a cufundat în lungi visări, iar eu m-am retras tăcut în mine însumi.

Blestematul acela de pick-up Grimm ! Recunosc, mi-a făcut viața grea ! Încă din primul lor apartament, mai modest, numai de trei camere, în care m-am mutat eu după ce și-au construit casa cea nouă, pick-upul devenise centrul vieții de familie ! A primit de la început un loc de prim rang în biblioteca din living. Lui îi erau recunoscători că n-au avut nicio-

dată greutăți, seara, la culcatul copiilor. Era suficient să pună un disc și copiii ascultau atenți acordurile melodioase care le închideau cu blîndețe ochii, fără nici o teamă în fața nopții care înainta pe negîndite. Asupra lui Robert și a lui Ilse, dimpotrivă, muzica pick-upului Grimm avea o acțiune neobișnuit de tonică. În toți acești ani Robert mi-a mulțumit de nenumărate ori și m-a asigurat că nici dragostea nu și-o mai poate imagina fără acest pick-up. Cu muzica lui el le transforma corpurile ; și cu fiecare disc își descopereau noi ritmuri și dimensiuni. De atunci încolo jocul dragostei lor a devenit la fel de fascinant și de imprevizibil ca și muzica simfonică. Vă puteți închipui că după această mărturisire a lui Robert vărsam flăcări pe nări ! N-am crezut niciodată că dragostea lor va rezista atîta vreme. Am socotit că ea se va măcina odată cu timpul, așa cum în definitiv se macină totul în lumea asta, și atunci pick-upul Grimm le-ar fi arătat și celelalte fețe ale vieții.

Dar se pare că n-am așteptat atîta vreme în van. Trebuia să-mi iau și eu revanșa, chiar dacă douăzeci de ani mai tîrziu decît prevăzusem. Cu toate că Robert își dădea toată silința s-o facă pe Ilse fericită, viața lor a început să bată pasul pe loc. Au urmat cîteva săptămîni care m-au solicitat profesional mai mult ca niciodată, așa că nu prea știu ce s-a întîmplat între cei doi în tot acest răstimp. Cînd i-am vizitat din nou, am observat imediat că intervenise ceva. Ilse m-a întîmpinat

ca de obicei, cu surîsul ei strălucitor, dar surîsul i-a rămas agățat de colțurile gurii, parcă frînat de un sac cu nisip pe care i-l pusese cineva pe cap. Pînă și Robert părea prost-dispus, iar cînd ne-am așezat la o partidă de șah, Ilse nu și-a mai scos ca de obicei broderia, ci ne-a privit tot timpul fără să scoată o vorbă. Și pe neașteptate a izbucnit : i-a cerut lui Robert să o ia și pe ea în următoarea lui călătorie de afaceri. L-am surprins în șah cu pionul, și se vedea cu ochiul liber cît de greu stăpînea situația.

— Nici vorbă, a replicat el pe un ton neobișnuit de sever. Ți-am repetat pînă acum de o sută de ori, a continuat, că ar trebui să te înscrii și tu la un curs de pictură dacă găsești că te plictisești prea tare acasă !

— Foarte bine, a îngăimat ea dezamăgită, s-a ridicat și mi-a aruncat o privire rugătoare. I-am susținut privirea și am clătinat imperceptibil din cap. Și mai apoi, cînd s-a retras în dormitor, am avut, pentru prima dată după mulți ani, certitudinea că am făcut, în sfîrșit, progrese importante. Eram însă, ce-i drept, destul de departe de un triumf definitiv.

Căci Robert s-a dus după ea și m-a lăsat singur în fața tablei de șah. Iar cînd m-am lungit în pat, am auzit cum cei doi pun în funcțiune pick-upul Grimm. Nici vorbă să mai pot adormi. Mă întorceam neliniștit de pe o parte pe alta, timp în care cei doi se lăsau, evident, ore întregi pradă iubirii ! Sau poate aveau nevoie de mai mult timp ca să-și creeze dispoziția necesară ? Oricum, am fost nevoit

să ascult o bună parte din istoria muzicii simfonice începînd cu Muzica apelor a lui Händel și sfîrșind cu Simfonia neterminată a lui Schubert, iar cînd îmi imaginam ce fac ei în acest timp, fierbeam pur și simplu de gelozie.

Ce-i drept, în ziua următoare totul s-a înfățișat într-o lumină cu desăvîrșire schimbată. Am început să nădăjduiesc. Mai exact Ilse mi-a povestit că dimineața, pe cînd ștergea praful, a făcut o descoperire ciudată. Găsise sub pat, în dormitor, o bucățică de sîrmă ghimpată, și nu putea în nici un chip să-și explice cum de-a ajuns acel obiect ciudat acolo.

A venit vremea să descopăr și la Robert schimbări îmbucurătoare. Apărea mai des ca înainte la restaurantul unde noi, juriștii, ne întîlneam de obicei, și cînd i-am propus să mai facem un tur după miezul nopții prin barurile din împrejurimi a fost de acord. Înainte vreme o asemenea atitudine ar fi fost de neconceput. Atunci n-ar fi avut nimic mai urgent de făcut decît să se întoarcă acasă cît ar fi putut de devreme, timp în care mie nu mi-ar fi rămas decît să mă consolez cu vreo damă de la bar ! Acum însă se lăsa dus prin locurile amintite, și sînt aproape sigur că le frecventa și pe ascuns. Acest nou mod de viață părea că îi priește de minune. Aș spune chiar că pînă și în meserie îi revenise dinamismul recunoscut, iar de la Ilse aflasem că pleca în călătorii de afaceri din ce în ce mai lungi. Devenise în sfîrșit un banal exponent al epocii sale ; vă puteți de bună seamă imagina cîtă înseninare îmi aduceau toate acestea.

Acum o găseam pe Ilse tot mai des singură acasă, împrejurare de care profitam. Nu avea prea mult chef de vorbă, așa că multe seri le-am petrecut amîndoi în fața televizorului. Am cîntărit nu o singură dată dacă aș putea să o rog să ne pună un disc, dar am renunțat. O singură privire aruncată pick-upului Grimm mă încredința nu numai că el nu mai era de nici un folos în această casă, dar și că era de bună seamă dat uitării. Un strat gros de praf acoperea capacul din plastic transparent, iar întrerupătorul și butoanele cromate deveniseră încetul cu încetul cenușii și mate.

Ilse, la rîndul ei, îmbătrînise vizibil ; în locul blondelor semilune apăruseră acum peste ochii ei riduri cenușii, iar dedesubtul lor — două pungi. Părea să împărtășească aceeași soartă ca vecinele ei, și părea că se obișnuiește, neputincioasă, cu această viață de recluziune. Cînd mi-a mărturisit pe neașteptate într-o seară cît e de sigură că Robert și-a găsit o amantă tînără, nu am contrazis-o. Hotărît lucru, muncisem destul de greu ca să se ajungă aici !

— Ar trebui să ne procurăm o instalație nouă hi-fi, a spus Robert într-o bună zi pe care, după mai multă vreme, o petreceam din nou în trei. Mi-am dat imediat seama că era vorba de o nouă încercare, bine intenționată, de-a salva căsnicia, lucru care, desigur, nu-mi convenea defel. Toți trei am tăcut, fiecare reflectînd la rîndu-ne asupra aceleiași fraze. Era

o minunată după-amiază de iulie, într-o duminică, fereastra livingului era larg deschisă, din grădină adia mireasma ierbii proaspăt cosite și dinspre liziera pădurii răsunau triluri de păsări. Simțeam eu că această atmosferă deșteaptă în cei doi amintiri de mult uitate, de pe vremea cînd în această casă domneau rîsete vesele, și pentru că lucrul iarăși nu-mi era pe plac, am hotărît să rup tăcerea.

— Nu-mi puteți face tocmai mie așa ceva, am spus, pick-upul meu v-a ținut tovărășie timp de douăzeci de ani, și funcționează încă !...

— Se poate, dar nu mai avem nevoie de el, a răspuns Robert cu un reproș vizibil la adresa lui Ilse. De un an de zile stă degeaba ! Cu toate că am cumpărat o mulțime de discuri noi... În ceea ce mă privește, mi-ar plăcea să cumpărăm o piesă nouă ! M-am și interesat... Acum există combine perfecționate cu un sistem de patru difuzoare !

— Dar eu țin la vechiul nostru pick-up, a lăsat Ilse să se înțeleagă, iar eu am dat aprobativ din cap. Hai să-l mai încercăm o dată. Poate se petrece o minune...

Asta am așteptat și eu, iar acum, cînd Ilse a adus o cîrpă de praf din bucătărie, a șters capacul și a căutat un disc, de bună seamă venise și ceasul meu mult așteptat.

Ea a ales o piesă despre care știam că fusese ani de zile fundalul sonor al iubirii lor. „Cele patru anotimpuri“ scria pe copertă, iar discul dinăuntru avea destule zgîrieturi.

Nici n-a atins bine acul primul șanț al discului și sub ochii mei totul a devenit ca înainte. În vreme ce pe mine notele mă lăsau rece și indiferent, Robert și Ilse păreau a le contempla cum se nasc, de parcă muzica venea din eul lor. Astfel s-au regăsit și de data aceasta. Se mișcau înlănțuiți prin living. Ilse închisese ochii și se legăna visătoare, eu însă abandonasem încă o dată orice speranță. Pînă și Robert era fericit, iar prezența mea nu părea să-i tulbure defel. N-am vrut să devin indiscret, așa că m-am ridicat, decis să părăsesc încăperea. Cînd am ajuns la ușă, l-am auzit pe Robert blestemînd. M-am întors și l-am văzut împiedicîndu-se de o bucată de sîrmă ghimpată. În cădere a tras-o și pe Ilse, și așa cum stăteau pe podea, am putut vedea cum tot livingul se umple încet cu sîrmă ghimpată. Nu-mi dădeam bine seama de unde creștea de fapt sîrma. Nu venea nici din pereți, nici prin fereastra deschisă. Părea că răsare din aer. De-acum valurile de sîrmă ghimpată erau deopotrivă de dense, de la tavan pînă-n podele, așa încît cei doi nu mai aveau nici o șansă de-a părăsi încăperea. Eu însă am reușit să mă strecor din această casă blestemată. Am alergat spre ieșire cît de repede am putut, și de acolo am făcut înconjurul casei ; voiam să urmăresc de afară cum evoluează evenimentele.

Cînd am ajuns în cele din urmă la fereastra livingului, sîrma ghimpată devenise atît de deasă încît Ilse și Robert cu greu mai puteau fi recunoscuți. Eram însă sigur că se mișcau în continuare, chiar dacă norii deși de sîrmă îi aruncau neîndurători la podea. Discul nu se sfîrșise încă, așa că erau siliți să se legene mai

departe după ritmul lui, în vreme ce sîrma ghimpată le sfîșia hainele, după cum și muzica urca sau cobora într-un tumult zgomotos. Asta merită din partea muzicii lor amoroase, am gîndit mulțumit și, ca să fiu drept, trebuie să recunosc că priveliștea nu-mi făcea nici un rău. Prea m-au călcat pe nervi cu fericirea lor !... Acum însă urma finalul, și chiar am compătimit-o puțin pe Ilse, cînd am văzut cum sîrma taie în carnea ei brazde adînci. Ilse era cam la un metru depărtare de Robert, prăbușită pe covor, și degeaba întindea mîna spre el, căutînd ajutor, nu-l mai putea ajunge întrucît un perete gros de sîrmă ghimpată îi despărțea unul de celălalt. Ce să zic ! Să ne strîngem poate acum și mînuțele ? Chestia asta mi-a pus realmente capac.

Și cu fiecare clipă apărea tot mai multă sîrmă ghimpată. Era ca și cum voia să-și împlînte rădăcinile în această casă. Se revărsa de pe toate ferestrele, și am observat cu mulțumire că nu avea nici cel mai mic respect pentru operele de artă răspîndite cu atîta generozitate în casă. Răsturna statui, sfîșia tablouri, smulgea lămpile scumpe de pe mese și despica toate anticele scrinuri, fotolii și rafturi. O privire scurtă aruncată în living mi-a dovedit că se strecurase și sub trupurile prăbușite ale lui Ilse și Robert, și așa cum se mișcau, siliți, în acordurile muzicii lor senzuale, ar fi fost de bună seamă sfîșiați dacă acul pick-upului n-ar fi ajuns în sfîrșit la ultima rotație, cînd, cu o maiestuoasă indiferență, a luat drumul către suportul său. Odată cu încetarea muzicii însă, a încetat și invazia sîrmei ghimpate, așa că cei doi s-au trezit din nou prinși în capcană. Probabil că uimirea le-a paralizat vocile, pentru că multă vreme de atunci încolo nu s-a mai auzit altceva decît uruitul neobosit al unei mașini de tuns gazon din apropiere, și gălăgia păsărilor venind dinspre lizieră.

S-ar fi căzut oare să-mi procur un patent și să-i eliberez pe cei doi din starea lor stînjenitoare ? Nicidecum. Pierdusem orice nădejde în ce-o privește pe Ilse. În definitiv nu după mine întinsese ea mîna la nevoie, ci după Robert ! S-o ajute el acum, dacă poate !

Fredonam de unul singur pe cînd mă îndreptam agale spre mașina mea sport, și mă bucuram la gîndul că acasă îmi voi pregăti friptura într-un calm desăvîrșit. Într-adevăr, am acționat așa cum se cuvenea ! Fericirea aruncă destule umbre, și dacă e să scapi de ele, mai bine rămîi burlac ! Ce să zic, dragostea ! De-abia acum s-a dovedit unde te duce ! Într-o capcană... Să încerce ei numai și-o să vedem noi cum o să-i scoată marea lor dragoste din acea cameră !

Am pus cheia în contact și am pornit motorul. Am ascultat satisfăcut mormăitul sătul al celor patru cilindri. Totuși, înainte de a porni, am mai aruncat o privire înapoi. Ghinionul meu. Pentru că Ilse stătea pe treptele de la intrare și-mi făcea semn cu mîna, surîzînd prietenește la despărțire. Ei bine, asta n-am să i-o iert niciodată.

SPOVEDANIA UNUI AGENT DE BURSĂ

ÎN CASA ÎN CARE LOCUIESC sînt poreclit agentul de bursă. Se mai spune că dau sfaturi bune în domeniu. Copiii vin la mine și mă întreabă cum se deschide o pușculiță fără știrea părinților. Iar părinții vin cînd au probleme cu acțiunile sau cînd vor să afle dacă dolarul scade din nou. Alții vor să știe dacă perioada e favorabilă pentru investiții. De cele mai multe ori le spun că vremurile se schimbă, fără să mai dau apoi vreo lămurire. Rareori vînd vreun pont. Cînd lucrurile merg prost, nu mi se mai spune agentul de bursă, ci ageamiul *. Atunci pînă și copiilor le e frică de mine.

Cu toate astea sînt atît de inofensiv ! De conștiincios ! Și de ce, bunăoară, v-ați întreba, nu dețin personal nici măcar o singură acțiune ? Numai și numai din conștiința datoriei față de clienții mei ! Pentru că dacă eu însumi aș avea acțiuni, mi-aș pierde luciditatea. Și atunci, adio sfaturi obiective. Îmi cunosc bine limitele.

---

* Joc de cuvinte în textul original : „Börsemann“ (*agent* de bursă) și „Bösemann“ (răuvoitor, urîcios). În text, *ageamiul* pentru o posibilă alăturare fonetică. (n. tr.).

Bine că soția mea gîndește altfel. Vrea să mă vadă neapărat un speculant de bursă genial. Împotrivirea mea de a intra în afaceri o ia drept lașitate. Nici nu bănuie măcar cît curaj îți trebuie ca să primejduiești avutul clientului. Mă simt răspunzător tocmai pentru că e vorba de banii altuia. În esență însă sînt un idealist incurabil.

Măcar de-ar trece mai repede și vara asta ! De-abia mai poți rezista în birou. Dacă deschid fereastra intră doar aer încins, dacă o-nchid, sînt ca-ntr-un cuptor. În asemenea condiții să-ți mai păstrezi și capul limpede, mi se pare o enormitate. Totuși, nici unul dintre noi n-ar îndrăzni să-i pretindă șefului o instalație de aer condiționat. Instalația de aer condiționat e un subiect tabu. Acum cîțiva ani unul a protestat. A fost dat afară. Și cel mai rău pe căldura asta e că trebuie să stăm aici toată ziua cu cămășile încheiate pînă-n gît, cu cravată și vestă, pentru că oricînd poate intra clientul. Numai cu o îmbrăcăminte corectă îi poți cîștiga încrederea. Iar acțiunile cad sau urcă pur și simplu, nu le pasă că la umbră sînt treizeci de grade. Cît poate un om să asude ! Îmi schimb cămașa la fiecare două ore, și aș putea s-o storc de fiecare dată.

Altfel, îmi stimez șeful. Duritatea lui profesională ascunde o inimă blîndă. Dacă n-ar fi fost el, noi, teoreticienii, am fi rămas pe drumuri. Nu-i pot lua în nume de rău că de pe urma mea cîștigă lunar o avere, pentru că, trebuie să recunosc, în domeniul meu sînt... da, îndrăznesc să afirm : un geniu. Știu că șeful

mă exploatează. Dar cine nu e destul de decis să se impună nu cîștigă nimic ! Șeful știe foarte bine cît îmi datorează. Nu că m-ar plăti mai bine ca pe ceilalți, nu, cu asta n-aș fi în nici un caz de acord, din loialitate față de colegi... îmi arată că mă prețuiește printr-o strîngere de mînă deosebit de afectuoasă în fiecare dimineață, ceea ce valorează imens. Plus că fiind iubit de șef, dobîndesc o anume siguranță morală.

O asemenea siguranță morală valorează o avere ! Ar trebui să renunț la ea dacă aș vrea să mă pun pe picioarele mele. Să nu existe nimeni care să mă conducă — ce idee insuportabilă ! M-aș pierde ! Nu am atîta brutalitate pentru a rezista la conducerea unei firme. N-aș putea să-i înșel pe ceilalți. Și de toate astea depinde în cele din urmă succesul. Atîta timp cît numai șeful trage ponoasele după speculațiile noastre care se bat cap în cap, sînt pe de-a-ntregul ferit de remușcări. Categoric, nu curajul îmi lipsește, ci lipsa de scrupule în fața delictului. Și delictul îi consumă pe oameni. Priviți-l vă rog cu atenție pe șeful meu ! Se îndoapă cît două combine la un loc și cu toate astea e numai oase ! Cînd vine toamna și îi piere bronzul, e cenușiu la față ! Nu, n-aș schimba locul cu el. Să fii șef presupune vocația jertfei. Îl admir pe cel care și-o asumă.

De bună seamă, sensibilitatea mea ieșită din comun mă împiedică să devin șef. Și chiar de-aș fi — ce m-aș face cu atîția bani ? Patru săptămîni de concediu pe an : nici nu pot cheltui așa tam-nesam mai mult decît cîștig. Aș fi pus să aleg. În ceea ce mă privește știu că-mi pot permite un concediu de patru săptămîni în Tahiti ! Cel mai bun hotel, cea mai bună mîncare. Firește că n-ar merge așa de bine dacă n-ar cîștiga și soția mea. Dar lucrurile sînt bine rînduite. Pentru ea munca e o terapie. Cine știe altminteri ce gînduri i-ar veni ! Gospodăria și opt ore de muncă : le trece pofta femeilor să mai facă și copii. Să aduci astăzi copii pe lume, ar trebui să fie un act pasibil de pedeapsă. Asta e concluzia la care m-au adus experiențele mele de ultimă oră !

În ceea ce privește căsnicia mea, vreau să fiu cinstit : Înainte de a face descoperirile de care vorbeam, eu și soția eram într-o criză destul de acută. În orice caz, o criză pe care noi înșine n-o observasem. Iar faptul că am depășit-o, îl datorăm unor evenimente recente.

Înainte de a începe, cîteva cuvinte despre căsnicia mea : cînd am făcut cunoștință cu a doua mea soție, aveam amîndoi un divorț la activ. Ne-am ajutat reciproc să scăpăm de trecut. Iar apoi ne-am gîndit că sîntem destul de copți și de unși cu toate alifiile, ca să mai încercăm încă o dată. Nu tu luptă pentru întîietate, nu tu amor de mîntuială, nu tu gelozie sau copii, asta era deviza noastră. Dar cum se întîmplă cu femeile : de cum m-am însurat, Anna a și rămas însărcinată ! Primul an ne-a adus multe certuri și puțină plăcere. Mai că aș fi preferat să mă despart din nou. Dar tocmai achitasem ultima rată pentru dormitorul din lemn de mahon și avansasem banii

pentru primul concediu în Tahiti — cum puteam să renunţ la toate astea ? Al doilea an a fost mult mai bun. O îndemnam pe Anna să cumpere mobilă din ce în ce mai scumpă, astfel încît în cele din urmă nu-i mai rămînea nimic altceva decît să muncească zi şi noapte. În al treilea an se părea că mi-am atins scopul : în sfîrşit, o nevastă supusă care muncea în timpul săptămînii cît un bărbat, care recupera la sfîrşitul săptămînii golurile din gospodărie, pentru ca eu să mă pot destinde netulburat în faţa televizorului. Şi totuşi, dacă totul nu ar fi fost pe neaşteptate aruncat în aer, această viaţă aparent ideală ar fi condus mai devreme sau mai tîrziu la catastrofă. Femeile vor întotdeauna mai mult. Nici dracul nu le mai potoleşte.

Mai întîi îţi spune că nu vrea în nici un caz copii — pe urmă nu mai ştie să se oprească ! O distrez — dar să nu credeţi că e mulţumită.

La sfîrşitul săptămînii Anna plecase la părinţii ei. Mama ei era pe moarte. Ce să fac după-amiaza într-o sîmbătă liberă ? Nevastă-mea mă tîra întotdeauna la comediile acelea franţuzeşti de dragoste ! Dar mie îmi plac westernurile ! Astăzi puteam merge la un western ! Nimic nu-i mai frumos pe lume decît să mergi aşa, cu pistoalele la brîu, cu un scop în minte, un îndemn în suflet. Cînd văd astfel de filme, mă simt refăcut interior, îmi creşte pofta de activitate şi sînt turbat după femei. Nu e de mirare că nevastă-mea nu mă lasă la astfel de filme !

Dar nici n-am păşit bine pe strada cu cinematografele, că a şi apărut primejdia. Era de nesuportat cum se unduia fusta aceea în faţa mea ! Moda asta de vară era de-a dreptul periculoasă ! Fusta roşie de-abia îi acoperea şoldurile, ca să nu mai vorbesc despre ceafa goală ! Pielea ei bronzată acoperită cu un puf blond ! Am întins mîinile... fiecare firişor în parte merita să fie mîngîiat. Şi apoi, părul lung, blond, uşor ondulat. De fapt nimic deosebit, şi totuşi ! De cîteva săptămîni nu mai ieşisem în oraş, ce pierdere ! Fata asta mă convingea că mai aveam o inimă. Era, bineînţeles, o descoperire îngrijorătoare pentru un timid agent de bursă, mă făcea cu toate acestea bucuros că mai puteam încerca un sentiment. Şi cum îmi mai bubuia inima sub coaste ! Greu de suportat. Un junghi ascuţit într-o parte, genunchii moi şi gîtlejul îngrijorător de uscat, aproape că mă împiedicau să ţin pasul cu fata aceea. Nu sînt obişnuit să alerg. La patruzeci şi cinci de ani, gîndeam tulburat, a cam trecut vremea pentru sporturi de performanţă, respectiv pentru dragoste modernă. Şi atunci de ce mă tot ţineam după fluşturateca aia ?

Dacă fata nu s-ar fi aşezat în aceeaşi clipă la o masă într-o cafenea, m-aş fi lăsat păgubaş. Dar aşa, avînd ţinta în ochi, am ajuns-o, ca să mă exprim astfel, cu ultimele puteri, şi am întrebat-o dacă locul de lîngă ea e liber. Întrebare stupidă, pentru că fata era singurul client ! Cred că atunci am roşit pentru prima dată în viaţă. Umilitor ! S-au dus toate şansele

mele, poate spre binele meu, am gîndit pe cînd fata m-a privit și a pronunțat simplu : Da.

Da ! Asta nu putea fi decît o glumă proastă. O să se sfîrșească rău, mai bine ai șterge-o ! — mă sfătuia o voce interioară. În afacerile de bursă pot să mă încred în această voce ; de ce, pentru dumnezeu, n-am ascultat-o ? M-am așezat. Împotriva voinței mele, o jur. Fata asta m-a silit. Da, fără îndoială că m-a sedus din primul moment. Deci nu sînt eu răspunzător pentru consecințe. Și dacă acum am din cînd în cînd mustrări de cuget, sînt nedrept cu mine însumi. N-am nici o vină. Omul e slab.

Privită din față fata asta era și mai seducătoare. Chiar așa, seducătoare ! Și vă rog să mă credeți, întrucît folosesc acest cuvînt pentru întîia dată. Ochii ei — culoarea albastră și curată a cerului din insulele grecești ! Lumină pură, revărsată în cascade. Genele lungi, negre, în contrast cu părul blond dădeau acestei priviri o adîncime împrejmuită și plină de primejdii. Și pe urmă nasul ei ! Niciodată nu mai văzusem ceva atît de gingaș ! Părea că se destramă la cea mai ușoară atingere ! Un guturai, am gîndit întristat, ar fi o crimă. Gura, o pasăre-n zbor ! Fruntea, un al doilea cer. Categoric, fata asta venea dintr-un tablou de Botticelli.

Dar de ce nu spunea nimic ? Spusese da. Nu era oare asta suficient ? Acum era rîndul meu. Eu însă mă dezobișnuisem de ani buni încoace să vorbesc cu oameni necunoscuți. Acasă nevastă-mea, la birou clienții. Cîteva

fraze, repetate zilnic, ajungeau. Dar aici ? Dar acum ? Cum se vorbește cu o fată tînără și modernă ? Cursul bursei ? Intrigi de serviciu ? Fotbal ? Politică ? Westernuri ? Mai mult n-aveam de oferit. Principalul era să abordez un ton patern ! Desigur, aș fi putut să fiu tatăl acestei făpturi, dar asta nu trebuia să se vadă. Degajat, tînăr, dezinvolt, și totuși cu experiență — așa voiam să mă arăt. O căldură ucigătoare azi — poate cu asta trebuia să încep conversația. Dar nu, pe asta o auzi întotdeauna în serialele de televiziune. Aș fi dat totul în clipa aceea pentru un strop de originalitate, o priză de farmec personal. Tot mai puțin apt să încep un dialog, am fost salvat cînd fata și-a dus o țigară la buze. A trebuit să-i ofer un foc.

După care totul a mers simplu, aproape înspăimîntător de simplu. Am comandat vin. Mi-a surîs. Am spus, ce noroc să fii încă tînăr. S-a încurcat, uimită. Cum îi străluceau sprîncenele ! Am întrebat-o repede dacă e de altă părere. Spune-mi Marie, mi-a spus fata fără nici o altă precizare. Marie ! La naiba, uite că acum îngerul se mai cheamă și Marie ! Cu numele ăsta devenea și mai inaccesibilă, iar degetelor mele nesățioase nu le rămînea decît să se încleșteze unele într-altele. Dacă măcar s-ar fi terminat aici ! Dar iată că totul a continuat, și eu am început să povestesc despre munca mea de la birou. Cum mai rîdea ! Cel mai mult i-a plăcut povestea despre colegul care ne „tăia“ pe toți. Începuse încă o facultate la treizeci de ani, ajunsese profesor de științe

economice, se întorsese în industrie și se prăbușise într-o zi în culmea carierei sale. Nu mai voia să știe nimic despre economie și progres, singura lui dorință era să închirieze o lăptărie într-o stradă de periferie a orașului de unde provenea. O lăptărie ! Una mică și personală, în afară de asta nu mai cerea nimic de la viață. Bineînțeles că o dorință atît de absurdă nu i-a fost îndeplinită. În clinica psihiatrică se părea că există o colecție întreagă de cazuri asemănătoare. Înspăimîntător, a spus Marie. Și m-a întrebat de ce profesorului meu nu i-a fost îndeplinită dorința, doar ea îl înțelegea atît de bine ! Dar se poate, Marie, am spus, unde am ajunge dacă fiecare ar vrea, netamnesam, să-și schimbe locul de muncă ! N-a înțeles chestia asta, era, se pare, încă prea tînără.

Cît era de tînără ! Cum mă asculta ! Niciodată nu mai vorbisem atît. Pentru că rîdea aproape de orice, viața mea de birou a început să mi se pară și mie comică. În lumea mea eram socotit un mediocru. Pentru Marie însă eram deosebit, aproape misterios. Nu se dumirea defel cum poți sta douăzeci de ani în același birou în corsetul incomod al așa-zisei îmbrăcăminți de serviciu. Și, ca să fiu sincer, nici eu nu mai realizam dintr-o dată foarte bine, cum. Și cu cît îi povesteam mai multe despre viața mea, cu atît mai ridicolă îmi părea fiecare frază. Șeful meu, o morsă limitată și brutală ! Clienții, niște hiene încornorate ! Locul de muncă, un acvariu plin cu noroi ! Iar noi, angajații, niște broaște rîioase lipsite de viață ! Scrisorile comerciale, nimic altceva decît o încîlceală indescifrabilă ! Succesul, o capcană ! — Cu asemenea cuvinte, mie însumi pe deplin străine, mă avîntam în fața Mariei. Ea desfereca aceste cuvinte din mine ; împotriva voinței mele, lumea mea îmi părea o mocirlă grotescă. Și totuși, cum știa ea să rîdă ! Merita să pierzi pentru asta o lume. Și încă o astfel de lume !

Mititica știe să cocheteze, oare știe să și iubească ? E încă un copil. Am întrebat-o dacă stă cu părinții. Oh nu, de cîțiva ani buni. Locuise cu niște prieteni la țară ; dar de cîteva săptămîni avea o cameră în oraș. E în sfîrșit singură. — În seara aceea n-am mai aflat nimic despre ea. Cel puțin prin cuvinte.

Cînd Marie mi-a propus să dăm o raită pe la „Tunel“ am devenit pentru prima dată bănuitor. Marie și „Tunelul“ ? Ce imagine perversă ! „Tunelul“ este un local unde se adună drojdia societății, paraziții de orice fel ! Poponarii ! Tîrfele ! Așa deci, în loc să merg la grădina zoologică, mă duc în „Tunel“. Cît de tare s-a bucurat Marie cînd am spus da, „Tunelul“ e un local pe cinste ! Măcar n-am să întîlnesc niscaiva colegi. — Ticsit ca întotdeauna de lume, „Tunelul“ ne-a servit dosul puturos al acestei lumi. Dar în mod ciudat îmi plăcea. La drept vorbind, prin ce mă deosebeam eu de grămada aia de carne putredă care se tîra spre closet ? Deasupra mea se amestecau aburi de bere, tutun și șlagăre sufocante. Broască rîioasă ! Broască rîioasă ! Aici e locul tău, îmi șoptea vocea mea interioară.

În timp ce Marie părea să fie recunoscută, o fluierau din toate colțurile și încercau să-i atingă picioarele, pe mine m-au întîmpinat cu un zid de priviri circumspecte. Temător mi-am desfăcut cravata, mi-am descheiat cămașa, mi-am ridicat gulerul cît să-mi acopere fața. În felul ăsta aveam oare un aer mai temerar ? Și cum rîdea Marie ! Rîdea de nu se mai oprea !

Dar nu rîdea de mine. Ci de un tînăr care, exalînd din toți porii un miros dulceag, încerca să-și croiască drum spre ea. Ce față avea ! Susținută doar de pomeții obrajilor, cu un nas ascuțit ca un brici ; ce să zic, numai nasul îl împiedica să apară la televiziune ! Și tipul s-a așezat nonșalant la masa noastră ! Și-a lăsat mîna plină de tendoane verzi și cicatrici să alunece pe picioarele Mariei ! Iar Marie nu s-a opus defel. Cum puteam să nu intervin ? Marie a observat cum tremuram și-mi șopteam printre dinți că omul din fața mea nu mai știe ce face. Nimeni nu știe de fapt ce face, voiam să zic, m-am întrerupt căutînd însă ceva să-mi distragă atenția. Femeia rămîne tot femeie, gîndeam și priveam în jurul meu. Lîngă mine stătea o făptură impunătoare, care se holba la mine. Ce sîni avea ! De acolo, din fața mea, păreau un pupitru ! Categoric, mă depășea. Dar Marie ? Individul îi mîngîia din ce în ce mai insistent picioarele, iar ea îi zîmbea. Cu ce fel de femeie mă încurcasem ? Plata și repede afară de-aici, gîndeam, în timp ce îi pusesem Mariei o etichetă ușor de bănuit. Știa să se prefacă atît de bine ?

Și ce dacă ! Nu e cazul să-mi fac scrupule ! Astea care m-au împiedicat pe mine să mă bucur de viață. Iar ceea ce i se permitea libidinosului ăsta, trebuia să mi se cuvină mie ! Jos cu inhibiția, înger sau femeie ușoară, important e că-i majoră, gîndeam, și am început s-o mîngîi pe ceafă. Și ea nu m-a oprit. Iar cînd am început să-i mîngîi vertebra cervicală mi-a luat capul în mîini și m-a sărutat. Ea m-a sărutat prima. Asta e foarte important, pentru că dovedește că ea a început. Și ce eram eu în fond decît un bărbat. Te pomenești că trebuia să mă abțin ?

Rivalul meu fermecător s-a ridicat și s-a îndreptat spre tejghea. Îl învinsesem ! Rivalii înfrînți te obligă să acționezi în consecință. De acum nu mai exista nici o cale de întoarcere. Încă un vin, și încă un vin, și apoi direct la ea acasă ! O, astăzi chiar că eram în stare să-mi înșel nevasta ! Ar fi avut ea ceva de pierdut ? O scurtă escapadă n-ar fi decît curativă pentru căsnicia noastră. Dar mai bine nu, de ce să apelez eu la cea mai veche scuză a bărbaților infideli ? Nu eram oare liber și singurul capabil să răspund de faptele mele ? Fata asta mă înnebunise, acum voiam să profit și eu ! Și nevasta ? Cînd un om se eliberează din lanțuri, altul are de suferit. Nimic nu se schimbă vreodată.

Și totuși lucrurile nu se arătau încă atît de simple. Cînd am ieșit din „Tunel“ am invitat-o pe Marie la cinema. A spus că nu are nimic împotrivă. I-am povestit de ce-mi plac

atît de mult westernurile. A răspuns că mă înțelege foarte bine. Înțelegea totul!

La cinema m-am concentrat anume asupra fiecărei țevi de pistol. Cînd se trăgea un glonte mă simțeam și eu mai eliberat. Împușcăturile sînt ca un medicament pentru mine. Sînt clare și mortale. În birou mai tragem și noi cu ochiul, trebuie în același timp să zîmbești cît mai sincer.

Cînd s-a auzit și ultima împușcătură vinovații zăceau înecați într-o baltă de sînge, învingătorii începeau să se bucure de victorie, iar eu mi-am zis că e cazul să-mi ating în sfîrșit ținta. Dar Marie nu voia în nici un chip s-o însoțesc acasă. Nu voia nici măcar să-mi dea adresa. Telefon spunea că n-are. Și mai spunea că e sigură că o să ne mai întîlnim odată, cîndva, doar lumea e atît de mică. Asta ar cam fi tot. Ei bine, dimpotrivă! Te pomenești că îi convenea să înfierbînte în așa hal un bărbat, ca pe urmă să-l alunge! Mă ambalasem. Pentru prima dată în viața mea mă ambalasem total — și tocmai acum să renunț? Doar renunțasem o viață întreagă! Am îmbrățișat-o pe Marie și am lipit-o de mine, pătimaș dar cu experiență. Și ce de cuvinte am găsit atunci! Nici eu nu mai eram în stare să mă recunosc!

N-a ajutat la nimic. Era sătulă să i se tot sune la ușă, m-a lămurit ea. După-amiezile, nopțile, în zori — veșnic bărbați dintr-ăștia slabi, cu care a băut o singură dată în viața ei un pahar de vin! Are și ea dreptul la liniște. Nimic altceva decît liniște. Eu sînt într-adevăr

un tip simpatic, primul de fapt care îi plăcea după multă vreme, dar atîta tot.

Să dau înapoi, ce rușine! De teama dezonoarei Napoleon a pustiit lumea. De teama dezonoarei Cel-de-Sus a alungat oamenii din Paradis. Și de teama dezonoarei dorm bărbații uneori o viață întreagă alături de o femeie care îi îngrețoșează. Și cîți oameni nu-și datorează existența aceleiași spaime!

De ce oare nu mai voia Marie să știe nimic de mine? Și de ce la despărțire mi s-a aruncat de gît cu o patimă dezlănțuită? Îndepărtîndu-mă i-am strigat dacă-mi dă voie măcar să-i scriu. Da, cu mare plăcere, pentru că de fapt nu primește niciodată corespondența, mi-a spus, s-a întors spre mine și mi-a notat o adresă în agendă.

Bineînțeles că nu i-am scris. Să nu lași niciodată dovezi scrise în astfel de lucruri intime, atît timp cît sînt încă fierbinți! — Acum, ce-i drept, cînd totul s-a sfîrșit, nimic nu-mi mai poate dăuna. Și dacă cineva găsește această povestire, nimeni n-o să facă vreo legătură cu mine. Cel puțin din cercul meu. Principalul este să mă eliberez de toată istoria asta.

Duminică seara, cînd soția mea s-a întors, a spus imediat că m-am schimbat. Bărbații ar trebui să fie mai des lăsați singuri, doar așa își mai dau din cînd în cînd osteneala! Devenisem dintr-o dată... atît de bărbat. Și chiar s-a străduit să-mi fie pe plac. Deocamdată din păcate de pomană. Pe lîngă Marie nevastă-mea părea un bec ars, prăfuit și cenușiu. De bună seamă, eram la fel de viril ca altădată, dar

din nefericire cu linia de tragere trasată forțat. Doar cînd va fi s-o uit pe Marie o să mai pot să-mi pun și problema nevesti-mii.

Pînă și luni la birou am dat colegilor motive de nedumerire. Nu mă mai văzuseră niciodată așa vesel, rămăsesem întîmplător văduv peste noapte ? Ca să fiu sincer îmi făcea chiar bine să simt cum străbate invidia prin glumele neroade ale colegilor. Ce-i mai important e că pînă și lucrul mi-a mers din plin, iar șeful s-a arătat astăzi neașteptat de prietenos.

Se înțelege că n-am povestit nimănui de mica mea escapadă, compromisă, ca să zic așa, în plină stradă. Dacă mi-ar fi reușit din plin, cam tot atît de bine, să zicem, ca o afacere încheiată prin mult așteptatul contract, aș fi făcut desigur cîteva aluzii. Așa însă n-aveam nici un fel de premise. Relația mea cu Marie nu era nici albă nici neagră, și dacă s-ar fi aflat așa ceva, toți și-ar fi bătut joc de mine. Și în afară de asta aveam adresa ei, dacă însă aveam să calc vreodată pe-acolo, ei bine, asta n-o mai știam. Mai bine nu. Cine știe în ce capcană aș cădea ? Doar mă avea la mînă ! Eu la „Tunel" ! Trebuie să-mi fi pierdut mințile. Și numai ce n-am povestit despre biroul meu. M-am lepădat de propria mea ființă. Biroul nu era în nici un caz o mlaștină cu broaște rîioase, ci un cămin. Aici eram în siguranță, ocrotit de climatul prietenos al antreprizei. Pe birou revistele de specialitate, în colț aparatul de televiziune care prezentă fără întrerupere cursul bursei — asta

era lumea mea, familiară, de nădejde, brutală, justă. Și nimeni n-avea dreptul să mi-o ia.

Deci ferește-te că te arzi ! Cucerirea Mariei nu mi-ar fi adus alt profit concret decît o scurtă terapie pentru conștiința mea prejudiciată. De ce atunci să mai risc ? Privită lucid, Marie era o persoană de-a dreptul dubioasă.

Dar elanul meu de luni a scăzut simțitor marți, miercuri m-am simțit cam deprimat, joi — distrus, iar vineri, gata de orice risc. În fața șefului mi-am bîrfit nevasta, seara în fața televizorului mi-am bîrfit șeful. Sîmbătă nevastă-mea a plecat din nou să-și vadă mama — mă aștepta o după-amiază liberă.

Blestemată libertate !

Omul e slab, și cine a intrat o dată în horă trebuie să joace. Cine mai poate îndura astăzi o seară de singurătate ? Nu mai era nimic de făcut la birou, la televizor doar politică, nici un western la cinematograf. Da, omul e slab, și să-i pretinzi să stea singur o seară întreagă înseamnă prea mult ! Așa că am luat-o din loc îndreptîndu-mă spre Marie — dar împotriva voinței mele, cum de altfel mi s-au întîmplat mai toate lucrurile în legătură cu ea.

Locuia pe o stradă dosnică de periferie care, presărată ici-colo cu trunchiuri uscate de copaci, își continua cursul ca un fluviu împietrit sub soarele încă fierbinte al după-amiezii. Îmi lăsasem mașina acasă, ca să savurez din plin cum cu fiecare pas se micșorează distanța dintre mine și Marie. Un comportament ridicol

de bună seamă pentru vîrsta mea, dar nu ești tînăr decît o dată, iar eu nu fusesem de fapt niciodată ! Și cît puteam fi de gelos ! Pe aceste fațade dezolante ! Pe acest asfalt ! Gelozia, gîndeam atunci, ne face vederea mai ageră. Gelozia mă făcea atent la ceea ce pînă atunci nici nu observasem. De exemplu la mînerul de la ușa casei ei. Cît de des l-a atins ! Aș fi fost în stare să ucid mînerul acela atît de neted și strălucitor ! Lui își încredința ea zilnic mîinile. Să cumpăr totul — casa, strada — să le cumpăr, să le cumpăr ! Atunci ar atinge numai lucruri care îmi aparțin ! Atunci m-ar atinge doar pe mine ! O să facă oare Marie din mine un om de afaceri ? Gelozia ! Probabil că acesta era impulsul tuturor marilor iubitori ai puterii !

Nici n-am atins bine butonul soneriei, că am și început să tremur. Înghețam la douăzeci de grade la umbră ! Aș mai recunoaște-o oare pe Marie ? Exista ea oare cu adevărat ? Și nu spusese tot ea că o calcă pe nervi veșnicul sunat la ușă al bărbaților acelora slabi de înger ? Bărbați slabi — categoric, nu voiam să aparțin acelei categorii, mai bine să crăp cu libertatea acestei seri în brațe ! Deja aș fi vrut să o șterg, cînd ușa s-a deschis. Totul era pierdut ! Mi-am verificat nodul de la cravată, mi-am închis nasturii de la haină, mi-am potrivit pe talie pantalonii și i-am întins bine peste burtă, mi-am verificat freza în geamul de pe ușă — cînd am auzit deasupra mea un chicotit. Deci acolo era ! Mă privise tot timpul, aplecată pe fereastră ! Din nou compromis,

pus la zid, gîndeam, deși cu toate acestea chicotul acela nu era deloc răuvoitor. Ba dimpotrivă, nu era de fapt un chicotit, ci un fel de aprobare tacită, ușor ironică. Dar aceasta nu putea fi oare și mai înjositoare ? Eu, la patruzeci și cinci de ani ai mei, la cheremul îngăduinței unei adolescente ? Încet, învingîndu-mi cu greu tremuratul, am urcat. Dar cînd m-am uitat în sus, am simțit că mă pierd cu totul. Mîna stîngă mi s-a încleștat de balustradă, cu dreapta mi-am apucat nodul de la cravată, timp în care genunchii mi s-au înmuiat de tot. În fața mea stătea o fată desculță, cu picioarele dezgolite, doar cu un slip și o bluză indiană transparentă. Și fata asta m-a întîmpinat și mi s-a aruncat de gît ! Fericirea, am gîndit, vine cînd nici nu te-aștepți ! Fericirea e insuportabilă ! Fericirea e mai dureroasă ca ghinionul ! Face rău la tensiune !

Cîte sentimente au putut să vegeteze în mine timp de patruzeci de ani ? De cînd o întîlnisem pe Marie, descopeream de cîte trăiri sînt capabil. Poți să crăpi și dintr-un preaplin de sentimente, gîndeam și încercam să mă stăpînesc. Sentimentele sînt astăzi tabu. Înainte cucoanele se rușinau de dosul lor, acum oamenii se rușinează de sentimentele lor. Poți să-ți descoperi dosul în văzul lumii și să fii și aplaudat pentru asta, dar sentimentele ? Sentimentele sînt compromițătoare, perverse, în principiu josnice, sau sînt un semn al neputinței de-a te adapta. Sentimentul e o eczemă, și cine nu poate să-i reziste, e mai bine să-și găsească

un loc într-o clinică psihiatrică la o cură de dezintoxicare.

Doar că eu pur și simplu nu mă mai puteam apăra! M-am prelins în spatele fetei, cînd ea a intrat în mici salturi în casă. Chiar așa, sălta. Marie avea un mers ciudat, un fel de a păși în același timp țanțoș și grațios. Țanțoș și grațios — asta nu putea s-o facă decît Marie. Polurile opuse nu constituiau pentru ea o problemă. Mergea aproape întotdeauna pe vîrfuri, ținea călcîiele suspendate, călca parcă pe o funie bine întinsă, fiecare pas pe aceeași linie, timp în care vîslea ușor cu brațele, echilibrînd parcă un balans la mare înălțime. Acum, cînd urca scara în fața mea, fiecare pas îi ridica marginile bluzei, o barză care își ia elan pentru zbor? Marie o barză? Nu, nicidecum. În ceea ce o privește pe Marie, comparațiile o defavorizează întotdeauna. Ea sălta, intra pe ușă ca-n zbor, iar eu gîfîiam în spatele ei, muiat de sudoare.

Astăzi, cînd am depășit toate acestea, mă amuz uneori cînd îmi imaginez felul Mariei de a se mișca. Sînt zile cînd dansează la nesfîrșit prin capul meu înfierbîntat. Dansează pe o funie la mare înălțime, care îmi traversează creierul, și pare să se prăbușească din clipă în clipă. De fapt astăzi mi se pare că în felul ei de a merge i se ascundea și nefericirea.

Marie avea musafiri. Două fete, la fel de sumar îmbrăcate ca și ea, stăteau pe jos, sufocîndu-se în căldura verii. Cred chiar că una din ele nu purta decît o bluză din acelea indiene, nu sînt însă prea sigur, pentru că sudoarea mi se scurgea pe lentilele ochelarilor; a trebuit să-i scot și să înot de-acum înainte prin apele tulburi ale miopiei mele. În ce capcană căzusem? Fetele mi-au surîs, m-au primit ca pe unul de-al lor. N-am mai îndrăznit să fac nici o mișcare pînă cînd în sfîrșit m-am văzut pe podea; scaune nu existau. Fiecare gest îmi făcea din nou sudoarea să țîșnească pe față. Aș fi dat orice să pot să-mi dezbrac haina... dar nu îndrăzneam. Vreau să mărturisesc, am ceva burtă. Și dacă tot mă luau drept unul de vîrsta lor, voiam cel puțin să-mi ascund grăsimea.

Pe pereții zugrăviți într-o tentă roșie atîrnau două afișe, unul cu o statuie a lui Buddha, celălalt cu un luptător de culoare. Într-un colț mocneau bețișoare parfumate, în mijlocul podelei ardeau trei lumînări înconjurate de veselă chinezească umplută cu niște resturi de orez sleit. În afară de o saltea și o instalație stereo, în cameră nu mai era nimic. Avea dreptate și tineretul ăsta, la ce bun să plătești cîțiva ani în șir rate pentru un dormitor de mahon, dacă și așa în el nu se petrece nimic! Erau ele mobile stil, deci un fel de a-ți investi capitalul, dar capitalul este o tristă consolare în sfera vieții intime.

Obloanele erau trase, lumina lumînărilor ne proiecta umbrele pe pereți, și umbrele se dizolvau unele într-altele, sărbătorind o orgie a întunericului. Aveam de gînd să recuperez avansul pe care îl luaseră umbrele astea, și încă temeinic. Ce mă miră și astăzi este faptul că eu, bărbatul de patruzeci și cinci de ani,

nu mă simțeam deloc penibil. Deloc! Sentimentul penibilului nu avea ce căuta aici, aici funcționau alte legi. Aici nu existau rușinea sau păcatul, speranța sau ura, aici nu-ți permiteai nimic, nu era acceptată nici un fel de glumă, bravadă sau înfumurare. Orice-aș vrea să fac mi-ar fi de bună seamă îngăduit, fără ca vreuna din aceste trei făpturi divine să se împotrivească. Dacă le-aș lovi, m-ar ajuta. M-ar înțelege, dacă dintr-odată m-aș porni să țip. În nici un caz nu m-ar alunga. Acum, că nimerisem în mijlocul lor, erau în puterea mea. Și puteam lua orice pofteam. Dacă le-aș produce un șoc fetelor ăstora atît de înstrăinate de viață, nu le-aș face decît un mare bine. Spre folosul lor și plăcerea mea. Și era oare aceasta o socoteală chiar atît de meschină?

Nicidecum. Dar înainte de toate fără scrupule! Asta nu-ți pune decît piedici în viață. A avut cîndva Dumnezeu vreun scrupul? Dimpotrivă! A legiferat crima în lume, ce altceva erau jertfele închinate lui? La început a fost, așadar, lipsa de scrupule, rămîi deci credincios începuturilor și vei înlătura toate obstacolele! — Astfel de gînduri radicale, cu totul neobișnuite pentru mine, îmi treceau prin cap, fără să pot spune de unde veneau. Legătura mea cu Marie devenea din ce în ce mai mult un fel de exploatare a propriului meu eu, a propriului meu creier.

Nu mă temeam de scrupule. Și după cum de altfel se dovedise, doar prin înșelătorie puteam aduce un nou elan căsniciei mele. Cîți oameni aș ajuta eu printr-o orgie mustoasă! În primul rînd le-aș arăta fetelor ăstora cîteva trucuri erotice, în al doilea rînd m-aș lămuri încă o dată ce înseamnă să fii bărbat, și în al treilea rînd totul ar fi spre folosul nevestei mele, poimîine în patul dublu de mahon! Vedeți dumneavoastră, totul era fundat moralmente și motivat în cel mai înalt grad. Că mai apoi istoria asta avea să ia o întorsătură periculoasă, asta n-a mai fost vina mea. În ceea ce mă privește nu aveam nici o vină. Și chiar așa! Vreau să știu și eu ce înseamnă aceea vină? Vina naște vină. Cel mai bine ar fi să renunțăm la acest cuvînt demodat... de ce nu-mi dă pace? Fiecare are o vină, adică nici unul nu are nici o vină. Da, fiecare e vinovat de ceva. Cu o excepție: Marie. Un om față de care toți ceilalți devin vinovați. Un antipod ca să zic așa al nostru al tuturor, dar oare ce-am deveni noi fără ea?

Și în legătură cu acest accident... chiar așa, îl numesc accident... astfel de accidente se întîmplă zilnic. Cine merge pe funie tot își frînge gîtul într-o zi. Biata Marie. Eu însă îmi declin orice răspundere! Răspunderea există doar în viața comercială, nu însă și în cea intimă. Unde am ajunge dac-ar fi așa? Să rămînem deci la cuvîntul accident. Asemenea accidente sînt, cum au spus-o și filosofii, un rezultat al abisurilor eului. Și cine poate, la urma urmei, să le sondeze?

Cele trei fete priveau visătoare în flăcările lumînărilor. Muzica bubuia infernală din cele două difuzoare și împiedica orice conversație. Aveam impresia chiar că în aceste cercuri nici

nu e nevoie de cuvinte. Fiecare-ți zîmbea, te ajuta, te mîngîia din cînd în cînd, fratern, pe păr, stătea în cameră alături de tine, într-un fericit abandon, cuprins de muțenie probabil ore în șir. Arta de a fi inocent de fericit venea aici parcă de la sine. Aparent mă adaptasem, tăceam și surîdeam, deschideam o sticlă de vin roșu, umpleam paharele, priveam surîzînd în flacăra unei lumînări.

După ce am visat astfel aproape o oră, am devenit neliniștit. Voiau oare să stea așa toată noaptea? Doar nu poți să te relaxezi mai mult decît atît! Acum era nevoie să mai pompăm și ceva elan! Trebuia să acționez. Dar cum? Ca să testez cît de departe mergea toleranța fetelor, mi-am scos pantofii. Într-o casă străină mi-am scos pantofii! Da, devenisem din nou degajat, tînăr și întreprinzător.

N-am spus nimic, am devenit și mai îndrăzneț, mi-am scos ciorapii și mi-am întins picioarele goale în cameră. Făpturile cele divine mi-au zîmbit complice, Marie s-a sprijinit de mine și mi-a mîngîiat ușor degetele de la picioare. Asta e deci semnalul de pornire, am gîndit, mi-am lăsat mîna stîngă să alunece în sus pe piciorul Mariei, în timp ce cu dreapta mîngîiam creștetul fetei de lîngă mine. Cum ambele n-au opus nici o rezistență, am căutat-o cu picioarele pe cea de-a treia, cînd am găsit-o am început să o mîngîi încet pe coapsele goale. Un așa nesperat abandon era mult peste cît puteam eu îndura și m-am trezit năclăit de un val de sudoare.

De pe perete Buddha îmi surîdea împăciuitor, luptătorul negru își ridica pumnul spre cer; pentru fetele astea ar trebui să fii o combinație între ăștia doi! Ei au ceea ce ne lipsește nouă. Viață! Da, da, noi în schimb ne îngrijim nevrozele. Și asta e un semn de bogăție. Va veni o vreme atît de pustie, încît oamenii vor fi recunoscători pentru fiecare adiere a unei nevroze. Pot doar să vă sfătuiesc să vă îngrijiți și să vă îngrășați de pe acum nevrozele: cînd ai o stare depresivă zdravănă, măcar știi ce ai. Doamne, creaturile tale nimicesc totul, lasă-mi măcar o nevroză pentru alinarea bătrîneților! O nevroză găunoasă, împuțită, îmbelșugată — și tot e mai bine decît nimic!

Chiar dacă încercam asemenea temeri, aici ele erau cu totul deplasate. Fetele îmi aruncau priviri visătoare și mă lăsau să continui. Iar cînd mi-a trecut valul de sudoare am continuat. Urcam cu mîinile tot mai sus, picioarele se cuibăreau între alte două picioare, ce-ar fi, să mă poată vedea nevastă-mea acum! Nici n-aș fi sperat vreodată să am succes la niște fete ca astea. Naiv cum eram, atribuiam totul farmecului meu personal, pînă acum neexplorat cum se cuvine. Fiecare bărbat are spada care să-l transforme într-un erou al femeilor, mi-am zis atunci, și de-abia așteptam să-mi limpezesc cît mai repede posibil gîndurile la birou. De abia acolo mă voi simți în siguranță, îmi voi evalua succesele la justa lor valoare, voi uita clipele penibile, voi hiperboliza momentele de glorie.

Fata între picioarele căreia mi se încălziseră tălpile s-a ridicat. A spus că trebuie să plece. Soțul ei... Doar cînd pleacă spre el în starea de acum poate să-l uite cînd o posedă.

Cînd a plecat și cealaltă fată, am rămas singur cu Marie. I-am spus că are prietene foarte simpatice. Bineînțeles, a răspuns, ambele vin s-o vadă cînd le merge rău. Aici își regăsesc liniștea, aici se bucură împreună de uitare. Privirea ei a devenit pentru o clipă ciudat de opacă, și o scurtă adiere de amărăciune i-a coborît colțurile buzelor. Cînd și-a revenit am tras-o spre mine. Niciodată n-am văzut un chip mai fericit !

Cum de avea așa o încredere în mine ? De unde căpătasem atîta forță asupra Mariei ? În penumbra acestei camere mi-a dispărut orice reținere, o mîngîiam pe Marie, și nimic din toate acestea nu mi se părea ridicol, absurd sau ipocrit. Molipsit de fericirea ei am îndrăznit chiar să-mi deznod cravata, să-mi scot haina și să-mi deschei cămașa. Pînă și acel blînd Buddha din perete își lăsa pîntecul la vedere. Grăsimea era evident la modă, chiar așa, Marie părea să aprecieze corpolența mea de bărbat la patruzeci și cinci de ani ! Mi-a sărutat pîntecele, a fost primul om în fața căruia nu mai aveam nimic de ascuns. În cele din urmă am învățat și eu să cunosc viața, viața tineretului de astăzi, naturalețea lui, patima lui, extazul.

Am băut mult, însă nu suficient. Printre îmbrățișări aveam momente cînd mă hărțuiau mustrări de conștiință. Nu, nu eram deloc un om generos. Mai presus de toate nu față

de mine însumi. În permanență îmi răsărea înaintea ochilor fața plînsă a nevesti-mii, schimonosindu-se. Nasul ca un cuțit cu muchii ascuțite; obraji căzuți, ochi lăcrimoși, la un moment dat în locul părului negru avea o cioară pe cap. Arta adulterului cere să fie bine însușită, gîndeam eu necăjit, și mă sileam să par cît mai natural.

Marie dimpotrivă mi se dăruia firesc și deplin, fără supralicitări, discret și totuși cu rafinament. Atîta intuiție cîtă avea fata asta pentru iubire îmi doream și eu în viața comercială ! Fantastic ! Scotea din mine tot ce puteam eu da, mă ucidea cu infinită blîndețe, cu o generozitate copleșitoare. Trupul ei de adolescentă explora partenerul prin fiecare firicel de păr, îl sorbea prin fiecare por. Și totuși cînd, îndîrjit, am vrut să-i arăt ce pot, Marie a surîs înțelegător și mi-a dat drumul. O speculantă înnăscută fata asta, mi-am zis, pentru că și la manevrarea acțiunilor lași mai bine proprietarului acțiunile aparent prea tentante.

Oricît ar părea de neverosimil, dragostea fetei ăsteia m-a învățat noi și temeinice lecții în domeniul bursei. Și știam că va extrage tot ce mai zăcea neexplorat în mine. Faptul că mie această legătură îmi apărea ca o călătorie în miezul ființei mele nu era decît o altă consecință a iubirii ei ! Și chestia asta dă roade întotdeauna ! De ce altfel aș mai scrie acum această confesiune ? E cel de pe urmă lucru pe care-l mai am de oferit !

În această a doua seară lucrurile n-au mers prea departe. Mi-am scos eu cămașa, ce-i drept, dar totul s-a sfîrșit aici. La pantaloni, ultimul meu refugiu, n-am putut renunța. Și cum mă mai tîrguiam cu jalnicul meu suflet! Dar pur și simplu nu eram încă pregătit să renunț la pantaloni! Cum mi-ar fi stat fără ei? Pantalonii miroseau încă a birou și a substanță dezinfectantă, ceea ce era o garanție a situației mele. Siguranță, ordine, autoapărare — asta însemnau pentru mine pantalonii cenușii, cu dunga lor neșifonabilă. Și cum micul burghez din mine se codea să ducă strip-teasul pînă la capăt, în seara asta n-am recurs decît la sărutări.

Dar nu era oare îndeajuns? Eram tineri, sensibili. N-aveam nevoie de acea ultimă și brutală consecință ca să atingem extazul. Dragostea noastră nu avea nevoie de nici un fel de convulsie sau truc anatomic! De fapt ne era de ajuns doar să ne privim. Faptul că am mers totuși mai departe n-a fost decît inerție. Iar de infecții tot pantalonii mă fereau.

Poate să-mi fie iertată lipsa oricărei bănuieli referitoare la starea de atunci a Mariei? Gîndiți-vă numai cîte impresii noi aveam de digerat! Și cu cît înaintez în această confesiune, cu atît mai clar văd cu cît rafinament m-a sedus. Tot ce vreau prin istoria Mariei, această întruchipare a candorii criminale, este să-i pun în gardă pe cetățenii țării mele, pentru ca nici unul dintre ei să nu repete experiența mea!

La început totul mi-a mers minunat. Fix la opt seara, duminică, am deschis televizorul.

În primul rînd ca să nu trebuiască s-o privesc în ochi pe nevastă-mea, în al doilea rînd ca să-i închid gura. Și cu toate astea mă gîndeam la ea cu o uimitoare tandrețe. La început din milă față de tirana înșelată și furat de amintirea zilelor frumoase din trecut, am încercat să mă apropii din nou de ea. Așa că în timpul știrilor i-am luat mîna într-a mea — ce-mi pasă mie astăzi de politică, toate manevrele disperate de disimulare, într-o lume în care fiecare îl mănîncă pe celălalt? Pînă și iubirea aproapelui e un fel de canibalism, doar că în locul dinților folosim cuvinte și încheiem contracte. Nu, să mă las eu dus de nas, asta nu-mi pot permite, dacă vreți dintr-un fel de deformație profesională. Cine nu-l ucide și nu-l devoră pe celălalt, e pierdut. Astea sînt legile economiei noastre sănătoase.

Ce-ar fi viața fără televizor? Dar căsnicia? Televizorul, un ajutor indispensabil pentru orice luptă matrimonială! Cînd vreau să-mi domin nevasta, aleg un western. Dumnezeule, cum mai suferă! Dar e mult prea slabă ca să mă lase singur. Probabil că e și ea invidioasă pe bucuria mea. Astăzi însă am lăsat-o pe ea să aleagă programul. Ce generos am fost! O influență a Mariei? Totuși, ceea ce în cazul Mariei părea meschin sau chiar nedemn de amintit, pentru soția mea însemna un eveniment. Ea — să aleagă programul! Asta nu i s-a mai întîmplat de doi ani. Dar, ca orice femeie, n-a știut să se bucure de libertatea ei. Schimba tot timpul postul de la o paradă a modei la o emisiune despre metode moderne

de îngrijire a sugarilor. La sfîrșit nu s-a ales cu nimic.

De bună voie, și destul de dezamăgită, mi-a dat înapoi comutatorul de canale. Am ales o emisiune de sport. N-o interesa nici pe ea, nici pe mine, aveam deci liniște. Am tras-o ușor spre mine în fotoliu. De luni de zile dormeam separat și nu mai împărțeam nimic în afară de micul dejun. Și mai apoi, în timpul telejurnalului de noapte, am reușit s-o posed. Mă gîndeam mai ales și înainte de toate la Marie, dar ce mai contează. Femeile cînd îmbătrînesc vor să fie satisfăcute, indiferent prin ce mijloace.

După aceea am fost cam întristat. Întristat de fericirea soției mele. În esență, în pofida aparențelor, sînt un om cinstit. Îmi părea rău că-și datora fericirea unei rivale. Atîta vreme cît nu ne iubim toți semenii, dragostea nu e decît un sinonim pentru lăcomie! Ce e în mare economia liberă a pieței e în mic iubirea împărtășită! — Slavă Domnului că programul de noapte m-a ferit de alte depresii. Se transmitea o revistă muzicală proastă cu tentă critică. Cel mai bine mă destind cînd văd că alții o duc mai rău decît mine. Anna se retrase în pat. Nu voia, cum mi-a șoptit printre două sărutări, să-și împartă fericirea cu televizorul.

Merită să-ți mai dai din cînd în cînd osteneala și față de propria nevastă! Asta s-a dovedit la micul dejun. Cît de preocupată era! Cît de bine știa dintr-odată să fiarbă ouăle! Și mi-a făcut o cafea mai tare ca de obicei! Într-adevăr, căsnicia mea s-a schimbat peste

noapte. — Și s-a schimbat și comportamentul meu la birou. Bineînțeles că făceam aluzii la dragostea mea cu Marie. Acum, la andropauză, mai sînt în stare să-mi iau nevastă? glumea șeful meu. Bărbat fiind, ai nevoie din cînd în cînd de un strop de energie din afară, îl lămuream, preocupat să-i aud din nou vocea binevoitoare. Era pentru prima dată cînd purtam un dialog pe picior de egalitate cu șeful meu. El părea să fi observat același lucru, în orice caz m-a privit încă o dată iritat, înainte de a părăsi biroul. Și apoi, munca mea! Eram, după cum v-am spus, un geniu recunoscut în ceea ce privește simțul pentru oscilațiile bursei, de data asta însă am luat cu plăcere inițiativa! Eram în stare să-mi asum un risc! Mi-a devenit brusc de neconceput să-i mai finanțez șefului prin simțul meu de încercat agent de bursă, casa, limuzina și copiii! Era de neconceput ca dragostea mea pentru Marie, forța, noul meu avînt să nu-mi aducă nici un folos mie, ci șefului! Prin mine porcul ăsta o exploata și pe Marie! Un slujbaș întinerit, lucid și dinamic, cu înțelepciunea unuia îmbătrînit în jocurile bursei — iată ce combinație unică îi ofeream șefului meu acum!

În fiecare din noi doarme un revoluționar, doar că trebuie trezit din cînd în cînd. În orice caz eu n-aveam să-l mai las să scoată untul din mine cu una cu două. De ce n-aș avea eu firma mea proprie? Aș putea să-i suflu șefului cel puțin jumătate din clienți. Și ce scrupule ar putea să mă împiedice? Care lege? Simpatia oamenilor nu se poate stabili prin con-

tract. Iar eu le eram cel mai simpatic clienților. Nu numai că am să mă comport cu șeful ca de la egal la egal, dar în curînd o să fie fericit să-l primesc, după ce o să-mi facă anticameră !

Eram răutăcios ? Și ce dacă ? Proverbul acela cum că poți face rău cuiva vrîndu-i binele este valabil și invers. Bunătatea Mariei era impulsul care mă mîna numai la rău. Și înainte de toate : oamenii buni sînt politicoși. Aveam deci în sfîrșit datele răului ! Bineînțeles că asta aducea schimbări cutremurătoare în personalitatea mea. Mă măsuram în oglinda de la toaletă și încercam să imit mimica șefului ; înainte de toate privirea lui deschisă, albastră ca oțelul, pe fața surîzătoare. Apoi exersam felul lui de a da mîna : trebuia să iei prin surprindere mîna adversarului, s-o prinzi de la spate și s-o apeși în jos, iar acolo să-i dai drumul. Cu strîngerea asta de mînă m-a demoralizat ani în șir în fiecare dimineață. Să-i strîng și eu mîna, măcar o dată, asta n-am îndrăznit pînă acum.

Apoi m-am dus eu la el. Pentru moment nu voiam să demisionez, ci doar să ne măsurăm o dată puterile. Și cum s-a uitat la mine cînd m-am postat în fața lui și i-am spus că-mi pare rău, dar pentru leafa pe care mi-o dă nu mai sînt de acord să lucrez la el. A mărturisit, după ce aproape că m-a scos din luptă cu privirea lui, că se aștepta de mult la asta, și mi-a promis că se va recalcula totul.

Cine poate să mă acuze că noaptea aveam cu totul alte vise ? Stăteam la biroul meu,

dintr-odată însă el începea să crească, devenea din ce în ce mai mare, nici nu mai puteam să-i văd muchiile ! Și de partea cealaltă, fața-n față cu mine, stăteau conducătorii lumii. Ce voiau de la mine ? De ce tremurau așa jalnic ? De ce erau despărțiți de mine printr-un perete de sticlă ? Ce strigau ? Trebuia să-i telefonez mai întîi Mariei, pe urmă o să mă ocup și de ei. Nu aveam de gînd să renunț la viața mea privată datorită unor petiționari de teapa ăstora. Cînd aveam legătura cu Marie, secretara intra în birou fără să bată la ușă. Unde se trezește — i-am strigat. Scuzați-mă vă rog, spunea secretara și dispărea. Marie, ce mai faci ? Și tu ești fericită și sănătoasă ? Atunci ce să-ți aduc diseară ? Da, desigur, vom merge să dansăm ! — Așa o liniștеam pe trista mea Marie, care voia să-mi spună ceva ce nu înțelegeam. Și în timp ce o consolam intra din nou secretara. Așa-mi trebuia, dacă eram șef ! Să îndur șicanele subalternilor ! De data asta nu puteam să i-o mai trec obrăznicăturii cu vederea, ea repeta însă la nesfîrșit alături de Marie o rugăminte pe care n-o înțelegeam. Dar bineînțeles, totul se va aranja, am asigurat-o și am țipat la secretară să-i mai potolească pe domnii de afară. Dar domnii își lipeau fețele de peretele de sticlă din fața mea, îmi făceau semne stranii cu mîinile, unii dintre ei se învinețiseră, unii se prăbușeau, alții se izbeau de geamul antișoc pînă le țîșnea sîngele. Răbdare, răbdare, și învățați o dată pentru totdeauna să vă purtați politicos înainte de a vă prezenta la mine cu o cerere ! Pentru

ce îmi ofereau atîția bani ? Îmi fluturau bancnote de mii de dolari, împingeau în sticla împroșcată cu sînge cecuri completate cu sume fabuloase. Dar mie mi-era pur și simplu dor de Marie, iar afacerile astea atît de urgente s-ar dovedi mai profitabile pentru mine dacă aș mai trena cîteva zile. Da, trebuie să fii genial pentru asta ! Cîștigasem monopolul aerului, cînd nimeni încă nu se preocupase de valoarea inestimabilă a răsuflării. La ce le foloseau ălora din spatele geamului rafinăriile, fabricile, lingourile lor de aur ? Nici o respirație nu mai era posibilă fără acordul meu !

Puterea aceasta era încă un vis, dar cine poate ști. Dacă lucrurile ar merge într-acolo, aș ajunge și eu în curînd sus de tot. Prin Marie se eliberase în mine o putere de lucru care mă făcea neîndurător. Marie era un catalizator neprețuit și fără egal ! Alții au chimia, eu aveam noua mea dragoste ! Și nu trebuia să dau nici o lețcaie pentru acest tratament.

Faptul că m-am dus la ea la următorul sfîrșit de săptămînă n-a fost dictat de nevoie, ci de spirit de aventură. Aș fi putut s-o scot foarte bine la capăt și fără ea. Dar ce să mă fac singur ? Și dacă nevasta mea ținea cu atîta ardoare la mama ei bolnavă și mă lăsa singur nu mai aveam ce să-i fac. Nu eram eu răspunzător pentru nesocotința ei. Nu era vina mea că nu mă mai credea capabil de o aventură. Fiecare trebuie să-și păzească avutul. Dragostea nu e categoric o operă de binefacere, ci o afacere complicată. Cui a înțeles bine asta îi pică femeile în brațe ca merele coapte.

Dacă ar fi așa ! Cu Marie n-o scoteam la capăt cu astfel de idei. Surîdea foarte înțelegător cînd îmi expuneam teoriile, dar nu-mi dădea niciodată dreptate. Scoteam astfel de lucruri la iveală numai ca s-o provoc. Chiar în clipa aceasta scriu o grămadă de lucruri care nu-și află locul în această povestire. Fac totul doar ca s-o scot din tăcerea ei. Dar ea nu răspunde.

În acea sîmbătă mă așteptase. Ne vedeam pentru a treia oară și deja devenise o obișnuință. M-a întrebat dacă am mîncat și a pășit ușor înaintea mea în bucătărie. Era îmbrăcată, ca și data trecută, într-o bluză indiană, o priveliște pe care cu greu o puteam suporta. Așa că am rămas mut pe scaunul din bucătărie, în timp ce Marie curăța cartofii. Mîinile ei subțiri se mișcau blînd și decis în același timp, cu stînga apuca, cu dreapta înfigea cuțitul în carnea zemoasă și galbenă. Să fii dintr-odată îmbrățișat astfel, eliberat apoi de piele și murdărie — eram gelos pe cartofii ăștia blestemați. Cu cîtă plăcere m-aș fi pus în locul lor ! — Gînduri absurde, o dovadă sigură însă pentru gradul în care devenisem dependent de Marie.

Mai degrabă însă aș fi schimbat locul cu friptura decît cu cartofii ; mai întîi bătută, dată prin piper, prin sare, și aruncată apoi în ulei de măsline încins, ei bine, de o astfel de dăruire mă simțeam astăzi capabil ! De bună seamă că nu i-am spus nimic din nălucirile mele. Ar fi rîs de mine, sau, ceea ce ar fi fost și mai umilitor, m-ar fi privit cu indulgență,

clătinînd din cap. De la ea așteptam să fiu înțeles pînă în cele mai mici detalii.

Ce bine că visele rămîn vise, și de cele mai dese ori nu se împlinesc ! Ce bine că ședeam încă aici, în siguranță, în timp ce obiectele cu a căror existență voiam să o schimb pe a mea erau dumicate în silă. Marie spunea că de cîteva zile nu mai are poftă de mîncare, întorcea cartofii și privea dezgustată la friptura pregătită. Oare soarta mea se va asemăna în curînd cu a acestui steak ? Fără îndoială că și Marie era neliniștită. În concluzie, mi-am spus, nu te preda ! Păstrează-ți mintea limpede !

Ca să-i distrag atenția am întrebat-o din ce trăiește. Mai înainte cîștiga bine, mi-a răspuns. Ce a lucrat ? La țară. La țărani ? Nu, pur și simplu a stat trei ani într-o comună. De ce n-a rămas acolo ? A fost cea mai fericită perioadă din viața ei, dar... Dar ce ? Acolo nu aparținea nimănui. — Așa a continuat discuția noastră multă vreme. Pentru fiecare aluzie care-mi dezvăluia ceva din viața ei, trebuia să pun întrebări concrete. Am aflat astfel că le devenise de nesuportat prietenilor din comuna respectivă, pentru că făcea față oricărei situații cu care se confrunta acolo. Ca să nu-și descurajeze colegii a plecat de bună voie și s-a ținut de atunci departe de ei. Marie era într-adevăr un om uluitor. A renunțat la prietenii ei și la viața care o satisfăcea, pentru că era prea bună comparativ cu ceilalți ! Iar acum mi-a confirmat deschis ceea ce eu am bănuit mai de mult : avea deseori impresia,

a murmurat, că toată bunătatea ei — și bunătate, știa și ea că e un cuvînt îngrozitor, fusese însă des folosit de prieteni referitor la comportamentul ei — deci că toată bunătatea ei nu aduce decît nefericire. Dar nu putea fi supărată pe nici un om. Îi înțelegea pe oameni, pe toți. Și mai apoi iubea ceea ce înțelesese, îi iubea pe oamenii pe care îi cunoscuse, într-un fel li se preda. Împotriva lor nu mai putea face nimic. Asta era înfricoșător. Aproape oricine putea să vină la ea ! Cel tîrziu după vreo jumătate de oră îi înțelegea celuilalt necazurile, și dacă el îi cerea atunci ceva, ea era obligată să aibă încredere în el. De aceea nu prea mai ieșea printre oameni. Dar asta e totuși o trăsătură de caracter care se poate îndrepta, cum să te dai așa, oricui — am strigat eu. Se poate, a răspuns. Dar, a continuat tot ea, nu putea să se schimbe în nici un chip, iar acum ajunsese atît de departe, încît nu-i mai rămăseseră decît cîteva amintiri, de care încerca din răsputeri să se desprindă. Dar e ridicol să-ți închipui că nu mai ai nimic ! Ea era, ca să spun în felul meu, un mare proprietar de suflete. Important era doar să investească acest capital în mod corespunzător.

Văd că nu poți înțelege nimic din suferința mea, a spus ea, s-a ridicat și a strîns vasele.

Ca să risipesc tăcerea dureroasă care se lăsase, am întrebat-o dacă știe că are un mers ciudat. Da, i-au mai spus-o mulți. Asta e pentru că în copilărie a făcut balet... dar nu-i face plăcere să vorbească despre asta. La ce bun să scormonești răni mai **vechi** ? Totuși de ce a

renunțat la coregrafie, am întrebat-o necruțător.

La ce bun să mai trăiesc? — mi-a replicat scurt și m-a privit drept în față.

Mă ai pe mine! — voiam să strig, însă m-am înfrînat: niciodată nu trebuie să promiți prea repede și prea mult. Doar falsul aduce succes — sună o veche regulă a bursei. Cine promite prea mult, nu prezintă nici o garanție.

Poate că ar fi trebuit măcar o dată să încerce o legătură mai lungă, a spus ea. Pînă acum nu și-a putut apropia nici un prieten mai mult ca pe ceilalți. I s-a părut absurd să iubești un singur bărbat. Ba mai mult, imoral, laș, egoist. Oare o legătură lungă poate fi frumoasă? Am aprobat, gîndindu-mă la nevastă-mea.

Azi nu-mi plăcea nimic la fata asta. Aerul era, ca să mă exprim mai poetic, greu de probleme. Și de probleme am oroare. Am căutat totul la fata asta, în afară de complicații! Am căutat tinerețea. Și în tinerețe ești tînăr, adică n-ai probleme! Cine are totuși probleme, numai el e de vină. Tinerețea îți oferă un trup proaspăt, nu e oare destul? Grijile sînt un semn de scleroză!

Oare Marie era deja sclerozată? Am întrebat-o ce se întîmplă astăzi cu ea, și mi-am dat osteneala să par blînd și demn de încredere. Nimic, a spus, dar tocmai asta e problema principală. — Problemă principală, secundară, cînd am auzit toate astea! Nu voiam să inaugurez aici o ședință de dezbateri, ci să culeg și eu roadele vizitei mele!

M-a privit în continuare, neschimbată. Ce căuta la mine? Pe taică-său? Răspuns la întrebări? Ce o fascina așa la fața mea? Doar nu arăta nimic! Și asta mai mult ca sigur că știa și ea! Privirea ei nu era critică, doar înțelegătoare și nesfîrșit de dezarmantă. Niciodată nu m-am simțit mai gol ca atunci. Privea cum nu te țintuiesc de obicei decît copiii: nevinovat și deschis Fără pic de rușine și fără să rănească. Ce naiba aștepta de la mine? O legătură mai trainică? Doar eram însurat. Slavă Domnului! Căsnicia mea îmi dădea aici un sprijin. Fără Anna în rezervă aș fi fost distrus, fără șansă de supraviețuire.

Dar mă înșelasem, în privirea ei nu era nici o așteptare. Pur și simplu răsturna totul în mine, — în afară de asta nimic. Privirea ei nu-mi pretindea nimic, iar eu chiar n-aveam nimic de dat. Privirea asta trecea dincolo de bunăvoință sau ură. Vedea, nimic altceva.

Dar percepea oare ceva? Pătrunsese într-adevăr în mine? Sau ochii ăștia erau numai aparență? Abia acum, cînd știu mai mult despre fata asta, pot pune aceste întrebări. Atunci în orice caz privirea ei m-a zăpăcit, m-a derutat complet. Spre deosebire de alte dăți, în ochii ei se stinsese parcă ceva. Nu mai erau decît două suprafețe rotunde, plictisitoare, pustii. Cît timp m-a privit oare așa? Minute în șir. Și treptat a devenit insuportabil. Să te izbești de sticla aceasta lăptoasă! mă gîndeam și strîngeam din pumni. Dar, de parcă ar fi simțit că răbdarea mea se apropie de sfîrșit,

a distrus singură vraja... clipind. Privirea stranie s-a rupt, apoi Marie m-a privit din nou cu ochii ei de altădată.

I-am spus că aș fi putut-o ajuta dac-aș fi fost psihiatru, vrînd astfel, provocînd-o, să pun capăt cu forța unei situații devenită penibilă. Și psihiatrii ăștia, ce să zic, care n-au altceva mai bun de făcut decît să trateze indivizii sănătoși. Ei înșiși sînt atît de suciți că nu mai internează în ospicii decît oameni sănătoși tun. În loc să rîdă m-a întrebat cu deosebită gravitate ce înțeleg prin asta. O simplă glumă, am spus. Și totuși nu e nici o rușine să ajungi într-un ospiciu, a zis ea, de parc-ar fi vrut să se dezvinovățească. Nu, nu, astăzi nu mai e nici o rușine, m-am grăbit să răspund. Și am întrebat-o dacă știe ceva despre astfel de spitale. Da, le cunoaște, mi-a răspuns, s-a ridicat și s-a îndreptat oarecum mîhnită spre dormitor.

Descurcă-te, dacă mai știi cum! Tot ce spuneam în ziua aceea nu se întorcea decît împotriva mea. Măcar de n-aș mai ajunge la tema asta. Și cel mai bine, la nici o temă. Nici un cuvînt. Prin cuvinte oricum nu ne înțelegeam. Erau otravă, fiindcă vorbeam două limbi diferite. Și dacă la început a fost cuvîntul, atunci lumea a luat naștere printr-o neînțelegere!

Din fericire Marie a deschis magnetofonul Cînd pereții au început să vibreze ușor, am îndrăznit să o urmez. Muzica asta înlătura orice discuție, întreținea frumoasa neînțelegere a dragostei noastre.

Stătea pe saltea și era preocupată să scoată tutunul dintr-o țigară, fără să rupă foița. Ce mai însemna și asta? Și de ce m-a privit dintr-odată atît de cercetător? Avea din nou privirea aceea totală de care abia scăpasem. Transpiram. Mă simțeam nelalocul meu. Îmi închipui ce ridicol arătam față de fata asta, în costumul meu de lucru și cu burdihanul meu în etate de patruzeci și cinci de ani! Ca să-mi alung senzația de ridicol am început să scormonesc printre discuri, scoteam unul sau altul din copertă și verificam dacă are zgîrieturi. Ce altceva să fi făcut? Nu era nimic altceva în camera asta de care aș fi putut să mă agăț. Marie mă urmărea cu privirea ei atotînvăluitoare. Ce voia de la mine? Ce avea dintr-odată împotriva mea?

Să încercăm cu erosul, m-am decis, am azvîrlit cît colo cravata și vestonul, mi-am descheiat cămașa și am vrut să mă apropii de ea. Ei bine nu! M-a alungat. În loc să mă sărute amesteca firele de tutun cu ceva maroniu și umplea cu ele teaca de foiță... Mă deranjează oare dacă ia puțin hașiș... astăzi n-o scoate la capăt fără asta și ar vrea să fie drăguță cu mine astă-seară.

Nu, nu mă deranjează deloc, dimpotrivă! — am spus și m-am retras repede.

Aici m-a adus Marie. Hașișul — să nu mă deranjeze! Cum să nu mă deranjeze! Hașișul a fost introdus în Europa, așa cum am scris cîndva într-o scrisoare adresată ziarului local, ca să ne ruineze economia. Hașișomanii n-au în creier altceva decît mizerie, și ca s-o as-

cundă se adîncesc în Nirvana cea atotprimitoare ! Hașișul înseamnă lașitate. Un mod de evadare pentru contestatarii neputincioși. La ce bun, întrebam eu la sfîrșitul scrisorii mele, am mai înălțat măreața noastră civilizație ? — Cu siguranță că nu ca s-o compromitem printr-o mînă de hașișomani impotenți !

Să-i țin Mariei un discurs pe tema asta ? Nu, o voiam totuși în noaptea asta. Așa că mi-am înghițit uluirea, astăzi n-aveam timp de morală.

Am întrebat-o dacă ia asta în fiecare seară... Da, în fiecare seară. Deci și ultima dată ? A încuviințat. Și fetele celelalte ? Da, vin la ea cînd au nevoie să-și ia doza. Gerda vine cam o dată la trei zile. Cînd trebuie să se iubească se pregătește înainte aici cum se cuvine. După cu moșul ei. Și nu poate s-o facă decît dacă aceea partenerul nu mai contează atît de mult, ești capabil s-o faci cu oricine. — De aici deci și succesul meu la fetele alea ! Nu farmecul meu m-a făcut atît de irezistibil, cît unealta asta blestemată ! Cine intră în cîrdășie cu tineretul ăsta nu mai știe niciodată cum să se păzească.

Ia și lucruri mai tari ? Da, din cînd în cînd, a spus ea și m-a privit cu nerușinare în ochi. De bună seamă că trebuie să chem imediat poliția. Cum rămîne atunci cu principiile mele ? Aveam totuși principii ! Nu, de fapt nu mai aveam. O voiam pe Marie.

Omul e slab, și cînd Marie și-a aprins țigara, a inspirat și mi-a trecut-o mie, n-am refuzat. Nu e cazul s-o jignești, m-am gîndit apoi, pentru că femeia asta o să-ți scape printre degete — așa că am tras puternic în piept. E totuși bine să cunoști ceea ce condamni — mi-am zis — și am început să mă duc. Adică nu chiar așa, eram tot acolo, dar altfel decît mai înainte. Prin oase mi-a trecut o amețeală, iar la al patrulea fum m-aș fi prăbușit cu capul în jos dacă nu mă țineam de pereți. Adio Anna, adio birou, acum trăiam alt vis. Zburam departe, și de unde ajungeam nu mai exista drum de întoarcere ! Acum gustam și eu din ceea ce interzisesem altora cu atîta asprime. Un adevăr care-mi aparținea doar mie ! Un Buddha pe perete și un luptător negru ! Lîngă mine Marie. În sfîrșit îi voi cunoaște secretul, cerul ei plin cu muzică infernală — Cine-mi poate reproșa că în noaptea aceea i-am jurat totul ? Cerul și pămîntul. Căsătorie, copii și viață la țară alături de mine ? Cine-mi poate reproșa că i-am dat speranțe ? Eram eu vinovat dacă ea chiar credea toate astea ? — Cine vrea să mă învinovățească de ceva, de exemplu de crimă, n-are decît să fumeze mai întîi hașiș, și apoi s-o lase și pe tipa asta grozavă de lîngă el neatinsă !

Nu știu cîte fumuri mi-au mai trebuit, în orice caz mi-am dat pantalonii jos dintr-o dată, într-un elan de o îndrăzneală remarcabilă, i-am azvîrlit cît colo cu un gest patetic. Jos cu relicva asta a îngustimii mic-burgheze, cu garanția asta umilitoare a ordinii, siguranței și prestanței ! Nu mai vreau să îndur niciodată un astfel de obiect pe picioarele mele, și în

biroul meu personal am hotărît că toţi angajaţii vor fi goi.

Goi şi liberi, doamnelor şi domnilor — ţineam pentru Marie discursul de inaugurare a noii mele firme — vrem să lucrăm aici. Şi cine vrea să ne pretindă ceva, trebuie să ni se prezinte în mod corespunzător. Cine va purta de acum înainte pantaloni va fi pedepsit conform legii. Haşiş la micul dejun, şi vai de cine refuză ! Dar cine ar vrea să ne ruineze firma ? Doamnelor şi domnilor, firma noastră va da hotărîtoare impulsuri nu numai prezentului ci şi viitorului. Ne vom îmbunătăţi oferta continuu. Preparatele noastre de haşiş vor cuceri piaţa !

Cum mai rîdea Marie ! Şi apoi, deodată, mi-a spus că sînt o creatură ciudată. Eu, o creatură ? Da, şi încă una ciudată. Visez oameni liberi şi am nevoie pentru ei de un stat poliţienesc. De ce să fie urmăriţi conform legii aceia care poartă pantaloni ? Libertatea nu e o problemă care depinde de faptul că purtăm sau nu pantaloni, ci...

Nu mai vreau discuţii serioase ! am întrerupt-o şi m-am căit în aceeaşi clipă că am recurs la cuvinte. Nu voiam nici o dispută. Cearta era un balast al căsătoriei mic-burgheze, un înlocuitor al sexualităţii. De asta aveam parte acasă. Aici aveam aripi.

Şi Marie m-a înţeles şi şi-a aşezat capul pe burta mea, m-a mîngîiat, s-a uitat la mine cu o privire care ştia tot fără trebuinţă de a cerceta, care mă cunoştea pentru că mă oglindea. Şi ochii aceştia aveau din nou strălucire ; nu, ochii aceştia nu muriseră niciodată, erau ca două lanterne de buzunar în întuneric !

Mai eram oare agentul de bursă ? Nu, un simplu licean ! Pe potriva melodiilor acelora care se scurgeau din difuzoare. Cît timp am zăcut aşa în cameră ? O rotire a discului dura parcă trei zile. Discul întreg — o săptămînă. Şi cîte degete aveam dintr-odată ! Cu fiecare deget trăiam o altă aventură. Cît de sensibile erau firişoarele de păr blond de pe pielea bronzată a Mariei, care se îndoiau sub degetele mele, fiecare fir de păr — un nerv către minunatul infern al senzaţiilor. Şi mîinile mele erau vînt, părul — grîu. Patul — marea şi fata — corabia. Încotro pluteam oare astfel ? Departe, tare departe. Creierul mi-a închis ochii. Haşişul mă făcea poet !

Şi cum mi s-a dăruit ! Cu o candoare rafinată, cu rafinament candid. Şi nu-mi cerea nimic. Dădea. Simplu şi total. Cum de altfel trebuie să fie dragostea. Nu scriu asta pentru a mă justifica, ci, fie-mi iertat, cu un scop pedagogic. Să ştii să primeşti cum se cuvine e obositor, şi te solicită integral. Probabil că asta era învăţătura pe care Marie voia să mi-o împărtăşească astăzi.

Niciodată n-am simţit atît de acut că un alt om ar putea avea puteri totale asupră-mi. În timp ce mă delectam fără oprelişti, ceva s-a frînt în mine. Am îngenuncheat sub o lovitură care m-a trimis la podea. Acolo zăceam plin de recunoştinţă şi, probabil pentru o veşnicie. Să te supui nepedepsit, ce altceva ţi-ai mai putea dori ! Ştiu că pentru asemenea por-

niri există termeni de specialitate pe care vreau însă să-i evit. Cu siguranță că încăpeam și eu într-una din cutiuțe. Marie însă în nici un caz. Și aici e vorba despre ea. Și cum e vorba să atenuez un reproș care acum vrea să mă zdrobească, nu pot să renunț la încercarea dureroasă de-a zugrăvi, pe cît e cu putință, relațiile noastre intime. Voi, prieteni ai acestei fete, mai așteptați puțin înainte de a mă lapida !

Cît de mult am fumat atunci, nu mai știu. În orice caz noaptea a durat luni întregi. Poate chiar ani. Ani în care am îmbătrînit și am întinerit. Ani pe care într-adevăr i-am trăit. Comparativ cu aceștia ceilalți patruzeci și cinci în care am vegetat, nu sînt decît ceasuri lipsite de importanță. Jalnice ore ! Dar de ce trebuie să ispășesc faptul că am trăit ? Și dacă noaptea asta avea să aibă și alte consecințe, asta nu e vina mea ! Asta se trece, cum spun tinerii azi, în contul societății. Nu al meu.

Cînd un albastru lăptos a colorat ferestrele, cînd s-a auzit primul tramvai, m-am ridicat și am încercat să-mi adun hainele. Ele, care de obicei îmi transmiteau atîta siguranță, acum mă înstrăinau de mine. De ce trebuie să poarte omul cravată ? Costumul ăsta incolor, pantofii ăștia negri de lac, cămașa albă, șifonată — erau toate un dulap pentru corpul meu ! La ce bun să porți ziua întreagă un astfel de dulap pe trup ? Mi-era frig, Marie m-a ajutat să mă îmbrac, nu mi-a îngăduit să mă duc acasă gol. Înainte de a închide ușa în spatele meu, mi-a surîs și mi-a spus : mulțumesc.

Mulțumesc ? Ea, mie ? Pentru ce ? Eu ar fi trebuit să-i mulțumesc pentru că făcuse om din mine ! Dar probabil că mă și considera ca atare. Nu știa ce gîndesc. Da, se mințea în ceea ce mă privește. Altfel n-ar fi putut spune mulțumesc ! Nu, nu eram deloc prințul din poveste, ci pur și simplu un mic-burghez mediocru, meschin, și pe deasupra și mincinos ! Dar, gîndeam, fiecare cu iluziile lui. Dacă Marie vrea să creadă cu tot dinadisul că sînt Napoleon, e foarte bine, dacă asta o face fericită. Dreptul omului la iluzii e sfînt, i-am strigat unui trecător care naviga în direcția mea. Ce ciudat răsărit ! Existau și copaci pe marginea străzii ! Și atunci, vă rog să mă credeți, am auzit pentru prima oară cum ciripesc păsările.

Cînd duminică după-amiază m-am trezit la realitate, noaptea trecută mi-a apărut ca un vis. Întrebarea dacă am trăit-o aievea nimerea într-o încîlceală de nepătruns. Eu și hașișul — nu putea fi totuși adevărat ! Eu pătimaș ca un adolescent — o fi fost chiar așa ? Mi-am făcut o cafea și m-am așezat, fără s-o beau, țeapăn, în fața televizorului închis, cu mintea încă ușor aiurea. Ce naiba se întîmplase ? Acțiunile cresc sau cad — lucru limpede. Ele ori sînt sus ori sînt jos. Eu însă mă ridicam și mă prăbușeam în același timp ! Nu, n-am să mai suport asta multă vreme. Paharul se umpluse. Marie asta, era prea mult pentru mine ! Dacă am să continui, sigur mă nenorocesc. N-o

puteam înțelege. Ca să zic așa, îmi lipseau instrumentele sufletești.

Și de ce aveam nevoie de hașiș pentru dragoste? Acum, privit cu luciditate crescîndă, hașișul în dragoste mi se părea ca un fel de prezervativ sufletesc. Fiecare se retrage în iluzia lui, sufletele rămîn despărțite în mod igienic, înconjurate cu o suprafață protectoare, de neatins pentru celălalt. Fiecare are propriul lui extaz, îngemănarea era de neconceput. Dar, la naiba cu toate, nu stăteau lucrurile veșnic așa?

Slavă Domnului că nevastă-mea s-a întors mai devreme ca de obicei, am întîmpinat-o aproape pătimaș. Doar la ea, înapoi la ea putea fi singura mea scăpare, am gîndit atunci deprimat și am îmbrățișat-o.

Zicea că i se întîmplă o minune. Că în ultimele săptămîni se petrece cu mine de la o zi la alta o schimbare în bine. Nu știe cum anume se întîmplă, dar mă iubește din nou. Bineînțeles, ajunge să satisfaci o femeie că toate celelalte vin de la sine. Oare femeile simt cînd bărbatul vine de la alta? În orice caz soția mea s-a dovedit dintr-odată o iubită desăvîrșită, e aproape de neînțeles ce pasiuni trezeam în trupul ei uscat! Am neglijat-o oare atît, de mi-a scăpat pînă acum dăruirea aceasta în dragoste? Sau bănuia că am înșelat-o?

În orice caz, prima consecință a legăturii mele cu Marie a fost un elan nestăvilit în căsnicia mea. Merită totuși să riști un pic. Ce-am riscat am cîștigat. Cu Marie am s-o rup cît de repede

cu putință, sau nu, mai bine îngrop afacerea asta acum o dată pentru totdeauna!

Dar încă de luni la birou mi-am dat seama că nu-mi era așa ușor s-o smulg din mine pe Marie. Parcă era o vrăjitoare: cînd mă gîndeam la ea munca nu mă obosea, ba chiar mă însuflețea. De cum îmi propuneam însă să termin, mă năpădea apatia, mînia, neputința. Și în starea asta nici pomeneală să mai lucrez. Mi-am pierdut toată după-amiaza prinzînd muște. De fiecare dată cînd striveam o creatură mică și vedeam sîngele împroșcat pe geam, simțeam o ușurare.

Marți deja o vedeam pe Marie peste tot. Stătea în fața biroului meu, în spatele șefului, ieșea din coșul cu hîrtii, chicotea în toate colțurile — veșnic goală. Cum să te mai liniștești!

Miercuri mi-am sculat toți colegii în cap, dezvăluindu-le acestor spectre nenorocite părerea mea despre tineretul modern. Messia al tineretului emancipat — își băteau ei joc de mine, dar eu nu mă dădeam bătut. Tineretului acesta îi merge mult mai bine decît ne-a mers nouă vreodată, pentru că nu cunoaște invidia și nici lăcomia după cîștig. Tineretul acesta trăiește modest însă într-o dăruire totală față de viață. Acolo unde noi avem nevoie de un bufet uriaș cu șampanie și femei mediocre, lor le ajunge o priză de hașiș! Iar noi nu le-o permitem! Și de ce? Fiind noi înșine incapabili de extaz, nu îl îngăduim nimănui, nici măcar propriilor noștri copii! N-are decît să se prăbușească sistemul nostru din cauza comerțului cu droguri! Ce rău ar fi în asta? Cît timp muncitorii încă

mai sînt lăsați să lucreze într-o încăpere cu gaze toxice, doar pentru că pensiile de boală sînt mai ieftine ca instalațiile de aer condiționat — ei bine, atîta timp cît se petrec toate astea, nimeni nu are dreptul să interzică drogul ! Cum se mai holbau la mine ! Prin urmare, îmi atinsesem scopul : să-i ametesc și pe ei, așa cum eram eu. Doar că, din păcate, uluiala celorlalți nu mi-a fost de nici un folos. Era oare neapărat necesar să termin cu Marie ?

Un lucru mi-era limpede : îmi anulase toate conceptele morale. Există oameni buni sau răi ? Nicidecum. Există numai oameni cu care poți sau nu poți trăi. Cu Marie, era clar că nu se putea trăi, restul însă mergea strună.

Intenția mea de a rupe această legătură a dispărut cu desăvîrșire cînd, sîmbăta următoare, m-am trezit din nou singur. Și în fond de ce să renunț ? De ce s-o las baltă pe Marie ? Eram în fond un suflet devotat, nu puteam s-o părăsesc pur și simplu ! Cînd am pornit spre ea, m-am gîndit un moment că aș putea divorța. Dar, în fond de ce-aș face-o ? Nu eram oare într-o situație ideală ? Eu eram fericit, și făceam fericite două femei. Unii bărbați sînt atît de virili, încît au nevoie de două femei. Totul în viața lor se supune acestei reguli. Ce lipsește uneia afli la cealaltă ; ce-ți oferă una poți dărui celeilalte ! Cursul comercial al uneia îl ridică pe cel al celeilalte și invers. Ce altceva puteam să-mi doresc ! Și încă ceva : cînd petreceam cu una, o uitam cu desăvîrșire pe cealaltă. Astfel încît cea de a doua căpăta farmecul unei ispititoare necunoscute ! Viața cu două femei este singurul mijloc de a te feri de obișnuință, te solicită la neîncetate inovații ! Și asta duce la o potențare maximă a vieții erotice ! Într-adevăr, pînă și în iubire nu contează decît profitul. Trebuie să fim practici — altfel pierdem cele mai frumoase clipe din viață.

La urma urmei, cu ce o cîștigasem pe Marie ? Nu oferеam nimic și primeam tot ! De ce oare revărsa ea totul asupra mea ? Eram totuși, lucid vorbind, un om slab, bătrîn și neînsemnat ! Dar femeile iubesc, se vede, inșii lipsiți de voință. Poate pentru că numai ei pot fi răi cu adevărat. Și la răutate femeile trag ca muștele la miere. De ce anume ? Pentru că, în ultimă instanță, confundă răutatea cu forța ! Și iată cum se închide acest cerc blestemat.

Marie era acasă. Dar cît se schimbase ! În locul cămășuței transparente purta un costum gris-bleu de stewardesă. Astăzi avem de vorbit lucruri serioase, a spus ea. Lucruri serioase ? Cu mine ? Da, voia să-mi ceară ajutor. Cu ajutorul meu spunea că va reuși să renunțe la droguri. Voia să înceapă în sfîrșit o viață onorabilă. Nu mai îndura viața asta fără nici o măsură, fără ordine, în care locul ei nu era nicăieri și alături de nimeni. Își propusese să-mi mărturisească astăzi tot. Viața ei nu fusese decît o interminabilă catastrofă.

Doamne, uite ce făcusem ! Se pare că tînjea după o viață ca a mea ! Trebuia neapărat s-o vindec de boala asta, și încă imediat. Unde am ajunge, dacă toți ar fi ca mine ? Atunci alde noi n-am mai avea nici o alternativă ! Ce deșert !

Dacă mai era vreun post liber la mine la birou. Poate ca secretară. Singurul lucru care ar fi putut-o ajuta să iasă din universul ei plin de fantome ar fi un loc sigur de muncă. Să se scoale zilnic devreme, să se culce seara obosită, să primească la sfîrșitul lunii un ban din care să poată trăi — cam asta ar vrea. Pînă acum s-a mințit tot timpul. E o minciună, nu-i așa, să crezi că poți doar visa, în timp ce alții muncesc. I-am spus că din cîte știam a muncit, o vreme, cît a fost la țară. Da, desigur, a răspuns ea, dar viața la țară nu e decît o evadare. O fugă din fața realității, a orașelor moderne. Acum, că știe ce are de făcut, vrea să încerce să realizeze aici un lucru folositor.

Ce ton! Parcă-i auzeam pe colegii mei de birou! Mă lua oare peste picior?

Nu, năroada asta stăruia cu planurile ei de schimbat viața. Singura soluție ar fi hașișul, m-am socotit eu, și am rugat-o să-mi facă o țigară. M-a refuzat. De astăzi s-a decis să termine. Ca să mă dezobișnuiesc — am insistat eu.

Nu, nici gînd. Trebuia să renunțe la viața ei de pînă acum. O recidivă ar fi periculoasă. Poate că n-ar mai avea încă o dată forța unei asemenea hotărîri. A luptat toată săptămîna cu sine însăși, pînă cînd s-a convins. Acum era rîndul meu s-o ajut.

Ce-ar mai zice și Buddha ăsta despre tine dacă te-ar vedea acum! am răspuns eu glumeț și am arătat spre afiș. Marie s-a ridicat, i-a smuls pe Buddha și pe luptătorul negru de pe perete, i-a făcut bucăți-bucățele! Chiar credea ce spunea?

Îmi dai o țigară sau nu? — am întrebat. Și ea a scos cele de trebuință. În timp ce eu pregăteam țigara, a murmurat că sînt primul bărbat de la care chiar avea ce să primească — de atunci. De cînd — atunci, am întrebat-o.

Cu trei ani în urmă a încercat să se sinucidă. Două tuburi de somnifere. Chiar că nu mai înțelegeam nimic. Ea, cel mai fericit om pe care l-am cunoscut pînă acum — a încercat să se sinucidă? De ce? am întrebat-o. Pentru că nu dăruia nimic nimănui.

Tu, nimic?! am întrebat și am izbucnit în rîs. Am întrebat-o dacă știe că mie îmi dăruise viața. Dar nu cumva mă înșel? — m-a întrebat. Doar ea era o fată proastă și incapabilă să-și trăiască viața, nimic altceva. Nu-i așa?

Am simțit că mi se face rău. Măcar de-ar fi mai repede gata țigara asta! Îmi tremurau degetele. Am rugat-o pe Marie s-o facă. A ridicat ochii spre mine, dar privirea nu mai era cea obișnuită. Nu mă privea un copil, ci o fiară hăituită. Și eu? Vînător fără voie? Eu, dintotdeauna un supus, căpătam dintr-o dată putere! M-a ascultat. Și cînd în cele din urmă țigara a fost gata, am tras primul fum și i-am trecut-o ei. Trebuia să fie atît de drăguță și să nu mă lase singur. De ce m-a ascultat? Drept cine naiba mă lua? Cine eram eu, ca să mă asculte? Credea c-am s-o ajut? Cum puteam face așa ceva? Doar îmi era total străină. Pentru prima dată conștientizam diferența de vîrstă. Un cuplu, două lumi.

Repede încă un fum, poate o să văd lucrurile mai limpede. Doza a fost atît de puternică

încît ne-a trîntit pe pat. Acum am s-o am, mi-am zis, jos cu uniforma ei de stewardesă ! Iar eu, afară din frigiderul meu ! Astăzi nu mai voiam să mă supun, azi eram eu însumi vînător. Am luat-o în brațe. Tremura. S-a retras. Îi era oare frică ? Am înghesuit-o într-un colț și dintr-odată a urlat.

E înfiorător că au salvat-o atunci, a strigat ea. Tu nu mai vrei să trăiești — dar ești silit să te întorci la viață ! De ce n-au lăsat-o să moară, de ce, de ce ? Chiar așa, s-a săturat de tot și de toate. Destul ! Înțeleg eu toate astea ? Nu, ce-i drept, n-o puteam înțelege ! Mie mi-a mers întotdeauna bine.

Ascultă, copilul meu —

Nu, nu voia să asculte nimic. Acum voia să vorbească ea. Am întrebat-o dacă motivul, atunci, fusese un bărbat. Nu, nici un bărbat, nici o decepție în dragoste. Doar sentimentul că n-avea nimic de oferit. Eu am fost într-adevăr primul bărbat lîngă care a crezut că mai poate dărui ceva.

Trei zile a zăcut atunci fără cunoștință pe dalele de piatră din bucătărie. Cînd și-a revenit pentru prima dată, era lungită pe masa de operație. Jur împrejur stăteau șiruri de umbre. Mai tîrziu aflase că, dacă nu se trezea atunci, ar fi fost operată, ultima șansă de salvare era masajul direct pe cord... S-a trezit ! Dar de fapt ea a murit atunci, acolo. Ce a urmat după aceea nici n-a existat pentru ea. Pînă în ziua cînd m-a întîlnit pe mine. Atunci i-a fost limpede că pînă și viața ei poate avea un sens : să scoată din mine ceea ce ascundeam. Faptul

că eu eram, așa cum o mărturisisem, un tip scos la reformă și de loc ieșit din comun, a fost pentru ea o bucurie în plus. Avea în sfîrșit un scop în viață.

Ziua următoare au putut s-o țină trează cîteva ore. Zăcea în camera albă de spital și nu credea nimic din ce i se-ntîmpla. Trăia din nou. Împotriva voinței ei. Într-un fel ca la naștere. Dar venise pe lume ca un nou-născut care avea inoculată conștiința vieții. E înspăimîntător cît i-a fost dat să îndure în camera aceea de spital. Ura oamenii. Fusese înșelată. I se furase moartea. Ce mai voiau de la ea ? Oricum nimeni nu avea nevoie de ea ! La ce bun atîtea cheltuieli ?

I-au făcut și transfuzii. Un sentiment straniu, să porți în tine sîngele altuia. Acest sînge străin te obligă la ceva ! I se dăruise, și acum era rîndul ei să mulțumească într-un fel ! Dar cum, cînd nimeni nu avea nevoie de ea ! Nimeni ! Atunci de ce o împovărau cu un sînge străin ? Ca să-i facă viața și mai greu de suportat ?

În pofida dulcei legănări pe care mi-a adus-o cea de-a doua țigară fumată în grabă, simțeam o greutate pe suflet. Poftim că acum Marie mă încărca pe mine cu toată greutatea vieții ei împuțite ! Cu ce mă alegeam eu din toate astea ? Cu un om primejduit, pentru care acum mai eram și răspunzător. Eram în puterea ei. Trebuia s-o ajut. Și aș fi ajutat-o, bine-nțeles, cum să nu —

Dar ceva mai tîrziu.

Trei zile a fost moartă. Urmarea acestui fapt au fost niște găuri adînci în carne. Găuri în carne, am întrebat uimit. Da, atunci cînd a zăcut trei zile pe dalele bucătăriei, mușchii au putrezit în locurile în care au venit în contact cu cimentul. Din cauza lipsei de oxigen. Carnea trebuie să respire, altfel putrezește. Și din cauza asta în unele locuri putrezise pînă la os. La călcîie și pe o fesă. Se mai poate vedea ? am întrebat-o. Nu, acum nu se mai observă nimic. I-au făcut un transplant. Cîteva minuscule cicatrici, asta a fost singura amintire cu care s-a ales din moartea ei de trei zile. Asigurările au preluat aproape toate cheltuielile. Dar la ce bun ?

Chiar că nu mai înțelegeam nimic. Strîngeam în brațele mele cea mai frumoasă făptură însuflețită văzută vreodată — și care voise să-și ia viața de teamă că nu avea nimic de oferit semenilor ei. Probabil că avea alte unități de măsură. Nici un om nu mi-a dat vreodată mai mult ! Ce înțelegea ea prin „a da“ ? Probabil că altceva. Să fi știut măcar ce !

Și ca să fie examinată din punct de vedere psihic, a fost trimisă cîteva săptămîni într-o clinică de psihiatrie. Cercetată în fel și chip, ca să conștientizeze cauza sinuciderii. Bine, dar nu era nici o altă cauză în afară de cea mărturisită : senzația că nu avea nimic de dat.

A fost tare frumos acolo, la clinică. Acolo a putut și ea duce o viață cît de cît normală. Sculare devreme, gimnastică de dimineață, grădinărit, terapie prin convorbiri. Ar fi rămas

cu plăcere acolo. Ca îngrijitoare. Dar nu era dorită pentru așa ceva. I s-a spus că e prea labilă. Am întrebat-o cu ce diagnostic a ieșit de acolo. I s-a spus că e perfect normală și n-are de ce să se teamă. În plus se părea că e extrem de dotată pentru activitățile artistice. Ar trebui deci să se apuce de pictură, muzică, sau — un lucru care corespundea cel mai bine imaginației ei creatoare — de literatură.

Am întrebat-o dacă a făcut-o vreodată. Da, a încercat. Doi ani a fost creierul comunei aceleia, dar se pare că acolo nu era nevoie de așa ceva. Și aveau dreptate. Acum însă voia să încerce un loc de muncă obișnuit. De ce nu ca secretară ?

Și apoi, pe cînd Marie aștepta răspunsul meu, am făcut dragoste, pe resturile mototolite ale lui Buddha și ale luptătorului negru, așa cum probabil o înțelegea ea. Dar dragostea, mi se pare mie, nu se poate face oricum. Dacă plusezi într-un moment nepotrivit, atunci nu mai e o punte, ci o ghilotină. În noaptea aceea nu aveam să ne dăm unul altuia absolut nimic. Am reușit doar să ne amețim cu țigara aceea, un disc a durat de asemenea o săptămînă, dar nu o săptămînă a împlinirii, ci o săptămînă de nesfîrșită deznădejde. Cel puțin în ceea ce mă privește. Marie ce-i drept nu cred să fi dat vreodată mai mult unui bărbat. Era tot mai copilăroasă, mai duioasă, mai supusă, pe măsură ce observa că eu mă retrag în mine. Obosit să tot primesc ceea ce ea voia să dea, m-am

lăsat aproape sufocat de mîngîierile ei. Din cauza hașișului totul era desprins de spațiu și timp, un mecanism straniu care mergea în gol, de o parte Marie imploratoare, căutînd ajutor, de cealaltă parte eu — ratatul neajutorat. Și era atîta neajutorare în noaptea aceea, încît nu cred că o să-mi revin vreodată. Și apoi, cînd zorile ne-au adus în sfîrșit aminte de scurgerea timpului, cînd speranțele noastre de a mai găsi o umbră de înțelegere s-au prăbușit definitiv, Marie a spus pe neașteptate că n-o să mai încerce niciodată.

Ce să încerce ?

O astfel de tentativă de sinucidere. Sper, i-am răspuns și am încercat să surîd voios. În definitiv, am continuat, nu mai ai nici un motiv. Și dacă în clipa aceea nu eram încă în stare s-o ajut, o voi face cu siguranță pe viitor. Nu, nu de asta n-o să mai repete încercarea, motive ar avea oricînd, în fiecare clipă. Dar n-o s-o mai facă de teamă să nu fie din nou trezită la viață. Trebuie să fie sigură sută la sută. Dar n-ar putea să se împuște. Și cu somniferele nu poți fi sigur niciodată.

Dar nu era oare mulțumită că a fost salvată, acum, cînd ne-am întîlnit ? Altfel n-ar fi avut parte de așa ceva ! — De ce o mint ? De ce încerc atît de insistent să mușamalizez noaptea asta ratată ? Dar poate că în fond am dreptate, a spus : altfel n-ar fi avut parte de așa ceva.

Drumul spre casă prin umbrele zorilor a fost de-a dreptul dureros. Păsărelele ciripeau strident și fără griji, casele erau cenușii și răs-

pîndeau miasme grețoase, bietele case ! Cîte aveau și ele de îndurat ! Cît de amar, de greu și de insuportabil le stăteau oamenii, hrana lor, ca-ntr-un imens pîntec ! — De n-aș fi întîlnit-o niciodată pe Marie, mi-am zis, tot ce-mi lipsea era răspunderea asta ! Fericirea mea se dovedise pură înșelătorie. Există oameni de care ghinionul se lipește întotdeauna. Și eu pe acești oameni îi sfătuiesc să dea dovadă de prudență în fața fericirii. Pentru alde noi fericirea e doar o capcană, nu, o bucată de brînză în capcana care ne înghite de îndată ce ne părăsim gaura de șoarece.

Cînd soția mea s-a întors acasă stăteam în fotoliu la adăpostul televizorului, și nu m-am urnit din loc pînă cînd nu s-a terminat programul de noapte. O vreme n-am vrut să știu nimic de soția mea. Problemele mă paralizau, nu sînt omul care să pot domina. Nu sînt un șef, ci un veșnic consilier, un ins mediocru. Lucru care s-a dovedit și săptămîna următoare la birou. Eram bucuros că nu trebuia să ies în evidență. Rezolvam lucrul la timp, uneori mai și greșeam. Și cînd eram întrebat ce mai e nou cu marea mea dragoste, încercam să arborez un surîs discret. Se pare că nu reușeam prea bine, pentru că ironiile colegilor se înmulțeau necontenit. Da, legătura mea cu Marie mă chinuia mai mult decît e permis. Șeful meu observînd incapacitatea mea crescîndă de lucru, m-a sfătuit să-mi iau două săptămîni concediu. Nu, asta ar însemna să capitulez, să renunț fără nici o împotrivire ! — Nu știu

ce m-aş fi făcut în zilele acelea fără muştele care îmi dădeau mereu tîrcoale şi parcă cereau să fie strivite. Bîzîitul lor neajutorat, vrednic de milă, la fereastră, moartea lor rapidă în urma unei singure lovituri, îmi aminteau că nu sînt singur. Ceea ce mi se întîmpla mie datorită altora, li se întîmpla lor datorită mie. Ce să-i faci !

Totuşi cînd sfîrşitul săptămînii a început să se apropie, paralizia mi-a dispărut. Nu puteam s-o părăsesc pe Marie. O voi ajuta. Îmi dădeam curaj. În fond nici nu-mi pretindea prea mult ! Numai ceea ce într-adevăr puteam da ! Avea nevoie de mine, pentru că şi eu la rîndul meu eram vrednic de plîns.

Dar tocmai de data asta nevastă-mea a rămas acasă. Mamei ei îi mergea mai bine, era în afară de orice pericol. Anna voia în sfîrşit să ieşim împreună în oraş. În oraş însemna : la cinema. Dar mai înainte trebuia să trecem prin centru. Cu braţul decis al Annei prins de al meu ca un cleşte m-am strecurat pînă spre strada cu cinematografele. Nici un film nu-i era pe plac. Mie-mi convenea oricare, numai să dispărem de pe strada aceea. Ce s-ar întîmpla dacă ne-am întîlni cu Marie ? Bineînţeles că s-ar retrage discret. Poate ne şi văzuse. Atunci ? Ar suporta oare aşa ceva ? În starea ei atît de labilă ?

Ajunge numai să te gîndeşti, că te şi trezeşti cu pisica neagră în faţă ! Cînd ne-am întors, hotărîţi să ne petrecem seara în faţa televizorului, Marie ne-a ieşit în cale. Să fug ?

Nevastă-mea s-ar fi prins imediat. Să întorc capul ! Nu, nu mai era posibil, pentru că Marie ne văzuse. M-a privit neîndurător în ochi. Cleştele acela încrezător lipit de braţul meu — şi lîngă el faţa asta ciudată, reprezentau oare două alternative ?

Marie se apropie. Încerca în mod vizibil, cam nefiresc însă, să poarte costumul de stewardesă, care pe ea părea cu atît mai nepotrivit : încerca să meargă normal. Totuşi fiecare al treilea pas îi ieşea uşor săltat, ca la balet.

Cine suferea mai mult ? Eu în ticăloşia mea, Marie, înşelată în speranţele ei ? Ştiu doar că în ochi i s-a aprins din nou privirea aceea care mă zăpăcise adesea. Privirea aceea de copil bătrîn, care nici nu condamna nici nu rănea, deşi mă dezgolea pînă la os. Şi apoi, cînd a ajuns cam la doi metri depărtare de noi, o umbră scurtă i s-a citit în privire. O adiere de mînie care a pierit în scurtă vreme, şi ultima mea impresie a fost că mă compătimeşte. Aşa s-a îndepărtat. Mută şi fără un cuvînt de salut. Privirea ei a rămas însă agăţată de mine. De atunci încolo umblu gol prin lume.

Acum sînt la ea în bucătărie. E duminică dimineaţă. Zorii zilei. Am scris aproape toată noaptea. Prin uşa deschisă a bucătăriei pot vedea în dormitor. Acolo e Marie. Întinsă. Ochii închişi, gura larg deschisă. Nu ştiu nimic altceva, decît că am s-o sărut chiar acum. Mult timp şi blînd, dar pentru ultima dată. E mai bine aşa.

Nu, e o minciună : nu e bine așa. E chiar din cale afară de dezgustător. Iată că am avut șansa, șansa vieții mele, și în loc să profit, am trecut pe lîngă ea fără să mă schimb. Poate eram prea bătrîn pentru o schimbare ! Dacă de exemplu mă uit la însemnările mele, produsul unei nopți de nesomn, trebuie să spun că nici părerile mele, nici povestea asta, nu determină alte fapte ! Ce mai contează acest proces-verbal al neputinței mele ? Cine se mai preocupă de suferințele unui reacționar disperat ? Părerea mea e că se va chicoti pe săturate, iar tinerii vor spune : ce ne interesează pe noi mărturisirile acestea chinuite ale unui mic burghez diletant în ale vieții ? — Dar îmi faceți o nedreptate. Vă previn ! Un om ca mine, iată ce veți deveni pe nesimțite.

Tineri ! Dacă am învățat ceva din întîmplarea mea cu Marie, atunci am învățat să vă compătimesc. Cine invidiază sau divinizează tinerețea, înseamnă că nu o cunoaște. Ei trebuie să suporte mult mai multe greutăți decît noi ! Așa cum suferim noi din cauza superiorilor noștri, așa suferă ei datorită libertății lor. O, dulcea suferință pe care ți-o dă libertatea ! Dar nu, categoric, asta nu e pentru mine. E mult prea obositor. Pentru nimic în lume nu m-aș da pe unul tînăr. De dorința asta m-a lecuit Marie.

Pentru viața mea nu mai există altă alternativă. Ce-i drept, am încercat totul ca să evadez ! Și faptul că am eșuat atît de jalnic, m-a convins că, așa cum spun filosofii, viața

mea e cea mai bună dintre toate. Mîine mă voi duce la birou mai voios ca oricînd. Biroul meu, gaura mea de șoarece, n-am să renunț la tine ! Și voi munci din nou ca și pînă acum. Nu, nu sînt un șef. M-am născut pentru a fi subordonat ! Și sînt sigur că de aici înainte, cum știu bine cît de groaznică e orice altă alternativă, îmi voi îndeplini munca mai bine ca oricînd. Da, înainte de toate, iată ce am învățat din întîmplarea cu Marie : am un singur loc sigur pe lumea asta : biroul meu. Și dacă mă mișc de acolo, nu mi se întîmplă decît nenorociri.

Și dacă vine vreunul și vrea să-mi reproșeze ceva, nu pot decît să-i rîd în față. Ce să fac eu, dacă m-am pomenit ultima speranță a Mariei ? Tocmai eu ? N-avea decît să-și găsească unul mai bun ! Sînt eu oare răspunzător pentru eroarea ei ? Pentru mine era clar că era prea bună, și asta nu putea sfîrși decît prost. Dar nu era prea bună numai pentru mine ! Era ca să zic așa... un gen de om cam utopic.

Și în fond și la urma urmelor, ce mi-a adus mie această întîlnire ? Ce debit, ce credit ? De partea debitului mă așteaptă destule lucrări de reluat, colegii pe care i-am ofensat în ultima vreme, certurile cu poliția. De partea creditului pot înscrie un nou avînt în căsnicia mea, înainte de toate însă — consecința cea mai îmbucurătoare și mai concretă am lăsat-o la urmă — o mărire a salariului. Chiar așa, șeful meu a dat curs cererii mele imperative ! Și,

plin de mărinimie, mi-a trecut cu vederea chiar micile greşeli din ultima vreme.

Şi acum, că mi-am găsit echilibrul interior, să închei. Scurt şi fără durere : într-un sfîrşit de săptămînă, după ce Marie m-a întîlnit cu nevastă-mea, am reuşit să-mi fac o după-amiază liberă şi m-am dus s-o văd. Asta se întîmpla ieri după-masă. Am sunat : nici un răspuns. Îmi dăduse dublura de la chei, aşa că am descuiat ca s-o aştept în apartament. Era întinsă pe saltea. Lîngă ea trei tuburi golite. I-am luat pulsul. Nu mai era nimic de făcut. De data asta reuşise.

TRAPE

LOCURILE ÎNDEPĂRTATE m-au atras dintotdeauna. Poate că pînă şi accidentul care mi s-a întîmplat la unsprezece ani nu a fost un simplu accident. Poate că anume ceva m-a făcut să cad în gol. Aşa gîndesc mai ales astăzi, după ce toată viaţa m-am prăbuşit — sau am fost împinsă — în acel loc. Pe atunci, în copilărie, îmi plăcea pur şi simplu să hoinăresc de-a lungul falezei, să privesc înspre mare şi uneori, aproape involuntar, să fac acel pas fără să mă mai uit la pămîntul de sub picioare. Aşa s-a întîmplat şi atunci. Ghinionul meu a fost o crăpătură care muşcase adînc pămîntul, probabil în urma furtunii din noaptea trecută. M-am prăbuşit în adînc. Îmi amintesc încă foarte bine cum, pentru o secundă, am avut un sentiment de triumf de neînţeles. Ce-i drept, doar în momentul cînd piciorul n-a mai întîmpinat nici o rezistenţă şi am realizat că am să mă prăbuşesc. M-am simţit minunat, liberă, desprinsă dintr-o dată de toate legăturile. De necrezut cîte gînduri şi senzaţii te năpădesc într-o fracţiune de secundă ! Ai putea crede : o viaţă întreagă.

Nu știu ce a mai urmat. Am aflat doar din povestite. Un pescar m-a găsit pe plajă, inconștientă și plină de sînge. Probabil că m-am rostogolit peste stîncile crescute din povîrnișul țărmului, a fost o minune că nu mi-am rupt toate oasele ! În afară de cîteva zgîrieturi și o gravă comoție cerebrală, nu știu să fi avut alte leziuni. Însă de cînd mi-am revenit, am observat că mi se întîmplase totuși ceva. Ceva parcă se schimbase în mine. Unde, asta nu mai știam. Și nici măcar nu voiam s-o știu. Mă înspăimînta. Așa că am fost bucuroasă, cînd, după cîteva zile, am recunoscut camera de zi și lucrurile apropiate în care puteam să am încredere. Îmi făcea bine să mîngîi cu privirile lambriul din lemn al pereților, bibelourile de pe rafturi, dulapurile în perete și chipul madonei, fotoliile din piele și masa grea, de stejar din camera de zi a părinților, unde fusesem adusă în perioada convalescenței.

Camera mea se găsea la ultimul etaj al unei alte aripi de clădire, așa că am fost mutată în camera de zi. În acest fel se putea ajunge la mine foarte ușor. Să dormi aici însemna o favoare deosebită, pentru că această cameră era, ca să zicem așa, cea mai sfîntă a gospodăriei noastre țărănești, nu intram în ea decît în timpul sărbătorilor sau cînd aveam musafiri. Astfel accidentul meu m-a ridicat deasupra vieții cotidiene, m-a făcut centrul universului, și, în această cameră, mă consideram regină. Eram îngrijită și servită. În prezența mea vocile se coborau, iar dorințele îmi erau citite din ochi.

Accidentul meu n-a avut nici un fel de urmări vizibile, zgîrieturile s-au vindecat fără să lase cicatrici, în curînd mi-a crescut și părul peste rănile de pe cap care trebuiseră curățate și cusute. Dacă n-ar fi fost visul acela care mă urmărește continuu de atunci, poate că aș fi uitat repede totul și aș fi devenit o fată obișnuită. Așa însă totul îmi revine în minte.

Din ziua aceea nefastă am stat pe o trapă. Uneori mă cuprindea o amețeală, și atunci pămîntul se deschidea sub mine ca o salvare — dar numai pentru puțină vreme. În loc să mă prăbușesc în adînc eram imediat trasă la suprafață, înapoi în cameră, și lumea rîdea de mine. De unde vine rîsul acesta batjocoritor ? De deasupra sau de dedesubt ? N-am aflat-o niciodată.

În primele luni scurse după accident, visul acesta s-a repetat aproape în fiecare noapte ! Ba mai mult, putea să mă surprindă și în plină zi. Observam atunci, la deschiderea unei ferestre, a unei porți, a unei lucarne, unde mă aflam. În zadar însă așteptam ca trapa de sub picioarele mele să se deschidă de tot, odată și-odată. Aveam perioade cînd voiam să obțin cu forța ceea ce probabil numai întîmplarea îmi putea dărui.

Dădeam cu picioarele în pămînt ca să-l silesc să mi se deschidă încă o dată. În zadar. Îmi dădeam drumul de pe stînci înalte în apă, dar apa nu era nicidecum o trapă. Era moale și te silea, neîndurătoare, să te întorci înotînd la suprafață. Degeaba mă aruncam de-a rostogolul pe malul abrupt și stîncos. Sau mă le-

gănam încoace și-ncolo pe cele mai înalte porțiuni de coastă — n-aveam curaj să-mi dau drumul cu ochii deschiși. Pe scurt, n-am reușit să mai trăiesc acel sentiment al deplinei libertăți ca atunci, în clipa accidentului meu. Dar dorința a rămas cu atît mai copleșitoare.

Asta îmi amăra viața. În scurt timp am început să fiu considerată o ființă ciudată. Stăteam necontenit pe acea trapă. Și nu puteam s-o deschid, dar nici să plec pur și simplu. Asta mă împiedica să mă distrez ca un copil obișnuit alături de ceilalți de vîrsta mea. Jocurile lor stupide nu mă atrăgeau defel. Aveam de cugetat la alte lucruri, mai importante. Taina mea, trapa mea.

Așa s-a întîmplat că nu m-au interesat nici tinerii care îmi făceau curte de cum împlinisem șaisprezece ani. Mi se repeta că sînt o frumusețe și foarte matură pentru vîrsta mea. Și chiar îmi făcea plăcere să stau ore întregi în fața oglinzii ca să mă aranjez, deși părinții mei nu păreau deloc încîntați cînd ieșeam în lume fardată. Și acum îmi mai aduc aminte cît de mîndră am fost cînd am descoperit cum trebuie să mă fardez pentru a micșora distanța dintre ochii ce-i drept cam prea depărtați. Depindea de cît roșu îmi puneam în obraji și cît de lat lăsam să-mi apară nasul.

Faptul că nu mă interesau în nici un chip odraslele țăranilor a avut repercusiuni. Tocmai aceia care îmi juraseră furtunos dragoste veșnică, erau primii care aruncau după mine cu pietre. Dar ce puteam să fac eu cu acești țărani ? Nu eram bună de țărancă. Și încă nici

de iubită. Atunci la ce bun totul ? Stăteam pe o trapă, și nimeni nu mi-o putea deschide. Asta trebuia s-o fac singură. Ca și întîia dată.

Așa s-a întîmplat că cei din sat mi-au zis vrăjitoarea. Sau coadă de mătură. Cînd am împlinit optsprezece ani, surorile mele erau de mult măritate și aveau copii. Eu eram încă fată. Și nimeni nu putea să-mi ierte una ca asta. Așa că într-o bună zi am șters-o. M-am postat la marginea drumului cu mîna ridicată în calea mașinilor.

N-a durat mult pînă cînd m-a luat un autocamion. I-am indicat un oraș din sud. Și cînd am pornit nu am întors capul nici măcar o dată. Voiam să mă despart pentru totdeauna de satul meu de la Marea Nordului, de țărm, de norii grași de deasupra pămîntului nisipos și sterp, de cuiburile rîndunelelor de sub acoperișuri, de părinții mei, în general de familia mea. Mă atrăgea sudul, căldura, și eram sigură că acolo pentru mine se va deschide pămîntul.

Trăiam de azi pe mîine. De cele mai multe ori înnoptam în cabane pentru tineret, uneori la persoane particulare. Nu mi-a fost niciodată teamă să fac autostopul sau să înnoptez în camera slugilor vreunui gospodar. Simțeam că atrag bărbații, dar în același timp eram însoțită de o aură a purității, care mă proteja.

Cînt destul de bine la chitară, și cînd mă auzeau cîntînd în piețe, oamenii se arătau deseori generoși, îmi aruncau bani pe basmaua întinsă sau îmi ofereau găzduire. Așa am pe-

trecut o vară fericită, m-am simțit liberă, puternică și neobosită.

Mai apoi însă, cînd am ajuns în partea cea mai de sud a insulei, m-a cuprins dintr-o dată disperarea. Călătorisem o vară întreagă, cunoscusem mii de oameni, văzusem lumea, dar n-ajunsesem cu nimic mai departe ca înainte.

Într-o asemenea stare mă aflam și în ziua aceea. Stăteam pe o bornă la marginea unei șosele prost asfaltate și așteptam de cîteva ore o mașină. Un țăran ursuz mă depusese aici și plecase cu mașina zdrăngănind peste ogoare.

Nu se simțea nici o adiere, și cerul îndepărtat, albastru intens, mi-a apărut ca un cristal în care nimic nu se mai clintea. Nici eu nu mă mișcam, împietrisem parcă pe piatră, în fața mea bocceaua, lîngă mine chitara neînsuflețită. Pînă și soarele părea că nu mai vrea să se miște. Se holba la mine de ore întregi din același loc, fără milă, și nu m-ar fi mirat dacă aș fi primit din parte-i un hohot batjocoritor. Nici măcar nu i-aș fi putut-o lua în nume de rău. Ar fi avut dreptate să rîdă de mine ! Cum poate fi un om atît de idiot încît să călătorească fără oprire prin lume doar cu speranța că într-o zi pămîntul o să i se deschidă sub picioare ? Aici, în locul acesta, de bună seamă că nu va ceda. Aici era tare ca piatra pe care stăteam. Uscat de căldură, presărat cu pietre, neroditor și ostil.

Mai întîi am zis că mi se pare. Dar mai apoi cum se tot apropia, am început să nădăjduiesc. Da, nu mai încăpea nici o îndoială — un nor

de praf se ridica deasupra străzii și se apropia de mine. De-acum puteam să disting în norul de praf un butuc de mărimea unui coșciug, scuturat încoace și-ncolo de gropile din asfalt. Era de fapt o dubă cu o caroserie din tablă ondulată vopsită în albastru. Arăta în așa hal, de parcă urma să se rupă în bucăți, și cum țeava de eșapament îi lipsea, detuna și gîfîia ca un monstru. Parbrizul era atît de prăfuit, încît n-am putut vedea șoferul decît atunci cînd a oprit lîngă mine și a deschis portiera.

Dar eram prea obosită ca să-l mai studiez cu atenție. M-a invitat, și am urcat fără să scot un cuvînt. Nu m-a întrebat nici de unde vin nici încotro vreau să ajung. Cînd am trîntit portiera în urma mea, a apăsat pe accelerație, de parcă era absolut firesc să se oprească în mijlocul deșertului, să agațe o fată singură și s-o ia cu sine.

După ce o bucată de vreme ne-am tîrît prin ținutul respectiv, și-a întors privirea de la șosea și și-a îndreptat-o spre mine. M-am făcut că nu observ nimic și m-am ferit să-i răspund. Ceva nu mi se părea tocmai curat, și nu voiam să-l provoc.

A ridicat mîna dreaptă de pe volan și a desenat în aer un acoperiș și patru pereți. La asta trebuia să reacționez. Era vizibil că-mi propunea să înnoptez la el. Apoi a început să-și miște maxilarele de parcă ar fi mestecat ceva. Mă invita deci și la masă.

Am dat din cap, mi-am regretat însă pe dată promisiunea, cînd am văzut cum i se schimbă privirea. O flacără rece i-a apărut în

ochi, privirea lui dură și plină de pofte m-a întîlnit, era ca și cum, acceptînd, consimțeam la cine știe ce legămînt. Și-a îndreptat privirea din nou spre șosea, dar un rînjet ascuns, plin de umbre, i se plimba pe figură, și am avut senzația că de-acum gonea mai tare.

Atunci am început, în pofida oboselii mele paralizante, să-i observ mai îndeaproape chipul. Și asta n-a rămas fără urmări. Cred că am început cu buzele. Pielea uscată, crăpată, mă fascina. Buza de jos era neobișnuit de groasă, cea de sus neobișnuit de îngustă și de fermă. Rînjetul îi întipărea în obraji riduri adînci, și barba nerasă, cu fire albe, țepoase, aducea cu un pămînt uscat. Semăna cu ținutul pe care îl străbăteam, și nu știu nici pînă azi de ce nu-mi mai puteam lua privirea de la el. Știu doar că de îndată ce l-am văzut pe acest bărbat, sub mine a început să se deschidă trapa, pămîntul se zguduia, apăruse pe lume, în fine, mișcarea.

Omul nu era nici frumos, nici bogat ori inteligent, nicidecum tipul visat de fete. Capul ca un pietroi era așezat stingher în prelungirea gîtului tăbăcit de vînt, trufaș și rigid. Părea că în clipa următoare o să crape de poftă. Piatra și carnea se înfruntau în acel chip, eu însă devenisem a lui.

Înaintea noastră a apărut un sat, o adunătură de pereți albi, din piatră. Zîmbetul a pierit atunci de pe fața gazdei mele, și am văzut cum i se zbat mușchii maxilarelor. A oprit mașina și a început să-și facă de lucru cu îmbrăcămintea. Dar în loc să se dezbrace și să sară pe mine, și-a încheiat atent nasturii de la cămașa transpirată, și-a înnodat o cravată și a îmbrăcat o haină albastru-închis. Era haina uniformei pe care o purtau polițiștii din acea țară. De-abia atunci am văzut că de curea atîrna un pistol într-un centurion. Am respirat ușurată. Nimerisem, așadar, în mîinile unui polițist! Trebuie să mai ai și noroc în viață. Puteam să mă simt în siguranță.

Dar cînd am intrat în sat, nu mai știam chiar foarte bine la ce să mă aștept. De cum ne-au zărit sătenii ne-au barat drumul. Voiau să ne silească să oprim. Însă însoțitorul meu se mulțumea doar să scuture din cap ori să răcnească niște înjurături grosolane pe care nu le înțelegeam.

Tot mai mulți săteni țîșneau în mijlocul străzii din bordeiele acelea de piatră, ca să se uite la mine. Însoțitorul meu a trebuit să reducă viteza, ca să nu calce vreun gură-cască. Așa am înaintat, la pas, prin sat, înconjurați de o ceată de localnici care devenea tot mai numeroasă și mai întărîtată. Gesticulau și țipau, eu însă nu înțelegeam nici un cuvînt. Cu toate astea mi-era clar ce voiau. Așteptau ca polițistul lor să oprească și să-și împartă prada cu ei. Nu-i permiteau să mă ducă singur cu el acasă. Într-un fel păreau să considere ca un drept al lor să le fiu prezentată. Poate că lucrurile ar fi evoluat altfel, dacă însoțitorul meu și-ar fi învins orgoliul și m-ar fi prezentat consătenilor lui. El însă conducea nepăsător înainte. Unii și-au îndreptat spre noi

pumnii amenințători, ceilalți stăteau nemișcați, cu chipul schimonosit de invidie, și cînd au început să arunce în noi cu pietre, am fost de două ori recunoscătoare faptului că însoțitorul meu nu era numai polițist, ci și înarmat. Pe el însă aceste atacuri nu păreau să-l deranjeze. Nu s-a decis să scoată pistolul din toc și să se facă respectat. Aveam impresia că atenția de care se bucura datorită mie, îl satisfăcea pe de-a-ntregul, și că dinadins nu oprea, ca să ațîțe și mai și spiritele. Trebuie să fi fost pentru el o zi măreață. O zi ce compensa, probabil, destule înjosiri din viața lui de polițist de țară. Și astfel drumul său s-a transformat într-un real triumf. La mine însă mulțimea se holba ca la o făptură de pe altă lume. Probabil că se întîmpla doar din an în paște ca un străin să se rătăcească în acest ținut, și cînd era vorba, ca în cazul meu, de o femeie tînără, faptul stîrnea o adevărată senzație. Probabil că oamenii mă considerau o minune, și mărturisesc, savuram situația tot atît de intens ca și însoțitorul meu. Trecuse atîta vreme de cînd nu mă mai simțeam ca o regină! Acum însă totul era ca atunci — scaunul mașinii era tronul meu, supușii îmi stăteau la picioare, eu însămi le eram regină.

Pietrele răpăiau tot mai des pe tabla mașinii noastre. Primelor, mai răzlețe, le-a urmat acum o ofensivă fățișă. Era de presupus că încă înaintea acestui sfidător marș triumfal, însoțitorul meu nu trăise tocmai în armonie cu sătenii. Se poate să fi provenit dintr-o altă localitate și să-și fi făcut, prin natura serviciului, cam

mulți dușmani. Iar eu eram doar pretextul care făcea acum această ură să izbucnească deschis.

Eu însă n-ar fi trebuit să mă tem de nimic. Pietrele acestea în nici un caz nu-mi erau destinate mie! Pe mine nu mă loveau decît priviri uluite, visătoare, și un gest ar fi fost suficient pentru ca toți să se prăbușească înaintea mea în țărînă!

În rest eram suficient de bine păzită. Pistolul din tocul polițistului mi-era chezășie. La nevoie ar fi știut să-l folosească. Asta-i era în fond și la urma urmelor meseria, dreptatea ar fi fost de partea lui. Acum însă o piatră a lovit fereastra din dreapta... Cioburi de sticlă mi-au inundat poala, am strigat de spaimă.

Însoțitorul meu a tras o înjurătură, mi-a mîngîiat părul cu mîna dreaptă în semn de liniștire, și a apăsat pe accelerație. De-acum nu-i mai păsa dacă strivește pe cineva. Mulțimea s-a dispersat, mașina noastră părăsi în trombă satul. O vreme cîțiva oameni ne-au mai urmărit în goană gesticulînd disperați, apoi au rămas doar cîțiva băieți mai zeloși, în cele din urmă am rămas din nou singuri pe șosea.

Am mai străbătut vreo doi kilometri pînă am ajuns la casa lui. Se înălța la încrucișarea a două drumuri de țară, singură sub cer. Probabil că era un fel de nod rutier, și secția fusese construită aici pentru ca slujbașul de serviciu să ajungă să dea ajutor în caz de nevoie cît de repede posibil și în orice punct cardinal.

Nici n-a oprit bine însoțitorul meu mașina, că ușile secției de poliție s-au deschis și a apă-

rut o femeie mică și bondoacă, îmbrăcată în negru, cu o piele foarte închisă la culoare și părul alb. După felul cum l-a privit pe însoțitorul meu am înțeles că trebuia să fie mama lui. Cînd m-a descoperit, de bucurie a întins brațele spre cer și apoi spre mine. Îmbrățișarea ei a fost surprinzător de puternică, aproape bărbătească. M a salutat cu un potop bucuros de cuvinte duicease și părea a nu-și face probleme că n-o înțeleg. În esență înțelegeam suficient. Era mîndră și fericită că fiul ei i-a adus în sfîrșit acasă o noră așa frumoasă și prezentabilă. Miile de cute de pe fruntea ei nu o îmbătrîneau nicidecum, ba dimpotrivă, erau ca razele unui soare.

Am fost condusă într-o sufragerie sărăcăcios mobilată, dar cu atît mai plăcută. Femeia m-a poftit spre un fotoliu, m-a rugat să iau loc, și apoi n-am mai avut voie să mișc un deget, pînă cînd pe masă nu era pus atît cît putea oferi casa : șuncă, brînză, salată și pîine.

Am fost poftită la masă. Mi s-a rezervat locul de onoare în capul mesei, la dreapta mea ședea mama, la stînga fiul ei, ambii se întreceau să mă răsfețe și să mă servească. Era pentru prima dată de atîta amar de vreme că mă simțeam acasă. Nu pentru că eram centrul atenției, și mă tratau ca pe o regină, ci... înainte de toate pentru că pămîntul mi se mișca tot mai tare sub picioare.

Fiul și mama păreau că se înțeleg de minune. Rîdeau mult, dar nu de mine. După gesturile fiului era de presupus că îi povestea mamei cum au reacționat sătenii la apariția noastră. Asta

părea că o amuza și pe mamă. Nu mai înceta să mă privească, radiind de fericire.

De obicei nu beau alcool. Cred însă că în cinstea mea au deschis un vin bun. Altfel nu înțeleg de ce la fiecare înghițitură mama și fiul se schimonoseau cu o mimică de parcă și-ar lua drumul spre lună. Am băut și eu două-trei pahare, și părea că gazdelor mele le face plăcere că de fiecare dată strîmbam și eu din nas. După primul pahar mă obișnuisem cu gustul pătrunzător, rășinos, astfel încît al treilea pahar nu a mai fost o problemă pentru mine.

După masă mi s-au închis ochii. Eram atît de obosită încît n-am reușit decît cu mare efort să mă conformez normelor de politețe și să nu adorm la masă. Dar cred că nici asta nu ar fi diminuat simpatia cu care fusesem întîmpinată. Mă simțeam acasă — poate chiar mai mult decît în casa propriilor mei părinți.

Mama s-a ridicat cea dintîi, s-a îndreptat spre dormitor și a început să trebăluie, în timp ce fiul, netulburat, a băut sticla pînă la fund. Îl priveam în acest timp liniștită, și cînd și-a pus mîna dreaptă pe brațul meu gol, s-au clătinat pereții.

Mama i-a strigat fiului ceva. El s-a ridicat și s-a dus în dormitor. L-am urmat. Mama pregătise două culcușuri. Unul pe un pat de metal, altul pe o canapea. Mi-a repartizat patul de metal ca fiind mai comod și apoi s-a retras. După fotografiile de familie care umpleau aici pereții și noptiera cu chipuri mature sau de copii am dedus că trebuie să fie camera ei. Înainte să plece m-a mai îmbrățișat o dată,

iar eu am sărutat-o călduros pe frunte. Apoi a dispărut aruncîndu-i fiului ei o privire mîndră. Eram singuri.

Nu mă mai culcasem niciodată cu un bărbat. Chiar dacă am călătorit atîta — eu tot fecioară rămăsesem. Dar aici, în această cameră, totul îmi părea posibil. Bărbatul care mă adusese aici nu corespundea defel visurilor mele — dar atunci cînd mă privea, mă simțeam altfel. Mi-era mai străin decît toți cei întîlniți pînă acum, și eram sigură că alături de el nu voi fi decît o singură dată. Dar că această singură dată va fi hotărîtoare pentru viața mea. Eram sigură că acest bărbat va putea deschide pentru mine trapa care nu-mi dădea pace de atîta amar de vreme.

Dar părea să fie mai delicat decît socoteam eu. Părea că nu vrea să știe de nimic în această primă noapte. Poate că vina o purta și vinul acela greu. În orice caz s-a întins îmbrăcat pe canapea și a adormit în aceeași clipă.

Eu însă m-am dezbrăcat, m-am întins goală sub pătură și am așteptat. Am rămas așa multă vreme, așteptîndu-l să se apropie. Și mi se părea că în trupul meu se petrece o ciudată schimbare. Asta se simțea după miros. Era cald și transpiram — dar miroseam altfel decît înainte. Se putea crede că sufeream stînd așa, singură, la pîndă, în întuneric, fără să mi să întîmple nimic. Eu însă eram sigură că e o chestiune legată numai de timp. La un moment dat m-am ridicat și m-am dus pînă la el. M-am aplecat deasupra lui și l-am sărutat. Atunci

m-a străbătut un fior atît de puternic, încît aproape n-am mai putut îndura. M-am întors înapoi în patul meu și am adormit împăcată.

Să fi fost topoare ? Trosnetul și așchiile lemnului zdrobit m-au smuls din somn. M-am speriat foarte tare și am privit spre dragul meu, care ratase șansa de a deveni și iubitul meu. Părea a nu fi deranjat de aceste lovituri. Sforăia întins pe canapea, cu gura larg deschisă în lumina slabă a lunii și surîdea unui vis dulce.

M-am hotărît să mă prefac adormită în continuare și să aștept. După o vreme loviturile au încetat și au făcut loc răcnetelor unor bețivi. Cu timpul am reușit să deosebesc trei voci. Deocamdată se lăsase din nou liniștea, și puțin mai tîrziu fereastra a sărit în mii de țăndări. Atunci în sfîrșit s-a mișcat și iubitul meu. Și-a părăsit visul și a privit împrejur. Părea să-și dea seama de situație mai repede ca mine. În orice caz părea că nu se așteaptă la nici un pericol. N-a considerat necesar să-și scoată pistolul din toc ci s-a tîrît spre fereastra spartă și a revărsat asupra scandalagiilor o cascadă de înjurături. Apoi a plecat din cameră tîrșîindu-și picioarele. Am auzit cum discuta cu vizitatorii la ușa de la intrare. Păreau să nu fie de acord. Iubitul meu a ridicat mereu vocea nemulțumit, apoi însă a cedat, pentru că puțin mai tîrziu a intrat în camera mea cu o lumînare aprinsă în mînă, urmat de trei bărbați.

Mi-am tras pătura pînă peste gură și m-am ghemuit ca un embrion. Fața mi-a rămas întoarsă spre cameră, astfel încît puteam trage cu ochiul la ce se întîmplă în jurul meu. La început nu s-a întîmplat absolut nimic. Cei trei vizitatori rămăseseră în mijlocul camerei și nu mai știau ce aveau de făcut, acum, cînd își atinseseră scopul. În lumina slabă a lumînării am putut însă să-l recunosc pe unul din ei. Era unul din bărbații ce încercaseră să oprească mașina polițistului cînd treceam prin sat. Iubitul meu mi-a dat a înțelege prin semne că acest bărbat e unul dintre notabilitățile satului, probabil primarul. În ceea ce-i privește pe cei doi însoțitori ai lui, nu-i mai văzusem niciodată. În orice caz nu eram conștientă de asta. S-ar putea să fi dispărut în mulțimea care ne asediase.

Bărbații aceștia păreau cam dezorientați. Stăteau acolo ca la întîmpinarea unei personalități de vază, și nu prea știau cum trebuie să se comporte. Primarul a arătat spre mine și le-a șoptit ceva celorlalți. Un rîs înfundat i-a însoțit remarca. N-am înțeles cum de se purtau dintr-o dată cu atîta respect după ce totuși spărseseră o fereastră.

Dar replica primarului păru a sparge gheața. De-acum ceilalți doi se holbau la mine cît se putea și făceau comentarii aparent foarte comice, în orice caz chicoteau toți ca niște copii surescitați. Și de fiecare dată cînd chicotitul înceta, camera se umplea de o tensiune insuportabilă, de parcă ar fi fost din sticlă și, dilatată la maximum, amenința să se pulverizeze în mii de bucăți.

Acum însă cei trei intruși vorbeau cu polițistul. Am presupus din gesturile lor că îl somau să mă lase singură cu ei. Polițistul clătina mereu din cap, părea însă că nu se gîndește la o rezistență serioasă, pentru că altfel și-ar fi scos în sfîrșit pistolul din teacă. Apoi a încercat cel puțin să-l oprească pe primar cînd s-a apropiat de patul meu și mi-a smuls pătura.

Dar împotrivirea iubitului meu s-a rezumat la acest singur gest. Ambii însoțitori ai primarului au fost nevoiți să-l ia de guler, și de-atunci n-a mai părut dispus să-mi sară în ajutor. Mă mir și astăzi cu cîtă detașare analizam situația. Știam exact ce se va întîmpla. Și mai știam și ce puține șanse aveam împotriva cuțitelor cu care mă sfredeleau ochii agresorilor. Eram goală, pe pat, încă ghemuită ca un embrion, silindu-mă să-mi înfrîng tremuratul. Mă temeam că acest tremur mă va trăda. Le va trăda faptul că sînt trează, și atunci n-ar mai zăbovi.

Dar degeaba luptam împotriva tremuratului aceluia. Primarul s-a așezat pe marginea patului și mi-a trecut cu labele peste picioarele strînse. Apoi a ajuns sub bărbie și m-a gîdilat. M-am repezit înainte ca un șarpe și i-am mușcat mîna.

Fapt de care însoțitorii lui păreau să moară de rîs. Hohote de rîs au scuturat întreaga secție de poliție, și am văzut că pînă și iubitului reacția mea i s-a părut foarte amuzantă. Primarul era cu atît mai înrăit. M-a lovit cu palma de

trei ori peste față. L-am îmbrîncit. L-am scuipat în față și am strigat după ajutor.

Și ajutorul nu s-a lăsat mult timp așteptat. Dar nu în folosul meu, ci al primarului. Ambii însoțitori s-au năpustit asupra mea și s-au prăvălit peste mine. Țipam atît de tare cum n-am țipat niciodată. Era ca și cum urletul ascuțit, care țîșnea atunci de-a dreptul din sufletul meu, aparținea unei alte persoane. Era atît de puternic și de pătrunzător că eu însămi m-am înspăimîntat. Unul a încercat să-mi astupe gura. Mușcam și zgîriam, țipam și mă zbăteam. Apoi mi-au înfundat dintr-o dată în gură un căluș scîrbos și am fost țintuită cu brațele și picioarele de pat. Doar ochii îmi mai rămăseseră liberi. I-am îndreptat spre iubitul meu. El stătea însă în ușa camerei, cu mîinile în buzunare, nemișcat. Înainte să mă lase singură cu agresorii l-am mai văzut cum își aprindea o țigară.

De-acum nu mai aveam nici o șansă. M-a cuprins din nou liniștea aceea rece pe care o resimțisem înaintea primului atac. M-am socotit eu că fiecare zbatere i-ar provoca pe agresori să devină și mai brutali. Mi-am spus că trebuie să mă comport ca un animal care se preface mort în fața unui dușman mai puternic.

Așa încît stăteam acolo ca o bucată de lemn. Dar nici asta nu păru să le oprească pe brutele acelea. De îndată ce polițistul dispăru, pierdură orice reținere.

Primarul arăta ca o gloabă scoasă la reformă. Și în același timp părea cuprins de o adîncă tristețe. Cu ce se alesese de pe urma acestei clipe, de se întristase într-așa hal ? Nu știu ce-l apucase să se așeze pe mine și să mă chinuiască într-atît. Aveam senzația că îmi sfîșie de mii de ori pîntecul. Fața lui devenea din ce în ce mai tristă, și în cele din urmă a căzut atîrnînd, inertă și bătrînă.

Ciudat, după aceea m-am gîndit numai la el. Durerile pe care mi le pricinuise trecuseră pe lîngă mine, de parcă aș fi urmărit un film. Nici măcar nu-mi mai aparțineau. Apoi însă chinurile m-au înhățat din nou, m-au năpădit din toate părțile cu dinți de fiară, ascuțiți, nemiloși. M-au mursecat pînă cînd din mine n-a mai rămas nimic, și apoi a venit clipa aceea... Dintr-o dată durerile s-au oprit, de parcă le-ar fi anihilat o instanță superioară. Pur și simplu nu mai existau. În locul lor am simțit însă cum sub mine podeaua se cutremură. Chipul primarului se transformă într-o masă transparentă, un nor cenușiu care alerga deasupra cîmpiilor copilăriei mele... Nu mi-a mai păsat unde ajung. Era ca altădată, cînd mă plimbam de-a lungul malului stîncos și am pășit cu piciorul în gol... Și apoi trapa s-a deschis, pentru totdeauna... m-am prăbușit, pînă n-am mai știut nimic, doar atît, că lumea rămînea departe, în urmă.

Apoi viața a năvălit în mine, de parcă ar fi vrut să mă zdrobească. Mama se apleca deasupra patului și dădea tăcută din cap. În spatele ei stătea tata și mă privea mustrător. Surorile mele chițcăiau în planul îndepărtat al camerei. Din partea lor nu puteam aștepta nici

un ajuțor. S-au mulțumit să rîdă cu toții cînd fratele meu mi-a tăiat cosițele! Și mama?... Venea tot mai aproape, cu nasul borcănat ca un cartof, cu riduri pe gît și pe pieptul uscat. Apoi a venit și argatul. Ăsta se uitase întotdeauna ciudat la mine. Pentru ca acum să nu mai aibă nici un fel de rețineri. A luat-o pe urma mea. Am fugit în hambar. Acolo aștepta tata. M-a ridicat și m-a așezat călare pe umerii lui. Apoi a fugit cu mine departe, departe... încotro? La biserică? Bineînțeles că la biserică! Tata se refugia în fiecare duminică în casa aceea mică de piatră. Acolo se simțea apărat de mama... Preotul mă aștepta anume pe mine. Chipul lui aspru nu era deloc mulțumit de mine. Mi-a spus că va trebui să ispășesc totul. Că o să ajung în iad pentru asta.

La urmă s-a strîns tot ținutul în jurul patului. Rîndunelele, acoperișul înalt al gospodăriei, malul stîncos, mareele sărate, gardurile de pari din jurul lanurilor cu grîu și la nesfîrșit norii grei și cenușii, cît o tonă de grei, ușori ca un fulg.

La despărțire mi-a fost greu. Dar cînd pămîntul s-a clătinat sub picioare, am știut că nu mai există întoarcere. A treia trapă se deschidea mai încet decît primele două... De aceea și eu mă codeam să-mi dau drumul. Dar apoi, dintr-o dată totul s-a șters. Apoi n-au mai rămas decît trei pătrate luminoase. Trapele erau tot mai depărtate de mine. Cum poți oare zbura în același timp în trei direcții? Nu pot să-mi explic. Știu doar că am trăit-o.

De asemenea nu știu nici cînd s-au închis ele în urma mea... Știu doar că dintr-o dată n-am mai văzut nimic din rîndunele, acoperiș, camera mea de copil, mamă, tată. Mă despărțisem de tot ceea ce odată putea să prezinte pentru mine vreo importanță.

Ce rău am făcut? De ce sînt pedepsită? De ce sînt închisă într-o cameră cu ferestre zăbrelite? Am supărat pe cineva? Am ucis? Am furat?

Poate că nu mai văd ca lumea? Dar v-am scris această istorie tocmai ca să vedeți cît de bine văd. Clopotele bat. Pentru nunta mea. Nu sînt eu oare regina? Vino, prințul meu.

ACHIM

ACHIM CÎNTĂREA cam douăzeci de chintale, era un munte blînd și supus de mușchi și piele — și cu toate astea de viță veche. Arborele lui genealogic se întindea pînă la acei „Noriker", pe a căror spinare viguroasă călătoriseră cruciații germani spre Ierusalim, sub conducerea împăratului Rotbart Lobesam. Tata îl cumpărase pe Achim la un tîrg de animale din Rottenbach, și devenise singurul țăran din comuna noastră, posesor al unui puternic armăsar de povară. Cînd l-a adus pe Achim în Hotzenwald era cu multă vreme înaintea nașterii mele.

Achim a tras supus și răbdător douăzeci de ani de-a rîndul ca slugă bună la toate. Se dovedea înzestrat nu numai la arat, trăgînd după el plugul, care și căruțe, dar era parcă făcut să transporte trunchiuri grele de copaci peste povîrnișurile din Hotzenwald. Tata îl închiria și ca armăsar de montă, o împerechere costa douăzeci de mărci. Cine s-ar mai fi îndoit de forța lui uriașă ar fi fost chemat să vadă cum reușea să care în cîmp un trunchi greu de două tone pe o lungime de cincizeci

de metri în numai șaptezeci și opt de secunde, acțiune record pentru caii de povară belgieni.

Cînd m-am născut eu însă, gloria lui era de mult apusă. Nu pentru că ar fi fost prea bătrîn — la cei douăzeci de ani ai lui era în plină putere, ci pentru că orice țăran care ținea cît de puțin la prestigiul lui, nu-și mai permitea să iasă cu mîrțoaga la strînsul recoltei sau la tîrg. Pentru asta existau de-acum tractoare, așa că majoritatea cailor de povară au fost trimiși la abatoare.

Dar Achim se afla sub protecția specială a maică-mi. Asta l-a ferit de o astfel de soartă. Deși mă îndoiesc că-i era mai bine să stea toată ziua bună-ziua în grajd. Trecuse multă vreme de cînd nu mai aducea acasă uriașe căruțe cu fîn, de cînd nu mai purta care pline-ochi de marfă spre tîrg, de cînd nu-și mai punea întreaga putere în coarnele plugului, arînd pînă și cel mai înțelenit pămînt, nu mai tîra trunchiuri de copaci, nu mai desfăta iepele. Fusese sortit ca în culmea puterii lui să fie părăsit în grajdul întunecos sau să lîncezească uitat printre vaci. Îl mai foloseau doar frații mei, din cînd în cînd, ca jucărie. Le plăcea să-i pună șaua și să i se cațere în spinare. Îl considerau un elefant de maharajah, se și vedeau prinți indieni, iar Achim li se lăsa în voie, blînd și resemnat.

Frații mei sînt mult mai mari decît mine. Eu am venit pe lume cu mare întîrziere, un caz de excepție, greu de explicat chiar și pentru medici. Cînd m-a născut mama avea patruzeci și cinci de ani. Și am fost bineînțeles,

favoritul ei. N-aveam încotro, mă simţeam într-un fel vinovat pentru asta. Tot ceea ce le fusese interzis fraţilor mei, mie mi-era permis. La patru ani aveam patine cu care mă dădeam pe eleşteul îngheţat, dormeam singur într-un pat din dormitorul părinţilor, iar cînd am împlinit cinci ani, tata în persoană mi-a arătat cum se face o praştie şi cum se vînează graurii. Ceea ce fraţilor mei le fusese cu desăvîrşire interzis. Nu e de mirare că mă invidiau. Şi le simţeam gelozia pe pielea mea, cînd îi vedeam ferindu-se cu tot dinadinsul să se joace cu mine. Aşa că rămîneam ziua întreagă de poala maică-mi, şi aruncam priviri nostalgice la fraţii mei, care erau ca tusea şi cu junghiul, ştrengari nedespărţiţi, pe mine ţinîndu-mă cel mult la curent, prin aluzii piezişe, cu ce puseseră mai nou la cale.

Nici cu Achim nu aveam voie să mă joc. Ziceau că nu e obişnuit cu mine. Chiar aşa, e prea mic pentru el, adăugau fraţii mei, triumfători. Pe vremea aceea Achim încă mai era prilej de scandaluri între părinţii mei. Tata, un bărbat socotit şi ferm, era de părere că trebuie să ducem calul la abator.

— Nu e bun de nimic şi bagă în el cît cinci, obişnuia el să spună.

— Dar e sufletul gospodăriei, era mama de părere. Uneori avea nişte porniri mistice.

— E o nebunie, replica tata. Tot satul îşi bate joc de mine că mai ţin în grajd mîrţoaga asta.

— Lasă lumea să vorbească, zicea mama. În definitiv tot noi avem cel mai modern tractor

din sat. Oamenii sînt pur şi simplu invidioşi că ni le putem permite pe amîndouă: cal şi tractor!

— Dar îşi bat joc de mine, se încăpăţîna tata. La cîrciumă unul mi-a zis că-l ţin pe Achim ca armăsar pentru nevastă-mea.

În punctul acesta cu mama nu mai era de glumit. Se făcu roşie ca sfecla şi se ridică atît de repede, încît scaunul de sub ea se răsturnă. Dispăru fără un cuvînt în dormitor şi zăvorî uşa în urma ei.

— La naiba cu femeile, înjură tata şi-şi umplu ochi un pahar cu rachiu de prune. Aş cîştiga pe Achim trei sute de mărci, copii! Trei sute de mărci! Aş putea să vă cumpăr trenuleţe şi ei un palton nou.

De atunci încolo Achim era zilnic prilej de discuţii la masă. Mama începea întotdeauna. Achim era un pretext ca să-i facă tatei reproşuri.

— Eşti necorespunzător, cam aşa zicea. Te-ai folosit de Achim douăzeci de ani şi acum vrei pur şi simplu să-l tai.

— Nu-i adevărat, spunea tata. Dacă ar fi după tine, n-aş mai putea duce nici măcar o vacă la măcelar şi n-aş mai tăia în veci o găină.

— Eşti nedrept, răspundea ea. Ştii foarte bine cît ţin la Achim. Vrei să-l tai ca să mă răneşti pe mine!

— Ţi-ai putea cumpăra un palton nou, zicea el.

— Eşti un laş, ataca ea în continuare. Vrei să-l jertfeşti pe Achim doar pentru că-şi bat joc de tine la cîrciumă!

Cam ăsta era spectacolul zilnic, și nouă ne era clar că cearta pe tema lui Achim, dacă va continua, o să ne despartă părinții. Achim însă rumega încrezător și blînd în grajd, fără să bănuie măcar ce se întîmplă ! Toată viața nu făcuse altceva decît să răspundă la comenzile țăranilor, un monument de forță și bunătate care și acum obișnuia să se ridice, mîndru cînd i se striga cuvințelul „Hop !“ Apoi se gîndea la anii lui de glorie, cînd dobora cu pieptul lui puternic tufișurile din Hotzenwald, înhămat la un trunchi de cîteva tone, pe care-l ducea ca pe-un fulg peste dealuri.

Acum însă devenise o povară, și simpla lui prezență amenința să ne ruineze pentru totdeauna viața de familie. Așa că poate nu numai din răutate, frații mei au pus la cale un plan ca să-l poată înlătura pe Achim. Faptul că în final erau să-mi facă și mie de petrecanie, n-a fost poate decît o urmare întîmplătoare a unei acțiuni inițial bine intenționate.

Duminica următoare avea să fie și pentru mine o zi mare. Asta mi-o promiseseră frații mei. Cînd părinții plecau la biserică, noi rămîneam acasă. Așa stabilise tata. Nu-i plăcea preotul. „Vorbe goale“, obișnuia să zică. „E suficient că mergem noi. Copiii nu trebuie să se strice și mai tare...“ Mama încuviința fără prea mare entuziasm. Dar tata își impunea de obicei dorințele. Pînă acum eșuase într-un singur punct — și anume în planurile lui cu Achim.

Cînd în cele din urmă părinții mei au plecat la biserică, Hans și Rolf m-au condus în grajdul lui Achim. Achim își ridica și-și cobora capul mare, nechezînd de bucurie la vederea noastră. Nările lui uriașe erau umede de sudoare, și-n jurul capului s-a ridicat zumzăind un nor de muște mari, speriate. Mi-au fost dintotdeauna dragi ochii lui strălucitori și blînzi. Apăreau din miezul cărnii ca două pietre prețioase, rotund cizelate, la fel de supuse, la fel de bătrîne, scoase la suprafață din adîncimile pămîntului. Aveam pe atunci șapte ani, eram un băiețel bine clădit, și cu toate astea, nici pe vîrfuri și cu brațele întinse nu puteam ajunge la capul lui Achim. Astfel plutea el deasupra mea, aproape ireal, tresărind de nerăbdare, cu șuvițele negre din coamă lăsate pe ochi.

Bănuia oare că vine și pentru el o zi mare ? Cînd i-am deschis ușa grajdului și l-am dezlegat a ezitat. Dar cînd Hans, fratele meu mai mare, l-a îndemnat cu un „Hoooo“ să se pună în mișcare, și-a urnit cu greu din grajd cele douăzeci și trei de chintale. M-am tras înspăimîntat un pas înapoi, niciodată nu mă apropiasem de el atît de tare.

Picioarele îi erau groase ca trunchiurile de copaci, pe burtă era acoperit de smocuri lungi și dese de păr, și copitele puternice ar fi putut să mă facă terci într-o clipită. Dar în animalul acela nu erau nici răutate, nici brutalitate. În pofida aparenței covîrșitoare, Achim era o făptură deosebit de sensibilă și de blîndă.

Hans și-a aprins o țigară și Rolf i-a urmat exemplul. Bineînțeles că mie nu mi-au dat nici un bețișor din acela aprins. Eram încă un copil, și faptul că-mi îngăduiau să fiu împreună cu ei lîngă Achim era mai mult decît o onoare supremă. L-au condus pe Achim departe în izlazul comunal din spatele gospodăriei noastre. Tata încercase de nenumărate ori să-l cumpere, însă fără succes, fiind „proprietate istorică". și neputînd deveni astfel proprietate privată. Era un loc vestit și iubit de excursioniști, pentru că se afla deasupra așa-ziselor Stînci suedeze, un loc legendar, unde fuseseră înfrînți suedezii într-o bătălie decisivă din timpul Războiului de treizeci de ani. La început pur și simplu ne-am jucat în jurul lui Achim. Hans voia să ne arate cît de sigur îl stăpînește pe Achim. Și chiar așa, Achim asculta ca odinioară de comenzile obișnuite, știa încă bine cum să răspundă la un „Häis", „Hooo", „Hop" sau „Cea", și se vedea că retrăiește timpurile bune de altădată. Această plimbare îl făcuse atît de fericit, încît răspunse prompt chiar și la un fluierat îndelung, semn că trebuie să urineze, ceea ce și făcu, plin de generozitate.

Și apoi, cînd mașina părinților mei a apărut la orizont, frații mei m-au poftit să încalec cît mai repede pe Achim, înainte ca tata să vadă și să mi-o interzică. Asta îmi și promiseseră : că-mi vor da voie să călăresc pe spinarea lui Achim întocmai ca acei cruciați de odinioară ai împăratului Rotbart Lobesam. Achim era atît de înalt, că mi-era imposibil să mă cațăr pe el cu forțe proprii. Ambii frați trebuiră să

mă ajute. Hans s-a postat lîngă Achim și mi-a ținut palmele căuș, Rolf m-a sprijinit ca să nu-mi pierd echilibrul cînd am pus un picior în scară și apoi altul pe umerii lui Hans, pînă să ajung în sfîrșit pe spinarea lui Achim. Nici n-ajunsesem bine sus, că era cît pe-aci să alunec, ceea ce le-a smuls fraților mei hohote de rîs. Nu știam de ce să mă țin. Îi puseseră ei lui Achim căpăstrul, dar nu îndrăzneam să-l apuc, mă temeam să nu-l doară. Spinarea îi era atît de lată, că stăteam cu picioarele mele prea scurte ca în șpagat, și cînd m-am tîrît prudent înainte, ca să mă agăț la nevoie de gîtul sau de coama lui, am făcut tot ce mi-a stat în putință să n-alunec. Pielea lui Achim semăna cu cea de pe ghiozdanul meu, doar că era acoperită de un păr țepos și des, care mă zgîriia la fiecare mișcare pe picioarele goale. Din fericire pusesem pantalonii de piele, altfel n-aș fi putut rămîne o secundă nemișcat. Cînd, în cele din urmă, am reușit să ajung la o palmă distanță de gîtul lui, mi-am încleștat degetele în coama lui Achim. Era la pipăit cam ca ața neagră pe care o folosea tata cînd repara lucruri din piele. De-abia acum am reușit să mă ridic pentru prima dată în capul oaselor și să privesc în jur. Vedeam la fel de departe ca de la fereastra camerei mele de la catul întîi ! Jos în vale recunoșteam satul cu turla dreptunghiulară a bisericii, cuibul gol de barză de pe acoperiș, pădurile, toate mici ca niște jucării. Străbunicul nostru întemeiase gospodăria pe platoul cel mai înalt al podișului, se spune că ar fi zis el pe vremea aceea, că o casă va dura

cu atît mai mult, cu cît construirea ei e mai trudnică. Acum însă Hans rosti încet un „Hooo", la care Achim începu să înainteze ușor, o masă uriașă de carne, și mi s-a părut că se silește să pășească extrem de prudent, ca să nu mă scuture prea puternic.

În timp ce vedeam cum părinții coboară din mașină și mama privește înspăimîntată în direcția mea, mi-am scos mîndru pieptul în afară, drept ca o lumînare pe calul meu de bătălie, gata să înfrunt toate obstacolele ce mi-ar fi stat în cale și m-ar fi împiedicat să ajung la Ierusalim, ca vajnic cruciat ce-mi pusesem serviciile în slujba regelui meu.

În aceeași secundă Achim a nechezat de durere, frații mei au izbucnit în hohote de rîs, și-nainte să-mi dau eu seama ce se petrece, am mai înregistrat doar, de departe, strigătul înspăimîntat al mamei. Apoi însă m-am aplecat înainte, am încolăcit cu toate puterile gîtul lui Achim, deși mă credeam de-acum pierdut, pentru că Achim se năpustise cu toate forțele într-un galop nebun. Cînd Hans îi înfipsese țigara aprinsă sub pîntec, procedase cu premeditare. Achim înainta exact în direcția Stîncilor suedeze, mai avea cam o sută de metri pînă la locul istoric unde odinioară conducătorul suedez fusese împins spre strîmtoare și azvîrlit laolaltă cu toți supușii săi, peste stînci, în prăpastia adîncă de două sute de metri. Achim galopa nechezînd de durere și furie exact spre acel punct, fără să-și facă griji pentru copilul din șa. Mi se părea că lumea întreagă se învîrtește în jurul meu, că din clipă în clipă voi

fi catapultat ca o ghiulea, și nici pînă azi nu știu cum am reușit să rămîn pe spinarea lui Achim. Parcă un nor mă purta prin cer repede, tot mai repede, așteptam să fiu propulsat în aer, paralizat de uimirea că tocmai Achim, blîndul uriaș, atît de drag mie, va fi cel ales de soartă pentru a mă azvîrli, pe deasupra Stîncilor suedeze, de-a dreptul în moarte.

Frații mei au socotit că Achim se va prăbuși împreună cu mine, că vom fi zdrobiți în căderea noastră pe grohotiș. Și pentru ca nici cea mai mică bănuială să nu cadă asupra lor, au așteptat sosirea părinților ca să-și pună planul în acțiune, pentru ca toți să vadă cu propriii ochi la ce catastrofă a dus turbarea lui Achim.

Dar cum tata a prevăzut nenorocirea, a tras un fluierat pătrunzător, semn că Achim trebuia să urineze. Și Achim și-a oprit ascultător cele douăzeci și trei de chintale. Eu însă am fost azvîrlit cît colo peste capul lui, în cîmp, unde am și rămas fără cunoștință.

Povestea cu țigara mi-a spus-o Hans mult mai tîrziu. Atunci se împămîntenise versiunea că Achim a încercat, într-un acces brusc de furie, să mă strivească de stînci. După aceea bineînțeles că n-a mai găsit nici un fel de înțelegere din partea mamei. A fost de acord că Achim trebuie pedepsit pentru trădare. Nici nu s-a sfîrșit săptămîna că tata l-a dus în sat, și din ziua aceea nu l-am mai văzut niciodată.

LOZ SAU DESTIN

OAMENII POT FI RECUNOSCUȚI după cum trag lozurile din cutia mea. Sînt doar un biet pensionar, stau conștiincios zi de zi în strada aceasta și vînd lozuri, dar astfel îmi formez eu părerile despre oameni. O dată o doamnă a tras de la mine lozul cîștigător. După cîteva minute s-a transformat într-o fiară. Asta oricum nu mi s-a întîmplat decît o singură dată. Oamenii trag foarte rar lozul cel mare. Beneficiul obținut e virat societății de salvare a naufragiaților, antrepriză de folos obștesc, drept pentru care distribuirea cîștigurilor e redusă la maximum. Dar nu despre asta e vorba aici. Cine lasă pe masa mea treizeci de pfenigi pentru un loz, își joacă propriul destin.

Hans Großmann era un client care mă vizita zilnic după orele de serviciu. Era un funcționar respectabil, îmbrăcat elegant, și un binecunoscut vînător de fuste. Avea pe chip un anume fluid, după care aleargă femeile. Obișnuia să-mi pună pe masă fără nici o vorbă treizeci de pfenigi și să scoată la întîmplare un loz. Apoi îl deschidea, citea „Necîștigător" și mă privea satisfăcut. „Ghinion la joc înseamnă succes la femei", afirma el, și apoi își continua mulțumit drumul.

Și tot așa an după an. Era clientul meu cel mai bun. Și trăgea cu o nonșalanță incredibilă numai lozuri necîștigătoare. Dar tocmai asta aștepta el de la mine — lozul necîștigător ! Asta îi asigura succesul la femei.

Era oare chiar așa de superstițios ? Sau se ascundea în superstiția asta și o fărîmă de adevăr ? Ce-ar fi dac-ar trage într-o zi, în loc de nimic, unul cîștigător ? N-ar mai avea atunci succes la femei ? Asta nu era treaba mea, curiozitatea însă mă punea pe jar. Nu puteam să acționez altfel. Într-o bună zi am aranjat lozurile. Cînd, ca de obicei, și-a îndreptat orbește mîna spre un loz, i-am pus în mînă unul cîștigător. L-a deschis ca întotdeauna, convins că va citi „Necîștigător", se îngrozi și nu-și mai crezu ochilor — cîștigase trei sute de mărci.

La început n-a vrut să-i plătesc banii.

— Și ce-o să se întîmple de-acum cu succesul meu la femei ? se întrebă el dezorientat.

— Trei sute de mărci e o sumă derizorie, l-am liniștit și i-am numărat treizeci de bancnote a cîte zece mărci.

În secunda aceea pe la spatele lui a trecut o tînără fermecătoare, care i se potrivea ca o mănușă. Femeia aceasta și numai aceasta l-ar fi putut face fericit. O simțeam eu. El însă era așa de ocupat cu număratul bancnotelor, că nici măcar n-a observat-o, și sînt chiar sigur că n-ar mai fi avut nici o șansă ! Nu-l schimbase de fapt foamea de bani — ci faptul că n-a putut suporta năruirea unei obișnuințe de ani

și ani. O măruntă trișare a fost de ajuns să-i ia încrederea în succesul lui la femei! Am putut să observ cu atenție cum la număratul banilor fluidul de pe fața lui s-a stins. Așa că nici lozul, nici destinul n-au hotărît aici, ci numai eu, un biet pensionar în slujba societății de salvare a naufragiaților.

GUMA DE MESTECAT

NIMIC NU ATRAGE MAI MULȚI PARAZIȚI, intriganți, hoți sau alți vagabonzi dubioși, decît un rege aflat în situația de a-și alege un succesor. Lucru valabil și pentru Hans Sütterlin cel Drept. Era întemeietorul și directorul general al concernului internațional „Astra". De cîțiva ani buni declarase că e prea obosit ca să mai stea zilnic la dispoziția miilor lui de salariați. Faptul că în ultimii ani continua totuși să vină la birou ca de obicei nu însemna că prezența lui aici era indispensabilă, ci doar că spera ca prin zilnicul contact cu șefii săi de secție să găsească un vrednic urmaș pentru postul de director general. Căpătase tot ce voise de la viață, în afară de copii. Așa că nu putea să-și desemneze vreun fiu urmaș la tron, ci trebuia să decidă după alte criterii pe cine va numi în fruntea vastului său imperiu.

Cînd, ca și în alte zile, puțin înainte de șapte dimineața, coborî din limuzina sa blindată și intră în liftul buildingului cu birouri, privirea îi căzu asupra unei gume de mestecat. Într-adevăr, nu se înșela. În scrumieră era un chewing-gum verde, mozolit. O porcărie fără de

margini, să i se ofere lui în zori o asemenea priveliște! Fu hotărît să părăsească jignit liftul și să-i comunice pe bună dreptate portarului părerea sa despre acest caz fără precedent, cînd o inspirație subită îl făcu să șovăie. Fusese dintotdeauna un conducător clarvăzător, și știuse în consecință să decodeze pînă și cele mai neînsemnate întîmplări drept semne ale destinului, acționînd ca atare. Era vestit pentru asta. Sensibilitatea vizavi de lucrurile așa-zis minore i-a adus de-a lungul vremii supremația în fața concurenței, l-a făcut să cucerească noi piețe de desfacere. Ceea ce l-a făcut și mai invidiat în branșă. Se adăuga și corectitudinea lui greu de suportat în afaceri. Așa că nu întîmplător concurența îi aștepta cu nerăbdare retragerea, ca să poată și ea, în fine, respira ușurată. Sütterlin, pe drept supranumit cel Drept, fusese invitat, sub amenințarea cu moartea, să lase odată cîmp liber celorlalți. El a rîs doar și a poruncit să i se blindeze limuzina.

Aruncă încă o privire asupra gumei de mestecat și scutură gînditor din cap. Era un amănunt demn de reținut. De ani de zile nu mai avusese prilejul să scuture din cap asupra cutărui sau cutărui lucru imperfect. Antrepriza lui era atît de desăvîrșit coordonată, că întotdeauna cînd i se ceruse acordul, nu putuse decît încuviința. Acum însă dădu din cap, vizibil dezorientat și lăsă ușa liftului să se închidă în urma lui. Se uită mai atent la chewing-gum. Era o porție neobișnuit de mare, și, după cît se putea observa fără să-l iei în mînă, avea în-

tipărite amprentele a două măsele. Cînd liftul ajunse la etajul al șaptezecilea, Sütterlin părăsi cabina și o închise în urma lui. O rugă pe secretară să-i aducă din dulăpiorul de prim ajutor o lamelă de sticlă, o pensetă, o soluție dezinfectantă și o tabletă împotriva migrenelor. Întotdeauna cînd avea de luat decizii importante îl apuca durerea de cap.

După ce înghiți pastila se întoarse la lift. Reuși să separe chewing-gumul de resturile din scrumieră și să-l împingă intact pe lamelă. Înainte de a-l lua în biroul său turnă peste el, pentru orice eventualitate, niște dezinfectant. În ultima vreme și nu total neîntemeiat vedea pretutindeni intriganți și ucigași, știind că ceilalți s-ar deda la orice mijloace pentru a-l scoate din competiție. Deci de ce nu și printr-o gumă de mestecat infectată cu bacterii otrăvitoare?

Apoi se încuie cu obiectul descoperirii lui în birou și dădu indicații să nu mai fie deranjat. Obișnuia să ia hotărîrile de mare însemnătate singur și într-o liniște desăvîrșită.

După-amiază dădu indicația miilor săi de salariați, directori și oameni de încredere, să li se ia amprentele dentare și să-i prezinte mulajele de ghips. Pentru a intra cît de repede în posesia mulajelor respective, ordonă ca lucrările în curs să fie întrerupte și reluate abia după îndeplinirea dorinței sale.

Colaboratorii cei mai apropiați îl întrebară ce rost au toate acestea, nu îndrăzniră însă să

insiste cînd Sütterlin le aduse la cunoştinţă că scopul acestei iniţiative priveşte binele tuturor, dar că deocamdată adevăratul motiv trebuie să rămînă secret. Cum Sütterlin nu luase pînă acum niciodată iniţiative dezavantajoase din punctul de vedere al profitului, nimeni nu îndrăzni să-l avertizeze cîte milioane pierdea întrerupîndu-şi salariaţii din muncă pînă cînd se vor fi prezentat cu mulajele cerute.

Ordonă să se strîngă lucrurile dintr-una din cele mai mari hale care să fie în schimb dotată cu rafturi pentru mulajele de ghips. Erau numerotate şi înregistrate cu grijă. În pofida insistenţelor sale, s-au mai scurs două săptămîni pînă ce toţi salariaţii şi-au îndeplinit datoria — unii erau în deplasare, alţii în concediu, alţii bolnavi — în cele din urmă însă le avu pe toate, mii şi mii de mulaje, înşirate cu minuţiozitate pe rafturile înalte de douăzeci de metri, pînă-n tavan. Ce urmărea? Circulau cele mai imposibile zvonuri. Unii erau de părere că Sütterlin voia să pregătească angajaţilor săi un cadou mărinimos şi original cu prilejul celei de-a cincizecea aniversări a concernului, returnîndu-le protezele de aur curat. Alţii spuneau că vrea să se convingă în ce măsură modul lui atît de corect de a conduce, bazat pe egalitatea tuturor, putea fi verificat. Nimeni nu ghicea ce plănuia de fapt.

În timp ce în orice punct de pe glob angajaţii săi erau încă preocupaţi de obţinerea mulajelor, Sütterlin se închise într-o hală de presare şi ştanţare. Nimeni nu află cu ce se îndeletnicea

acolo, dar cînd părăsi hala, chipul îi strălucea satisfăcut. Îşi închise rezultatul cercetărilor într-un seif, şi secretara se miră de zîmbetul lui triumfător, obişnuită să i-l vadă pe chip numai cînd dădea o lovitură importantă.

De-atunci încolo nu-şi mai petrecu timpul în confortabilul său birou, ci în hala aceea atît de expusă curentului, lîngă mulaje. Intra în birou doar dimineaţa devreme şi seara, ca să ia ceva din seif şi opt ore mai tîrziu ca să-l încuie din nou acolo. Filialele lui erau atît de bine coordonate, încît absenţa nu i se resimţea, şi cîteva săptămîni mai tîrziu zvonurile acelea imposibile legate de mulaje dispărură. Ba oamenii şi uitară că în urmă cu cîteva săptămîni le fuseseră cerute cu atîta insistenţă.

Sütterlin însă mergea zilnic în depozit, se zăvora înăuntru şi nu dezvăluia nimănui ce face. După ce la început strălucise de optimism, acum nu mai părea să fie chiar la fel de mulţumit. Secretara avea impresia că e din zi în zi mai palid, mersul lui de obicei atît de dinamic se transformă într-o hoinăreală absentă, corpul său întărit săptămînal prin gimnastică deveni flasc, începu dintr-o dată să-şi arate vîrsta.

De asemeni de la o zi la alta părea să devină tot mai înspăimîntat. Frica fusese un sentiment necunoscut lui înainte! Acum însă se interesa periodic la forurile competente dacă nu cumva se anunţă seisme mai mari sau măcar un mic cutremur. Părea să se teamă şi de un război, ceea ce era suficient de bizar, avînd în ve-

dere că pînă atunci războiul îi adusese întotdeauna profituri. Își însărcină una din firmele de construcții să asigure împotriva bombardamentului pereții halei unde erau depozitate mulajele, acceptînd fără crîcnire și zgomotul utilajelor respective. Iar de spărgători se ferea într-un mod care depășise sistemele de securitate americane. Cînd extrăgea dimineața din seif misteriosul obiect, sosea însoțit de o gardă personală. În timpul zilei escorta trebuia să păzească intrarea, pentru ca seara să-l conducă din nou la seiful său.

Toate aceste temeri mărturiseau cît de importantă era ocupația lui de atunci și cît de vulnerabil se simțea datorită ei. Grație puterii și vastității imperiului său putuse înlătura aproape toate pericolele omenește posibil de înlăturat, îi rămăsese însă un singur motiv de spaimă permanentă : ca nu cumva forțe mai presus de el să-l scoată din luptă înainte de a-și fi atins țelul.

Urmarea acestui fapt fu o tot mai avidă perseverare în munca sa. La început își lăsase timp pentru ca la fiecare mulaj să deguste tensiunea creată cînd așeza modelul de plastic incasabil al chewing-gumului peste fiecare dinte. De-acum însă lua de pe rafturi mulaj după mulaj, purta plictisit modelul original deasupra dinților, o pură rutină care, departe de a-l mai tulbura, ajunsese să-l epuizeze. Dar voința supraomenească de a duce orice lucru început la bun sfîrșit nu-l lăsa să-și afle liniștea pînă ce nu avea să găsească proteza pe

care să se potrivească mulajul de plastic. De fiecare mulaj atîrna o mică etichetă cu datele personale ale posesorului ei. După ce Sütterlin verifica o mostră fără nici o asemănare cu modelul tăia cu o linie numele respectivului posesor. În modul acesta explorase mii de amprente, alte mii îi mai stăteau înainte — se-ngrămădeau pe rafturi pînă-n tavan. Acolo unde nu putea ajunge cu mîna se folosea de o cabină prinsă într-o macara ce putea fi comandată din această cabină.

Trăia în permanență cu teama că nu-i vor ajunge zilele pentru a-l găsi pe posesorul gumei de mestecat. Această spaimă creștea și ajungea uneori să-l paralizeze. În acele clipe înțepenea în cabină și se holba la nesfîrșit de-a lungul pereților cu infinite rafturi de unde-i rînjeau mulajele, de parcă voiau să-i spună că toată munca lui e inutilă, moartea o să-l cheme înainte ca el să afle ceea ce caută.

Iar alteori cînd ținea în mînă cîte un mulaj, comparînd fiecare dinte în parte cu mostra, i se mai întîmpla să i se facă dintr-o dată teamă că ar putea să-l scape pe jos și să-l spargă. În asemenea momente i se părea că rînjetul mut al mulajelor se transformă într-un chicotit înfundat, batjocoritor ; atunci se vedea luat în rîs de miile lui de angajați, care în fond tot de el depindeau și tot lui îi datorau existența ! Atunci punea cît de repede posibil mulajul înapoi în raft și făcea o pauză. De-a lungul vieții firea lui predispusă la obsesii l-a făcut să urmărească atît de perseverent pînă și aface-

rea cea mai lipsită de sorți de izbîndă, încît ea se transforma pînă la urmă într-o inițiativă fructuoasă, ei bine, aceeași voință de fier îl impulsiona și acum să continue, să persevereze.

La bătrînețe își luase într-adevăr o sarcină grandioasă ! Acolo unde alții la vîrsta lui s-ar retrage și ar savura odihna, el se încuia într-o hală opt ore pe zi, avînd în față nimic altceva decît mii și mii de mulaje !

În afară de teama de a nu-și putea duce acțiunea la bun sfîrșit, îl mai chinuia ceva. Deși hala semăna acum cu un buncăr închis ermetic, pe mulaje se aduna praful ! Jumătate de an fusese suficient pentru ca praful să ajungă de un centimetru, așa că fiecare mostră trebuia curățată cu grijă înainte de a putea fi cercetată. Sütterlin ura praful. Considera praful o jignire personală, tocmai pentru că-i amintea că și el e trecător ! Casa și biroul său fuseseră dintotdeauna de o curățenie de-a dreptul antiseptică, așa că a suferit ca un cîine cînd și-a dat seama că în această privință fusese învins. Dar n-ar fi riscat pentru nimic în lume să dea drumul în hală unei femei de serviciu. Nimeni nu trebuia să-i afle secretul, pînă ce el însuși n-o să-l facă public.

Dar apoi, la mostra nr. 303.145 păru să i se lumineze orizontul. Modelul gumei de mestecat se suprapunea atît de exact peste măselele mostrei, că nu mai avu nici o îndoială, se afla în fața rezultatului mult așteptat. Îi trebuiseră trei ani ca să ajungă aici. Trei ani ser-

bezi și triști. Cu atît mai mare îi era acum entuziasmul.

Nu dezvălui însă nimic. Puțină vreme îl mai despărțea de cea de-a cincizecea aniversare de la fondarea concernului, și aceasta era ziua pe care o fixase pentru a-și dezvălui taina.

Promitea să fie o zi măreață. Telegrame de felicitare din lumea întreagă se îngrămădeau pe birou, erau prevăzute o serbare de trei zile și o zi de primiri, Sütterlin însuși declarase că în cadrul festivităților va ține o cuvîntare.

— V-am slujit cincizeci de ani, începu el. În cincizeci de ani mi-am pus întreaga mea putere pe altarul înălțării antreprizei noastre ; unii m-au numit nemilos, alții sinucigaș. De bună seamă, n-am cruțat pe nimeni. Nici măcar pe mine însumi. Probabil că mulți dintre voi m-ați blestemat pentru perseverența cu care mi-am urmărit scopurile. Dar oare rezultatele nu-mi dau dreptate ? Nu ne aflăm oare acum în fruntea pieții mondiale ? N-am înlăturat oare concurența care ne-ar fi putut pune în pericol ? Și nicidecum cu trucuri ieftine sau cu intrigi — ci în lupta cinstită a liberei concurențe ! Aplauzele au cutremurat sala, Sütterlin a ascultat cu mulțumire ovațiile, le-a luat ca pe o încuviințare, și a așteptat ca ele să ia sfîrșit.

— Acum însă a sosit vremea, afirmă el, să-mi numesc un succesor. Cine oare merită pe drept cuvînt să pășească în fruntea cancernului ca urmaș al meu ? Doamnelor și domnilor, ani de zile m-a chinuit această idee ! Cu toții sînteți copiii mei, creațiile mele, deopotrivă verigi ale

existenței mele! Cum să aleg pe unul singur dintre voi, fără să nedreptățesc astfel alte mii? Descoperindu-l pe cel mai bun? Nu, doamnelor și domnilor, nu aceasta era soluția. Pentru că fabricile mele sînt atît de desăvîrșite, criteriile de angajare a noilor salariați atît de aspre, încît la drept vorbind oricine dintre voi ar fi avut dreptul să mă moștenească! Aceasta a fost concluzia mea, și de aceea am ezitat atît de mult pînă să numesc un succesor. Știți că am un pronunțat simț al dreptății, și tocmai de aceea nu m-am putut decide să ofer unuia singur drepturile tuturor. Le-aș fi făcut celorlalți o nedreptate.

Sütterlin tăcu și privi în jurul său. Zări fețe încordate, ochi uluiți, buze întredeschise meditativ. Da, era evident că fiecare din cei strînși aici se simțea capabil să-l reprezinte pe Sütterlin. Cum vor reacționa cînd le va dezvălui secretul? O să-l ia drept nebun? Sütterlin surîse. De-a lungul vieții chiar că își cîștigase în sudoarea frunții o familie numeroasă! Și pe cînd își plimba privirea în jur, gînditor, fu surprins cît de mult îi semănau toți acești oameni.

— Așa că vă voi dezvălui acum, continuă el, pe cine voi numi succesorul meu. L-am putut alege grație unei metode inedite, departe de toate intrigile, mituirile și nedreptățile. Cînd, acum cîțiva ani, am găsit în scrumiera din liftul meu această gumă de mestecat, iată ce mi-am spus: oricare dintre angajații mei merită la fel de mult să-mi ia locul. Deci deopotrivă omul care și-a lăsat aici chewing-gumul. Sigur că

n-a făcut-o vizînd o intrigă. Și e o pură întîmplare că în ziua aceea am intrat în lift înaintea femeii de serviciu. Iată deci cum am hotărît să transform întîmplarea într-o lege.

Tăcu și privi împrejur. De bună seamă că s-ar fi așteptat ca în secunda respectivă unul dintre cei de față să alerge spre el și să se declare posesorul gumei. Dar pe nici unul nu-l trădă bucuria cum că el ar fi alesul. Nimeni nu se grăbi să se prezinte. Nimeni nu se prăbuși de pe scaun de uimire. Tăcerea se întindea, o tăcere dușmănoasă.

— Acum știți de ce v-am pretins tuturor mulaje ale protezelor dentare, continuă el. Pentru a evita orice intrigi sau falsificări am ținut ascuns pînă la sfîrșit adevăratul mobil. Și singur mi-am dat neistovita osteneală pentru a afla cui îi aparține guma de mestecat. După trei ani de muncă asiduă am reușit să-mi găsesc omul. Vă voi împărtăși acum numele său. La aceste cuvinte scoase din buzunar un mulaj de ghips, își puse ochelarii și silabisi numele aflat pe eticheta anexată. Fericitul se numește Mannfred Reible, continuă. Vreți să veniți în față?

De-abia acum un strigăt de bucurie cutremură sala. Strălucind de fericire, un bărbat mic și sprinten alergă spre masa prezidiului pentru a se prezenta directorului general. Sütterlin îl întîmpină cu o fierbinte strîngere de mînă.

— Acum am vrea să facem și proba, anunță el. Domnule Reible, sînteți atît de amabil să deschideți gura?

— Vai, dar cu plăcere, răspunse domnul Reible și-și desfăcu maxilarele cît putu de tare.

— Ați urmat cumva în ultimii trei ani vreun tratament stomatologic care să vă fi schimbat vizibil amprenta dentară ?

— Nu, bălmăji domnul Reible continuînd să rămînă cu gura deschisă.

— Atunci trebuie să socotim acest test ca probant, spuse Sütterlin și scoase mostra chewing-gumului dintr-o cutie. Această reproducere incasabilă și rezistentă, declară el, a fost păzită de mine cum n-am păzit în viață nimic altceva ! Ar fi fost înspăimîntător dacă cineva și-ar fi însușit secretul meu și mostra aceasta, pentru a-mi escroca postul prin mașinații murdare !

Adunarea rămase în continuare mută. Nu știa ce să creadă din tot acest procedeu. Oare șeful își permitea să facă o glumă proastă ? Și dacă așa era, atunci mai era încă întreg la minte ? Numirea unui director general să depindă de o gumă de mestecat — asta era nebunie curată !

Cînd Sütterlin introduse mostra în gura lui Reible și i-o plimbă în sus și-n jos pe măsele, liniștea deveni desăvîrșită. Nimeni nu mai îndrăzni măcar să respire. Nimeni nu știa cum să reacționeze orice ar fi urmat. Dar cînd Sütterlin opri mostra într-o anume poziție și-i verifică locul cu o lupă, se ridicară murmure de revoltă. De-acum era chiar prea mult... de-acum va fi definitiv numit conducătorul lor pe viitor. Și erau prea numeroși aceia care speraseră să fie urmașii lui Sütterlin. Nu mai răbdau să stea pe scaune. Se împingeau înainte, pentru a se convinge ei înșiși de corectitudinea procedeului.

Dar nici o îndoială nu mai era posibilă. Mostra se suprapunea perfect peste ultimele două măsele de pe maxilarul stîng al candidatului. Ce era de făcut ? Cei din ultimele rînduri, care nu speraseră niciodată să-l moștenească pe Sütterlin, începură să aplaude. De-acum trebuia acționat repede. Nimeni nu îndrăznea să-l declare iresponsabil pe directorul general. Doar un director mai isteț găsi o cale prin care măcar să tergiverseze preluarea funcției.

— Pe dinafară se pare că mostra se îmbină perfect, spuse el. Cum se petrec însă lucrurile în interior ? Cine știe dacă și în interior suprapunerea este tot atît de evidentă ? N-ar trebui constatate toate acestea înainte de a fi luată o hotărîre cu așa grave repercusiuni ?

Drept cum era, Sütterlin ar trebui să îngăduie formarea sub președinția lui, a unui comitet cu scopul și sarcina de onoare de a numi o comisie pentru expertiză, care să împuternicească un expert, care să hotărască dacă profilele interne ale mostrei corespund cu proteza.

Cînd experții au cercetat chestiunea, directorul general Sütterlin a suferit o amară deziluzie. S-a dovedit că modelul nu coincidea decît cu partea exterioară a dinților. În interior s-au descoperit diferențe, dovezi clare ale faptului că Mannfred Reible n-a putut fi niciodată cel care a așezat guma de mestecat în respectiva scrumieră. Cînd salariatul a fost supus unui

interogatoriu, acesta a mărturisit fără înconjur că în perioada respectivă se află în Australia.

Prin urmare Sütterlin fu silit să-și reia munca istovitoare. Acum însă, cînd cauza lui devenise publică și se știa cum procedează, spaima de hoți, vandali, cutremure, războaie și inundații spori. Triplă paza la intrarea în hală, consolidă din nou structura de beton și închise accesul. Nu mai intenționa să părăsească hala pînă cînd, după această primă amară înfrîngere, nu va găsi adevăratul posesor.

Dormea și mînca foarte puțin, mînat de dorința de a nu pierde vremea. Deseori petrecea noaptea întreagă plimbînd modelul de pe o mostră pe alta, făcea însă pauze tot mai dese, terorizat de spaimă. Dar cuprins de ardoare se întrecu pe sine însuși, făcu imposibilul și dovedi miile de proteze de ghips pînă la antepenultima. Nu mai rămăsese nimic din bărbatul dinamic și distins de altădată. Cînd Sütterlin luă în mînă antepenultima mostră ajunsese o umbră — slab ca un schelet, neras, cu obraji căzuți și haine ponosite zăcea în cabina sa urcată pînă-n tavan, scuturat de un acces de febră, scăldat de sudoare. Măsură cu ultimele resurse mostra dinte după dinte, și cînd simți cum se îmbină, scăpă, uluit, piesa din mînă.

Ea căzu de la douăzeci de metri înălțime pe podeaua de beton a halei, unde se sparse în sute de bucăți. Sütterlin nu abandonă tocmai acum, cînd ajunsese atît de aproape de țintă. Îi scăpă un urlet de furie oarbă, dar furia îi

insuflă forțe noi. Coborî cabina, adună toate cioburile și le lipi muncind minuțios cîteva zile în șir. Totuși un fragment se pierduse, unul definitoriu, care ar fi trebuit să completeze locul unde îmbinarea se făcea perfect. Acea bucățică însă o înghițise praful, și căutarea părea inutilă. Așa că Sütterlin îl chemă pe posesorul amprentei. Dar se constată că acesta între timp își făcuse o proteză, așa încît adevărul nu mai putea fi stabilit.

Rămîneau de verificat doar două mulaje. Sütterlin le aranjase cîndva în ordine ierarhică, așa încît directorii cei mari să ajungă ultimii la rînd, să nu poată ridica vreo obiecție. Cînd luă în mînă penultimul mulaj, i se făcu un frig de gheață. Penultima lui șansă ! Dacă nici acesta și nici ultimul mulaj nu se potrivesc cu modelul, va trebui poate să ia cercetările de la început, avînd în vedere că era posibil să fi trecut din neglijență tocmai peste ceea ce căuta ! Penultimul mulaj nu semăna nici pe departe cu modelul. Rămăsese acum doar ultimul.

Sütterlin se simți la capătul puterilor. Își văzu moartea apropiindu-se fără ca el să fi găsit succesorul. Toate miile de mulaje din jurul lui n-aveau nimic mai bun de făcut decît să hohotească sarcastic. Da, îi rîdeau în nas, mutrele astea infame din var ! Ele, care existau numai datorită lui ! Ingratitudinea e singura răsplată pe lumea asta, șuieră mînios Sütterlin către mutrele batjocoritoare, fără să știe că în clipa următoare se va afla în fața triumfului deplin.

Atunci se dovedi că mulajul se potrivea ca turnat pînă la ultimul dinte. Era rîndul lui Sütterlin să rîdă. Simți urcînd în el forțe nebănuite, coborî cabina, arătă cu pumnul spre mutrele dintr-o dată reduse la tăcere și apăsă pe butonul de alarmă.

Era un semn că paznicii pot deschide larg ușile în fața suveranului.

Așa se și întîmplă, Sütterlin intră în biroul său, se lăsă curățat și îmbrăcat sărbătorește de secretară, convocă o adunare fulger cu directorii de filieră, pentru a le face în sfîrșit cunoscut numele succesorului. Descoperirea lui îl scosese într-atîta din minți, încît uită să mai citească numele de pe etichetă. O făcu abia cînd cei convocați erau prezenți.

— După patru ani de muncă forțată, le împărtăși el, mi-am atins în sfîrșit ținta. Am găsit singurul om capabil să continue opera mea de-o viață în spiritul muncii mele. Și vă asigur că nu veți mai avea nimic de obiectat... Își luă lupa ca să citească numele de pe bilețel : Urmașul meu se numește — Hans Sütterlin !

Ei bine, asta era prea de tot. Certitudinea de a nu fi aflat la sfîrșit nimic altceva decît propriul său mulaj îl străpunse ca o durere usturătoare. Se clătină, se prăbuși înapoi în scaun și muri pe loc.

Ciudat e faptul că Sütterlin nu se mai atinsese de o gumă de mestecat din copilărie. De aceea au fost angajați detectivi care să afle ce împrejurări au condus la momentul cînd

Sütterlin a găsit guma de mestecat. Confruntarea cu stomatologul lui personal a dovedit că în urmă cu cîțiva ani îi dispăruse un mulaj dentar al lui Sütterlin. Cineva deci pusese la cale totul pentru a-l elimina pe Sütterlin. Cineva din rîndurile concurenței ? Cineva dintre proprii salariați ? Adevărul nu s-a aflat. Un singur lucru era sigur : trebuie să fi fost un om care să fi cunoscut foarte bine firea directorului general, înclinația lui de a interpreta cele mai neînsemnate întîmplări ca semne ale destinului, aplecarea lui asupra detaliului, voința lui de neînfrînt și predispoziția lui spre obsesie. Pînă la urmă își găsise și Sütterlin nașul — și tocmai cînd se credea în fața deplinului său triumf.

TREI PORUMBEI

NICI PÎNĂ ASTĂZI NU ȘTIU dacă eu am fost cel care a ucis-o pe doamna Zeisel. De la moartea ei mă obsedează întrebarea dacă și animalele pot întreprinde acțiuni criminale — sau dacă acționează numai instinctiv, inconștient, nefiind deci responsabile de faptele lor. Reconstitui la infinit un film vestit de altădată despre niște păsări care se năpustesc asupra unui orășel american atacînd pînă și copiii nevinovați, din nefericire însă n-am putut trage nici o concluzie în favoarea mea, deși în ceea ce mă privește tot păsările au jucat rolul hotărîtor. Au acționat din proprie inițiativă ? Sau au îndeplinit dorințele oamenilor ?

Sînt îngrijitor în ospiciul din orașul B... Îndeplinesc această muncă de peste doisprezece ani, sînt de multă vreme angajat de stat, deci nu mai pot fi dat afară. Da, ar trebui să ispășesc cine știe ce păcate grele ca să-mi pierd slujba ! Nu pot cu toate astea să afirm că țin exagerat la acest post, în definitiv, nu e o plăcere să cureți zi de zi paturile murdare și să te ocupi de pacienți, să le aduci medicamentele

sau să-i plimbi în parcul spitalului ! Dar munca asta-mi convine și cîștig suficient ca să-mi permit o dată pe an o frumoasă călătorie în străinătate.

Cu anii am învățat să mă port indiferent cu pacienții mei, cam ca un țăran cu vitele sale, de care se îngrijește conștiincios, conducîndu-le însă la abator fără nici cel mai mic scrupul, cînd le-a venit vremea. Așadar, nu simt în nici un fel ură față de pacienții mei, dar nici nu pot spune că-i iubesc din cale-afară ; m-aș comporta la fel cu ei și dacă ar fi jucării.

Dar a existat și o excepție. Cu doamna Zeisel am avut de la început o relație încordată. Oare pentru că semăna cu mama mea ? Sau pur și simplu pentru că era un caz disperat ? Să fi tot avut vreo șaptezeci de ani cînd ne-a fost adusă, și era într-o stare deplorabilă. Nimeni n-ar fi putut bănui că va mai sta la noi cinci ani ! Și dacă păsările alea n-ar fi existat, atunci poate că ar fi rămas la noi pînă astăzi ! Pe atunci nu m-a interesat diagnosticul precis, dar medicamentele prescrise mi-au dat a înțelege că suferise un atac cerebral și era suspectă de schizofrenie. În timpul primelor luni n-a putut părăsi patul, dîndu-i astfel multă bătaie de cap îngrijitorului. După o jumătate de an a dat semne că se poate ridica în capul oaselor, așa că nu a mai durat mult pînă cînd a început să umble singură într-un scaun pe roate. După altă jumătate de an a început să se ridice, și din nou n-a mai trecut multă vreme pînă cînd a făcut primii pași. Cu acești primi pași i s-a însuflețit și chipul, de parcă era cu-

prinsă de dorințe secrete, a căror împlinire devenea posibilă de-abia acum.

Fața îi era frumos conturată, și cred că în tinerețe fusese o femeie foarte frumoasă. Nasul se reliefa ca un porțelan subțire, pomeții obrajilor se ridicau într-o lină și perfectă armonie, iar ochii limpezi trădau pe deasupra și un farmec lăuntric. Avea părul lung, alb, pe care îl lăsa să cadă pe umeri, ceea ce îi dădea o înfățișare sălbatică, neîmblînzită, aproape fecioarelnică.

Am încercat în repetate rînduri să intru cu ea în vorbă. N-am avut însă sorți de izbîndă. Nu vorbea cu oamenii, și asta era valabil atît pentru medici cît și pentru rude. Fiul ei mi-a destăinuit odată că a fost dintotdeauna foarte zgîrcită la vorbă. El o punea pe seama faptului că fusese toată viața bibliotecară, și cu timpul s-ar fi obișnuit să-și ducă viața în muțenie, iată unde o adusese profesiunea aceasta solitară. Spre deosebire de mine fiul nu părea să regrete că nu mai putea conversa cu mama lui ; timpul în care schimb o vorbă cu pacienții trece mai repede, îmi face slujba mai suportabilă.

După primele ei progrese, uluitoare ce-i drept, n-a mai existat nici o ameliorare. Dar mișcîndu-se, corpul căpătă o nouă rezistență, și dacă n-ar fi existat păsările acelea ea ar mai fi trăit multă vreme printre noi.

La început de altfel părea că aceste păsări o vor ajuta să reintre în contact cu lumea exterioară. Cu păsările acestea purta lungi discuții ! Dar cum se ivea un om prin apropiere,

amuțea înspăimîntată, de parcă era surprinsă făcînd ceva interzis.

Trebuie să recunosc că asta mă supăra. De ce vorbea cu păsările și cu mine, în schimb, nu schimba nici un cuvînt ? N-avea încredere în mine ? În definitiv, îi eram mai apropiat ca nimeni altcineva pînă acum ! O ajutam la cele mai intime lucruri, petreceam zilnic ore întregi în preajma ei, aveam grijă de ea ca de un copil, și nu găsea de cuviință să mă răsplătească decît cu tăcere ! De unde acest drept să mă trateze ca pe grăjdarul ei personal ? Se vede doar că această pacientă nu-mi era tocmai indiferentă, altfel de ce să-mi fi pus asemenea întrebări, cu totul deplasate pentru un îngrijitor ! În fond n-aveam decît să-mi fac meseria și cu asta basta. Griji de felul acestora erau total deplasate ! Dar ce puteam face ? Mă simțeam incitat și totodată respins de această femeie. De altfel n-am povestit nimănui că doamna Zeisel vorbea cu păsările. Și niciodată n-am destăinuit doctorului tot ce înțelegeam din ceea ce se petrecea. La ce bun ? Și-așa nu s-ar fi schimbat nimic.

Între timp începuse să se miște singură, era însă periodic supusă la perfuzii prelungite. Asta însemna că era obligată să umble împingînd înaintea ei un stativ cu flacoane de care era legată prin tuburi. Tuburile conduceau lichidul din sticle strecurîndu-l printr-o butonieră a bluzei în antebraț, unde acul perfuziei era imobilizat doar printr-o bucățică de leucoplast. De aceea se recomanda ca doamna Zeisel să nu se plimbe singură prin parc, întrucît odată des-

prinsă de aceste flacoane, viața ei s-ar fi aflat în mare pericol.

Așa că am încercat, atît cît mi-a stat în putință, să n-o agresez. Deși eram jignit, făceam totul pentru a o pune zilnic față în față cu păsările ei, și mă mai și retrăgeam, discret, pentru că era suficient, nu-i așa, pur și simplu să-i am în raza mea vizuală. De cele mai multe ori mă așezam pe o bancă, lăsam soarele să-mi încălzească fața și visam la următorul concediu. Doamna Zeisel uita astfel de prezența mea, și auzeam cam tot ce spunea.

Așa s-au petrecut lucrurile și în ziua de 7 iulie a acestui an, într-o splendidă zi de vară pe care n-o voi uita niciodată. Doamna Zeisel împingea cu mîna stîngă căruciorul de perfuzii în timp ce cu dreapta le arunca păsărilor grăunțe. De cum ieșise pentru prima oară din salon afară acum cîțiva ani, aceste trei păsări coborîseră în apropierea ei, trei porumbei cu nimic ieșiți din comun, deosebiți de ceilalți semeni ai lor doar prin numele primit de la doamna Zeisel : „Grasul“, „Căposul“ și „Certărețul“.

De atunci au venit zi de zi ca să-și primească mîncarea de la doamna Zeisel și să-i asculte la nesfîrșit destăinuirile. Și vreau să vă spun că relațiile dintre doamna Zeisel și acești trei porumbei nu erau tocmai destinse. Într-adevăr, existau zile cînd țipa la ei și-i ocăra îngrozitor. Așa a și început ziua de 7 iulie.

— O să mă băgați în mormînt, își întîmpină ea păsările. Așa o adunătură flămîndă ar trebui pusă la un regim sever ! Mîncare, mîncare, mîncare, asta e tot ce știți ! Ați auzit

vreodată de cuvîntul recunoștință ? Mă jertfesc pentru voi — și tot ce capăt în schimb e uguitul ăsta nesfîrșit ! Porumbeii se înghesuiau dînd din aripi în jurul boabelor. Bineînțeles că Grasului nu-i poate sta nimeni în cale ! Dar mai lasă-le și celorlalți ceva, nesătulule ! Rostind acestea doamna Zeisel își ridică piciorul drept asupra porumbelului impertinent care se și retrase uguind răutăcios. A fost în avantajul Căposului și al Certărețului, care au început să se bată la rîndul lor pe grăunțe.

— N-o să existe niciodată pace pe pămîntul ăsta ? bombăni doamna Zeisel. Mă întreb uneori de ce vă mai hrănesc, dacă nu știți decît să vă ciorovăiți ! Știți ceva ? Chiar că sînt nebună de-a binelea ! Altfel de mult aș fi renunțat să vă mai hrănesc... Și cu ce mă aleg ? De cînd m-ați vizitat prima dată în curtea bibliotecii am pierdut orice contact cu oamenii ! M-ați acaparat într-atît, că n-am mai avut timp pentru nimeni. Nici măcar pentru propria-mi familie. Dar asta nu v-a ajuns. M-ați făcut să nu mai știu nici de mine... De atunci încolo m-am gîndit numai la voi, diavolilor ! Dar nu v-ați dat bătuți... Nici măcar o singură dată, cînd ați văzut că mă usuc pe picioare, nu m-ați lăsat să mă îngrijesc de mine ! Și atunci bineînțeles că mi s-a uscat pielea de pe mîini... Și apoi inima... Un fruct deshidratat ! Dar m-ați supt de bună seamă mai departe, fără milă ! Pînă cînd s-au petrecut schimbările acestea dureroase în capul meu... Da, ați mîncat din mine în continuu, pînă cînd, într-o bună zi,

m-am pomenit că lîngă mine stau tot eu. De ce nu m-ați lăsat măcar aici liniștită?

Grasul era fără îndoială jignit că fusese îndepărtat de doamna Zeisel și nu știu ce tot făcea la piciorul drept al pacientei mele. Porumbelul ciugulea în jurul șiretului de la gheată, ca și cum ar fi vrut să-l desfacă.

— Știți ce-am să fac cu voi? își întrebă doamna Zeisel odraslele și rîse tare. O să vă las să flămînziți! Chiar de mîine nici o sămînță pentru Grasul, Căposul și Certărețul!

Mi s-a părut că la aceste cuvinte inelul roșu din irisul porumbeilor a strălucit alarmat, se poate însă să mă fi înșelat, pentru că tocmai atunci soarele cobora în spatele arborilor și dispărea într-o cascadă de culori.

— Ce faci cu pantoful meu, Grasule? Ți-e poftă acum de piele? N-o să-ți prea placă... Grasul tocmai reușise să desfacă șiretul. Apoi Căposul ridică șiretul și-l trase spre pantoful stîng al bătrînei.

— Și totuși nu, fu de părere doamna Zeisel, nu mă lasă inima să știu că flămînziți! Vă iubesc prea mult! Uite că mai am cîteva grăunțe... Și chiar cînd n-oi mai avea nici una, tot n-o să pot să fiu cu-adevărat supărată pe voi... Cu aceste cuvinte înaintă un pas și le aruncă păsărilor grăunțe. Dar șiretul desfăcut de la piciorul drept nimeri sub talpa stîngă și se întinse — încă un pas, și doamna Zeisel nu va mai putea evita căderea.

Eu însă nu mă mișcam, și de asta nici astăzi nu-mi pot afla liniștea. Cine a omorît-o pe doamna Zeisel, eu sau porumbeii? Oricum

atunci nu m-am mișcat din locul meu, nici măcar nu mi-am avertizat pacienta cu un cuvînt! Dar cum să pun pe seama acelor porumbei nevinovați faptul atît de crud care a urmat? Și în afară de asta nici nu voiam să mă amestec în aceste dispute dintre doamna Zeisel și odraslele ei! Doamna Zeisel n-a avut niciodată încredere în mine, n-are decît să vadă singură unde o să ajungă! Da, recunosc, m-a încercat un fel de bucurie răutăcioasă. Și cînd porumbeii și-au dus la bun sfîrșit planul infam, era oricum prea tîrziu pentru orice ajutor.

— Dar astăzi sînteți chiar de nesăturat, murmură pacienta mea, și în aceeași clipă Certărețul o ciupi mînios de gamba piciorului drept. Doamna Zeisel strigă de durere, ridică dreptul ca să se retragă, nu putu face însă nici un pas datorită șiretului prins sub piciorul ei stîng. Se prăbuși pe asfalt, un accident din care nu mai avea să-și revină. Căruciorul cu perfuzii alunecă și se răsturnă, sticlele cu perfuzii se sparseră, iar cei trei porumbei își luară zborul, uguind mulțumiți deasupra copacilor.

ÎNGERAȘUL

SÎNT SUPRAVEGHETOR într-un magazin universal. Aici ai în fiecare zi noi prilejuri de uimire. Nici măcar nu se poate bănui cît de repede un onorabil și bine situat cetățean se poate transforma într-un hoț, cînd crede că momentul i se arată propice. Atunci trebuie să intervin, deși uneori îmi e milă de oameni. Viața multora dintre cei somați sau reclamați de mine se schimbă. Am văzut deseori cum se distruge o căsnicie fericită, doar pentru că unul dintre partenerii de viață a vrut să strecoare în buzunar un stilou sau o pereche de ciorapi. După aceea delincventul apare în fața tovarășului de viață ca un hoț, individ totalmente discreditat. De aici începea criza și sfîrșitul era tragic. Dar ce pot face eu ? Numărul hoților de magazine sporește, și odată și-odată va trebui să le punem stavilă.

Pînă acum am renunțat o singură dată la o reclamație. Pe atunci nici măcar n-am fost sigur, în ce măsură nu purtam eu însumi vina. Era o fetiță blondă, care la vîrsta delictului să fi tot avut vreo șapte ani. Venea aproape în fiecare zi de la școală și își cumpăra acadele

de la standul cu dulciuri. Fetița mi s-a părut mie că seamănă cu un îngeraș. Fața ei îngustă, cu trăsături regulate, mă fascina înainte de toate prin pielea imaculată, transparentă, scăldată parcă într-o lumină divină. Venea îmbrăcată în alb, și niciodată n-am văzut o pată de murdărie pe hăinuțele ei. De fiecare dată mă inunda bucuria cînd o vedeam cum vine plutind, ușoară ca fulgul, pășind parcă pe vîrfuri. O cunoștea bineînțeles și vînzătoarea de la standul cu dulciuri, așa că de fiecare dată schimbau cîteva vorbe.

Într-o bună zi însă fetița i-a pus cincizeci de pfenigi pe masă, a cumpărat o pungă de bomboane și a plecat imediat, fără un cuvînt, mai departe. Faptul că nu s-a îndreptat ca de obicei spre ieșire, mi-a atras atenția. De aceea am urmărit-o cu atenție.

A trecut mai departe pe la standul cu ceasuri, a cerut să i se arate mai multe modele pentru copii — și cînd vînzătoarea s-a întors pentru o clipă, mîna fetiței a înhățat un ceas de buzunar, din argint, și l-a ascuns în ghiozdan. Apoi a cerut să i se mai arate cîteva modele pentru adulți, a mulțumit și s-a îndreptat spre ieșire.

Să mă fi făcut că nu observ ? Acum sînt mai deștept și îmi zic : da. Atunci însă mi-am părăsit locul de pază din spatele scării rulante, am fugit după fată și am prins-o de umăr chiar înainte de ieșire.

— Ce s-a întîmplat ? a întrebat ea și s-a întors spre mine.

— Ai furat un ceas, am spus.

— Nu-i adevărat, mi-a răspuns ea cu îndrăzneală. Timpul nu aparține nimănui. Nimeni nu-l poate fura.

— Vino cu mine în birou, i-am zis. Fetița a coborît privirea, și o flacără i-a cuprins chipul.

— N-am făcut nimic rău, s-a apărat ea.

— Asta o să vedem noi pe dată, am răspuns. Dă-mi, te rog, ghiozdanul. Mi l-a întins, mînioasă.

Am deschis închizătoarea, am privit înăuntru și am scos ceasul de argint.

— Și ăsta ce-i am întrebat-o.

— Timpul, spuse ea. Timpul care nu aparține nimănui. O fi fost oare convingerea ei naivă ? O mărturie a nevinovăției ei ? Sau doar făcea pe îngerul în fața mea, cu nespusă șiretenie ?

În orice caz de-acum nu a mai refuzat să mă urmeze în briou. Și apoi, cînd m-am așezat la masa de scris și am vrut să încep un proces-verbal, am observat ceea ce am provocat prin intenția mea. Cînd am privit-o ca să-i iau datele personale, pierise.

Adică — ea era tot acolo. Dar nu mai trebuia să consemnez nimic. Pedeapsa era deplină. Femeia aceea — nu mai era defel un înger. Timpul îi întipărise pe față urme adînci, și pe mîini ridurile lăsau să se vadă că împlinise de mult treizeci de ani. Și într-adevăr, în locul fetiței de șapte ani stătea în fața mea o femeie distrusă, a cărei privire încolțită îmi mărturisea că n-a cunoscut niciodată inocența,

LEGENDA HAMSTERULUI DIN ROATA ALERGĂTOARE

ERA, ȘI CEL PUȚIN ASTA E SIGUR, un dar al cerului. Iar bunica mea îi remarcase imediat particularitatea. Nu era de vină numai blana lui care părea luminată dinăuntru, sau privirea lui blîndă și inteligentă, ori mustățile nostime argintii și răsfirate, ci ușurarea pe care o simțea ea însăși cînd hamsterul o privea — lucru care o umplea de mirare.

Rămase, total împotriva obiceiului ei, în fața vitrinei la magazinul de animale, examinîndu-l minuțios pe respectivul hamster. Chiar și hamsterul se opri din mersul lui de pe o treaptă pe alta și-i răspunse blînd la privire. Toate astea se petreceau pe vremea cînd bunicul meu avea o legătură compromițătoare cu o damă de consumație și bunica era foarte necăjită. Se gîndea la asta chiar în acel moment și era gata să plîngă — totuși lacrimile nu porneau. Hamsterul încuviință înțelegător și se cățără în roata lui alergătoare.

De cum roata se puse în mișcare, bunicii i se luă o piatră de pe inimă. Își zise că bunicul meu se căia de mult de greșeala lui și voia să se întoarcă la ea. Surîse și se simți eliberată

de o povară apăsătoare. Unde se dusese greutatea care îi apăsase inima ?

Hamsterul mesteca zelos și alerga înnebunit în roata lui. În clipa aceea bunica mea nu se mai îndoi. Intră în magazin și-și cumpără hamsterul. Acesta părea să fi digerat bine piatra, căci se așeză pe labele dinapoi și o salută pe bunica dînd bucuros din cap. Cînd ea deschise ușa cuștii i se cățără pe mînă și i se strecură, prietenos, în mîneca taiorului. Îl mîngîie cu mîna rămasă liberă ; hamsterul mesteca înainte și îi răspunse la mîngîiere plescăind ușurel.

O costase o sută de mărci. Inclusiv cușca și roata. Cînd se interesă ce-i place să mănînce, vînzătorul o asigură că nu are a-și face nici un fel de griji din această cauză.

Și chiar așa ! Hamsterul era modest — și totuși un mîncăcios. Bunica nu trebuia decît să-i șoptească la ureche ce o apasă, și, ce să vezi, maxilarele începeau să se miște, obrajii i se umflau, și începea să alerge în roată. Atunci bunica mea căpătă convingerea că acest hamster trăia din grijile oamenilor.

De atunci înainte se numi „Fidelio". Căsnicia bunicii mele cunoscu o a doua primăvară. O însuflețea o nebănuită veselie, astfel încît toată ziulica fredona cîntece, se ocupa de gospodărie, sfîrșind prin a neglija hamsterul. Fidelio căpătă în zilele acelea o privire ciudat de flămîndă și într-o bună zi se prăbuși ca mort în cușcă.

Speriată, bunica deschise ușa cuștii și-l scoase afară. Dar Fidelio rămase nemișcat. Era de

parcă inima lui ar fi încetat să bată. Atunci abia bunica realiză cît de mult îi datora și izbucni în plîns. În acea secundă animalul fu scuturat de un fior, blana lui se zburli, micile maxilare începură să mestece, și înainte să-și dea ea seama ce se întîmplă, Fidelio își reluă vesel locul în roata alergătoare.

Așa se face că bunica hotărî să-l hrănească și cu grijile vecinilor ei. Andrea Hübner, croitoreasa, își descărcă prima sufletul. Avea necazuri cu o rochie de seară, pe care nu izbutea s-o termine la timp. Nici n-a auzit bine hamsterul că și-a și reluat alergarea în roată. Și ce să vezi, doamna Hübner prinse atît curaj, încît reuși să termine rochia peste noapte. Le povesti clienților ei despre minunatul animal, și prin urmare foarte curînd bunica mea nu mai reuși să scape de vizitatorii copleșiți de griji. Doamna Storch se plîngea de soțul ei, care de prea multă muncă uitase de dragoste. Administratorul se plîngea că acoperișul curge și nu știe unde e spărtura. Fiica lui povestea despre dragostea ei pentru un marinar care nu o striga niciodată pe nume, ci o poreclise „Marea Neagră". Copiii își aduceau păpușile stricate și mașinile, bărbații puternici singurătatea, femeile frumoase tristețea, bătrînii bolile vîrstei — și toți plecau de la el cu senzația că de-acum vor ști cum să scape de poverile lor. Fidelio se arăta dispus să asculte și necazurile bănești ale oamenilor, nu-i copleșea însă cu o ploaie de aur, ci doar cu impresia că se poate trăi și mai modest. Cum vizitele acestea păreau că-i fac nu numai bine, ci chiar

și plăcere, bunica acceptă ca din ce în ce mai mulți oameni să-i încredințeze necazurile lor. Ca să păstreze însă o limită, stabili două zile pe săptămînă pentru confesiuni, cînd oricine putea veni să-și descarce inima. Bunica mea ar fi putut să cîștige o groază de bani pentru aceste audiențe, refuză însă orice plată. Un dar al cerului nu se măsoară în aur, obișnuia ea să spună. Alții însă, care nu gîndeau întocmai, și-au cumpărat și ei un hamster auriu și i-au oferit serviciile — degeaba, nu mai exista nicăieri în lume un al doilea Fidelio.

Pe urmă însă, cînd criminalii cîștigară puterea în țară și izbucni războiul cel mare, afluența deveni așa de mare, că bunica nici nu mai apuca să închidă un ochi. Acum veneau mai ales soldați înainte să plece pe front, femei cu bărbații pe front, văduve ai căror soți rămăseseră pentru vecie pe front. Se anunțau și ofițeri de stat-major, o dată chiar și un amiral. Toți căpătaseră o aprobare specială pentru a fi primiți de bunica mea în afara zilelor stabilite pentru public. Hamsterul asculta cu atenție grijile lor, și părea că tot ce primește acum e pentru el o trufanda. Nu mai era vorba de jucării stricate, ci aproape întotdeauna despre viață și moarte, și asta părea să fie pentru el caviar. Munca lui în roata alergătoare îl făcea fericit, și strălucirea blănii spori simțitor.

La o săptămînă de la vizita amiralului au venit patru oameni îmbrăcați în negru și i-au înmînat bunicii mele o adresă din care reieșea

că Fidelio a fost naționalizat în urma unui ordin de la cel mai înalt nivel. Bunicii mele nu-i rămase altceva de făcut decît să îl înmîneze celor patru oameni în negru pe Fidelio cu tot cu cușca și roata lui. Despărțirea i-a fost bunicii atît de grea încît a avut dureri de inimă. Fidelio însă lăsă roata să se învîrtă de cîteva ori, și bunicii nici nu-i mai păru rău că îl dădea pe Fidelio.

Și cînd a doua zi a fost ea însăși chemată să preia îngrijirea hamsterului, buna dispoziție i-a revenit. I s-a dat o suită princiară într-un mare buncăr, unde rezida de acum încolo cu hamsterul ei. Se dovedi o persoană foarte decisă în ceea ce privește împărțirea audiențelor. Cine voia să viziteze hamsterul, trebuia să completeze formulare interminabile după care se aprecia greutatea și importanța grijilor. Din principiu, au ajuns să nu mai fie admiși decît cei împovărați de grijile statului. Necazurile individuale nu mai aveau trecere, pentru ele nu mai era timp căci războiul se întinsese și cuprinsese acum întreaga țară. Așa se face că în foarte scurtă vreme doar ofițerii superiori și oamenii politici mai aveau acces la hamsterul nostru. Războiul însă luă o întorsătură nefericită, specialiștii socoteau că era pierdut, așa că douăzeci și patru de ore pe zi ajunseseră insuficiente pentru a-i încredința hamsterului toate aceste griji.

Prin urmare s-a ajuns la soluția de a nu-l mai confrunta cu respectivele personalități, ci de a-l pune să asculte direct știrile înspăimîntătoare de război. A fost dus în subsolurile

cele mai adînci ale buncărului. Doar bunica mea mai avea voie să-l vadă, și asta doar ca să vegheze constant asupra stării sănătății sale. Munca lui consta doar în a asculta continuu buletinele radio, și prin difuzor înspăimîntătoarele telegrame ale ultimelor zile de război. Neobosite i se roteau maxilarele, neobosite picioarele lui mici învîrteau roata, conștient de importanța sa își ținea capul tot mai sus, în timp ce labele i se învîrteau tot mai repede de pe o stinghie pe alta.

Din proprie inițiativă nu și-a mai îngăduit nici măcar timpul de a bea rația de apă zilnică. Bunica trebuia să-l dezlipească forțat de pe roată și să-i împingă boticul în strachina cu apă. Grijile se năpusteau asupra lui fără încetare, așa că bunica nu s-a mirat cînd, într-o zi, i-a căzut primul fir din mustață. De asemenea a observat că strălucirea blănii lui pălește încet. Spinarea îi năpîrlise. Bunica s-a dus la cel mai înalt nivel pentru a se plînge. Era de părere că hamsterul e bolnav de istorie. Ar fi timpul să fie cruțat de atîta politică. Faptul că există oameni care nedreptățesc alți oameni, adăugă ea, ar fi una — dar să otrăvești cu politică un hamster nevinovat, ei bine, asta e o crimă.

Nimeni n-a fost impresionat de plîngerea ei. Totul trebuie îndurat pînă la capăt, fu de părere führerul. Și în afară de asta avea acum alte griji. Trebuia să salveze națiunea de la ruină — așa că nimeni nu putea să-i ceară să se mai ocupe și de un hamster slăbit de bătrînețe.

Atunci bunica a hotărît să-l lase ea însăși la vatră. Cînd s-a întors la Fidelio, acesta sărea în roată ca un alergător pe ultima sută de metri. De la o rotire la alta își pierduse toată blana, și, după cît își dădea ea seama, îi rămăsese în mustață un singur fir.

Decisă, a închis aparatul de radio și difuzorul special prin care erau transmise ultimele știri de pe cîmpul de luptă. Hamsterul încetă fulgerător să mai alerge, roata însă se mai învîrti o bucată de vreme, așa că fu rostogolit de cîteva ori fără să se poată opune. Cînd roata s-a oprit, bunica l-a luat pe Fidelio pe brațul ei și l-a mîngîiat. Hamsterul însă nici nu voia să știe de mila ei. O privea sfîșietor de trist în ochi și își prindea lăbuțele ca un călugăr în rugăciune.

Atunci bunica a știut că trebuie să-l lase să continue. Nici n-a ajuns bine în roata lui, că și-a luat din nou avînt. Bunica l-a privit neajutorată, deznădăjduită și perplexă. Se temea de clipa cînd hamsterul se va opri de la sine și nu va mai împinge roata. Era convinsă că în clipa în care el se va opri, se va opri și pămîntul, iar stelele vor cădea de pe cer ca niște nasturi smulși.

Cînd radioul anunță capitularea, Fidelio era și el terminat. Se mai clătină cîțiva pași, scoase limba, se prelinse din roată, își strînse piciorușele sub el și nici că mai făcu o mișcare. Odinioară bunica mea îl mai salvase o dată din așa o stare, atunci cînd de atîta fericire îl uitase. Acum însă grijile ei nu-i mai erau de nici

un folos. Fidelio nu mai avea nici un apetit pentru asta. Părea să nu mai poftească nici un fel de grijă. Fusese oare supraalimentat ?

Cu toate acestea rămase un animal minunat, altfel cum de și-ar fi revenit atît de repede din epuizare ? Curînd, o nouă blană îi acoperi trupul, dar nu la fel de strălucitoare. Îi dădură și mustățile, dar nu erau decît niște fire scurte, galbene și țepoase. Și cînd Andrea Hübner, croitoreasa de vizavi, îi povesti într-o zi noile ei griji, hamsterul îi aruncă o privire goală, semn că trebuia să-și rezolve singură problemele. Nici o putere din lume n-ar mai fi putut să-l împingă pe Fidelio din nou în roata lui alergătoare, care stătea nefolosită în cușcă, pînă cînd, într-o bună zi, bunica, ridicînd din umeri, o aruncă la gunoi.

LEGENDA CELOR FĂRĂ CAP

NU MAI ȘTIU CINE MI L-A INDICAT pe individul acela. Șitu numai că am mers pe fir, ajungînd astfel să cunosc un bătrîn care la telefon m-a asigurat că-mi va povesti totul exact cum a fost.

Bătrînul, un renumit profesor de istorie, pensionat acum, vrea să rămînă incognito. S-a retras de vreo zece ani, și de atunci locuiește la țară într-o gospodărie țărănească reamenajată. După ce tot rătăcind am dat de locuința lui și am oprit brusc mașina, mi-am dat seama că el era cel ce mă așteptase cu nerăbdare. Nici nu coborîsem bine din mașină că mi-a și întins mîna, dar așa, de parcă ar fi vrut să mă vadă mai repede plecat. Degetele îi erau atît de fragile, că m-am temut chiar să nu i le frîng prin cea mai ușoară strîngere de mînă.

Am intrat împreună într-un hambar. Profesorul era, lucru evident, colecționar de cărți și arme. Încăperea uriașă era umplută cu tomuri pînă sub acoperiș, și acolo unde mai rămînea puțin loc liber atîrnau arme de foc de cinci secole. Cea mai prețioasă piesă a colecției era așezată în mijlocul hambarului, lîngă masa de

scris. Era un tun antiaerian de talie mijlocie aparținînd armatei germane. Înălțătoarele optice erau intacte, muniția pregătită.

— Da, fu de părere gazda mea. Cînd va mai fi cazul mă voi apăra... Luați loc! M-am așezat pe o canapea veche din piele, cu droturile ieșite în afară, și ea probabil o prețioasă piesă de muzeu. Așadar, vreți să aflați, continuă el așezîndu-se la birou, cum s-au petrecut lucrurile?

— Da, încuviințai.

— Al doilea război mondial n-a fost decît un episod. La aceste cuvinte privirea îi lunecă peste miile de volume ale bibliotecii sale. Un episod din istoria războiului general.

— Vă ascult, am intervenit eu.

— Dar vă avertizez, preciză el. Cînd veți cunoaște fundalul real al acestei întîmplări, inocența dumneavoastră politică va fi compromisă.

— Inocență? Am rîs.

— Totul a început într-un azil de noapte, povesti profesorul. Pe atunci eram student sărac, și eram obligat să apelez din cînd în cînd la ajutorul social... Apropo! N-ați vrea să beți ceva? Să luați o gustare?

— Nu, mulțumesc, am spus eu.

— Mai bine, fu el de părere. Cred că v-ar fi trecut și pofta de mîncare... Lucrurile s-au petrecut în felul următor... Era tîrziu și în mod normal n-ar mai fi trebuit să primească pe nimeni în azilul de noapte. Dar noul venit nu înceta să forțeze ușa. A ciocănit în ea cu o piatră pînă ce i s-a deschis. Șefa azilului, o

călugăriță energică și vînjoasă, i-a ținut străinului cîteva minute o predică plină de mustrări, apoi l-a condus în sala unde eram și noi.

Sala asta comună era o încăpere împuțită unde un singur bec își împrăștia sărăcăcios lumina. Nici o altă mobilă în afară de trei mese lustruite și bănci asemenea, iar cînd îți primeai supa trebuia să fii atent ca nu cumva s-o înghiți cu varul murdar de funingine care se descojea căzînd de pe tavan. Mai exista și o sobă pe care o umpleau regulat cu cocs, însă o singură dată pe zi. Pe la prînz jarul era rece de mult așa că toți ne adunasem dîrdîind în jurul mesei, doar bolnavilor le era permis să-și ia o pătură de pe prici și să se încotoșmăneze cu ea. Stăteam la masă într-o companie ilustră, un psihiatru american pe jumătate mort de foame, pornit într-o călătorie de studii prin Europa, un actor concediat de la Burgtheater și alți cîțiva străini, care nu atît din cauza sărăciei cît din lipsă de camere la hotel n-avuseseră încotro și veniseră la azilul de noapte.

— Bine v-am găsit, spuse noul venit. Tot e bine că mi-am găsit în cele din urmă un adăpost.

„Luați loc“, i-am indicat prietenos. Dar străinul nu reacționă în nici un fel la invitația mea. Își scutură zăpada de pe paltonul găurit și ros, îl dezbrăcă și-l atîrnă alături de celelalte jerpelituri, la perete. Apoi, în tăcere, își frecă mîinile deasupra sobei înghețate.

„A mai rămas ceva de mîncare? întrebă, cînd cu toții încetasem de mult a-l mai băga

în seamă. De zile întregi mă hrănesc doar cu zăpadă."

„În cazul ăsta vă merge la fel de bine ca şi nouă, am răspuns. Dar aici în azil cel puţin zăpada se serveşte încălzită."

S-au auzit rîsete obosite, care parcă l-au deranjat pe străin. Se simţea oare luat peste picior? Oricum, se înroşise.

„Uitaţi-vă, strigă de-acum o femeie, numai piele şi os, gravidă însă în luna a opta, cît de frumos strălucesc merele de pe faţa omului acesta!" Într-adevăr, străinului nu părea să-i meargă atît de rău — obrajii îi străluceau rotunzi şi cărnoşi în azilul de noapte.

„Vă rog, îl imploră gravida, vă rog să-mi daţi mie merele dumneavoastră... Vă rog! În numele copilului meu nenăscut!"

„Da, daţi-i vă rugăm bietei femei merele dumneavoastră", repetă rugămintea gravidei un miner fără lucru. Străinul îşi lăsă privirea să lunece încet de la unul la celălalt şi păru să nu rămînă indiferent la sărăcia care-l înconjura. Chipul lui de-acum nu mai ardea de ruşine, era cuprins parcă de o mînie necruţătoare.

„Mîncare, mîncare..., şuieră alt şomer. Ce reprezintă asta de fapt? Mai ştie vreunul dintre voi gustul unui măr?" Nici un răspuns. „Am putea avea cîte mere vrem, dacă n-ar exista întotdeauna inşi care să-şi însuşească totul!... De exemplu omul ăla de colo! Are pe faţă o întreagă listă de bucate! Şi sînt sigur că în capul lui ascunde de noi jumătate de măcelărie garnisită cu şuncă, sîngerete şi măruntaie."

„Nu putem decît cu forţa", răsună o voce din spate, greu de identificat.

„Da, încuviinţă actorul. Unde nedreptatea iese la iveală cu atîta neruşinare, masele sînt chemate să-şi ia cu forţa ceea ce le aparţine!"

„Ce mai aşteptăm?" strigă disperată gravida, şi de-acum nimic nu ne mai ţinea în frîu. L-am împins pe noul venit spre sobă şi apoi, cînd ne-am strîns roată în jurul lui, i-am lăsat gravidei întîietatea. Şi-a întins braţele osoase spre mere şi a vrut să le apuce. Străinul însă s-a tras îngrozit înapoi, astfel încît femeia şi-a pierdut echilibrul şi s-a prăbuşit în faţa lui pe pardoseala de piatră.

„Aţi văzut? se amestecă din nou vocea din spate. Bărbatul acesta a lovit o femeie, doar pentru că voia ceva de mîncare pentru copilul ei nenăscut!"

Asta a fost suficient ca să ne dispară ultimele reţineri. Doi dintre noi l-am apucat pe străin de picioare, doi de braţe, şi aşa, imobilizat, l-am întins pe masă unde el, neputincios, ne cerea îndurare.

Îndurare? Nicidecum. Nu cunoşteam îndurare. La drept vorbind, nici acestui bărbat nu-i fusese milă de gravidă. Iar apoi, cînd s-a năpustit asupra lui şi i-a smuls merele de pe faţă, am aplaudat. Nu i-a fost prea uşor să desprindă obrajii de pe oase, dar cînd, în cele din urmă, a reuşit, fructul părea cu mult mai gustos. Apoi am urmat noi. Actorul smulse urechile victimei, psihiatrul ochii, după care un medic şomer îi despărţi străinului cu un satîr capul de trunchi. Apoi, avînd de-a face

cu un specialist, ne-am dat un pas înapoi ca să observăm cu cîtă îndemînare jupoaie pielea capului. Cînd a terminat, a lăsat țeasta să treacă din mînă în mînă, pînă cînd am golit-o pe toată cu lingura. Am găsit o întrebuințare și pentru craniu. L-am pisat mărunt, l-am amestecat cu făină, am pus puțină apă și am copt o pîine pe care dimineața, într-o însorită zi de marți, urma să ne-o împărțim frățește.

Era ca și cum răsărea pentru noi o nouă eră. Nu ne însuflețea numai soarele. Ne simțeam întăriți și pe dinăuntru. Și de-atunci încolo am făcut cu toții o carieră strălucită. Victima noastră s-a dovedit a fi un personaj de legendă. Cînd am terminat și ultimele resturi ale capului său, ne devenise ca un vechi camarad, un trunchi fără cap, și apoi, cu uimire, ne-am dat seama că pînă și șefa azilului nu vedea în fapta noastră nimic deosebit! Părea a nu-și da seama că în noaptea aceea străinul își pierduse capul! Și într-adevăr, nimeni în afară de noi, care îl mîncaserăm, n-a observat vreodată că bărbatul acela a continuat să viețuiască fără cap. Pe noi însă, cei care îi știam secretul, ne-a servit de atunci încolo neîncetat, și nu e de mirare că toți ocupăm poziții înalte. Dar insul fără cap ne-a întrecut pe toți. Îl adusesem pînă acolo, încît nu mai avea decît un singur țel, și asta l-a făcut mai puternic. A publicat destule cărți sub diverse pseudonime, și într-una din operele sale povestește chiar despre un popas într-un azil de noapte. Completează acolo o imagine a sărăciei cu următoarele cuvinte: „Așa am

hotărît să devin om politic". Și de atunci a devenit om politic, dar nimeni n-a aflat vreodată ce urmărea într-adevăr.

Aici profesorul își întrerupse povestirea și oftă. Părea epuizat de cele destăinuite. Eu însă eram nerăbdător să aflu continuarea. Toate atrocitățile secolului douăzeci, despre care era vorba și în relatarea lui, mă interesau de cînd eram mic. Cînd eram copii nu auzeam decît fragmente, aluzii șoptite cu palma în fața gurii. După aceea au devenit materie de studiu în școală. Și cînd am învățat să citim mai bine, am aflat din fotografii, romane și cărți de istorie tot mai multe lucruri despre cele petrecute atunci. Dar toate aceste relatări pun punct acolo unde eu aș fi intuit de fapt o virgulă.

— Da, continuă în sfîrșit profesorul. Insul fără cap căpătă atîta putere, că fiecare vedea în el ce voia el să vadă. Pe mine însă nu mă putea înșela. Știam că dincolo de toate politica lui urmărea un scop prin excelență personal. Și mai tîrziu, cînd a pășit în istorie ca unul dintre călăii ei cei mai sîngeroși, l-am întrebat o dată de ce nu se poate opri, de ce caută mereu alte victime.

— Și v-a răspuns? am întrebat.

— A izbucnit în rîs, spuse profesorul. Și apoi a început să urle în modul lui binecunoscut. Zbiera că nu-și va afla odihna pînă cînd omenirea nu va ispăși pe de-a-ntregul nedreptatea săvîrșită lui în azilul de noapte. Pînă cînd n-o să-i decapiteze pe toți, n-o să-și recapete liniștea.

— Şi totuşi Hitler s-a sinucis, am fost eu de părere.

— Hitler da, surîse interlocutorul meu. Dar omul fără cap n-a capitulat. Priviţi, vă rog, măcar o dată în jurul dumneavoastră ! O să-i întîlniţi la fiecare pas victimele ! Şi prindeţi-vă măcar o dată capul în mîini. O să aveţi poate parte de o surpriză neplăcută.

N-am riscat să-mi prind capul în mîini. M-am ridicat şi mi-am luat repede rămas-bun. Informatorul meu începuse, odată cu ultimele cuvinte, să se joace cu tunul, a cărui ţeavă mă aţintea. Părea să i se fi făcut din senin frică de mine, eu însă prevedeam că în clipa imediat următoare era capabil să apese declanşatorul.

DESPRE ORIGINILE SPAIMEI ÎN IUBIRE

CAZUL CEL MAI CIUDAT pe care l-am avut de rezolvat vreodată pe cînd colaboram la biroul de detectivi Harper & Harper, s-a petrecut în anul 1983, la comemorarea a o sută de ani de la moartea lui Charles Darwin, în Johannesburg. Deşi Darwin murise de o sută de ani, nu e tocmai nevinovat de întorsătura pe care au luat-o lucrurile, cu toate că el, bineînţeles, n-a mai putut fi tras la răspundere.

Nu ştiu dacă vreodată cineva va da crezare rezultatului cercetărilor mele. Ştiu numai că trebuie să scap de povestea asta. Consecinţa ei e înspăimîntătoare, şi dacă aş fi dezvăluit-o vreodată patronului nostru — clubul englez din Johannesburg — mi-aş fi pierdut nu numai renumele, dar şi postul meu de detectiv de la Harper & Harper. Asta însă n-o puteam risca, pentru că în afară de aptitudinile mele de detectiv nu mă pot lăuda cu altceva decît cu un studiu întrerupt de filosofie.

Cazul profesorului R..., a cărui misterioasă dispariţie în jungla africană a prilejuit atîtea articole şi a lăsat locul celor mai fanteziste speculaţii, a fost prima mea misiune mai importantă, şi pot spune, fapt de necrezut, că am

reușit s-o duc pînă la capăt. E totuși de precizat că am beneficiat de toate premisele. Mi-au folosit nu numai cunoștințele mele de filosofie, ci și împrejurarea că o verișoară de-a mea a fost implicată în această afacere.

Aceasta din urmă a fost și motivul pentru care Harper & Harper mi-a încredințat tocmai mie un caz atît de spectaculos. Mai puțin îmbucurător în schimb e că piesa aceasta de virtuozitate din repertoriul meu detectivistic nu va fi niciodată cunoscută ! Cazul profesorului R... e considerat nerezolvat pînă în ziua de azi, și va mai trece multă vreme pînă cînd populația din Johannesburg va fi capabilă să suporte adevărul.

Întrucît și în vara aceasta țara noastră a fost bîntuită de conflicte rasiale, însemnările mele trebuie să rămînă secrete. Publicarea lor ar periclita rasa conducătoare din Africa mai mult decît ar putea ea să suporte. Lucrul rămîne bizar, pentru că în fond nu e vorba decît de o simplă poveste de dragoste.

Capriciile dragostei sînt binecunoscute. Ne ademenește și ne derutează mereu, cînd ne așteptăm mai puțin. Cine a alungat-o din viața lui doarme probabil mai bine, dar poate fi oricînd atacat de ea prin surprindere. De bună seamă profesorul R... nici nu visase vreodată că tocmai lui o să i se întîmple așa ceva. Nu era oare invulnerabil la toate atacurile pasiunii ? Expresia feței lui nu mărturisea oricînd un desăvîrșit echilibru ?

Ultima sa apariție publică a avut loc la 19 aprilie a. c. în clubul englez din Johannesburg, unde cu prilejul comemorării a o sută de ani de la moartea lui Charles Darwin ținu o comunicare despre actualitatea savantului. Profesorul R... era un intelectual prezentabil din vechea gardă. Venea la cursuri corect îmbrăcat și punctual, pe studenți îi aborda cu o politețe firească, aceștia îl stimau, și opinia unanimă era că te poți baza pe el în orice privință. Își dăduse doctoratul în urmă cu vreo treizeci de ani la universitatea din Johannesburg cu o teză orientată filosofic-antropologic și dedicată lui Charles Darwin. Îl înfățișase pe Darwin ca pe ultimul gînditor care venea să umple un gol în teoriile privitoare la lume : Darwin găsise o explicație simplă, materială, palpabilă, și în acest fel oferise un principiu științifc referitor la dezvoltarea omului. Acestea fuseseră ideile fundamentale ale tezei lui, și se poate spune că le rămăsese fidel de-atunci înainte. El însuși ar fi putut servi, de altfel, drept ilustrare a idealului antropologic darwinian. Poseda inteligență și modestie, perseverență și calități de conducător, iar odată cu înaintarea în vîrstă craniul lui germanic dolihocefal căpăta parcă și mai multă amploare. Gura îngustă, severă, dovedea triumful spiritului asupra pasiunilor, nasul lui drept vădea un gust rafinat, o frunte liberă, arcuită și înaltă desăvîrșea portretul acestui exponent al rasei superioare albe. Un timp se angajase și politic, devenind un cunoscut și extrem de activ reprezentant al apartheidului, astfel încît invi-

tația sa la clubul englezesc i s-a părut deopotrivă un prilej de trezire a spiritelor.

Acum, cînd jungla africană l-a înghițit odată pentru totdeauna, ultimele lui gînduri prezintă, firește, un mare interes. „Nu avem nici o îndoială, afirmă el pe la sfîrșitul comunicării, că Charles Darwin a așezat prin metoda sa antropologică temelia cea mai sigură pentru primatul rasei albe. Ceea ce a existat înainte doar ca un dat al istoriei, a fost argumentat de el prin dovezi împrumutate din științele naturii. Rasa albă a cucerit lumea, probînd astfel în mod remarcabil teza darwiniană despre dominația celor mai puternici. Iar el a demonstrat caracterul logic al acestei dezvoltări hegemonice a rasei albe..." Aici profesorul își întrerupse expunerea și privi în jurul său de parcă ar fi așteptat să fie contrazis. Dar aici, în clubul englezesc din Johannesburg, nu-l contrazicea nimeni. Aici albii erau între ei și nu puteau fi decît mulțumiți cînd auzeau argumente științifice pentru pretențiile lor de întîietate. În loc de contraargumente se auziră ușoare aplauze, așa că profesorul continuă. „Păreri critice, enunță el, îi reproșează că a anticipat pieirea anumitor popoare pe baza rămînerii lor în urmă. Dar oare istoria nu-i dă dreptate ? Să ne gîndim de pildă la indienii din America de Nord ! Ce șansă au avut ei în fața energiei vitale a cuceritorului alb ? Nici una ! Nu, Charles Darwin nu poate fi acuzat că oamenii evoluează conform legilor descoperite de el ! El a constatat numai cum funcționează natura, iar aceasta funcționează

perfect !" Profesorul își ridică din nou capul din manuscrise și privi în jurul său, de data asta însă evident, pentru că aștepta aplauze. Și într-adevăr, auditoriul pus pe gînduri îi mulțumi pentru acest prim-ajutor spiritual prin aplauze prelungite. „Cine vorbește despre genocid vizavi de dispariția popoarelor primitive, acela confundă două noțiuni. Confundă morala cu natura. Pieirea formelor primitive este o lege fizică, și aici nu încap considerente morale ! Se probează încă o dată logica brutală a naturii, și anume că cei puternici îi înlătură pe cei slabi, și cine se opune acestui punct de vedere e un visător romantic ! Problemele pe care le avem cu popoarele primitive și în Africa trebuie să ne încredințeze la nesfîrșit, că dispariția lor nu e nimic altceva decît desăvîrșirea unei legi a naturii ! Pentru acest punct de vedere avem a-i mulțumi lui Charles Darwin, așa că nu mai trebuie să ne facem scrupule, și să ne apărăm drepturile cu orice mijloace !..."

Cu aceste cuvinte a luat sfîrșit comunicarea profesorului. Erau în același timp și ultimele cuvinte auzite din parte-i în public, și e normal că lumea a fost cu atît mai uluită cu cît zvonul că ar fi dispărut pentru totdeauna în junglă s-a răspîndit chiar de a doua zi. Pare incredibil, dar dispariția lui e direct legată de verișoara mea englezoaică, despre care pot spune că l-a cunoscut pe profesor mai mult decît personal. Nu și-a revenit nici azi de pe urma sfîrșitului abrupt al legăturii sale cu profesorul, dar cum povestea ei prezintă un

interes pur științific, mi-a permis să înfățișez pînă și cele mai intime detalii. Verișoara mea a fost dintotdeauna oaia neagră a familiei noastre, o ființă liberală, așa că o revolta ideea suveranității rasei albe, argumentată de profesorul R... prin teza lui Charles Darwin. Dar fizionomia virilă a acestui profesor prietenos o fascina deopotrivă ; ar fi vrut tare mult să afle ce se ascunde în spatele măștii. Îndrăzneață cum e, s-a agățat de brațul profesorului după conferință și l-a însoțit la hotel. Discuția lor despre teoria darwinistă a dezvoltării vieții pe pămînt s-a prelungit, și cum nici după miezul nopții profesorul n-a socotit de cuviință să-și îndeplinească datoria ancestral bărbătească și s-o posede, a luat ea inițiativa. Trebuie să știți că verișoara mea, în pofida caracterului ei rebel, a avut dintotdeauna o slăbiciune pentru savanții mai în vîrstă. Cu această meteahnă a trebuit să se resemneze a trăi, lucru care îi și reușise destul de bine pînă în acea noapte.

Profesorul însă era vestit pentru viața lui de ascet. Se zvonea că i-ar fi teamă să fie pus față-n față cu o femeie. Deci faptul că i-a permis verișoarei mele să-l însoțească în cameră constituia deja o excepție. Dar că s-a lăsat sedus de ea, adaugă un motiv suficient de grav pentru a reconsidera teoria darwinistă despre dezvoltarea speciilor prin selecție naturală. Nici n-ajunseseră bine în pat, că pe profesor îl cuprinse o nerăbdare cu totul neobișnuită. De-abia aștepta s-o posede pe vara mea, și asta era cel puțin uluitor pentru un

bărbat de vîrsta lui. Să fi fost și dragostea la mijloc ? În ceea ce-l privește, era în orice caz pregătit să se dăruiască necondiționat verișoarei mele. Și vara mea, care i-a întîmpinat cu îndemînare și tandrețe trupul pătimaș, a fost deosebit de emoționată de neașteptata lui patimă.

Și dacă, precum evreii, înțelegem prin iubire cunoașterea celuilalt, se poate spune că verișoara mea l-a iubit din adîncul sufletului. Pentru că într-adevăr, l-a cunoscut ! Vedea că acel craniu specific germanic, dolihocefal, seniorial, era doar fanfaronadă ! Acum, cuprins de patimă, craniul se comprimase ! Și deasupra ochilor se iviră două umflături, timp în care în partea superioară a lobului urechii se formau vestitele protuberanțe darwiniene. După primul sărut buzele lui păreau mai groase, și cînd sărutările n-au mai contenit, gura lui căpătase două buze groase, cărnoase ! Și în timp ce își reînnoia gemînd dovezile de dragoste, pe spate îi creșteau smocuri dese de păr țepos și negru. Fata a mărturisit toate acestea, așa că anumite detalii nu mai pot fi retractate. Cînd profesorul se duse în baie să facă un duș, oglinda îl înștiință că nu mai trebuia să se îngrijească de igiena umană. Din imagine se holba la el un urangutan bătrîn și suferind ! Înfricoșat pînă-n măduva oaselor, acoperi oglinda cu mîna. Dar în loc să dispară chipul său de maimuță, observă că pînă și mîinile îi erau împăroșate, iar unghiile îi erau ascuțite ! Ce i se întîmplase ? Fusese azvîrlit în hăul premergător anevoioasei și îndelungatei dez-

voltări a umanității ? Iubirea, gîndi el, iubirea omenească... Trezește fiara din noi ! Ce să facă acum ?... A doua zi un avion trebuia să-l ducă la Capetown, unde clubul englezesc îl invitase ca oaspete de onoare la sărbătorirea lui Darwin.

Categoric, așa nu mai putea să se arate în lume... Cu un urlet aproape neomenesc se cățără pe fereastra camerei de baie și se lăsă să alunece pe scara de incendiu. Verișoara mea însă l-a urmărit, tristă cum dispare în umbra curții din spatele casei. Cît de mult ar fi vrut să-i mai spună că l-a recunoscut — dar că acest fel de a cunoaște înseamnă a iubi și că de aceea nu i-ar reproșa nicicînd adevărata lui înfățișare !... Iubirea naște frică și spaimă cînd ne întîlnește nepregătiți. Teoria darwinistă despre primatul rasei albe îl convinsese în mod evident pe profesor să nu se privească niciodată obiectiv în oglindă ; doar s-a considerat întotdeauna un exemplu al teoriei, astfel încît trezirea i-a fost înspăimîntătoare. Și dacă vreodată veți întîlni în junglă o maimuță bătrînă cu o carte în mînă, puteți fi siguri că e vorba de profesorul R..., care nu mai înțelege o iotă din teoria lui Darwin despre evoluția speciilor prin selecție naturală.

LEGEA ȘI HAOSUL

ȘI PE VREMEA MEA arbitrarul și dezordinea răspîndeau neorînduiala în țară. Într-o bună zi, iată, în piața publică sosi un tînăr robust care începu să lanseze chemări printr-un porta-voce.

— Dormiți, domnilor, le strigă el tuturor. Dormiți, deși alergați în cerc precum șobolanii ! V-ați vîndut jumătate din viață celui mai aprig dușman — somnul ! Dormind mergeți la slujbă ! Dormind faceți politică ! Dormind faceți dragoste ! Nu e de mirare că țara putrezește și copiii vi se pervertesc ! După acest discurs mulți au căzut pe gînduri, și mulți îi dădură dreptate. Oare așa trebuie să se petreacă lucrurile veșnic ? întreba oratorul. Sînteți de acord să fiți spectatorii acestei degradări ? Asta merită oare copiii voștri, să crească într-o cocină ? Nu, doamnelor și domnilor ! Nu, nu, nu ! Și de ce nu ? Pentru că există o soluție foarte simplă ! Urmați exemplul meu !

Arătă spre ochii lui. Păreau neobișnuit de mari și de strălucitori. Nu prin cuvinte, ci cu acești ochi ne-a convins. Pupila apărea complet descoperită în albul ochiului, și cine privea

mai bine, putea să observe că insul avea pleoapele tăiate.

Omul fără pleoape a mai apărut de cîteva ori. Călătorea din oraș în oraș, și cum în țară domnea haosul cel mai deplin, se găseau din ce în ce mai mulți cetățeni neliniștiți care transformau cauza lui într-o cauză personală. Nimeni nu știa mai bine decît el de ce creștea haosul. Și nimeni nu știa să spună cu mai multă exactitate ce era de făcut într-o astfel de împrejurare. Ce să ne mai mirăm, cînd eu însumi i-am urmat exemplul și am fost de acord să mi se taie pleoapele ?

Întemeierea unui nou partid era iminentă. Condiția primirii : lipsa pleoapelor. Nici nu s-au constituit bine pe plan supraregional, că cei fără pleoape au devenit tot mai radicali. Boicotam întrunirile celorlalte partide, purtam campanii sistematice de propagandă în școli și universități, și în scurtă vreme conducătorii noștri s-au străduit să introducă o lege în parlament, prin care să impună lipsa pleoapelor.

Faptul că legea s-a votat doar după îndelungi dezbateri, e datorat numai încăpățînării fostului președinte al Consiliului de miniștri, înspăimîntat că fără acea ridicolă tăiere a pleoapelor își va pierde definitiv autoritatea.

Nici nu s-a votat bine legea, că ordinea s-a și împămîntenit. Nici un grăunte de praf n-a rămas neobservat, n-a mai supraviețuit o scamă pe vreun guler. O patimă a curățeniei nemaiîntîlnită pînă atunci însuflețea populația. În curînd n-au mai existat nici vagabonzi,

nici șomeri, pentru că oriunde s-ar fi ivit o adiere de murdărie, ea era imediat înlăturată, iar cînd o minusculă pată se ițea pe vreo stradă sau trotuar, venea un echipaj de comandă al salubrității și regla chestiunea. Nu se mai cunoștea decît un unic, dar nespus de rodnic subiect de discuție : avantajele sau dezavantajele cutărui detergent. Și cum nici ochii justiției nu se mai închideau niciodată, au încetat instantaneu și delictele, specula, păcatele. Pe drapelul micului nostru stat-model a apărut un ochi deschis, iar în capitală se sărbătorea zilnic și cu mult fast ziua ochiului deschis.

L-am ales Președinte al guvernului pe tînărul care ne-a dat ideea salvatoare a tăierii pleoapelor. El a acceptat alegerea noastră și a domnit într-o clarvăzătoare bunătate.

Apoi însă s-a răspîndit zvonul despre un copil minune. Trăia ascuns în munți și se spunea că la naștere pleoapele nu îi fuseseră înlăturate. Dar asta nu era totul. În loc să i se taie pleoapele, așa cum s-ar fi cuvenit, i se cususeră ! Bietul copil nu mai avea nici o șansă să zărească vreodată țara noastră, aceea a luminii și ordinii ! Așa că n-a fost de mirare că a început dintr-o dată să țină discursuri ciudate. În loc să se bucure de soare, visa ! Îl entuziasmau imagini niciodată privite de vreunul fără pleoape, și nu și-a exprimat nici măcar o dată dorința de a deschide într-o bună zi ochii. „Ce văd eu înlăuntrul meu,

obișnuia el să spună, e atît de frumos și de măreț, încît nu poate fi depășit prin nimic".

Cînd unul nu joacă după cum i se cîntă, și mai e și țicnit, atunci bineînțeles că în jurul lui se adună imediat nemulțumiții, veșnicii cîrtitori. Așa s-a format în jurul acestui copil o conspirație, o organizație criminală, căreia, firește, nu i-am acordat nici o atenție. De ce ? Aveam și-așa ochii suficient de deschiși ca să observăm pericolul. Oricum, cînd prindeam părinții cosînd pleoapele propriilor copii, nu cunoșteam milă. Copilului i se înlăturau pleoapele pe loc, iar părinții lui erau obligați să facă helioterapie.

Cu toate acestea o nouă generație a apărut, crescută clandestin, copiii conspiratorilor, cei cu pleoapele cusute. Proliferau în umbra camerelor din dos, lipsiți de orice drepturi. Își petreceau ziua lăsîndu-se pradă viziunilor lor lăuntrice, și nu mă îndoiesc că o anume putere spirituală chiar și aveau. Se autointitulau generația celor cu pleoapele închise, și zilnic li se alăturau noi adepți. Nu socoteau necesar să-și îngrijească trupul. Sportul și gastronomia erau puse la index. Se socoteau fericiți să scape de zgomotul lumii și uneltirile celor fără pleoape.

Ce puteam face noi, apărătorii ochilor fără pleoape ? Prin violență n-am fi ajuns prea departe. Forța visătorilor era ca un vîrtej în care piereau oamenii noștri cei mai buni.

Ar fi însă momentul să precizez că cei cu pleoapele închise n-ar fi putut nici pe departe ajunge atît de influenți, dacă n-ar fi putut să

se bucure de roadele muncii noastre. Trăiau orbi în casele noastre străbătute de lumină. Se hrăneau din proviziile noastre. Foloseau instalațiile sanitare construite de noi. Se adunau în piețele noastre publice și în teatrele noastre, ca să se abandoneze viselor lor și să se adîncească împreună în contemplarea aceea lăuntrică. N-aveau nevoie de legi pentru a convinge pînă și ultimul cetățean din țara noastră că ar fi mai bine dacă ar coase pleoapele nou-născuților.

Pînă cînd mi-a ajuns. Pur și simplu n-am mai putut suporta jegul, împuțiciunea și decrepitudinea caselor. Dar eu, ca și toți ceilalți din generația mea, îmi tăiasem pleoapele ! Așa că eram silit să văd cum frumoasa noastră țară se îneacă în noroi. Lucru total indiferent celor cu pleoapele închise ! Ei nu știau decît de viziunile lor interioare, în afară de asta nici nu întrezăreau dezastrul din jur !

Nu știu cum se întîmpla că și în statul celor cu pleoapele închise se mai întîlneau cîte o femeie cu cîte un bărbat pentru a schimba și altceva în afara viziunilor interioare. Așa mi s-a născut într-o bună zi un nepoțel. L-am lăsat să crească păgîn și liber, fără să-i tai sau să-i cos pleoapele. Dar pe urmă, cînd mi s-a părut destul de copt, l-am întrebat dacă-i preferă pe cei fără pleoape sau pe cei cu pleoapele închise. Voiam să-l las să aleagă singur.

— Dar de ce ? m-a întrebat și m-a privit uluit. Trebuie să mă decid neapărat ?

— Așa se pare, am spus cam descurajat.

— Ce, altfel se oprește pămîntul în loc? m-a întrebat. Nu se mai învîrtește în jurul soarelui ca să ne dăruiască ziua și noaptea?

— Ba da, am răspuns, fără să înțeleg ce vrea să-mi împărtășească acest copil cu atîta înțelepciune.

— În concluzie, a fost el de părere, soarele ne dăruiește mai departe ziua și noaptea. La fel se întîmplă și cu ochii mei. Sînt făcuți să se închidă și să se deschidă. De ce să renunț la una sau la alta?

Ei, așa e tineretul, mi-am spus. Încă n-a învățat că omul nu poate avea totul în viață.

DESPRE BINEFĂCĂTORI ȘI DESPRE RECUNOȘTINȚĂ

ALPHONS, REGELE BERII, avusese cîteva zile bune pentru afaceri. Ajunsese la o înțelegere cu șeful celei mai mari agenții publicitare din orașul nostru, și după încheierea unui contract mai mult decît avantajos, petrecuse noaptea în cea mai scumpă casă de randevu. Fetele și whiskyul mergeau în contul noului său partener de afaceri, așa că s-a servit fără să gîndească la măsură.

Cînd s-a trezit, a doua zi, era singur. Fetele plecaseră, sticlele și paharele erau strînse și hainele îi erau împăturite în ordine pe scaun. Într-adevăr partenerul de afaceri îi pusese la dispoziție un local rafinat și fusese și suficient de discret, să nu-i fixeze un termen, știind de bună seamă că bărbații sînt deseori prost dispuși după ce au petrecut noaptea într-un bordel. Dar Alphons, regele berii, era într-o dispoziție minunată. După tot ce făcuse noaptea trecută, merita și el un mic dejun copios. Comandă ouă cu șuncă, șampanie, caviar, cafea și rachiu de prune cît cuprinde. După micul dejun își sună soția pentru a-i

relata partea comercială a călătoriei, apoi mai chemă o fată.

Pe la prînz se sculă ca să prindă trenul de ora douăsprezece, în care un compartiment îi era rezervat. Lui Alphons, regele berii, îi era groază de avioane. Pentru nimic în lume nu s-ar fi suit într-un avion, iar autoturismele îi păreau suspecte. În schimb, trenul îl făcea să se simtă în siguranță. Totdeauna însă avea grijă să stea în al treilea vagon după locomotivă. Acolo se simțea cel mai în siguranță.

O privire la ceas îi spuse că avea suficient timp pentru a ajunge la gară pe jos. Așa că se dispensă de taxi care, în definitiv, ar fi mers de-acum pe banii lui.

Alphons, regele berii, era un bărbat prezentabil. Costumele lui de comandă erau întreținute cu grijă, și își purta greutatea celor nouăzeci și două de kilograme cu eleganța unui halterofil. Gîtul gros, vînjos, se ridica din guler ca un monolit de carne, și capul puternic, avînd trăsăturile unui clarvăzător om de afaceri, părea anume construit pentru a fi reprodus în marmură. În timp ce capul trona țeapăn ca în spatele biroului, fără să se miște nici la stînga nici la dreapta, extazele nopții trecute îi dădeau corpului o agilitate surprinzătoare. Pașii îi erau elastici, privirea se așternea binevoitoare peste siluetele femeilor, și un surîs semnificativ îi juca pe buze ! Într-adevăr, se vedea pe el că îi merge extraordinar.

Jule, cerșetorul, zăcea pe trotuarul din fața gării. Nu primise nici șampanie, nici femei la micul dejun, nici măcar nu dormise bine. Ultimul război îl demobilizase ca invalid, și cum patria pe care o apărase pierduse războiul, invalizilor nu li se mai acordase nici un fel de despăgubire. Așa că de douăzeci de ani era condamnat să trăiască din mărinimia celor în putere.

Cînd Alphons, regele berii, îl zări pe cerșetor, își încetini pașii. La naiba, își spuse, cretinii ăștia ar trebui închiși în azile ! Se simțea împovărat de existența cerșetorului, deranjat în sentimentul lui de bună dispoziție, ei bine, îl jignea să fie confruntat cu sărăcia ziua-n amiaza mare. La urma urmei i se reținea aproape cincizeci la sută din venituri pentru impozite, o sumă îndestulătoare pentru a asigura o viață decentă tuturor ologilor din țară ! Acum însă trebuia să treacă peste gunoiul ăsta. Nici o altă cale nu mai ducea la intrarea gării. Alphons, regele berii, era de felul lui cărpănos, așa că nici el nu înțelese prea bine din ce cauză i-a aruncat cerșetorului în pălărie o bancnotă de zece mărci.

În orice caz după aceea s-a simțit mai bine. Pînă și buna-dispoziție i-a revenit instantaneu cînd s-a întors pentru a-l depăși pe cerșetor. A răsuflat ușurat — și a căzut.

A căzut peste singurul picior al cerșetorului ! Jule i-l pusese intenționat în drum !

— Așa-ți trebuie dacă ești generos, blestemă el și se ridică pufnind mînios.

— Generozitatea ta, spuse cerșetorul încet, nu e altceva decît bucurie de necazul altuia.

— Ce are a face una cu alta ? întrebă regele berii uluit și își scutură praful de pe pantalon.

— Mi-ai dat bani, îl lămuri cerșetorul, ca să nu mai fii silit să te gîndești la mine. O, da, am observat cum ai ezitat să traversezi cînd mai văzut. Priveliștea mea ți-a răpit buna-dispoziție. Și așa ai devenit mărinimos ! Ți-ai prilejuit o bucurie răsplătindu-mă — și înainte de toate te-ai răsplătit pe tine însuți. Sînt sigur că nu te-ai gîndit la mine o clipă în tot timpul acesta... De aceea, generozitatea ta nu e decît bucurie de necazul altuia ! Îți faci o bucurie din necazul meu !... Îți răscumperi liniștea cu propriii tăi bani, ca să-ți continui drumul cu conștiința împăcată și să mă uiți cît de repede posibil. Eu însă rămîn aici, special ca să te opresc.

— De acord, zise Alphons, regele berii, cînd te-am văzut m-am indispus... Să socotim însă acum din punctul tău de vedere : ai primit oricum zece mărci muncite din greu ! Nu crezi că ar fi un motiv să-mi fii recunoscător ?

— Cum așa, să-ți fiu recunoscător ? ripostă cerșetorul indignat. Mi-ai dat doar o infimă parte din ceea ce mi se cuvine !... M-am lăsat împușcat și ologit pentru patrie, și ce-am căpătat în schimb ? Nimic ! Cine hotărăște că locul meu nu e în vila ta ? De ce tocmai tu să fii alesul ? De ce nu eu ? Numai pentru că eu am avut ghinionul să ajung invalid ? E oare drept ? Dreptatea n-ar trebui să aibă a face nimic cu norocul sau nenorocul ! Așa că mie mi s-ar cuveni pe de-a-ntregul să fiu în locul tău !

— Așa deci, spuse Alphons, regele berii, pe care discuția începuse să-l deranjeze tocmai pentru că nu se mai simțea foarte stăpîn pe

situație. Între timp se mai adunase o mulțime de oameni în jurul lor, și majoritatea aprobau discursul cerșetorului. Oricine altcineva ar fi îndrăznit să-i pună piedică lui, regelui berii, ar fi fost zdrobit pe loc sau amendat pentru grave leziuni corporale — dar cu cerșetorul ăsta lucrurile aveau să ia probabil o altă întorsătură.

— Așa deci, repetă el și continuă. Dacă la recunoștință nu mă pot aștepta din partea ta... Spune-mi măcar de ce mi-ai pus piedică ?

— Sînt un infirm, răspunse Jule. Cum mai pot fi eu de folos celorlalți ? Adeseori mi-am pus această întrebare în ultimii douăzeci de ani. Răspunsul mi l-am dat tot eu : Dumnezeu mi-a lăsat un picior ca să fiu și eu bun la ceva. Așa că vi-l așez vouă în drum. Vouă, binefăcătorilor mei, ca să cădeți ! O clipă să vă rețin și eu din goana voastră nebună spre următorul tren... Și mulți l-au și pierdut datorită mie.

— La dracu, înjură Alphons, acum a plecat și al meu !...

— Vezi, spuse cerșetorul. Pentru asta poți acum să-mi mulțumești.

— Ce tot spui ? izbucni regele berii, înfrînîndu-se cu greu ca să nu-l ia la bătaie.

— Să-mi mulțumești, continuă cerșetorul, pentru că de-acum ai o oră întreagă la dispoziție ca să te gîndești la convorbirea noastră... Timp pe care nu l-ai prevăzut. Timp pe care pînă mai adineaori nu-l aveai. Timp pe care ți l-am dăruit eu. Tăcu. Vezi, adăugă, asta e

mărinimia mea. Vă dăruiesc din ceea ce mie îmi prisosește : puțin timp.

— Poate te aștepți să-ți fiu recunoscător pentru asta ? răspunse regele berii.

— Nicidecum, surîse Jule și se îndreptă spre un alt binefăcător. Acum sîntem chit.

— Îți imaginezi poate, mai preciză Alphons, regele berii, că după tot ce am pătimit cu tine, am să mai arunc un ban în pălăria unui cerșetor ?

— Și de ce nu ? surîse Jule. Numai să nu aștepți să ți se sărute picioarele. Ajută-i, chiar dacă vei fi lovit... Atunci doar înseamnă că ți-ar păsa de ei — și nu numai de tine.

— Asta e prea de tot, murmură Alphons.

— Poate, suspină Jule și trase cu greu aer prin știrbiturile dinților. Era la capătul puterilor. Dar vezi, continuă el, și pentru mine e prea mult, să stau aici de douăzeci de ani și să-mi aștept binefăcătorii.

SPAIMĂ COLOSALĂ

MIE MI-E DAT DOAR SĂ PREZINT faptele anchetelor mele. Ce semnificație au ele, n-au decît să afle oamenii mai subtili. În darea mea de seamă mă refer numai la presupunerile mele, deci nimic mai mult decît cuvinte — dar nici mai puțin. Părinții tînărului m-au însărcinat să preiau cazul. Își făceau griji din cauza fiului lor care în fiecare luni și joi seara, părea cuprins de febră. Mi-au spus că era ca și cum în jurul ochilor îi zumzăiau mii de musculițe. Își freca ochii în permanență, scutura mereu din cap și dădea răspunsuri monosilabice dacă era întrebat ceva. O zbughea din casă ca un apucat și dispărea spre o țintă numai de el știută. Nici tatăl, nici mama n-au îndrăznit vreodată să-l urmărească, probabil că se temeau să descopere ceva cu neputință de îndurat.

Fiul lor avea douăzeci și cinci de ani, era student la medicină, se logodise și era fericit, casa alor săi era solidă în sensul burghez al cuvîntului, prietena gingașă și cu aptitudini muzicale. O bursă de stat îi garanta băiatului în urma bunelor rezultate pe care le obținuse

neîncetat o oarecare independență materială. Cu toate acestea locuia încă la părinții lui, dar nu era departe ziua cînd avea să împartă o altă locuință cu logodnica lui. Era înalt, avea un chip plăcut și deopotrivă energic, și se îmbrăca elegant la modul sportiv. În general se caracteriza printr-o fire caldă, comunicativă, era un oaspete disputat la aniversări și petreceri, pe scurt nu-i lipsea nimic din ceea ce pare să-l facă pe om norocos, fericit și bun.

Cu toate acestea : luni și joi, cu o zi înainte de a se ridica gunoiul în oraș, cu el se petrecea o bizară schimbare, de a cărei soluționare trebuia să mă ocup eu.

Am hotărît să-l urmăresc. Și într-adevăr, lunea următoare am văzut cum pe la nouă seara părăsește casa, privește pe furiș împrejur și apoi o pornește aparent fără țintă. De îndată ce se simțea în siguranță deschidea un sac sau o pungă de gunoi și răscolea înăuntru ca un apucat. Deseori însă, cînd probabil se temea să nu fie văzut, întredeschidea o secundă recipientul de gunoi — și, dacă o cercetare mai amănunțită i se părea ispititoare, își făcea o notă despre locul respectiv, pentru ca, mult după miezul nopții, cînd pe stradă nu mai mișunau tot felul de indivizi nepoftiți, să se întoarcă și să-și reia cercetările.

Mi-am continuat urmărirea și joia viitoare. Din nou a părăsit casa pe la nouă seara, din nou și-a petrecut noaptea răscolind prin lăzile de gunoi. Ce am observat de data aceasta a fost însă faptul că după fiecare ladă sau sac de gunoi cercetat, tînărul devenea mai nervos.

Uneori nerăbdarea îl făcea să tremure atît de tare, că abia mai reușea să deschidă vreunul din sacii mai bine legați la gură. Asta însă îi sporea agitația, și aproape că îl compătimeam cînd îl vedeam cum stătea tremurînd în noapte, incapabil să-și continue ciudata îndeletnicire.

Înainte de a mă decide să intervin, l-am urmărit douăsprezece nopți. Apoi însă m-a cuprins o milă atît de mare, că mi-am propus pur și simplu să-l abordez și să-i ofer ajutorul meu. Să fi tot fost pe la trei dimineața cînd încerca disperat să deschidă un sac de gunoi, dar probabil dăduse peste un nod care refuza să cedeze. Am pășit în spatele lui și l-am bătut ușor pe umărul drept.

— Pot să vă ajut cu ceva ? am întrebat încet. Nici măcar un hoț prins *in flagranti* furînd bijuteriile coroanei, n-ar fi arătat mai înspăimîntat ca tînărul nostru. Părea să se simtă nu numai descoperit în ceea ce avea mai intim, dar și ca un criminal dovedit. Pălise și chipul i se deformase de spaimă.

— Iertați-mă..., bălmăji el și voi să dea bir cu fugiții.

— Știu cine sînteți, am spus și l-am reținut. Vreau să vă ajut ! Părinții dumneavoastră sînt îngrijorați.

— Îmi pare rău, murmură el și rămase locului. Voiam doar... Sper că n-am făcut ceva nepermis, sau ? Am răcit... Am vrut doar să-mi scot o batistă...

— Dintr-o ladă de gunoi ?

— Da, murmură el. Adică, nu... Îmi spuneam, poate cineva... Dar în fond ce vă interesează toate astea pe dumneavoastră?

— M-ați înduioșat, am spus. Stăteați acolo și tremurați din toate mădularele, de parcă vi s-ar fi întîmplat ceva grav! Și uite că încă mai tremurați! Veniți cu mine într-o cîrciumă să stăm de vorbă...

— Despre ce?

— Despre asta, am spus și am arătat spre sacul cu gunoi. Vă urmăresc de destul de multă vreme... Știu în ce zile ale săptămînii se petrece schimbarea și vă aleargă în noapte...

— Atunci știți chiar totul? întrebă el, și teama păru să-i mai dispară, făcînd loc unei totale resemnări.

— Nu știu nimic, spusei, în afara faptelor.

L-am luat de braț și l-am condus în prima cîrciumă. S-a lăsat în voia mea fără să spună un cuvînt. Dar cînd am ajuns în pragul ușii și ne-au izbit vocile sălbatice ale bețivilor nocturni, a ezitat să intre.

— Acolo înăuntru, fu el de părere, nu putem vorbi. E de ajuns, continuă, dacă tot îmi veți afla secretul. Și-l veți afla doar dacă îmi promiteți să nu-l dezvăluiți nimănui — atît cît sînt în viață.

— Promit, am spus.

— Iată, își începu el spovedania și mă conduse pe o stradă întunecată. Apoi tăcu părînd a-și alege cuvintele. Ne-am continuat drumul tăcuți, și de fiecare dată cînd treceam pe lîngă o ladă de gunoi, își încetinea pașii. Nu mai știu nici eu, a continuat după o vreme, cînd a

început. Știu doar că mă atrage irezistibil de ani de zile. E ca și cum...

— Ce vă atrage?

— Gunoiul.

— Dar de ce? Surîdeam. N-ați găsit niciodată ceva! Tot timpul n-ați făcut decît să răscoliți înăuntru! Ce sperați să găsiți?

— Sssst, susură el. Nu așa de tare. Trebuie să rămîneți singurul căruia mă destăinui...

— Bine, am șoptit. Prin urmare ce căutați?

— Lăzile de gunoi, mă lămuri el cu o voce de-abia perceptibilă, sînt singurul loc din lumea asta, unde ți se mai rezervă surprize.

— Da de unde, am răspuns, dar m-am căit pentru cuvintele mele în aceeași clipă, realizînd că puteam să-i pierd încrederea. În orice caz a durat mult pînă cînd și-a continuat spovedania. Apoi însă a continuat, dezlănțuit, astfel încît, pe la sfîrșit, cu greu l-am mai putut urmări. Nu părea defel să rămînă fără aer, dimpotrivă, entuziasmul parcă îi dădea aripi.

— În recipientele de gunoi, mă lămuri el, se găsesc lucruri pe care cotidianul le-a consumat! Antichități ale vieții cotidiene, ca să zic așa! Dar și lucruri pe care proprietarii lor vor să le dea dispărute, pentru că într-un fel i-ar demasca! Dacă vreți să cunoașteți adevărata viață intimă a unui oraș, opriți-vă lîngă lăzile de gunoi! O să faceți descoperiri uluitoare... Cum altfel se poate de exemplu explica faptul că adineauri am găsit o pereche de șosete verzi, noi-nouțe, nepurtate? Eticheta cu prețul era încă lipită pe margine! Cine avea

interesul să se piardă o pereche de șosete noi, dacă nu cineva pentru care asta reprezenta ceva cu totul special ? O astfel de relicvă mă îndeamnă să meditez asupra unui destin necunoscut, și astfel descopăr istorii cu totul uimitoare... Și cîte n-am descoperit în noaptea asta ! Aceste lăzi de gunoi ascund o incredibilă bogăție de istorii ! Chiar și un os ros de pui știe să povestească atîtea ! Sau cojile de portocale ! Sau cutiile de lapte praf, cu etichetele pline de ciudate mîzgălituri făcute de copii ! Astăzi am găsit o tablă de logaritmi mototolită — lîngă o eprubetă astupată și plină cu urină. Da, e de necrezut ce vecinătăți impune așa-zisa întîmplare ! Imaginați-vă : ce să caute o tablă de logaritmi mototolită lîngă o eprubetă astupată și plină cu urină ? Ce ?... Sau cum se întîmplă că un pachețel cu scrisori de dragoste din Jamaika să întîlnească în ultima lui călătorie radiografia unui torace feminin ? Da, cercetările mele au fost astăzi extrem de fructuoase... Am mai găsit și un roman pornografic, o carte ruptă de cîntece bisericești și o jumătate de duzină de batiste igienice — lipite de o porție de ketch-up, provenind dintr-o sticlă spartă... Nu e fabulos ?

Am tăcut, ca să nu-i tai avîntul destăinuirii.

— Dacă vreți într-adevăr să cunoașteți caracterul unui oraș, continuă el, atunci ar trebui să evitați monumentele oficiale ! Ele vă arată ceea ce vor alții să vă arate. Mult mai interesant e totuși să vedeți ceea ce alții vor să vă ascundă !... Întotdeauna cînd ajung într-un oraș străin, mă interesez cînd sînt zilele de ridicare a gunoiului. Și apoi aștept înainte de a-mi face o părere ! Doar după ce am cercetat o noapte întreagă lucrurile aruncate, știu unde mă aflu !... Să vă povestesc oare cîte am găsit în Paris ?

Tăcu meditativ, eu doar am încuviințat.

— Parisul, capitala lumii ! continuă el. Din contră ! După gunoiul lui ar trebui să-l judecați ! Multe nopți am petrecut acolo și totuși n-am găsit niciodată ceea ce căutam. Asta e valabil și pentru Roma. În Roma mi-am pus speranțe cu totul deosebite ! Degeaba... Și de atunci mi-am spus că nu e vorba să iei mostre din cine știe ce oraș, ci trebuie să cercetezi gunoiul unui singur oraș cît de mult și cît de regulat posibil... Și trebuie să spun că orașul în care trăim mi-a dat multe speranțe ! Deseori chiar am avut senzația că sînt aproape de tot... Aproape, extrem de aproape...

Aici se opri din mers și privi înaintea lui prin bezna unei ulițe neluminate. M-am oprit și eu și am tras cu coada ochiului într-acolo. Dar n-am putut descoperi nimic ieșit din comun. Deosebeam ferestre și intrări scunde, neluminate, altceva nimic.

— Peregrinările mele, spuse el, se sfîrșesc întotdeauna în această fundătură îngustă. Aici odată aproape că îl descoperisem... Dar n-am fost suficient de rapid. Cînd am deschis pubela, mi-am dat seama că un altul o golise înaintea mea. Închipuiți-vă — a fost singura pubelă goală pe care am găsit-o vreodată. Cu siguranță cineva mi-o luase înainte...

— Încă nu mi-ați spus, l-am întrebat, ce căutați — cumva o comoară?

— O comoară? Ce nostim! O comoară... Rîse euforic. Ei bine, caut o comoară! Cea mai mare comoară, care zace ascunsă în inima omenirii!

— În inima oamenilor? am întrebat. Atunci vă va fi foarte greu s-o găsiți într-o ladă de gunoi!

— Și totuși, mă lămuri el. Cine ar suporta să simtă în el această comoară? Nu că ar fi cel mai intim lucru al unui om, dar poate deveni și periculos, pentru că ne pune viața în primejdie — dacă el există...

— Dar spuneți-mi la urma urmei cel fel de comoară e asta!

— Nimeni n-ar îndura, spuse el, să-l poarte pe Dumnezeu cu sine! Ar trebui să-și schimbe întreaga viață! Să devină alt om! Nimic n-ar putea să rămînă la fel! ... Cine-l află la el, va face deci tot ce-i stă în putință ca să scape de el ca de foc! Și ce e mai la îndemînă decît să-l strecoare pe ascuns, încet și sigur într-o ladă de gunoi?

— Îl căutați pe bunul Dumnezeu în pubele? am întrebat. Dar ce vă imaginați, că el se lasă recunoscut? Și de unde mai vreți să știți dacă într-adevăr există sau nu?

— Nu-mi imaginez nimic, replică el. V-am spus numai că pubelele sînt singurul loc pe lumea asta unde mai poți găsi surprize. Ei bine, vreau să mă las surprins. În bine sau în rău.

Probabil că după aceea a fost foarte surprins... După discuția noastră m-am decis să las cazul să se desfăşoare de la sine. Puteam să dezvălui secretul lui părinților? Nu. Le-am povestit numai că l-am urmărit pe fiul lor și că nu mai trebuie să-și facă nici un fel de griji în privința lui. Că e un căutător și că e pe drumul cel bun. Stările lui nervoase se vor rezolva cu siguranță de îndată ce va găsi ceea ce caută.

De l-aş fi urmărit măcar încă o singură dată! Poate că atunci aș fi putut înlătura catastrofa! Așa însă trebuie să-mi fac reproșuri pînă la sfîrșitul vieții, că am socotit cazul clasat înainte de vreme! N-am mai știut ce să spun, cînd trei zile mai tîrziu, părinții m-au convocat prin intermediul poliției la locul faptei. Oare trebuia să le dezvălui atunci taina? Să spun că-l căutase pe Dumnezeu în lăzile de gunoi?

Nu, pentru că arăta înspăimîntător așa cum stătea lungit acolo, cu brațele întinse în fața lăzii de gunoi. Trebuie să fi făcut o descoperire îngrozitoare, atît de îngrozitoare, că în aceeași clipă și-a pierdut viața. Chipul lui nevinovat părea tot o rană, deși obiectiv nu purta nici cea mai mică zgîrietură. Ochii și gura se căscau deschise spre cer, și privirea îi era îndreptată spre capătul fundăturii, ca o tonă de grea.

FRUMOASA PETRA

OCUPAM UN POST ATÎT DE NEÎNSEMNAT în acea casă, încît ceea ce mi s-a întîmplat mie personal nu are importanță. În primii ani mai încercam eu să mă detașez de problemele stăpînilor mei, dar cînd slujești multă vreme într-o casă, nu-ți mai rămîne nimic ascuns. Și așa, din aproape în aproape, împotriva voinței mele, am ajuns motorul faptelor ce au declanșat catastrofa „savurată“ de presă sub titlul de „un act înspăimîntător al unui dezaxat“.

Cu toate acestea, detaliile bizarei căsnicii au fost de fapt mult mai înspăimîntătoare decît gestul final, care a stupefiat vreme de șapte zile bîrfitoarele din orașul nostru. Eu sînt din vechea gardă, așa că vă puteți întreba de ce nu m-am retras din serviciu mult înaintea acestui final înspăimîntător. E cazul să mărturisesc deschis că faptele la care asistam erau adeseori într-o totală contradicție cu opiniile mele privitoare la morală și obiceiuri și totodată îmi provocau conflicte aprige, dar firea schimbătoare și capricioasă a contesei m-a acaparat într-atît, încît i-am rămas credincios

timp de peste treizeci de ani. Ce-i drept, cînd la douăzeci și opt de ani mi-am luat postul în primire, mai aveam iluziile că-mi voi oferi serviciile uneia dintre ultimele familii cu adevărat nobile și respectabile ! Mă consideram norocos să aparțin unei case atît de deosebite, așa că unii colegi m-au și invidiat. Din aceste motive am ținut ascunse adevăratele mele impresii pînă în ziua de azi, dar acum, la neașteptatul punct terminus al serviciilor, mele, simt nevoia să scap de povara acestei istorii.

Pe vremea cînd intrasem în serviciile ei, Petra von Worms era o făptură încîntătoare pe care trupul, spiritul și pudra cea mai scumpă o făceau fermecătoare, și nimeni nu ar fi putut să prevadă cum va evolua ea în viitor. Cine o vedea, credea din nou că viața e frumoasă, și nu rareori am văzut cum un dogmatic taciturn devenea în preajma ei un *causeur* desăvîrșit ! Atrăgea în jurul ei literații din multe țări, iar pictori recunoscuți de la New York pînă la Paris concurau la favoarea de a o putea avea ca model. Prin urmare saloanele și camerele castelelor și caselor din oraș ce-i aparțineau s-au dovedit insuficiente pentru abundența portretelor ei. Imaginea ei atîrna pe toți pereții, înfățișată în toate stilurile și pozițiile, dar nici unul dintre tablouri nu reușea să se apropie măcar de adevărata ei înfățișare. Eu însumi, așa diletant cum sînt, am încercat deseori pe ascuns să-i fac portretul, și cînd privesc azi mîzgăliturile mele vechi, mi se strînge inima. Contururile mele neîndemî-

natice n-o redau nici pe departe pe contesă, așa cum arăta ea atunci, schițează doar ceea ce ne-a fascinat pe toți. Fața îi era lungă, poate prea osoasă, și cu toate acestea pielea îi dădea o dulce rotunjire, o strălucire mătăsoasă, de neuitat. Fruntea înaltă era dreaptă și fără nici un rid, și cum obișnuia să-și strîngă părul într-un coc numai bucle, chipul îi părea încadrat, deasupra, creștetului, de un nor strălucitor. Nu exagerez cînd afirm că pe atunci o fărîmă cerească îi sclipea în privire și prilejuia speculații metafizice de tot felul. Ce să spun, poeții orașului nostru au definit mult mai bine această latură a personalității ei decît sînt eu în stare, și cine are curiozitatea poate să-și completeze portretul contesei cu versurile lor. Mie îmi rămîne să-i descriu ochii. Erau verzi ca măslina, și cum îi plăcea să se îmbrace în aceeași culoare, aveai impresia că rochiile sînt țesute din esența luminoasă a ochilor ei, și asta era cu mult peste cît puteam eu îndura atunci. Sprîncenele frumoase îi mărgineau printr-o dulce arcuire privirea, care și așa se îndrepta adeseori distantă, în jur. Nasul era lung și subțire, nările delicate se bolteau înalt, dar acest ideal clasic de frumusețe împrumuta feței ei expresia unei forțe telurice. Gura era aproape exagerat de cărnoasă, da, trăda o anume grosolănie, trecută însă cu vederea datorită liniei simetrice a buzelor. Acestea erau de obicei întredeschise și umede ; porunceau celui ce le privea să muște dintr-însele ca dintr-un fruct prea copt. Bărbia era rotundă și puternică, și dacă n-ar fi fost

strălucirea inconfundabilă de mătase a pielii ei, ți-ar fi apărut ca o altă parte prea grosolană a chipului. Gîtul însă te făcea imediat să uiți ceea ce ai fi putut strecura ca o critică la adresa frumuseții ei. Era neted ca o piatră șlefuită, fragil și alb ca mesteacănul, și dacă mi s-ar fi acordat vreodată favoarea de a avea voie s-o posed pe această femeie, în prima noapte n-aș fi făcut nimic altceva decît să sărut la nesfîrșit gîtul ei gol. Să-i descriu trupul, nu-mi este îngăduit, pentru că n-am văzut-o niciodată dezbrăcată pe contesă în vremurile ei de glorie. Totuși relatarea unui pictor, care a obținut după ani de insistențe permisiunea să o picteze goală, pare a fi de ajuns pentru a-ți face o părere. Povestea mai tîrziu că i-a fost imposibil s-o picteze, ca și cum din trupul ei gol ar fi țîșnit mereu scîntei ; atunci am rîs cu lacrimi de povestea asta, astăzi însă, după catastrofă, faptul nu mi se mai pare chiar atît de incredibil.

Cum spuneam : frumusețea ei nu corespundea canoanelor clasice. Contesa era, ca să zicem așa, propria ei măsură, o descoperire unică, irepetabilă, imposibil de comparat. Tocmai de aceea n-ar fi putut fi aleasă regină la nici un concurs de frumusețe, deși oricine ar fi recunoscut că perfecțiunea cîștigătoarei pălea la apariția contesei. De atunci au trecut ușor treizeci de ani, și uneori mă întreb dacă nu transfigurez chipul ei de altădată. Dar nu numai pe mine mă fascina ! Și alții se desfătau la vederea ei și evocau manierele ei ireproșabile ! Și cînd gurile rele împrăștiau despre ea zvo-

nuri dubioase, se găseau întotdeauna ascultători revoltați care înlăturau ca de la sine gîndul că ar fi putut lucra la început ca vînzătoare sau ca prostituată. Difuza un fluid imperceptibil, un aer de suveranitate triumfătoare, care nu permitea nici o conexiune între făptura ei și ipostazele josnice ale acestei vieți.

Pe vremea aceea lucram ca șofer al ei, și așa am devenit martor la ce baluri ale jet-setului era invitată stăpîna mea. Erau evenimente, din a căror aură se hrăneau apoi orașe întregi ani de zile, și hîrtia pe care îi scriu povestea e iluminată pînă astăzi de o rază din strălucirea acelor vremi. Dacă era vorba despre o primire la principesa de Monaco, sau de un bal cu prilejul acordării Oscarului la Hollywood, sau despre balul organizat an de an cu ocazia Marelui Raliu de la Monte Carlo, contesa mea era întotdeauna prezentă ca oaspete de onoare. Cum am mai spus, obișnuia să-și aleagă garderoba după culoarea ochilor, încît numai ea era în stare să apară în mătase măslinie, cînd eticheta prevedea o ținută de seară mai discretă. În curînd din cauza renumelui pe care și-l făcuse a fost obligată să umble astfel, cu atît mai mult cu cît gazetele nu vorbeau decît despre Zîna Verde. Un bal fără Zîna Verde era aproape de neconceput în anumite cercuri, și deseori m-am minunat cum de reușea contesa să onoreze toate invitațiile! Cred însă că aceste baluri îi insuflau o nouă energie, admirația adoratorilor îi dădea evident puterea să reziste uneori săptămîni întregi doar cu trei ore de somn pe noapte!

Desigur, cînd aveam onoarea de a-i aduce uneori dimineața micul dejun la pat, vedeam că și ea era cîteodată extenuată; înspre seară însă își revenea din nou, astfel încît Zîna Verde era considerată nu numai o atracție a oricărui bal, dar și o persoană de încredere. Dacă mi-ar fi spus cineva pe vremea aceea că această femeie va umple peste treizeci de ani coloane întregi rezervate cronicilor de delicte, aș fi izbucnit în rîs. La urma urmelor dispunea de toate bunurile din lume, și pe deasupra și de minunăția frumuseții ei. Atunci de ce să-și transforme viața într-un salon al ticăloșiei?

N-am să uit niciodată cum se îndrepta cîndva vijelios spre podium și-l felicita prima pe soțul ei care legăna deasupra capului trofeul de aur al învingătorilor! Cea mai mare pasiune a contelui erau vestitele curse automobilistice de pe vremea aceea, și cînd numele său e amintit, inițiații raliurilor internaționale clatină și azi admirativ din cap. Așadar, pe vremea aceea contele ocupase din nou locul I pe podiumul învingătorilor și își stropea cu șampanie admiratorii în aplauzele lor frenetice, și numai cel ce știe ce înseamnă să învingi în această competiție cu moartea își poate închipui cît de transfigurat apărea în acea clipă chipul său. Așa cum stătea acolo, deasupra lor, a tuturor muritorilor de rînd, sărbătorit de mulțime și de vocile dementizate ale radioreporterilor, întruchipa un portret al triumfului temerar, era o statuie a fericirii fără de margini. Dar ce valoare mai avea charisma unui

alergător la curse automobilistice, care se întîlnea cu moartea timp de patru ore la fiecare tur de pistă, în comparație cu strălucirea contesei ? O umbră ! În realitate lumea o ovaționa pe Zîna Verde, întrucît oricine știa că victoria lui, în secret, tot ei i-o dedicase ! Și cum stătea ea acolo, pe podium, alături de soțul ei, tot ea culegea roadele strădaniilor lui atît de primejdioase, de parcă era de la sine înțeles că pentru ea înfruntase el moartea la fiecare tur de pistă ! Cred că frumusețea îi dădea o încredere fără măsură și limite, așa că primea orice jertfă fără să se arate în vreun fel recunoscătoare. Această mîndrie suverană cu care întîmpina ovațiile de orice fel o făcea favorita presei. Mulțimea îngenunchează mai întotdeauna în fața disprețului de moarte al învingătorilor, contesa în schimb se lăsa ridicată în slăvi ! Astfel a strîns în jurul ei din ce în ce mai mulți adoratori, și se pricepea de minune să-și uimească admiratorii. Nici acum nu pot să uit momentul cînd, după ce a făcut un tur de pistă alături de conte, cîștigător al raliului de la Monte Carlo, i-a dat mecanicului să-i țină el mănușile, șalul și baticul ! Spectatorii au înnebunit de uimire în fața acestui gest deosebit de mărinimos, de parcă era vorba de străvechi relicve, și nu de obiecte de îmbrăcăminte din cea mai nouă colecție a lui Yves Saint-Laurent.

Contesa era de asemeni preferata presei de bulevard, pentru că din toate istoriile scandaloase puse pe seama ei, ea ieșea neatinsă ! Strălucea, intangibilă, ca un astru îndepărtat în mijlocul intrigilor și afacerilor murdare care umpleau paginile gazetelor. Prilejul unor astfel de rubrici îl dădeau admiratorii sinucigași din dragoste neîmpărtășită, care se aruncau din turnul Eiffel, niciodată însă cineva nu i-ar fi atribuit contesei cea mai mică parte de vină în asemenea incidente ! Era prototipul desăvîrșitei perfecțiuni, și așa și trebuia să rămînă. Știu de soldați care s-au dus pe cîmpul de luptă avînd în raniță o fotografie cu autograf a contesei, pentru a-i învăța pe dușmani teama în numele ei. Da, pe timpul războiului mondial a făcut patriei multe servicii, nefiindu-i teamă să-i călăuzească pe adoratorii ei la fapte glorioase prin acea fotografie cu autograf. Dar nu era nici pe departe o Furie nimicitoare de vieți bărbătești, cum voiau s-o compromită cîțiva invidioși ! În esență, nu era decît o fată modestă, amabilă și fără pretenții, care n-ar fi putut face rău nici unei muște, și pe care am slujit-o cu plăcere.

Astăzi, cînd încerc să descopăr firul cronologic al schimbării ei, un schimb de cuvinte la un mic dejun capătă o pondere deosebită, convorbire uitată de mine atunci cu desăvîrșire. Amănuntele îmi revin în memorie cînd încerc să-mi amintesc evenimentul sau ziua în care a început de fapt schimbarea. Și chiar dacă această schimbare s-a petrecut aproape de la sine de-a lungul anilor, acel micuț dialog îl pot socoti ca punct declanșator.

Îi adusesem micul dejun la pat. Consta ca întotdeauna în timpul călătoriilor, dintr-un ou la pahar, o sticluță de șampanie și o tartină

cu somon. Contele era de mult treaz, ca să mai facă un antrenament de două-trei ture pe motodrom, așa că a rămas în seama mea să-i țin de urît. Aveam impresia că în acea zi arăta mai obosită ca de obicei, așa că am întrebat-o dacă se simte rău.

— Deci ți-ai dat și tu seama, răspunse ea încet și îndepărtă tava cu micul dejun.

— Dar mult stimată doamnă..., începui eu încurcat o propoziție, încercînd să compensez lipsa mea de tact.

— Lasă asta, mă întrerupse ea. Ai dreptate... Nu arăt deloc bine în dimineața asta. Și nici nu e de mirare după tot ce-am visat!

Numai la gîndul că ar putea să-mi împărtășească visul ei, m-am înfiorat. Atîta intimitate nu existase niciodată între noi, și cînd am luat tava, n-am putut să-mi marchez tremurul mîinilor. Ei bine, cu drag i-am servit acestei femei și cea mai mare fericire a mea era să fiu martor la viața sa. Am a-i mulțumi că am rămas pînă azi necăsătorit, și dacă stau și mă gîndesc bine, îi iert totul.

— Am visat, continuă ea și închise ochii, că am fost îngropată. Aici tăcu, și cum o bucată de vreme nici nu s-a mai mișcat, aș fi vrut s-o ating ca s-o smulg din visul acela acaparant, dar aveam încă tava în mîini, așa că am rămas în picioare ca împietrit. Sicriul era luminat dinăuntru, și pereții îi erau din sticlă de oglindă, continuă ea cu o voce aproape imperceptibilă. Nu știu ce m-a împiedicat să închid ochii, așa că a trebuit să asist cum viermii mă pătrund, pielea se topește, oasele ies la iveală prin carne... Și nu puteam să fac nimic! Strigătele mele nu aveau pe cine să cheme, nu eram decît eu, viermii și oglinzile strălucitoare ale sicriului meu.

În aceeași zi trebuia s-o însoțesc la cei mai renumiți croitori din oraș, și în timp ce așteptam într-un holișor, am auzit dintr-o dată un suspin. M-a costat mult să nu sar în ajutorul ei, dar rolul meu de servitor nu-mi permitea să părăsesc locul unde eram. După două ore bune contesa a reapărut, privind înainte, cu un chip împietrit, în timp ce croitorul se furișa resemnat și prăpădit în spatele ei. Înjosit și neputincios, fără a-i fi putut oferi nimic convenabil celei mai vestite cliente, își tot ascundea fața după umăr, și se pare că ultimele cuvinte ale contesei l-au desființat pentru totdeauna.

— Trebuie totuși să mergi la Paris, fu de părere contesa pe cînd ieșea, dacă nu vrei să umbli îmbrăcat în zdrențe!

Era pentru întîiași dată că era nemulțumită de croitorul ei. Și era pentru prima oară că făcea vizibil abstracție de faptul că înjosește un om. Pînă atunci nu și-ar fi permis nici în ruptul capului să ironizeze pe cineva! Și atunci de ce? Pentru că pînă atunci primise cu încîntare toate creațiile vestimentare ale croitorului ei, iar pentru că le aprecia atît de mult, înțelegea să le și poarte cu grația corespunzătoare. Fără să intenționez acum în ceea ce mă privește să-l critic pe croitorul ei, aș vrea să adaug că pînă în acea zi ar fi arătat ca o

regină și într-un sac de iută, și asta pentru că sărăcia lui i-ar fi sporit ei noblețea. Acum însă, părea să aibă greutăți în a-și acorda pretențiile cu garderoba, și asta avea să-l coste în viitor pe conte o groază de parale.

Nici Parisul n-a reușit s-o mulțumească. Am stat într-adevăr acolo o săptămînă întreagă, contesa se lăsa condusă de la o casă de modă la alta, dar cînd a venit sfîrșitul săptămînii, era la fel de nefericită ca înainte ! Nici o colecție, cît de rafinată, nu părea să corespundă gustului ei, și nu m-ar fi mirat dacă croitorii s-ar fi înțeles să n-o mai primească ! Dar cum cumpăra fără să se uite la preț, i se înghițeau toate remarcile înjositoare la adresa artei creatorilor de *haute couture*. Nici n-ajungeam bine acasă că-mi poruncea să arunc pe dată noile achiziții la gunoi. Încercam să găsesc fel de fel de subterfugii, pentru că știam cît costaseră toate astea, și însemna să mi se pretindă prea mult ca să îndes așa, netam-nesam, leafa pe cîteva luni într-un sac de gunoi ! Cînd contesa mi-a observat șovăiala, s-a înroșit de mînie, și probabil că mi-aș fi pierdut în aceeași zi postul dacă nu i-aș fi îndeplinit dorința. Mai tîrziu am scos de acolo, pe ascuns, cîteva haine, și dacă sora mea Louise se numără printre cele mai bine îmbrăcate femei din orașul nostru, asta se datorează numai capriciilor contesei. Nepoței mei umblă de atunci îmbrăcați numai cu pulovere de mohair, și eu însumi mi-am permis să salvez de la lada cu gunoi o eșarfă Dior. O purtam ce-i drept doar pe ascuns ; din cînd în cînd îi împrospătam mirosul cu

cîteva picături din parfumul contesei și adormeam cu ea alături.

Patima ei pentru risipă în materie de garderobă a crescut cu anii. Ne abăteam și pe la Londra sau New York, special ca să inspectăm noi modele, dar de fiecare dată se sfîrșea cu un dezastru ! Deși la întoarcere contesa azvîrlea majoritatea cumpărăturilor, dulapurile castelelor și a reședințelor senioriale începură curînd să geamă sub greutatea mantourilor ei de blană, rochiilor de seară, hainelor de stradă și neprețuitelor neglijeuri. Cam pe atunci și-a dat probabil seama că hainele nu-i mai erau de nici un folos. „De-aci-nainte mai bine umblu goală, spuse ea într-o zi, decît să-i mai îndop pe escrocii ăștia de croitori !"

Și camerista chiar mi-a povestit că de-atunci încolo contesa umbla de preferință goală, stătea singură în dormitor în fața oglinzii și se privea ore întregi, pînă ce, în cele din urmă, începeau să-i curgă lacrimi pe obraji. Renunțase evident să-și îngrijească din afară frumusețea, așa că nici bijuteriile scumpe nu-i mai aduceau vreo bucurie. Înainte vreme contele mai putea s-o înveselească dăruindu-i perle din cele mai alese și unicate deosebit de valoroase din moștenirea familiei, acum însă îl refuza ori de cîte ori scotea pentru ea din sipetele medievale vreun inel sau vreun colier nemaipomenit de frumoase. Nimic din ceea ce exista pe lume nu părea să-i satisfacă pretențiile ; în loc de asta în schimb insista pe lîngă interniști și homeopați din tot felul de țări s-o ajute să-și păstreze frumusețea.

Își dădeau ștafeta chipuri dintre cele mai stranii ; personalități dispuse să se ocupe de ea contra bani grei sosiră din toată lumea, probabil pentru că se aflase că ar mai fi avut suficient de dat. Printre sfătuitorii ei se numărau profesori renumiți de chirurgie estetică alături de șamani din Insulele Sudice ca și un guru din Yemen. Camerele ei de baie se transformară curînd într-un fel de laborator de cercetări într-ale chimiei, și cred că nu a existat variantă de tratament pe care să n-o fi încercat. Problema medicilor și a vracilor era că în cazul contesei aveau de-a face cu un om perfect sănătos, și spre lauda doctorilor se poate afirma că multora le venea greu să-și accepte onorariul prescriind un simplu tratament. Toată apa asta chioară, cosmeticale exotice, cure speciale de alimentație, acupunctură săptămînală, intervenții chirurgicale și diverse încercări cu magnetismul și radiațiile cosmice l-au costat pe conte o avere. El îndura totul cu o reținere uluitoare, și doar atunci cînd un guru din Yemen a intrat în acțiune cu jumătate de camion încărcat cu pietre rotunde, curate, dintr-o albie de rîu, stăpînul meu și-a pierdut răbdarea. Înainte de asta însă, contesa a dispus să i se aranjeze locuința așa cum îi cerea respectivul guru. A trebuit să ajut să se care în casă, unul după altul, sacii plini cu pietre și să-i împrăștii în așa fel prin coridoare și încăperi, încît contesa să poată păși numai pe aceste pietre. Gurul ne-a explicat că picioarele ei goale, atingînd în mod repetat pietrele, vor prelua forțele ancestrale ale pămîntului, părțile suferinde ale corpului ei se vor destinde, și după zona piciorului unde va resimți ea durerea se va putea afla ce parte a corpului e atinsă de boală.

Cînd contele s-a întors în seara acelei zile acasă, a izbucnit întîiul scandal. Atîta timp cît nu-l amestecă pe el în experimentele ei, țipa el de răsuna toată casa, n-are decît să continue, dar n-are nici un chef să fie silit să asiste toată ziua la așa o tîmpenie.

Ea i-a răspuns că e un ignorant, și și-a continuat plimbarea pe pietre. Afirma că simte cum forțele pămîntului îi pătrund prin tălpi în corpul întreg, și asta, ei bine, n-o să i-o interzică nimeni. După care contele s-a întors spre mine și mi-a poruncit să scot imediat afară din casă tot acel „moloz“, cum numea el sus-amintita construcție medicală. Am privit spre contesă, neștiind ce trebuie să fac. Eram, bineînțeles, angajatul contelui, dar dacă-l ascultam pe el însemna s-o rănesc pe contesă.

— Fă ce ți se spune, mă ajută ea, așa că am strîns pietrele înapoi în saci.

— Dar tu, dragă, de-acum înainte îmi ești dator ceva, se adresă ea soțului ei, și atunci i-am simțit pentru prima dată în glas acel ton dur de comandă, pe care avea să-l păstreze pentru totdeauna. Ea, în a cărei simplă prezență oricine s-ar fi simțit răsplătit, era recunoscută

pentru modestia ei. Niciodată nu ar fi cerut ceva — pentru unicul fapt că totul îi revenea de la sine. De atunci încolo însă, de cînd contele i-a refuzat pentru prima dată o dorință, i-a pretins din ce în ce mai mult.

— Tot ce vrei, dragostea mea, răspunse contele, în timp ce eu scoteam din casă primul sac plin cu blestematele acelea de pietre. Știi bine că sînt servitorul tău, continuă el, și nu s-a m'i auzit nimic, căci contesa l-a luat cu ea.

Pentru a înfățișa felul serviciilor pretinse de contesă soțului ei în perioada imediat următoare, trebuie să mă refer încă o dată la istorisirile cameristei, o femeie plină de bun simț, a cărei curiozitate n-a putut fi înfrînată nici măcar de spaimă. Trebuie acum să vorbesc despre lucruri care, slavă domnului, mi-au rămas o viață întreagă străine, dar nu pot să le omit fără să compromit fidelitatea acestei cronici. Nu m-am priceput niciodată la sexualitate, așa că aș vrea să fiu scuzat dacă nu recurg la termenii consacrați. După cum povestea deci camerista, contesa s-a pus să experimenteze sistematic diversele practici sexuale din lumea întreagă, la care bietul conte, un bărbat la vreo cincizeci de ani, trebuia să facă față. Sarcina mea era să procur cărțile necesare din tot felul de magazine dosnice ale acestui oraș, și mărturisesc acum că ilustrațiile singure îmi depășeau cu mult forța de închipuire ! [...] Așa că se înțelege cît am fost

de șocat cînd camerista mi-a relatat că perechea noastră seniorială exercita cu minuție tot ceea ce pretindeau cărțile acelea ! Pur și simplu nu îndrăznesc să mi-o imaginez pe contesă contorsionîndu-se în fel și chip, ca să... și chiar așa, la ce o ajutau toate astea ? [...]

De felul meu nu sînt un pudic, și dacă cineva are chef să reproducă pe pielea lui tehnicile de amor ale popoarelor lumii, n-are decît. În ceea ce-i privește însă pe amorezii noștri, bănuiam că le lipsesc premisele. Îndeplineau toate aceste ritualuri nu din bucuria de a iubi, ci într-un anume scop, și asta mai devreme sau mai tîrziu trebuia să se sfîrșească prost !

Atît măcar știu și eu despre dragoste : că ea trebuie să se împlinească de la sine. E bunul nostru cel mai de preț, și de aceea nu se lasă subordonată vreunui scop profan. În fond, am suferit din cauza ei o viață întreagă, așa că îmi iau permisiunea de a emite și eu o părere. Și presupunerea mea și-a găsit confirmarea, cînd amîndoi s-au apucat de așa-zisa practică Tantra a iubirii indiene, care le garanta, după cum citiseră pe copertă, cea mai mare plăcere din lume.

Cinci zile încheiate au ținut ceea ce le pretindea „săptămîna Tantrei" ca adîncire în spirit și practici sexuale, dar într-a șasea zi contesa s-a arătat vizibil plictisită. Camerista a relatat că l-a concediat pe conte spunîndu-i că poate să mediteze la fel de bine și fără el. Această

repudiere a contelui, atît cît mă pot baza pe informațiile întregului personal, cît și pe propriile mele observații, a însemnat și sfîrșitul definitiv al relației lor maritale. N-am să uit niciodată cum a ieșit bietul conte din iatacurile ei, o umbră nenorocită din beznele Gomorei, îmbălsămat cu tot felul de parfumuri afrodisiace, împuținat de spaimele extazului, un Don Quijote al sexualității.

Nici unul din noi nu a putut să afle ce anume a condus la acest jalnic sfîrșit, poate că pur și simplu au exagerat, poate însă că i-au mîniat pînă și pe zeii încercați ai artelor iubirii indiene, să se vadă folosiți în mod abuziv în secolul douăzeci ca obiect al experimentelor sexuale. Oricum ar fi, amîndoi păreau de atunci încolo înspăimîntați de orice atingere ; din acea zi a încetat pînă și sărutul fugitiv de dimineață, altminteri obligatoriu.

Contesa a continuat să stea în postúri Yoga înaintea oglinzii și să murmure de una singură descîntece indiene, însă degeaba, pentru că în pofida exercițiilor și măiestriei ei, lacrimi mari începură din nou să i se rostogolească pe obraji. În acele zile și-a dat seama, fără putință de tăgadă, că toate strădaniile din lume n-o să înlăture ridurile apărute în jurul ochilor ei verzi.

[...] Cît era ziua de lungă zăcea în pat plîngînd, și părea că îmbătrînește de la o oră la alta. De-acum nu mai încerca să-și ascundă

ridurile din jurul ochilor, și pe atunci am observat pentru întîiași dată că gîtul ei minunat se acoperise cu o piele tare și încrețită, ca de elefant !

Nu puteam decît bănui ce se petrecea pe atunci în sufletul ei. Presupun că se resemnase definitiv, și renunțase să mai lupte pentru frumusețea ei. Probabil își dădea seama că nimic nu-i fusese mai scump decît frumusețea, și părea că vrea să distrugă sistematic ceea ce încă îi mai rămăsese din strălucirea de altă dată.

Se îndopa cît trei. La începutul perioadei aceleia mai putuse să-l convingă pe conte s-o însoțească în turneele ei culinare, într-o bună zi însă, după un chiolhan de patru ore la Moulin du Kägi din Alsacia, el i-a comunicat că nu mai poate s-o vadă cum se distruge. Așa că m-a numit pe mine însoțitorul ei permanent, și la început chiar m-am bucurat să fiu în felul acesta avansat din postul de șofer în cel de companion al preastimatei doamne. De asemenea m-am bucurat să cunosc astfel cele mai selecte localuri de la Berlin la Paris, de la Londra pînă la Budapesta. Și cu m-am îngrășat considerabil în zilele acelea, contesa însă nu s-a sfiit să-mi comande la croitorul contelui haine pe măsura noului meu post și gabarit. Mi-a împărtășit că știu să-mi port cu eleganță pîntecul revărsat, și acest compliment m-a făcut cel mai fericit om din lume ! Într-adevăr, acelea au fost cele mai fericite zile din viața

mea ; eram mai aproape de contesă ca niciodată, spectator respectuos al prăbușirii ei implacabile.

N-am aflat niciodată ce căuta de fapt contesa în toate acele localuri selecte. Orice i se servea primea din partea ei remarci batjocoritoare. Fazanii erau prăjiți prea mult, bollito misto neîndeajuns de fiert, peștii îi păreau dubioși, prepelițele prea osoase, picioarele de broască parcă de cauciuc, melcii tari ca niște rădăcini, cotletele de miel prea sărate, spuma de ciocolată cu frișcă prea compactă, clătitele prea cleioase. În timp ce mie fileul de vițel mi se topea pe limbă, ea înapoia porția ei bucătarului, cu observația că nu venise acolo ca să mănînce mochete, și cînd chelnerii extenuați serveau în cele din urmă cafeaua, obișnuia să le spună să facă bine și să bea ei zeama aceea nenorocită. Să fiu drept, nu știu ce vrăji ar fi trebuit să facă un bucătar ca s-o mulțumească. Probabil că toți bucătarii din lume la un loc și tot n-ar fi reușit s-o satisfacă, și asta pentru că ar fi trebuit să-i ofere ciolan de porc cu trufe de ciocolată, mîncarea ei preferată din ultima perioadă. Era o asortare care nu i s-a servit niciodată, și de bună seamă că s-ar fi și jenat s-o mănînce în public. Nu venise încă vremea să se pună cu înverșunare de-a curmezișul oricărei uzanțe.

Deși, după cum am mai spus, toate felurile de mîncare nu-i produceau decît dezgust, băga în ea tot ce nu trimitea înapoi la bucătărie.

Curăța farfuriile pînă la ultima fărîmă, poate din zgîrcenie, poate din încăpățînare, poate însă și pentru că avea sentimentul că greutatea îi dădea o putere ascunsă. Și îi plăcea să i se aducă nota de plată, pentru a împărți apoi, cu răutate programată, bacșișurile. Ținea cu tot dinadinsul să plătească ea însăși, și nici nu-i păsa că adesea făceam figură de idiot. Se întîmpla ca uneori să nu-i dea nici un bănuț ospătarului-șef, pentru a-i da în mod demonstrativ femeii de la garderobă o sută de mărci.

N-am încetat nici o clipă s-o iubesc pe contesă, și tocmai de aceea îmi permit și eu o dată o observație critică. Vă puteți închipui cît am suferit cînd o vedeam cheltuind mii de mărci la „Hindenburg“ în Hanovra, la „Kronhalle“ în Zürich, la „Auberge de l'Ill“ sau la „Adler“, și asta de fapt numai ca să se îngrețoșeze ! Nu, de bună seamă că nu frecventa aceste localuri ca să se delecteze. Le frecventa ca să cîrtească. Își cumpăra ca să zic așa cu bani grei dreptul la cicăleală ! S-a lăsat însoțită de mine prin toată Europa, doar ca să tiranizeze proprietarii și bucătarii-șefi ai acelor restaurante ! Așa cum concediase altădată maeștrii *haute couture*-ci internaționale, la fel proceda acum cu corifeii artei culinare. În ea era o foame de perfecțiune pe care nici un croitor și nici un bucătar din lume n-ar fi putut-o satisface, așa că nu i-a rămas nimic altceva decît această ranchiună fără sfîrșit. Ce-i drept, putea să și-o permită, iar toate

suferințele mele au fost compensate de intimitatea noastră crescîndă. La rîndul meu, m-am obișnuit să caut la masă toate neajunsurile mîncării, drept pentru care astăzi nimic nu mi se mai pare îndeajuns de bun.

Această perioadă a vieții ei avea să aibă de altfel un sfîrșit precipitat. S-a întîmplat într-un local dintre acelea inaccesibile muritorilor de rînd și al cărui nume prefer să nu-l dezvălui, pentru a nu nedreptăți pe cineva. Acolo dăduse ea recepții înainte vreme ani de-a rîndul, nu-l mai frecventase însă de vreo trei ani. Nu este de mirare că la venire nimeni n-a mai recunoscut-o ! Grasă și revărsată cum era, trăsăturile caracteristice ale chipului i se pierduseră într-o masă amorfă.. Era obișnuit ca la sosire fețele să se lumineze și ca șeful însuși să vină să-i țină mantoul. Cînd a intrat în restaurant, n-a întîlnit decît privirea fugitivă a unui chelner grăbit, iar eu n-am îndrăznit imediat să-i iau nurca de pe umeri. Așa că a rămas pentru cîteva secunde împietrită într-o încăpere pustie, nebăgată în seamă de nimeni, anonimă și dată uitării, o regină ajunsă cenușăreasă. Așa că în cele din urmă m-am decis eu să-i iau mantoul și s-o conduc prin local.

Am trecut pe lîngă o masă unde se adunaseră cîțiva artiști cunoscuți ; cel care vorbea pictase odată un portret al contesei devenit celebru, expus astăzi în muzeul orașului. Cînd contesa s-a îndreptat acum spre el spre a-l saluta în modul ei exaltat, obișnuit în relațiile

cu artiștii, insul dădu a înțelege că n-o cunoaște — sau că nu vrea s-o cunoască. A rămas pur și simplu lipit de scaun, pe cînd contesa îl aștepta cu brațele deschise, singură într-un spațiu pustiu pentru a doua oară în seara aceea, și cînd a început apoi să chicotească încetișor, în local s-a lăsat o liniște mormîntală.

Dacă nu i-aș fi întins atunci brațul, pur și simplu s-ar fi prăbușit de uimire. Am condus-o spre singura masă liberă, una din mesele așezate la intrare, dintre cele rezervate bețivilor întîrziați. Ni s-a permis să luăm loc, așa că ne-am așezat necăjiți la masa cea mai expusă din acel local, căruia contesa îi dăduse odinioară atîta strălucire !

Nicicînd n-am mai văzut un om înfulecînd atîta, cum am văzut-o pe contesă în seara aceea. Fără poftă, îndesa în ea unul după altul felurile cele mai rafinate, mută și deprimată, fără să-și dezvăluie identitatea. Scena de la masa artiștilor fusese repede uitată, și dacă oamenii se mai uitau totuși la ea, o făceau numai și numai pentru că, mîncînd, plescăia incredibil de tare. Între feluri stătea nemișcată în colțul ei ; din cînd în cînd însă un surîs răutăcios îi apărea pe buze, de parcă încerca un soi de sentiment al triumfului, pentru că într-un timp atît de scurt reușise să-și sluțească definitiv imaginea de odinioară.

Nu știu dacă un deranjament cronic de stomac sau o consecință a evenimentelor poves-

tite mai sus au făcut-o pe contesă să-și conducă de-aci-nainte afacerile numai din camera de baie. Într-o dimineață, ca de altfel în fiecare zi pe la ora șapte, s-a lăsat oftînd pe scaunul de toaletă întru obișnuita ușurare a stomacului, și spre fireasca noastră uimire, n-a mai găsit de cuviință să se ridice vreodată [...] Ura ei îndreptată asupra *haute couture*-ei internaționale, care eșuase în a-i opri degradarea frumuseții, a cuprins între timp tot ce era legat de îmbrăcăminte, așa că a renunțat pînă și la capotul de casă. Ședea îndeobște goală pe closet — modestul ei tron. Din nefericire am văzut-o prima dată goală abia în această stare de pustiire crescîndă, a fost suficient însă ca să-mi tulbure nopțile de insomnie, deși din vestita frumusețe a trupului ei nu mai supraviețuiseră decît cîteva revărsări informe de carne și piele ! Mi s-a făcut milă de Petra von Worms cînd am văzut-o prăbușită acolo, singură și atît de impudică în nefericirea ei, încît aș fi făcut aproape orice s-o scot din starea aceea.

O singură metodă exista ca s-o smulgi din cînd în cînd din cețoasa-i letargie, și de acest mijloc eu nu dispuneam. Era cuvințelul „bani".

Cuvințelul „bani" acționa asupra ei cu puteri magice. Cînd îl rostea, pielea feței părea că i se întinde dintr-o dată, și trupul i se semețea. Gura căpăta un contur puternic, și această expresie de deosebită concentrare îi dădea finalmente o anume forță de expresie. Această ex-

presie am observat-o la ea de fiecare dată cînd îl ruga pe soțul ei să mai ipotecheze una din moșii, ca să-i poată finanța proiectele. Își pierduse puterea frumuseții, așa că punea de-acum totul sub semnul puterii banului. Găsise în fine ceva care părea să-i înlocuiască frumusețea pierdută, și nici pînă azi nu înțeleg de ce contele se lăsa ruinat fără să opună nici cea mai mică rezistență ! Ea se considera un geniu al finanțelor, și cînd obosea să-și mai șicaneze personalul, trecea la speculațiile de bursă. A poruncit să i se instaleze o costisitoare instalație telefonică pînă în locul ei de rezidență, astfel încît nu mai trebuia să-și părăsească tronul nici în cazul tranzacțiilor financiare. În acele zile părea nespus de fericită și de împăcată cu sine și cu lumea, în orice caz auzeam mai des rostogolindu-se prin casă cascadele unui rîs neînfrînat și triumfător, cu care-și acompania convorbirile telefonice secrete, de parcă ar fi reușit să inventeze o nemuritoare vorbă de duh.

Noi, servitorii, nu ne alegeam cu nimic din fericirea ei. Ne chinuia ca-n vremurie obișnuite, și nu-i de mirare că personalul se schimba continuu. Profesorilor și asistenților de odinioară li s-au succedat acum trimișii artei culinare internaționale. După accidentul acela penibil din localul frecventat odinioară de ea, nu mai călcase în vreun restaurant — în schimb chema de-acum bucătarii la ea acasă. Și bucătarii își smulgeau din mînă favoarea de a-i putea oferi mostre din specialitățile tuturor

popoarelor, pentru că într-adevăr renta. Nu primeau nici un ban, contesa fiind în acele vremuri extrem de avară cu banii lichizi, aveau însă permisiunea de a-și alege de fiecare dată orice antichitate doreau din moștenirea de familie a contelui, ceea ce era mult mai mult decît ar fi căpătat vreodată pentru un meniu. Acest episod n-a durat decît cîteva săptămîni. Într-o bună zi contesa i-a alungat din casă cu blesteme. Nu sînteți cu toții decît niște ratați nenorociți, le răcnea ea din urmă, nici unul dintre voi nu și-a dat cu adevărat silința! Și apoi, după ce împreună cu bucătarii au dispărut din casă și parfumurile acelor ținuturi îndepărtate, mi-a mărturisit plîngînd că de fapt nu-i mai place decît felul ei preferat din copilărie, și anume ciolan de porc și trufele de ciocolată. Așa am devenit bucătarul ei personal, după ce fusesem odată avansat ca însoțitor, și nu știu grație cărui motiv am fost cruțat de toanele ei. Ingurgita fără să crîcnească ciolanele și trufele pe care i le prezentam, și nu pot să afirm nici pe departe că mă pricep la bucătărie! Dar n-am încetat niciodată s-o iubesc, și probabil acesta e motivul pentru care îmi accepta serviciile fără împotrivire.

Alungînd bucătarii din viața ei făcuse un pas în plus pe calea deplinei ei recluziuni. Contele și așa nu se mai arăta aproape deloc, ultimele rude se făcuseră de mult nevăzute, personalul se împuțina văzînd cu ochii, legăturile cu societatea erau rupte, așa că, de fapt, rămăsesem singurul și cel mai fidel tovarăș de drum al ei.

Am avut impresia că în spatele acestei continue reduceri a nevoilor ei stătea un plan bine ticluit. Fusese dintotdeauna consecventă cu sine și înțelesese să se concentreze în exclusivitate asupra lucrurilor de o deosebită însemnătate. Iar acum un singur lucru o mai fascina: afacerile, aventura ei cu banul, încordarea ce-o cuprindea în tranzacțiile ei costisitoare și absurde. La ce bun noi haine? La ce bun noi bucătari? La ce bun noi certuri cu restul personalului? La ce bun aceste veșnice drumuri de la toaletă în dormitor, dacă în fiecare clipă riști să te scapi în mijlocul drumului? La ce bun să-ți mai dai osteneala să-ți speli dinții și dosul? La ce bun toate acestea, cînd dulcea putere de a specula milioanele te acaparează pe de-a-ntregul? Pe mine m-a îngăduit pînă la sfîrșit prin preajmă pentru că ea însăși nu mai voia sub nici o formă să-și părăsească apartamentele — îi trebuia așadar, un om de încredere, un reprezentant comercial care să bată drumurile de la Roma la Barbados.

Cum aceste investiții aparțin prologului iminent al catastrofei, care în ultima vreme constituie obiectul unor comentarii atît de nedumerite ale întregii lumi, aș vrea să mai precizez aici cîte ceva, deși, sincer să fiu, îmi este rușine pentru contesă. Fusese un șoc pentru

mine modul în care își ruinase viața intimă, dar ce făcea acum cu banii ei aproape că nu mai puteam îndura! Într-o primă etapă a afacerilor ei se specializase în a cumpăra proprietăți funciare cu toptanul. Astfel am ajuns și eu să văd tot felul de locuri mondene, în ceea ce o privește însă pe contesă, părea să reacționeze numai la acele anunțuri date în ziare de niște escroci ordinari. Cu o încredere oarbă a achiziționat de exemplu un hotel de lux la Klosters, care s-a dovedit a fi o hardughie care i-a adus la lichidare un deficit de aproape o jumătate de milion. Aceste afaceri falimentare nu o făceau mai circumspectă, ci, dimpotrivă, și mai dornică de noi achiziții. Nu voia să accepte că fusese trasă pe sfoară, așa că acoperea orice pierdere cu o investiție mult mai riscantă, a cărei eșuare atrăgea după sine o altă utopică investiție salvatoare, menită s-o mușamalizeze pe precedenta. Întotdeauna cînd își croia un nou plan, înflorea, și ar fi fost un păcat în fața lui dumnezeu să o trezești din visele ei printr-o observație lucidă. Una din cele mai dementiale investiții a fost achiziționarea la un preț relativ avantajos a unor resturi din inventarul unei firme falimentare din Barbados, producătoare de țevi de aluminiu pentru conducte cu gaz. Din aceste țevi un antreprenor șmecher din Barbados a produs mobilier de grădină și șezlonguri pe care apoi le-a vîndut unor hoteluri din zona Ecuatorului.

De-acum contesa își pusese în cap să realizeze aceeași afacere pe piața europeană. A comandat vapoare întregi încărcate cu astfel de conducte pînă la Hamburg, a dotat o fabrică specială de mobilă pentru ca apoi să constate cu uimire că în Europa vara e prea scurtă pentru a găsi suficienți achizitori pentru miile de bucăți de mobilier de grădină. N-am să uit niciodată clipa cînd a trebuit să-i spun că fabricile ei au dat faliment și că a rămas fericita posesoare a cîtorva sute de kilometri de conducte de aluminiu. Stătea așa, un morman inform și trist de carne și varice, nemișcată, pe toaletă, cînd a primit, cu fața împietrită, vestea mea cutremurătoare, după care ultimele resturi din maiestuoasa ei încăpățînare întipărită pe frunte s-au scuturat asemeni mătreței. S-a năruit în ea însăși, și n-am putut-o ajuta în nici un fel. Pe parcursul ultimilor ani nimeni nu-i mai văzuse ochii pentru că păstrase în permanență ca unică piesă vestimentară ochelarii de soare cu lentile negre. Acum însă și-a scos ochelarii pentru a-și șterge cîteva lacrimi. Zăpada pielii ei fusese parcă ciopîrțită de sute de ciori, și acolo unde odinioară străluciseră luminile ochilor nu mai vedeam nimic altceva decît un cenușiu înfricoșător, da, a-

veam într-adevăr sentimentul că văd găvanele goale ale ochilor.

În nici o altă afacere nu-și pusese însă atîtea speranțe ca în acțiunea „Pomul vieții". Faptul că tocmai această investiție a dus la moartea contelui poate fi luat de unii drept întîmplare, mie însă îmi apare ca dovada unui destin nefast.

La temelia acestei acțiuni a stat ideea contesei de-a realiza un aparat universal de gimnastică, prin al cărui design să valorifice tot ce aflase de-a lungul vremii de la artiști, croitori, vraci, vrăjitori, medici și bucătari emeriți. Artiștii au dat proiectului forma unui pom din material plastic, care pe de o parte putea fi luat drept operă de artă modernă, pe de altă parte însă putea fi întrebuințat ca paralele, bară fixă, trapez, capră și prăjină. Viața pe scurt pentru fiecare — așa suna motoul reclamelor răspîndite în țară și străinătate. Croitorii i-au prezentat îmbrăcămintea sport corespunzătoare, pe cît posibil elegantă și portabilă : ocultiștii și alții asemenea lor s-au preocupat de crearea unui fundament teoretic pentru acest pom al vieții, în vreme ce misia bucătarilor era să elaboreze un mod ideal de hrană din punct de vedere microbiotic. Trebuiau construit mai multe modele ale pomului vieții : pentru uzul public, pomi de mărimea unei case, cu instalații pentru duș, saune, locuri de destindere, săli de lectură ; un model de dimensiuni medii dedicat școlilor și universităților pentru antrenamentul în grup ; un model standard pentru folosința familiilor, și în sfîrșit un model în miniatură pentru uzul burlacilor doritori de sport și al doamnelor singure. Corifeii internaționali, întruniți în vederea realizării acestui proiect, nu și-au vîndut sfaturile chiar pe degeaba, prin urmare contesa a izbutit să investească mai multe milioane doar în cercetarea prealabilă și în campania publicitară, fără a bănui măcar că ea e singura care crede în toate acestea.

Oricum ar fi, această inițiativă depăși faza proiectului pe hîrtie și ajunse la construirea unui prim model, înalt de doi metri. Contesa a păstrat pînă în ultima clipă, într-un dulap de sticlă, acest prototip al viziunii ei uriașe, de talie universală, și i-a și rezervat un loc de cinste deasupra căzii de baie din propria ei reședință ! Eu însumi i-am făcut rost pentru această instalație de un omuleț de lemn cu încheieturi mobile, cam ca acela folosit de pictori la studiile anatomice. Pe omulețul acesta îl învîrtea ore întregi în toate pozițiile în jurul machetei amintite, și dacă bietul conte n-ar fi murit tocmai în vremurile acelea nefericite, poate că și-ar mai fi adunat o dată toate puterile și ar fi început ea însăși să e-

xerseze la pomul vieții ! Înclin să cred însă că moartea neașteptată a contelui a găsit-o total nepregătită și a cutremurat-o într-atît, încît i s-a luat ultima rațiune de a dovedi cuiva pe lumea asta că mai e bună la ceva — și nu mai contează dacă ura sau iubirea ar fi fost impulsul. Oricum, odată cu moartea lui, ei i-a dispărut totalmente spiritul de inițiativă, și cine știe, poate că, în pofida pronosticului experților, s-ar fi ales totuși ceva din proiectul ei „Pomul vieții" ! De cînd a aflat însă de sfîrșitul contelui, n-a mai vrut să audă nimic despre nici o afacere, și la toate încercările mele de a o lămuri că e o nebunie să abandoneze tocmai acum o investiție de milioane, mi-a răspuns ridicînd nepăsătoare din umeri.

Contele își cheltuise pentru ea aproape întreaga avere, în cele din urmă nu-i mai rămăsese nimic prin care să-și fi putut întări dovezile de iubire — nimic, în afară poate de viața lui. Astăzi experții sînt de acord că atunci cînd s-a suit încă o dată la volanul mașinii de curse, știa foarte bine că își riscă viața. Pe scurt, se plănuise în cinstea publicului mai în vîrstă, organizarea unui raliu al veteranilor, la care să participe foștii ași ai volanului, nimeni însă nu și-a închipuit că tocmai contele va transforma această distracție într-o luptă pe viață și pe moarte. Nici n-a început bine

cursa, că el lua curbele ca și altădată, înfruntînd moartea, țîșnind înaintea tuturor, și cînd la al șaptelea tur de pistă a intrat într-un perete de beton, era de mult socotit învingător. Mașina a luat foc, și cum el nu urmase niciodată exemplul unei generații mai puțin eroice și deci nu purta o salopetă de azbest, a pierit arzînd ca o torță. Experții nu-și pot explica nici pînă astăzi cum a fost posibil ca însuși contele, avînd în vedere măiestria lui la volan, să iasă atît de prost din curbă — eu însă cred că în acea clipă a realizat dintr-o dată că la linia de sosire nu-l mai așteaptă cea mai frumoasă femeie din lume, ci că acea femeie putrezește de vie în ultimul lui castel.

Niciodată nu-mi imaginasem de ce deznădejdi mai era capabilă această femeie ! I-am zugrăvit ochii uscați pînă-n găvane, așa că vă puteți imagina cît am fost de stupefiat cînd din ochii ei au izbucnit rîuri de lacrimi ! Atunci am înțeles că, în pofida înstrăinării lor tot mai mari, a rămas pînă la urmă într-un mod tainic legată de soțul ei. Cine știe, poate străduniile acelor nopți cînd îndeplineau ritualuri tantrice, le-au condus uniunea pe cu totul alte planuri decît cele gîndite de ei ! În orice caz moartea eroică a soțului ei i-a deschis o rană care nu i s-a închis niciodată. Iar ea și-a adunat toate forțele ca să-i dea ultimele onoruri !

În loc să urce pe podium spre strălucitorul ei învingător, s-a clătinat la brațul meu în capelă, iar cînd i-am pus defunctului ultimele flori pe sicriu, mi-a șoptit printre dinții strînși că se va răzbuna amarnic.

Da, tot ceea ce titlurile din ziare au prezentat ca pe „un act înspăimîntător al unui dezaxat", nu era decît o încercare disperată a ei de a se răzbuna pe o soartă nedreaptă.

Petra von Worms nu era un Dorian Gray feminin. N-a avut niciodată șansa de a-și vedea tablourile îmbătrînind în locul ei. Și nu era nici contesa Bartory care se scăldase în sînge de fete tinere, ca să rămînă veșnic tînără. Nu era nici Julieta, moartă în cel mai înfloritor anotimp al iubirii ei. Nici o minune, nici o legendă nu i-au conferit nemurirea. Era o hoașcă părăsită, bătrînă, amărîtă, căreia frumusețea i-a adus numai nenorocire, bogăția doar ruină iar dragostea nimic altceva decît tăvăleli ridicole în cearceafuri princiare de mătase. Dar s-a răzbunat în felul ei pe vremelnicie, și de aceea am și ajutat-o.

Înainte de a trece împreună la fapte, am mai avut ceva momente de slăbiciune, și mă simt dator să nu ascund ultimele noastre gînduri. N-aș vrea să scuz astfel fapta contesei, aș solicita însă măcar un strop de înțelegere.

Cînd nu ți s-a dat nimic altceva decît frumusețea, zisese ea odată, e ca și cum ai avea puterea de-a conduce lumea — fără însă a ști cum și-n ce fel! Și dacă pierzi această putere, ești mai neînsemnat decît însuși nimicul. De aceea a încercat tot ce i-a stat în putință pentru a trișa în fața bătrîneții, și cînd a văzut că nimic nu-i ajută, a făcut totul ca măcar s-o accentueze în urîțenie.

Odată însă mi-a mărturisit că adevărata ei problemă nu a fost frumusețea, ci banii. În frumusețe n-a avut încredere încă de la început, pe bani însă s-a bizuit dintotdeauna mai mult decît pe frumusețe. De aceea a fost dispusă să-și vîndă de tînără frumusețea oricui i-ar fi plătit-o bine, și contele a căpătat-o pentru că a oferit cel mai mult. Ce s-a ivit mai apoi între ei n-a fost, zicea ea, decît o rătăcire neplăcută, pentru ca abia la moartea lui să-și dea seama de fapt cît îi lipsește.

Dar n-ar fi putut spune niciodată precis ce anume îi lipsea. În punctul acesta al demonstrației ei intervenea întotdeauna cu un scurtcircuit laconic, așa că momentul ei de slăbiciune dispărea într-o izbucnire de mînie. „Toți indivizii ăștia hrăpăreți, blestema ea, care-și irosesc viața pentru o proprietate ridicolă, ar trebui să capete măcar o dată o lecție!..."

Faptul că tocmai ea adoptase această atitudine, ea care pînă nu de mult era gata aproape să-și dea viața de dragul banilor, va rămîne pentru mine veșnic un mister. Și mai neclar e însă pentru mine un alt gînd al ei, pe care-l repeta tot mereu : „Poate, suspina ea, trebuie să-ți distrugi într-o bună zi toate bunurile, pentru a căpăta în schimb inocența unei veșnice frumuseți..." Ce puteam să replic la așa ceva ? Nu mă pricepeam nici la puterea banului, nici la cea a frumuseții, așa că dădeam nedumerit din umeri și-i aduceam cît de repede dorea hainele în camera de baie.

A ținut cu tot dinadinsul să ducă personal anunțul la biroul de publicitate al ziarului local. Ca mulți alții din comunitatea noastră, și eu am fost deopotrivă de mirat cînd cîteva zile mai tîrziu am citit următoarele :

LICITAȚIE :

Antichități, mobilă și tablouri din proprietăți princiare.
Vizionare : Vineri, 12 aprilie, de la orele 18 pînă la orele 22.
Licitație : 16 aprilie, orele 14 pînă la 20.

Nu mai aveam deci decît trei luni pentru a pregăti totul ! Contesa ținea neapărat ca absolut tot ce mai rămăsese din bunurile ipotecate, să fie expus în singurul castel rămas nevîndut, unde stăpîna mea locuia de ani de zile în spatele obloanelor trase ale camerei ei de baie. Oricum, taxele de succesiune nu i-ar mai fi lăsat nici o posibilitate de a păstra clădirile ipotecate, așa că era bucuroasă să le poată dărui comunelor respective. Ultimul castel în schimb îi rămînea ei pînă la sfîrșit așa că acolo am început să îngrămădim antichități și obiecte de artă pînă-n tavan. Ar umple cărți întregi să descriu aici totul. Amintesc doar cîteva piese deosebit de valoroase, cum ar fi ultimul pian al lui Wagner, și o ultimă vioară a lui Paganini, ambele moștenite de la o ramură baiuvară a familiei. Ca să nu uităm și nenumăratele portrete din tinerețea contesei, acoperite de ani buni cu tul negru. Cum contesa, după ultima ei apariție publică din capelă, se retrăsese din nou pe scaunul ei de toaletă, mi-a revenit mie întreaga pregătire a licitației plănuite, și n-aș fi făcut față dacă nu m-ar fi ajutat la evaluări și catalogare o salariată de la filiala din München a lui Sotheby's Parke Bernet. Acestei creaturi îndemînatice și foarte simpatice de la Sotheby's am a-i mulțumi că nu m-am sufocat pur și simplu în mijlocul miilor acelora de antichități, în care nu vedeam în fond decît niște vechituri inutile !

Dar atunci, cînd ziua de doisprezece aprilie se apropia cu pași repezi, o scosesem la liman. Totul era aranjat minuțios și catalogat, experta de la Sotheby's a apreciat că lucrurile se ridicau la o valoare de șase milioane. De necrezut cît valorau toate acele pudriere minuscule, tocuri de argint, măsuțe de servit, socluri de lampă, sfeșnice, incrustații, bastonașe, cuțite, cărți, veselă, statui și tablouri! Doamne, și cînd în cinstea acelei zile am dezvelit portretele contesei, m-a cuprins o durere surdă, căci ele ne arătau cît de mult pierdusem!

Nu știu ce m-a făcut să îndeplinesc întocmai, în ziua destinată publicului, planul contesei. De bună seamă că mitocănimea, năvălită într-un număr colosal în micul castel baroc pentru a scormoni în postumitatea contelui și a pipăi cu degete hulpave piesele de colecție păstrate cu grijă vreme de secole, nu m-a îndemnat să renunț. Dimpotrivă. Eram bucuros că acestor oameni contesa le rezervase un destin înspăimîntător.

Cu prilejul acelui moment sărbătoresc cînd avea să-și ducă la îndeplinire planurile de răzbunare, contesa a părăsit toaleta, și-a învelit trupul diform într-o rochie diformă, și așa ne-am postat vizavi de intrarea principală a castelului, într-o nișă a serei, așteptînd momentul prielnic. Prilejul s-a ivit puțin după orele douăzeci, cînd primul val de vizitatori se pierduse în aripile vaste ale castelului și nimeni nu se mai zărea la intrare. Am alergat spre ușă și am încuiat-o pe dinafară. Închisesem cu mult înainte toate celelalte intrări, așa că nimeni nu mai putea să scape.

Restul a fost doar o chestiune de minute. Depozitasem canistrele de benzină pe pervazele ferestrelor, de jur-împrejurul castelului, așa că mi-a fost deosebit de ușor să torn benzina peste obloanele de lemn și să ațîț focul. Nemaipomenit cît de repede a fost cuprins de flăcări tot castelul. Sticla ferestrelor crăpa cu pocnet în timp ce focul înghițea draperii, lambriuri, pereți cu cărți și antichități. Strigătele de panică ale vizitatorilor nu păreau s-o tulbure pe contesă.

— Uite că vă primiți și voi în sfîrșit plata pentru lăcomia voastră fără de margini, a murmurat ea cu vocea ei joasă, îngroșată, și jocul flăcărilor i-a aruncat pe chip încă o dată vechea strălucire, care odinioară vrăjise jumătate de lume. Petra, care făcuse o carieră importantă în pofida extracției ei mic-burgheze, nu cunoștea mila față de cei de o condiție cu ea! Puțin mai tîrziu, cînd am fost arestați, și-a dat surîzînd ochelarii de soare jos, iar cînd acoperișul castelului s-a prăbușit într-o ploaie de scîntei luminînd ținutul întreg ca

ziua, stăpîna mea a redevenit strălucitoare ca niciodată. Atunci m-am bucurat că prin obedienta mea complicitate i-am dăruit pentru o clipă vechea frumusețe, deși moartea acelei fete de la Sotheby's care a stabilit cu atîta trudă inventarul castelului, m-a întristat într-o oarecare măsură.

SUMAR

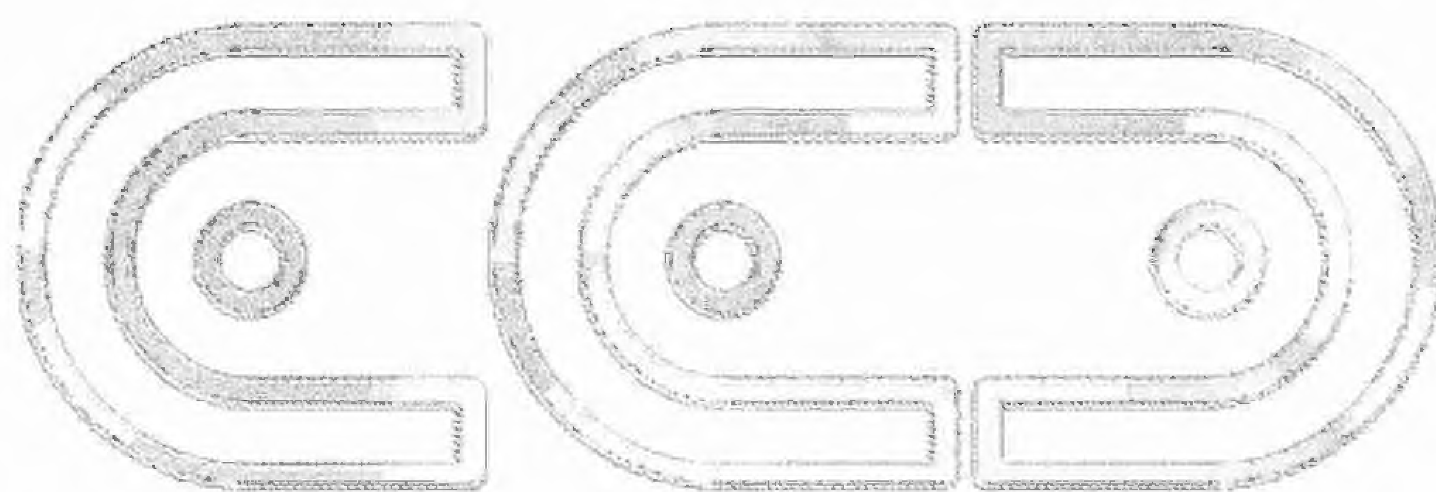
Lector : ONDINE CRISTINA DĂSCĂLIȚA
Tehnoredactor : ELENA DINULESCU

Bun de tipar : 22 martie 1988
Coli de tipar : 9,5

Tipărit sub comanda 5042/1988 la
Întreprinderea Poligrafică BACĂU
str. Mioriței nr. 27
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

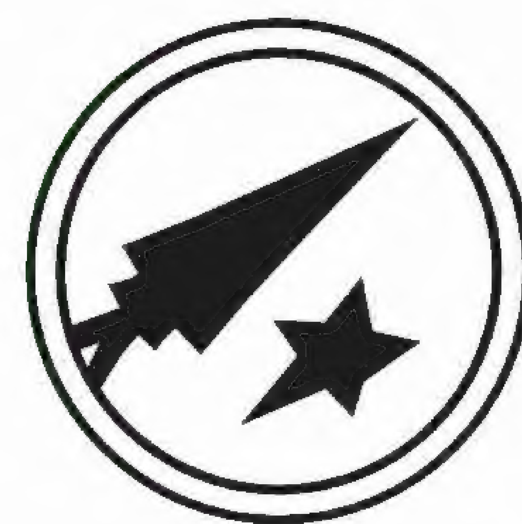

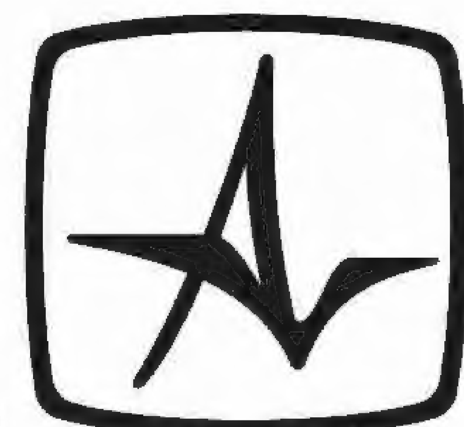

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

